

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: 14/3.669 /16
Бања Лука: 13.06.2016.

На основу члана 54. Статута Универзитета у Бањој Луци, ННВ-е факултета на 32. сједници, одржаној дана 13.06.2016. године, доноси

ОДЛУКУ

I

Именује се проширена Комисија за израду новог наставног плана I циклуса студија студијског програма Архитектура, у саставу:

1. Проф. др Миленко Станковић – председник
2. Проф. др Бранкица Милојевић – члан
3. Доц. др Марина Радуљ – члан
4. Доц. др Милијана Окиљ – члан
5. Доц. др Дарија Гајић – члан
6. Доц. др Сандра Косић-Јеремић – члан
7. Доц. др Малина Чворо – члан
8. Доц. др Невена Новаковић – члан
9. Студент Небојшла Јеремић – члан

II

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

-Комисија
- а/а

В.д. Председника ННВ-а
Проф. др Бранкица Милојевић

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

UNIVERSITY OF BANJA LUKA

АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ

FACULTY OF ARCHITECTURE, CIVIL ENGINEERING AND GEODESY

Број:14/3.1680 /18

Бања Лука: 16.10.2018.

На основу члана 54. Статута Универзитета у Бањој Луци, ННВ-е факултета на 18. сједници, одржаној дана 16.10.2018. године, доноси сљедећу

ОДЛУКУ

I

Усваја се Елаборат о оправданости измјена постојећег студијског програма Архитектура – први циклус (релиценцирање).

II

Саставни дио ове Одлуке је Елаборат о оправданости измјена постојећег студијског програма Архитектура – први циклус (релиценцирање).

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и упућује се Сенатау Универзитета на сагласност.

Предсједник ННВ-а

Проф. др Бранкица Милојевић

Достављено:

- Сенат Универзитета
- Комисија
- а/а

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ

ЕЛАБОРАТ О ОПРАВДАНОСТИ ИЗМЈЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА
АРХИТЕКТУРА - ПРВИ ЦИКЛУС

(Документација за релиценцирање)

Бања Лука, 16.10. 2018.

САДРЖАЈ

- 01| УВОД _3
- 02| ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УНИВЕРЗИТЕТУ _4
- 03| ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ _7
 - 03.1| ОПШТИ ПОДАЦИ _7
 - 03.2| ПРОСТОРНИ И ТЕХНИЧКИ РЕСУРСИ _7
 - 03.3| КАДРОВСКИ РЕСУРСИ _8
 - 03.4| КАТЕДРЕ _9
 - 03.5| ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС _11
 - 03.6| НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ 2011-2018 _12
 - 03.7| БИБЛИОТЕКА И ЧИТАОНИЦА _16
 - 03.8| ПЛАН УПИСА СТУДЕНАТА НА АГФ У 2019/20. Ш.Г. _16
 - 03.9| МАТИЧНОСТ ФАКУЛТЕТА _17
- 04| ИЗМЈЕЊЕН ПОСТОЈЕЋИ СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ АРХИТЕКТУРА - ПРВИ ЦИКЛУС _18
 - 04.1| ОПРАВДАНОСТ И ЗНАЧАЈ ИЗМЈЕНЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА _18
 - 04.2| ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА _20
 - 04.3| ОПШТИ ПОДАЦИ О СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ _21
 - 04.4| ПРИНЦИПИ КОНЦИПИРАЊА НАСТАВЕ _21
 - 04.5| СТРУКТУРА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА _22
 - 04.6| ПРОФИЛ КВАЛИФИКАЦИЈЕ И ИСХОДИ УЧЕЊА _23
 - 04.7| ИЗМЈЕЊЕН НАСТАВНИ ПЛАН СТУДИЈА АРХИТЕКТУРЕ – ПРВИ ЦИКЛУС _27
 - 04.8| УСКЛАЂЕНОСТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СА МАТИЧНИМ НАУЧНИМ ОБЛАСТИМА _36
 - 04.9| УСЛОВИ УПИСА НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _41
 - 04.10| МЕХАНИЗМИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА _42
 - 04.11| ПОДУДАРНОСТ СА АКРЕДИТОВАНИМ СТУДИЈСКИМ ПРОГРАМИМА _43
 - 04.12| ПРОГРАМИ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА _46
- 05| ПРИЛОЗИ _-

01 | УВОД

Студијски програм Архитектура (у даљем тексту СПА) данас обухвата тростепени модел студирања 4+1+3 (480 ECTS) на Универзитету у Бањој Луци (у даљем тексту УБЛ) и Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету (у даљем тексту АГГФ). Први циклус студија је четворогодишњи са осам семестара (*Bachelor of Architecture – 240 ECTS*), према *Правилнику о листи струковних, академских и научних звања* (2014). Сечени профил квалификације је еквивалентан са нивоом 6 Међународног стандарда квалификација у образовању (*ISCED - The International Standard Classification of Education*) и нивоом 6 Европског оквира квалификација (*EQF - The European Qualifications Framework*). **Предмет је лиценцирања измјена постојећег СПА – први циклус (240 ECTS)**, који је лиценциран 2007. године. Овај програм је унапријеђен 2011. године, у складу са Упутством за израду и побољшање Студијских програма на УБЛ¹ (2011) у оквиру дозвољених 20 ЕЦТС измјена и исти је акредитован 2013. године Рјешењем о акредитацији УБЛ бр. 178/13 од стране ЈУ Агенције за акредитацију ВШУ РС.

Постојећи СПА – први циклус био је искорак у односу на претходни програм. Био је усмјерен ка бољој проходности студената кроз студијске године, унапредио је мобилности и отворености наставног процеса, интернационализацију научно-истраживачког рада, а базиран на концепту студент у средишту наставног процеса и др. На тај начин били су остварени неки од циљева увођења болоњског система образовања. Реализације СПА – први циклус је жив процес, не само у погледу сагледавања његових интерних специфичности, већ и односа према савременим трендовима изучавања студија архитектуре на европским универзитетима и у непосредном окружењу, као и потребама друштвено-економских услова наше средине, указали су на неопходност његове ревизије, измјене и унапређења.

Један од кровних принципа којем се тежило при изради Елаборат оправданости Измјене СПА – први циклус био је интегралност наставног процеса у којем се знања и вјештине из области архитектуре и урбанизма студентима преносити - интердисциплинарно, кроз планерске и пројектантско-инжењерске предмете груписане у наставној форми студио пројеката који подржавају интегралан приступ студирању. На овај начин значајно смо смањили уситњеност и бројност предмета у односу на постојећи СПА. То је до сада оптерећивало студенте, смањивало квалитет и ниво њихових знања и вјештина.

Јачање стручног и практичног дијела наставног процеса, стављено је у фокус при Измјени СПА – први циклус студија. Намјера је да се наставни програм што више повеже са реалним сектором и потребама друштвено-економских процеса у нашој заједници, а у циљу да образује кадар који ће бити адекватно оспособљен за потребе тржишта рада. У протеклом периоду остварен је дијалог са привредом, ресорним министарствима и јединицама локалне самоуправе у циљу идентификовања слабости и недостатака постојећег СПА, очекивања струке и реалног сектора од савременог образовног профила дипломираног инжењера архитектуре. У току 2017. године извршена је и самоевалуација СПА у оквиру процеса реакредитације УБЛ. Све ове активности биле су добра полазна основа за израду Измјена СПА - први циклус.

Измјена СПА - први циклус омогућава бољу проходност студената са првог на други циклус студија, што се показало као незадовољавајуће у постојећем програму. Овај план омогућује бољу интеграцију првог и другог циклуса студија у јединствену целину. То је неопходно постићи, посебно са аспекта да звање *дипломирани инжењер архитектуре*, према европској директиви 2005/36/ЕС чл. 46-49, подразумијева остварених минимално 300 ECTS бодова. Томе треба тежити кроз измјену Закона о звањима и измјену Закона о планирању простора и грађењу у Републици Српској.

¹ Упутство за израду и побољшање студијских програма. Универзитет у Бањој Луци, септембар 2011.

Измјена СПА - први циклус, његови циљеви, принципи конципирања наставе, исходи учења и програмска структура усклађени су са Стратегијом развоја УБЛ, европским препорукама за студије архитектуре и образовање дипломираних инжењера архитектуре, као и позитивним искуствима студијских програма архитектуре у земљи и окружењу.

Наставно-научно вијеће АГГФ је именovalo *Комисију*² за измјену СПА – први циклус (Одлука број 14/3.669/16. од 13.06.2016.) која је током свог рада остваривала перманентну сарадњу са катедрама и вијећем СПА.

02 | ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УНИВЕРЗИТЕТУ ³

УБЛ основан је 7. новембра 1975. године и други је највећи универзитет у Босни и Херцеговини који броји више од 20 000 студената. УБЛ данас чини 17 факултета: Академија умјетности, АГГФ, Економски факултет, Електро-технички факултет, Машински факултет, Медицински факултет, Пољопривредни факултет, Правни факултет, Природно-математички факултет, Технолошки факултет, Факултет физичког васпитања и спорта, Филозофски факултет, Филолошки факултет, Шумарски факултет, Факултет политичких наука и Рударски факултет, Факултет безбједносних наука. У саставу Универзитета је и Институт за генетичке ресурсе.

Настава се изводи на 57 студијских програма првог циклуса студија, 65 програма другог циклуса, те девет студијских програма трећег циклуса студија. Међу студијским програмима другог и трећег циклуса постоје и комбиновани мултидисциплинарни студијски програми које заједнички изводи више факултета Универзитета, као и студијски програми које Универзитет организује у сарадњи са другим универзитетима.

Наставу изводи 811 наставника и сарадника у пуном радном односу. Поред њих, на УБЛ је ангажовано 170 наставника у допунском радном односу, 168 гостујућих професора из иностранства и 121 стручни сарадник за потребе реализације клиничке праксе. Административно-техничку подршку пружа 559 службеника. Од укупног броја наставног особља ангажованог у настави, више од 65% је у сталном радном односу. Повећање компетентности наставника и сарадника остварује се путем учешћа на иностраним или домаћим пројектима, као и боравком у водећим наставно-научним установама у свијету. Универзитет у Бањој Луци, у складу са својим могућностима, пружа подршку посебно млађем кадру да један дио времена проведе у иностранству у циљу усавршавања.

Тренутно на Универзитету студира око 20.000 студената из свих крајева Републике Српске (око 40% укупног броја студената у Српској), али и из иностранства. У посљедњих пет година у просјеку се уписује око 3.300, а студије завршава нешто више од 2.000 студената. До сада је дипломе основних студија стекло 31.500 студената, 350 студента мастер судија, 1.150 магистара и 645 доктора наука.

Већина факултета УБЛ налази се у два кампуса (13), смјештена недалеко од обала ријеке Врбас, у непосредној близини центра града. У кампусима се налазе студентски домови са ресторанима, спортским теренима, студентским клубовима и Универзитетским рачунарским центром. Универзитет у Бањој Луци располаже са неопходним учионичким просторијама

² Комисија је формирана у саставу: проф. др Миленко Станковић, предсједник; проф. др. Бранкица Милојевић, члан и декан АГГФ; доц. др Малина Чворо, члан; доц. др Марина Радуљ, члан; доц. др Миљана Окиљ, члан; доц. др Невена Новаковић, члан; доц. др Дарија Гајић, члан; доц. др Сандра Косић-Јеремић, члан; Небојша Јеремић, члан-студент првог циклуса студија, која потписују овај Елаборат о оправданости измјена постојећег СП Архитектура - први циклус.

³ Основни подаци о Универзитету у Бањој Луци дословно су преузети са званичне интернет странице Универзитета <http://www.unibl.org/sr> (приступ 10.09.2018)

веома разноврсног облика и величина: од амфитеатара, средњих и мањих учионица, читаоница и библиотека, до лабораторија и рачунарских сала. Укупна површина учионица износи око 16.000 m², а лабораторијског простора око 10.000 m². Већина учионица опремљена је видео-пројекторима и рачунарима за приказивање дигиталних наставних садржаја. Универзитет располаже са 20 рачунарских сала са цјелодневним приступом интернету. Библиотеке располажу са 185.000 књига, а претплаћене су на 75 научних часописа.

На УБЛ од школске 2007/08. почела је примјена болоњског процеса у настави на свим студијским програмима. Усвојен је тростепени систем студија и уведен *ECTS* систем вредновања предмета и укупног оптерећења студента, али и принцип годишњег оптерећења студента до 60 *ECTS*. Студијски програми су углавном организовани према тростепеном моделу (4+1+3), док је на неким факултетима присутан и модел (3+2+3). Да би се олакшао студиј и повећала пролазност студената, у наставне планове су уведени једносеместрални предмети, а провјера знања студената се обавља у разним облицима: у облику колоквијума, тестова, семестралних и домаћих радова, израде пројектних задатака, итд. Прати се и вреднује и активност студента у току наставе и тако подстиче интерактивност наставног процеса.

УБЛ се определијелио да системски уреди питања осигурања квалитета. Стога су 2009. године успостављени Комитет за осигурање квалитета чији је задатак да припрема стратегије и политике квалитета, те Канцеларија за осигурање квалитета која координира активности на осигурању квалитета са организационим јединицама.

УБЛ је 2013. године акредитован и уписан у Регистар високошколских установа који се води код Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета. Рјешење о акредитацији Универзитета у Бањој Луци, донијела је Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске 15.08.2013. године. На овај начин потврђен је стандард квалитета рада Универзитета сходно стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у европском простору високог образовања (*ESG* стандард) и критеријумима за акредитацију високошколских установа у Босни и Херцеговини.

УБЛ посвећује значајну пажњу свом кадру јер је он веома важан за одрживост, даљи развој и напредовање Универзитета. Стога је УБЛ потписао је Декларацију о посвећености Европској повељи за истраживаче и Кодексу за запошљавање истраживача 30. јануара 2013. године, као прва установа из Босне и Херцеговине која се придружила овој европској иницијативи која обухвата више од 1 200 институција из 37 европских земаља. Тиме се Универзитет у Бањој Луци придружио породици европских универзитета који желе да осигурају квалитетно пословно окружење за своје истраживаче.

Европска комисија је УБЛ додијелила године лого изврности у истраживању (*HR Excellence in Research*, априла 2015.) чиме је постао прва научно-истраживачка институција у Босни и Херцеговини која је носилац поменутог знака. Додјељивањем *HR* лога, Комисија је одала признање УБЛ за његову посвећеност принципима Европске повеље за истраживаче и Кодексу за запошљавање истраживача које је Универзитет потписао у јануару 2013. године, такође као прва институција из Републике Српске и БиХ која је то учинила, као и за определијељености да се постигне фер и транспарентно запошљавање и конкурсна процедура за пријем истраживача.

Од интеграције УБЛ 2008. године, склопљено је више од 200 уговора са иностраним факултетима, универзитетима, институтима и другим установама из области високог образовања. Поред уговора о сарадњи, чланство у међународним асоцијацијама представља једну од значајних референци о спремности на сарадњу са иностраним партнерима, али доприноси и угледу и препознавању Универзитета на међународном нивоу.

У оквиру међународне сарадње УБЛ значајну пажњу посвећује размјени студената и особља, као дијела активности уговора о сарадњи, кроз међународне програме размјене, студијске посјете, љетне школе, радионице и праксу. Учешће у међународним пројектима и другим заједничким активностима са иностраним партнерима изузетно је значајно за област међународне сарадње, па Универзитет у Бањој Луци велику пажњу посвећује успостављању нових контаката. Највећи број реализованих међународних образовних пројеката на нашем Универзитету су *TEMPUS* пројекти. Од 1996. године, Универзитет у Бањој Луци је учествовао у 89 *TEMPUS* пројеката, које је финансирала Европска комисија. У том контексту остварена је сарадња са свим универзитетима из Босне и Херцеговине, те бројним универзитетима из Европе. Од 2014. године Универзитет учествује у новом програму Европске комисије *Erasmus+*.

Наставници, сарадници и истраживачки на УБЛ, сваке године реализују у просјеку око 100 научно-истраживачких пројеката од чега су 40% међународни пројекти. Кроз оквирне програме финансиране од стране Европске уније Универзитет је учествовао у значајном броју *TEMPUS* и *FP* пројеката. Посебно треба истаћи успјешну реализацију неколико *FP6* и *FP7* пројеката, *COST* акција и других облика међународне сарадње. Кроз учешће нашег универзитета у *EURAXESS* пројекту остварена је подршка интензивнијој мобилности наставника и сарадника у међународној размјени и реализацији међународних пројеката.

УБЛ члан је Европске асоцијације универзитета (European University Association - EUA) и потписник Велике повеље универзитета (Magna Charta Universitatum). Члан је и Међународне универзитетске мреже академске и истраживачке сарадње, у окриљу Научног парка Универзитета La Sapienza из Рима (Италија), Генералне скупштине Интеруниверзитетског центра за научни рад и сарадњу са Источном и Југоисточном Европом (CIRCEOS), са сједиштем на Универзитету у Барију (Италија), Мреже универзитета UniAdriion, са сједиштем у Анкони (Италија), Евро-медитеранске фондације (EMUNI), са сједиштем у Словенији и Универзитетске агенције за франкофонију (AUF).

На најновијој Вебометрикс листи (Webometrics Ranking of World Universities), УБЛ заузео је друго мјесто на листи универзитета из Босне и Херцеговине. Према извјештају за јули 2018. године, УБЛ се налази на 3.393 позицији у свијету.

03 | ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

03.1 | ОПШТИ ПОДАЦИ

Табела 1. Општи подаци

Назив факултета:	Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет
Адреса:	Војводе Степе Степановића 77/III (сједиште)/ Универзитетски град, Булевар војводе Петра Бојовића бб, 78 000 Бања Лука
Телефон:	051/462 543, 051/324 110
Факс:	051/462 543
Датум првог уписа у судски регистар:	17.5.1996.
Број првог уписа у судски регистар:	1-8608-00
Датум посљедњег уписа у судски регистар:	07.10.2016.
Број посљедњег уписа у судски регистар:	057-0-Reg-16-001222
Име и презиме декана:	Проф. др Бранкица Милојевић
Електронска адреса:	info@aggf.unibl.org
Интернет адреса:	http://aggf.unibl.org//
Матични број:	01010251
ЈИБ:	4401017720022
ПДВ број:	401017720022
Шифра дјелатности:	80302
Регистраски ПИО број:	9002008036
Жиро рачун:	551-790-22200220-96
Девизни рачун:	BA39 5517 9048 0148 8043

АГГФ УБЛ је основан 1995. године и састоји се од три студијска програма: архитектура, грађевинарство и геодезија. Тренутно, студије на ова три студијска програма похађа 927 студената. Факултет је посвећен политици интензивног развоја и укључивања у европске интеграционе токове. То се, прије свега, односи на унапређење образовног и научног процеса, рјешавање проблема недовољног и неадекватног простора, набавку савремене истраживачке опреме, и развој интензивне сарадње са другим сродним факултетима, као и са привредним институцијама.

03.2 | ПРОСТОРНИ И ТЕХНИЧКИ РЕСУРСИ

АГГФ на располагању има око 1700 m² радног простора који је распоређен на двије локације. Све учионице (око 900 m²) су опремљене видео пројекторима, двије учионице "паметним" таблама и простори на обе локације омогућавају бесплатан приступ интернету. Поред класичних учионица, АГГФ располаже са једним амфитеатром и једном рачунарском салом са 20 рачунара за извођење интерактивне наставе и увођење студената у рад са савременим софтверским пакетима.

АГГФ и УБЛ су у току 2008. године покренули иницијативу за израду инвестиционо-техничке документације за изградњу нове зграде факултета на локацији Универзитетског кампуса. Анализом просторних потреба за одвијање наставног и научно-истраживачког процеса дефинисан је програмски оквир за пројектовање објекта, који подразумева примјену принципа енергетске ефикасности, специфичних стандарда и интелигентних система, као стандарда за оптимизацију у савременом градитељству (ЕУ норме). Завршена је прва фаза

објекта и АГГФ и УБЛ планирају наставак градње у наредном периоду. Нова зграда АГГФ обухвата око 6 400 m².

На основу уговора о пословно-техничкој сарадњи АГГФ има развијену кооперацију са *Институтом за урбанизам, грађевинарство и екологију Републике Српске* (<http://iugers.com/index.php>) који омогућава размјену кадрова и кориштење лабораторијских капацитета за потребе наставе. Током 2014. и 2018. године АГГФ је набавио савремену опрему за лабораторије за бетон, асфалт и геомеханику које су смјештене у просторијама Института и које се користе за потребе наставе на одсјеку грађевинарство.

У протекле четири школске године АГГФ је побољшао своје техничке ресурсе за извођење наставе набавком компјутерске и друге техничке опреме у оквиру два Темпус пројекта и 3 ЕРАСМУС + пројекта суфинансирана од стране ЕУ.

Табела 2. Преглед површина корисног простора АГГФ

	Преглед површина у m ²
Простор за извођење наставе	893
Кабинети наставника и сарадника	198
Деканат	53
Студентска служба	44
Библиотека са читаоницом	64
Остали користан простор	459
Лабораторије у Институту	350
Укупно	2061

На број 718 активних уписаних студената (627 на првом и 91 на другом циклусу, без апсолвената), користан простор по студенту износи: $2061/662 = 2,87 \text{ m}^2$, што је 41% од оптималних 7 m^2 .

У санитарним чворовима Факултета је 11 санитарних кабина и 5 писоара. Овај број санитарних мјеста одговара броју од $16 \times 50 = 800$ студената према нормативу, односно одговарајући је за број од 718 активних студената.

03.3 | КАДРОВСКИ РЕСУРСИ

Табела 3. Преглед кадровских ресурса ангажованих на АГГФ

	Статус	Број	Број по звањима
1	Наставници у сталном радном односу на АГГФ	25	Редовних професора (4) Ванредних професора (2) Доцената (19)
2	Сарадници у сталном радном односу на АГГФ	26	Виших асистената (20) Асистената (6)
3	Наставници у сталном радном односу на другим факултетима Универзитета у Бањој Луци	10	Редовних професора (1) Ванредних професора (7) Доцената (2)
4	Сарадници у сталном радном односу на другим факултетима Универзитета у Бањој Луци	6	Виших асистената (2) Асистената (4)
5	Наставници који нису у сталном радном односу	25	Редовних професора (7) Ванредних професора (6) Доцената (12)

6	Сарадници који нису у сталном радном односу	0	Виших асистената (0) Асистената (0)
7	Особље ангажовано као подршка у наставном процесу	3	
8	Административно особље	19	3,8 x више од <i>min</i> = 5

03.4 | КАТЕДРЕ АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКОГ ФАКУЛТЕТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ АРХИТЕКТУРА

Умјетничко и научно поље: Архитектура и урбанизам

КАТЕДРА	ПРИПАДАЈУЋЕ УЖЕ НАУЧНЕ И УМЈЕТНИЧКО-НАУЧНЕ ОБЛАСТИ	ШЕФ КАТЕДРЕ	САРАДНИЦИ ШЕФА КАТЕДРЕ
КАТЕДРА ЗА АРХИТЕКТОНСКЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ	[1] Архитектонске технологије	доц. др Саша Чворо	в. асист. Уна Умићевић, замјеник шефа катедре
КАТЕДРА ЗА АРХИТЕКТОНСКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ	[1] Архитектонско пројектовање	проф. др Миленко Станковић	доц. др Марина Радуљ, замјеник шефа катедре
КАТЕДРА ЗА УРБАНИЗАМ	[1] Урбанизам и планирање простора	доц. др Дијана Симоновић	в. асист. Анита Милаковић, замјеник шефа катедре
КАТЕДРА ЗА ГЕОМЕТРИЈУ ОБЛИКА, ПРОСТОРНО И ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ	[1] Геометрија и визуелизација простора	доц.др Сандра Косић-Јеремић	доц. др Малина Чворо, замјеник шефа катедре
КАТЕДРА ЗА ИСТОРИЈУ И ТЕОРИЈУ АРХИТЕКТУРЕ И ЗАШТИТУ ГРАДИТЕЉСКОГ НАСЉЕЂА	[1] Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја [2] Заштита и ревитализација градитељског насљеђа	доц. др Мирослав Малиновић	

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ **ГРАЂЕВИНАРСТВО**

Научно поље: Грађевинарство

КАТЕДРА	ПРИПАДАЈУЋЕ УЖЕ НАУЧНЕ ОБЛАСТИ	ШЕФ КАТЕДРЕ	САРАДНИЦИ ШЕФА КАТЕДРЕ
КАТЕДРА ЗА МЕХАНИКУ И ТЕОРИЈУ КОНСТРУКЦИЈА	[1] Механика и теорија конструкција	доц. др Александар Борковић	в. асистент Радомир Цвијић, замјеник шефа катедре в. асист. Наташа Мрђа, секретар катедре
КАТЕДРА ЗА ГЕОТЕХНИКУ, САОБРАЋАЈНИЦЕ ХИДРОТЕХНИКУ, ОРГАНИЗАЦИЈУ И ТЕХНОЛОГИЈУ ГРАЂЕЊА	[1] Хидротехника [2] Геотехника [3] Саобраћајнице [4] Организација и технологија грађења и грађевински менаџмент	проф. др Мато Уљаревић	доц.др. Бојана Грујић, замјеник шефа катедре
КАТЕДРА ЗА МАТЕРИЈАЛЕ И КОНСТРУКЦИЈЕ	[1] Грађевинске конструкције [2] Грађевински материјали и конструкције	доц. др Гордана Броћета	асист. Младен Слијепчевић, секретар катедре

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ **ГЕОДЕЗИЈА**

Научно поље: Геодезија

КАТЕДРА	ПРИПАДАЈУЋЕ УЖЕ НАУЧНЕ ОБЛАСТИ	ШЕФ КАТЕДРЕ	САРАДНИЦИ ШЕФА КАТЕДРЕ
КАТЕДРА ЗА ГЕОДЕЗИЈУ	[1] Геодетски референтни системи [2] Геодетски премјер [3] Катастар и управљање непокретностима [4] Геоинформатика [5] Фотограметрија и даљинско истраживање [6] Картографија (математичка, општа, дигитална, израда и умножавање карата и планова)	доц. др Драган Мацановић	в. асист. Славко Васиљевић, замјеник шефа катедре асист. Младен Амовић, секретар катедре

Рад катедри на АГГФ регулисан је Пословником о раду катедри (број 510/11) од 26.04.2011. године.

03.5 | ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Иницијатива за оснивање Архитектонско-грађевинског факултета покренута је 1980. године. Министарство за урбанизам, стамбено-комуналне дјелатности и грађевинарство Републике Српске је 1994. године ангажовало радну групу са задатком да изради елаборат о оправданости оснивања и обезбјеђивања услова рада тадашњег АГФ на УБЛ. УБЛ је елаборат прихватио, затим и Влада Републике Српске. Народна скупштина Републике Српске на сједници одржаној 28.8.1995. године доноси Одлуку о оснивању Архитектонско-грађевинског факултета у Бањој Луци. Први студенти уписани су на грађевински одсјек факултета, на којем је настава почела 3.10.1996. Први конкурс за пријем студената на архитектонски одсјек расписан је годину дана касније, у школској 1997/98. години. Факултет је израдио наставне планове и програме за све године студија оба одсјека за образовање дипломираних инжењера архитектуре и грађевинарства општег профила.

По утврђеним наставним плановима и програмима Факултет је одшколовао прву генерацију студената и заокружио један школски циклус. Тиме су се створили предуслови за реформу наставног плана и програма у складу са болоњским процесом, те активно укључивање Факултета у европске интеграционе процесе у области високог образовања. Факултет је у таквим својим настојањима добио помоћ Европске комисије укључењем у пројекат *Tempus Archicur* у периоду од 2001. до 2004. године, који је имао за циљ реструктурирање и осавремењавање наставног плана и програма студија архитектуре. Реформисани наставни план и програм Архитектонског одсјека добио је сагласност Универзитета у Бањој Луци 16.7.2004. Реформисани наставни план и програм Грађевинског одсјека добио је сагласност Универзитета у Бањој Луци 29.9.2006.

Паралелно с одвијањем наставе на основним студијама, Факултет је приступио и организовању постдипломских студија на оба одсјека. Прво је покренут магистарски студиј из области архитектуре и урбанизма, који је добио сагласност Универзитета у Бањој Луци 12.7.2001. Магистарски студиј Грађевинског одсјека покренут је нешто касније, а Универзитет је дао сагласност на његов наставни план и програм 29.9.2005. године.

У школској 2007/08. уписана је прва генерација студената на студијски програм Геодезија. Од ове академске године, сви наставни планови и програми прилагођени су болоњском процесу, а настава се одвија по моделу 4+1, гдје први циклус студија траје четири године (240 бодова), а други циклус студија траје једну годину (60 бодова). У складу са спроведеном реформом, одсјечи Факултета Одлуком Министарства просвјете и културе од 02.07.2007. године постају студијски програми. Прва генерација студената Геодезија на други циклус студија студијског програма уписана је академске 2013/14. а факултет мијења име у АГГФ 13.10.2014. године.

До данас су лиценцирана још три студијска програма другог циклуса студија и то: Енергетска ефикасност у зградарству (заједно са Машинским факултетом), Архитектура и урбанизам, те измијењен и допуњен програм другог циклуса студија студијског програма грађевинарство.

Табела 4. Преглед броја дипломираних и активних студената на АГГФ

	Предболоњски модел студија – број дипломираних студената (од 1996)		
	Интегрисани студиј (10 семестара)	Магистарски студиј	Докторат
Архитектура	389	7	11
Грађевинарство	372	15	10

Геодезија	4	0	2
Укупно	765	22	23

Болоњски модел студија – број дипломираних студената (од 2007)			
	Први циклус	Други циклус	Трећи циклус
Архитектура	430	33	0
Грађевинарство	212	1	0
Геодезија	216	7	0
ЕЕ у зградарству	-	1	0
Укупно	858	42	0

Број тренутно уписаних студената			
	Први циклус	Други циклус	Трећи циклус
Архитектура	273 + 36 апсолвената	-	0
Грађевинарство	191 + 47 апсолвената	22 + 20 апсолвената	0
Геодезија	163+ 52 апсолвената	31 +28 апсолвената	0
ЕЕ у зградарству	-	12 + 26 апсолвената	-
Архитектура и урбанизам	-	26	-
Укупно	627 + 135	91+ 74 апсолвената	0

03.6 | НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ 2011-2016

Научно-истраживачки пројекти

1. Производња одрживог материјала из производа од живинског отпада и нуспроизвода од дрвета – нула отпад (2011-2012);
2. Утицај средњошколског образовања и припремне наставе на успјех кандидата при полагању квалификационог испита на Архитектонско-грађевинском факултету Универзитета у Бањој Луци током 2012. године (2012);
3. Експериментално одређивање топлотних карактеристика омотача објеката предшколског васпитања и образовања у Бањој Луци у циљу унапређења њихове енергетске ефикасности, топлотног комфора и смањења емисије штетних гасова (2012-2013);
4. Анализа комфора у радној средини на примјеру зграда Универзитета у Бањој Луци (2012-13);
5. Израда механичког побуђивача вибрација (2012-2016);
6. Евалуација средњошколског успјеха и квалификационих испита на АГФ током 2012. и 2013. године (2013);
7. Компаративна анализа постигнутих резултата квалификационих испита на АГФ-у периоду 2012–2014. године (2014-2015);
8. Дефинисање смјерница у пројектовању коловозних конструкција у градским срединама (2015 - ...);
9. Прилог оптимизацији управљања системима за прихрањивање аквифера путем хидрогеомеханичких истраживања на реалном постројењу (2016-2018)
10. Подршка технолошком развоју Републике Српске кроз упознавање ученика и

наставника у средњим школама са могућностима и предностима кориштења образовних софтвера у настави (децембар 2017 -);

Међународни научно-истраживачки пројекти

1. *Geometry Education for Future Architects* (2012);
2. *BrownInfo Methodological Framework for Brownfield Database Development*, „BrownInfo“ – Методолошки оквир за креирање интерактивне базе података браунфилд локација (2013-2014);

Међународни пројекти за унапређење капацитета АГГФ

1. *TEMPUS ENERES 530194-2012 Energy Efficiency, Renewable Energy Sources and Environmental Impacts – Master Study* (Енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије и утицај на животну средину – мастер студије) (2012-2015);
2. *TEMPUS ScenTec 530810-TEMPUS-1-2012-1-RS-TEMPUS-JPHES Development and implementation of courses for theatre technicians and stage managers* (Развој и примјена курсева за позоришне техничаре и менаџере сцене) (2012-2016);
3. *Tempus CREDO-2010-3361 Creation of third cycle studies – Doctoral Programme in Renewable Energy and Environmental Tehnology* (Креирање трећег циклуса студија – Докторске студије у обновљивим изворима енергије и технолошком инжењерству) (2013-2015);
4. *TEMPUS BAEKTEL 544482-TEMPUS-1-2013-1-IT-TEMPUS-JPHES Blending academic and entrepreneurial knowledge in technology enhanced learning* (2013-2016);
5. *HERD Energy - Rethinking architecture and energy efficiency in buildings and urban development* (Промишљање архитектуре и енергетске ефикасности у објектима и урбаном развоју) (2013-2016);
6. *ERASMUS+KA2 - Creating the Network of Knowledge Labs for Sustainable and Resilient Environments / KLABS* (Креирање мреже лабораторија знања за одрживу и отпорну животну средину) (2015 -...);
7. *ERASMUS+KA2 – DISASTER RISK MANAGEMENT AND FIRE SAFETY HIGHER EDUCATION CAPACITY BUILDING IN WESTERH BALKAN COUNTRIES – Knowledge FOr Resilient soCiEty / K-FORCE* (2016 - ...);
8. *ERASMUS+KA2 – Western Balkan Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures/BESTSDI* (2016 - ...);
9. *HERD Energy - Промишљање архитектуре и енергетске ефикасности у објектима и урбаном развоју (Rethinking architecture and energy efficiency in buildings and urban development).*

Научни и стручни скупови и семинари у организацији АГГФ

1. Научно-стручни скуп „АРХИТЕКТУРА И УРБАНИЗАМ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И ГЕОДЕЗИЈА – ЈУЧЕ, ДАНАС, СУТРА“, Бањалука, 2011;
2. Међународна академска конференција *BrownInfo 2014*, Бањалука, 2014;
3. Семинар „ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ У САВРЕМЕНОМ ГРАДИТЕЉСТВУ 2015“, Бањалука, 2015;
4. Научно-стручна конференција са међународним учешћем „Обликовање и технологије архитектонских отвора - СФЕРА 2015“, Мостар, 2015;
5. Научно-стручна конференција „САВРЕМЕНА ТЕОРИЈА И ПРАКСА У ГРАДИТЕЉСТВУ“, Бањалука, 2015;
6. Научно-стручни скуп „ГЕО-ЕХРО 2016“, Бањалука, 2016;

7. Семинар „ПАМЕТНА МОБИЛНОСТ И УРБАНО ПЛАНИРАЊЕ ", Бањалука, 2016;
8. СТЕПГРАД, Савремена теорија и пракса у градитељству - Научни скуп са међународним учешћем, децембар, 2016;
9. Симпозијум Дани архитектуре Бања Лука 2017 у организацији Истраживачког центра за простор, јуни 2017;
10. Обновљиви извори енергије и квалитет пејзажа, септембар, 2017;
11. Научно-стручни скуп Симпозијум „Енергетска ефикасност – ЕНЕФ“у сарадњи са Електротехничким и Машинским факултетом Универзитета у Бањој Луци и Савезом енергетичара Републике Српске, новембар 2017;
12. Семинар - Бетон у савременом грађевинарству, децембар 2017;
13. СТЕПГРАД, Савремена теорија и пракса у градитељству- Научни скуп са међународним учешћем, мај, 2018;

Издавачка дјелатност АГГФ

1. Прерадовић, Љубиша, ур. 2011. *Монографија 2006-2011 – Петнаест година Архитектонско-грађевинског факултета Универзитета у Бањој Луци*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
2. Видаковић, Сениша. 2012. *Допринос чешких архитеката формирању новије архитектонске слике Босне и Херцеговине*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
3. Аћић, Мирко и Рајко Пуцар, ур. 2012. *Зборник радова VIII Међународног научно-стручног скуп „Савремена теорија и пракса у градитељству“*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
4. Станковић, Миленко, 2012. *Архитектура и чула – Архитектонски елементи и структуре обједињене промишљањем о унапређењу стваралачког процеса*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
5. Каталази 2012. *Међународне изложбе: Retrospective – Works of Professors and Associates Faculty of Architecture and Civil Engineering University of Banja Luka i Maja Dodig – Works of art*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет, Међународно удружење научних радника Бања Лука, Удружење ликовних умјетника Републике Српске.
6. Секуловић, Драгољуб, 2013. *Састављање и репродукција карата* [Електронски извор]. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
7. Уљаревић, Мате, 2013. *Бетон ојачан металним влакнима*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
8. Радуљ, Марина, Маја Милић-Алексић и Анита Зрнић, 2013. *АРХИВ У ИНЦЕЛУ: Архитектонска реконструкција, ревитализација и пренамјена напуштене индустријске зграде у Архив Републике Српске* [Електронски извор]. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
9. Фејзић, Емир, Драгољуб Боројевић, Тијана Вујичић, 2013. *Модуларна координација и композиција* [Електронски извор]. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
10. Станковић, Миленко и Александра Ђукић, ур. 2013. *Недосањан сан о Израелу – вјера, љубав и нада, искуства, импресије и визије градитеља о земљи на три мора*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
11. Аћић, Мирко и Рајко Пуцар, ур. 2013. *Зборник радова IX Међународног научно-стручног скуп „Савремена теорија и пракса у градитељству“*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.

12. Аћић, Мирко и Рајко Пуцар, ур. 2014. *Зборник радова X Међународног научно-стручног скуп „Савремена теорија и пракса у градитељству“*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет.
13. Ђукић, Александра и Тијана Вујичић, ур. 2014. *Browninfo – Приручник за успостављање интерактивне базе података браунфилд локација*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.
14. Прерадовић, Љубиша и Ратко Дејановић, 2014. *Информационе технологије за градитеље*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.
15. Đukić, Aleksandra, Milenko Stanković, Barankica Milojević, Nevena Novaković, Eds. 2014. *Browninfo 2014 Proceedings of International Academic Conference*. Banja Luka: University of Banja Luka, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy.
16. Malinović, Miroslav. 2014. *The architecture in Banja Luka during the austro-hungarian rule in Bosnia and Herzegovina between 1878 and 1918*. Banja Luka: University of Banja Luka, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy.
17. Đukić, Aleksandra, Michael Surböck, Vladimir Vuković, Milenko Stanković, Christoph Luchsinger, Peter Nigst, Eds. 2014. *Reassembling the City – Urban Regeneration of the Brownfield Area “Rudi Čajevac” in Banja Luka*. Banja Luka: University of Banja Luka, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy.
18. Đukić, Aleksandra, Dijana Simonović, Tijana Vujičić, Eds. 2014. *A Scientific Monograph of International Significance BROWNINFO. TOWARD A METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR BROWNFIELD DATABASE DEVELOPMENT*. Banja Luka: University of Banja Luka, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy.
19. Антуновић, Биљана, 2014. *Физика зграде*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.
20. Аћић, Мирко, ур. 2015. *Зборник радова XI Међународног научно-стручног скуп „Савремена теорија и пракса у градитељству“*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.
21. Милојевић, Бранкица, 2015. *Градови у промјенама – Урбане форме, трансформације, утицаји*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.
22. Голубовић Бугарски, Валентина, 2015. *Модална анализа – теорија, експеримент и примјена у детекцији структурних оштећења*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.
23. Stanković, Milenko, 2015. *Ytong – Nova paradigma i mogućnost upotrebe savremenog materijala, porobeton sistema Ytong*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Arhitektonsko-građevinsko, geodetski fakultet.
24. Прерадовић, Љубиша, 2016. *MATLAB принципи и примјена*. Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.
25. Марина Радуљ, Крис ван Гетем и Маја Илић, 2016. *Симулација рада на позорници у размјери 1:4*, Издавач: Универзитет у Бањалуци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бањалука;
26. Прерадовић, Љубиша, Окиљ М, Малиновић М, Прерадовић Г. 2017, *Вјерски објекти националних мањина у Републици Српској/Religious buildings of national minorities in the Republic of Srpska*. Међународно удружење научних радника- AIS. Banja Luka.
27. Косић-Јеремић, Сандра, Максимовић Сњежана, Ђурић Небојша, Илић Маја, Јанковић Александар, 2018. *Приручник за употребу образовних софтвера у настави и учењу* Бањалука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет.

1. АГГ+ Часопис за архитектуру, грађевинарство, геодезију и сродне научне области. Часопис излази једном годишње од 2013. године. У преоцедури за категоризацију научних часописа код Министарства науке и технологије Владе Републике Српске.

03.7| БИБЛИОТЕКА И ЧИТАОНИЦА

Табела 5. Преглед библиотечког фонда АГГФ

	Монографске публикације	Број
1	Књиге у штапаном облику	7488
2	Докторске дисертације	23
3	Магистарски радови	22
4	Дипломски радови	1766
5	Завршни радови другог циклуса студија	42
	Укупно	9341
	Серијске публикације	
6	Часописи	1501
7	Претплате на серијске публикације	1
	Укупно	1502

Библиотека АГГФ основана је 2000. године. Библиотека има функцију подршке у добијању информација неопходних у наставном процесу и научно-истраживачком и умјетничком раду из области за које су везани студијски програми – архитектура, грађевинарство и геодезија. Библиотека у свом простору има интегрисану читаоницу на укупно 40.00 m². Осим библиотечког фонда наставницима и студентима стоји на располагању један рачунар, скенер и копир апарат.

Библиотека АГГФ је 2015. године постала члан Кооперативног онлајн библиографског система и сервиса *Cobiss*.

За базу од 927 уписана студента (762 на првом и 165 на другом циклусу), библиотечки фонд изражен бројем монографских публикација и сведен на једног студента, износи $9341/927 = 10,08$. У односу на минимално 3 библиотекарске јединице по уписаном студенту, АГГФ има 3.36 пута више библиотекарских јединица по уписаном студенту.

03.8| ПЛАН УПИСА СТУДЕНАТА НА АГГФ У 2018/19. Ш.Г.

Табела 6. План уписа студената на АГГФ у 2019/20. ш.г.

	Студијски програм	Први циклус	Други циклус
1	Архитектура	45	-
2	Грађевинарство	45	20
3	Геодезија	45	20
4	Енергетска ефикасност у зградарству (заједнички студијски програм другог циклуса са Машинским факултетом)	-	20
5	Архитектура и урбанизам	-	20

03.9 | МАТИЧНОСТ ФАКУЛТЕТА

Матичност АГГФ УБЛ дефинисана је на основу Одлуке о матичности Факултета/Академије умјетности и студијских програма Универзитета у Бањој Луци и Високе школе унутрашњих послова за научна и умјетничка поља и уже научне и умјетничке области, под бројем 02/04-3.610-110/15 од 26.11.2015. године и Одлука о измјени и допуни одлуке о матичности факултета/ академије умјести и студијских програм Универзитета у Бањој Луци за научна и умјетничка поља и уже научне и умјетничке области, бројем 02/04-3.610-110/15 од 26.11.2015. године, број: 02/04-3.220-63/16 од 17.02.2016. године и број: 03/04-3.1879-14/17 од 29.06.2017. године, која је донесена 25.01.2018. године, под број: 02/04-3.183-8/18 (у прилогу).

04 | ИЗМИЈЕЊЕН СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ АРХИТЕКТУРА - ПРВИ ЦИКЛУС

04.1 | ОПРАВДАНОСТ И ЗНАЧАЈ ИЗМЈЕНЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Високошколско образовање на СПА - први циклус⁴ започело је 1997. године и настава се од тада до данас реализује у континуитету. На Факултету је заузет став да се образују дипломирани инжењери архитектуре општег профила. По утврђеним наставним плановима и програмима Факултет је одшколовао прву генерацију студената и заокружио један школски циклус. Тиме су се створили предуслови за реформу наставног плана и програма у складу са болоњским процесом, те активно укључивање Факултета у европске интеграционе процесе у области високог образовања. Факултет је у таквим својим настојањима добио помоћ Европске комисије укључењем у пројекат Tempus Archicur у периоду од 2001. до 2004. године, пројекат који је имао за циљ реструктурисање и осавремењавање наставног плана и програма Архитектуре.⁵ Важан сегмент структуре СПА - први циклус је његова упоредивост са иностраним дипломским студијама архитектуре. У свим фазама анализе студијских програма разматрани су садржаји сродних студија у нашем ближем и ширем окружењу, првенствено се везујући на подручја гдје се у систему образовања примјењују принципи Болоњске декларације. Тако су, као најсродније одабрали примјере студија Архитектонског факултета Универзитета у Београду, Венецији (IUAV Venezia) и Ахену (RWTH Aachen), Сплит, Грац, Беч, Сарајево. Од 2007. године, у нашем систему високог образовања примјењују принципи Болоњске декларације те се настава изводила по наставном плану и програму који је настао као ревизија већ реализованог основног плана.

Данас АГГФ има двадесет година традиције у образовању архитеката у Републици Српској. То га чини једним од значајних факултет у процесу образовања на УБЛ, признатог у Босни и Херцеговини и Европи. На АГГФ је видљив у константан интерес студената за студије на СП Архитектура. Факултет има квалитетну наставу на свим циклусима студија, успјех научно-наставничког кадра на свим подручјима њиховог дјеловања. Тиме АГГФ доказује своју озбиљност и високу позицију у високошколском образовању у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

Уважавајући сву комплексност у формирању препознатљивог профила архитекте у времену које долази посебно је наглашена специфичним потребама друштва, тржишта рада, наше школе, Републике Српске, БиХ, али и шире регије. Предложена измјена СП Архитектура-први циклус настоји да обезбиједи стручан и квалификован профил дипломираног инжењера архитектуре којег препознаје инжењерска комора, а који је способан да се даље образује или усавшава кроз праксу. Резултат је обучен савремен инжењер у специфичној области архитектонске струке и квалификован за наставак образовања на другом циклусу академских студија. Измјењен СП Архитектура је резултат ревизије постојећег, упутама Комисије за акредитацију и реакредитацију, показатељима самоевалуације, потреба друштва тржишта рада и стечених искустава у његовој реализацији. Циљ је био повећати могућност запошљавања и наставак научно-истраживачког рада и студирања.

Основне карактеристике прогреса архитектонске професије и друштва у цјелини одређени су данас степеном заштите животне средине, принципима одрживости да би се омогућио развој који је отпоран на природне екстреме. Циљ измјена СП Архитектура је редефинисати профил квалификације архитекте, у смислу знања, компетенција и способности које су усклађене са

⁴ УБЛ, Одлуком број 05-190/97, од 29. 5. 1997, даје сагласност на Наставни план АГГФ. Министарство просвете Републике Српске својим рјешењем број УП-1-06-3, од 2. 6.1997, даје сагласност за почетак рада Архитектонског одсјека на Факултету.

⁵ Реформисани наставни план и програм Архитектонског одсјека добио је сагласност УБЛ одлуком број 05-214/04, од 16. 7. 2004., те је уписана прва генерација студената овог одсјека у складу са болоњским процесом.

новим потребама друштва и тржишта рада. Архитектонско стваралаштво данас захтјева интегративни процес у коме су доминантна два концепта: одрживост и отпорност животне средине, који се вреднују и проучавају истовремено. На тај начин се унапређује квалитет живота савременог човјека. Наведене теме су актуелне и значајне за земље западног Балкана, јер нису детаљније изучаване. Тренутно се национални законски оквир у области архитектуре и урбанизма усклађује са европским. До сада су Студијски програм из области архитектуре и урбанизма, који се баве темом одрживости и отпорности у земљама западног Балкана били права ријетки. Углавном су били фокусирани само на енергетске аспекте (или појединачне уско профилисане мјере). Наша институција је успјешно реализовала пројекат KLABS⁶, као пионирску образовну платформу за ова два актуелна и подједнако важна изазова.

Стечена искуства из релизације СПА – први циклус на нашој институцији (20 година примјене, акредитација и реакредитација), позитвне промјене у окружењу (Београд, Љубљана, Сплит и др.) и успјешно реализован пројекат KLABS биле су подстицај за ове промјене. Оправданост и значај измјена СП Архитектура огледа се у његовом конципирању и профилаисању у складу са потребама друштва, академске заједнице и тржишта рада, за савременим профилем стручњака - архитекте. Полазећи од тога да је Универзитет главни покретач привредног развоја, за очекивати је да ће знања и вјештине које су уграђене у образовни процес, а недостају на тржишту, омогућити да се надокнади недостатак адекватних знања у области архитектуре. Изостанак адекватних знања резултирао је значајним и трајним оштећењима животне средине, која су утицала на повећање еколошких, друштвених и економских ризика. Сви набројани фактори представљали су отежавајуће услове за укључења у европски простор образовања и тржишта рада.

Данас се на АГГФ, у области архитектуре и урбанизма изводи студијски програм првог циклуса архитектуре у трајању од 4 године (240 ECTS) и други циклус архитектура у трајању од 1 године (60 ECTS). На факултету су лиценцирани: заједнички програм другог циклуса АГГФ и Машинског факултета под називом Енергетска ефикасност у зградарству (60 ECTS) и студијски програм Архитектура и урбанизам (60 ECTS).

СПА - први циклус посвећен је реафирмацији архитектонске професије у контексту изазова савременог друштва и бољу проходности студија. Он поставља темељне концепте образовања на оперативнији ниво. На њему се студенти упознавају са широким спектром техника и алата за процјене и анализу простора и процеса. Основни циљ је стимулисати потребу за наставак образовања кроз други циклуса студија, као неминовности у образовању архитектонске професије. Фокус образовања је на концептима одрживости и отпорности у националном и локалном контексту планирања, пројектовања и промишљања о архитектури, граду, пејзажу и територије, који омогућује завршеним студентима и рад у пракси.

Концепт измјена СПА - први циклус прилагоиђен је и утемељен у потребама друштва за развојем професије архитекте. Огледа се у прихватању савремених европских искустава и стандарда у образовању стручњака који су оријентисани ка широкој палети могућности професионалног ангажовања, како у Босни и Херцеговини тако и у европским земљама и шире. Све већа сложеност професије и значајан број занимања које архитекте могу обављати захтевају вишегодишње образовање са усмерењима и специјалистичким образовањем у одређеним областима кроз други циклус студија. Сврха је лакше стицање и разумијевања ширине и сложености научних и стручних области којима се архитекте данас баве. Студенти се

⁶ Нови студијски програм Интегрални дизајн: архитектура, град и пејзаж (60 ECTS) је једногодишњи програм другог циклуса студија архитектуре на УБЛ и АГГФ и шк. 2017/2018. уписао је прву генерацију студената. Он припада првој генерацији Еразмус+ пројеката за изградњу капацитета високошколских установа, ко-финансираних од стране ЕУ (<http://www.klabs.pr.ac.rs/>), те је био подршка за израду новог студијског програма.

истовремено припремају и за рад у пракси и за даље усавршавање и подршка је у идентификацији личних професионалних афинитета. Он помаже студентима да савладају темељна знања да би лакше препознали потребу ужег стручног и специјалистичког и професионалног усмеравање којим се желе бавити у наставку свог академског образовања.

Тренутни услови промјенљивог тржишта рада и све више изражене потребе струке за специјализованим профилима у области архитектуре, утицали су и на измјене СПА – први циклус. Од програма се очекује да ће завршени студенти лакше да наставе своје даље академско образовање на другом циклусу студија, јер тренутно им је слаба могућност запослења. Треба истаћи да студенти стичу и одређено стручно искуство за рад у пракси. Ипак, основно је да им се омогућује да након стечених искустава несметано могу да наставе процес академског образовања на другом циклусу. На овај начин, измјене СПА - први циклус обезбеђује стицање компетенција савременог инжењера архитектуре које су друштвено оправдане.

СПА - први циклус је проблемски фокусиран на образовање стручњака широког спектра образовања. Улога предложеног студијског програма у економском и културном развоју земље је евидентна и у складу са европским принципима. У том контексту очување и развијање наставне области архитектуре која има и академски и професионални значај у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

04.2 | ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Да би студентима олакшали избор, а дипломцима запошљавање или наставак студија, измјењен СПА - први циклус има јасно описане компетенције, наставне планове, правила напредовања и др. У систему образовања одредили смо се за нов-прихватљив савремени концепт Студио пројекат у складу са европском праксом, уз подршку партнерских универзитета. Циљеви и исходи учења су јасно дефинисани и доступни свим заинтересованим странама, првенствено студентима, њиховим родитељима, послодавцима и јавним службама.

- Основни циљ СПА - први циклус имају за циљ да студентима пруже основна теоријска и практична знања из области архитектуре, урбанизам, архитектонских технологија и архитектонског инжењерства и оспособе студенте за развој и примену научних, стручних и уметничких достигнућа у овим областима.

- Реафирмација професионалног *профила архитекте*. Образовање квалификованог кадра у области дизајна кроз обједињавање дисциплина урбанистичког планирања, урбанистичког и архитектонског пројектовања.

- Образовање и квалификације за *интегрални приступ* планирању и пројектовању простора. СПА - први циклус има за циљ да студенте 'опреми' теоријским и методолошким знањем које им омогућава да промишљају, анализирају и дизајнирају грађену средину у свеобухватном маниру. То значи да разумеју релацију између различитих просторних размјера, друштвених процеса и природног окружења, као предуслова одрживости и отпорности.

- Образовање *друштвено одговорног професионалца* чији је рад посвећен културној одрживости и друштвеној релевантности, односно који се издиже изнад жеље за производњом простора 'високе' естетике.

- Образовање и квалификације за *транс-дисциплинарни приступ* планирању и пројектовању уз разумевање важности сарадње и комуникације не само са различитим професијама, већ и другим актерима у простору. *Укључивање у европски простор образовања* кроз образовања архитеката према савременим методама наставе и пружање знања о друштвено и глобално релевантним темама

- Припрема за *даље образовање и усавршавање*

04.3| ОПШТИ ПОДАЦИ О СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ

Назив:	Архитектура
Ниво (циклус):	Први циклус студија у трајању од четири године
Модел:	Три циклуса студија (4+1+3)
Број ECTS:	240
Врста студија:	Академске студије
Звање:	Дипломирани инжењер архитектуре – 240 ECTS
Скраћеница звања:	Дипл.инж.арх.
Област образовања:	(5) инжењерство, технологија и грађевинарство
Поље образовања:	(53) архитектура и грађевинарство
Начин извођења:	Редовне студије, у сједишту, у трајању од 8 семестара

Измјењен СПА - први циклус (240 ECTS) је четворогодишњи програм првог циклуса студија архитектуре на УБЛ и АГГФ-у. Академско звање које се стиче након завршетка студијског програма је дипломирани инжењер архитектуре, на основу Закона о звањима која се стичу завршетком високог образовања (01-555/14).

СПА - први циклус припада наведеној области образовања (5) инжењерство, технологија и грађевинарство и пољу образовања (53) архитектура и грађевинарство на основу Правилника о областима образовања (од 28.07.2014.) који је усвојило Министарство просвјете и културе Републике Српске.

04.4| ПРИНЦИПИ КОНЦИПИРАЊА НАСТАВЕ

Студенти измјењеног СПА - први циклус ће првенствено радити са наставницима и сарадницима УБЛ-а који активно учествују у научним и стручним истраживањима и пројектима из области архитектуре, урбанизма, грађевинарства и осталих сродних дисциплина. Студентима ће у току студија бити пружена прилика да се консултују са стручњацима из различитих дисциплина који се баве простором, представницима локалних управа, предузетницима и грађанима. Званична сарадња између УБЛ/АГГФ-а и академских, стручних институција, те локалних заједница са којима се остварује сарадња, затим низ других повремених, привремених међународних и националних пројеката, су “прозори” ка интердисциплинарној сарадњи и бављењу актуелним и реалним просторним проблемима унутар наставе на студијском програму. Такође, као дио редовне студијске праксе биће реализована учешћа на националним и међународним конкурсима, као и студијска путовања.

С обзиром на захтјеве и потребе професије архитекте да се оспособи сагледати и реаговати на разнородне проблеме у грађеној средини, приступ наставе по семестрима јесте развијати у студентима способност проблемског приступа сваком задатку, дисциплини „прилагођавања“, истовремено развијајући и учећи га неопходним пројектантским, инжењерским, дизајнерским вјештинама. Четири године основних студија Архитектуре на УБЛ су базиране на комбинацији изучавања архитектуре кроз учење (теорисјко и практично), теренски рад са студијским путовањима, те истраживања. У програму су заступљене историјске и културне основе архитектуре, архитектонски дизајн, конструкције и технологије, урбанизам и планирање простора, те друштвени, културолошки и економски контексти архитектуре.

Наставни је програм фокусиран на студента индивидуално, али и на ефекте појединца у групном раду, какав се претпоставља у професионалном окружењу. Овакав приступ треба да оспособи студенте да самостално истражују, користе различите доступне изворе и примјере из

праксе. Требамо имати на уму да је професија архитекте сложенија у друштву од инжењера, с тога и образовање треба да понуди шири спектар знања и разумијевања друштва и културе у цјелини, и на који начин исте утичу на професију архитекте.

Окосница конципирања студијског програма Архитектура јесте **Студио пројект**. Рад у Студио пројекту подразумијева стални рад више наставника и сарадника са групом од 5-10 студената на свим годинама студија, са изузетком прве године студија гдје се групе могу формирати у складу са важећим Правилником - практичан рад студената. Специфичност изучавање пројектантских вјештина и знања, а које подразумијевају обучавању студента за самосталну израду урбанистичких и архитектонских пројеката, захтијева индивидуални и менторски рад, по принципу „један на један“. Рад у Студио подразумијева различите **технике и облике наставе**: теоријска предавања, практичне вјежбе, теоријске вјежбе, теренску наставу, интензивне радионице, студијска путовања, презентације и дебате; а које имају за циљ израду архитектонских и урбанистичких пројеката.

Примарни циљ концепције рада кроз Студио пројекат, у односу на до сада извођене планове и програме студија архитектуре, је повезати све наставне садржаје „у“ и „око“ Студија у цјелину. Садржаји предмета који претходе и/или прате рад у Студију су допринос МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНОЈ ИНТЕРАКЦИЈИ стечених знања. У том смислу, за наставнике и сараднике који раде у настави важна је и неопходно слојевитија сарадња у напорима да се млади људи оспособе за изазове будућности.

Приступ избору тема на нивоу године је **проблемског** типа (какава нам је ситуација и кретање у ширем друштвеном и економском контексту), стога се оставља могућност промјенљивости тема према договору, и, сходно избору теме, допуни садржаја унутар појединачног студија. Исходи и компетенције, с друге стране, у највећем дијелу су стални према опису на нивоу године, тј. семестра. Методе рада у Студију од 1. семестра па до 8. семестра се темеље на КОМПЛЕКСНОСТИ сагледавања архитектуре, без обзира на размјеру и сложеност једног или више задатака у оквиру Студија.

Синтезни пројекат у 8. семестру нуди студентима могућност детаљног истраживања и развијања пројектног рјешења до нивоа извођачког пројекта, а на одабрану тему/проблем, као својеврсну синтезу стеченог знања у току студијског програма и финалну припрему за улазак у праксу. Синтезни пројекат је другачијег карактера од других и претходних студио пројеката, јер је као својеврсна квалитативна замјена завршном раду (који није планиран у предметним измјенама студијског програма) изборног карактера. То подразумијева да у Синтезном студио пројекту раде три тима наставника и сарадника који нуде различите оквирне проблеме којима студент може да посвети тему синтезног пројекта. На тај начин се студенту омогућава да синтезу знања у посљедњем студио пројекту оствари и кроз лични афинитет ка одрђеним проблемским и просторним доменима.

04.5 | СТРУКТУРА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ I ЦИКЛУСА – 240 ECTS

Студијски програм основних академских студија Архитектура траје четири године и има 240 ECTS бодова. Ријеч је о јединственом и сложеном студијском програму, који је креиран у складу с најновијим достигнућима у области архитектуре, савременом праксом реномираних факултета у Европи, као и потребама наше локалне средине, привреде и друштва. Студијски програм је дефинисан тако да буде цјеловит, свеобухватан и усаглашен са другим програмима Факултета (на студијама II и III циклуса) према моделу 4+1+3. Успјешним завршетком Основних академских студија I циклуса студент стиче звање Дипломирани инжењер архитектуре и добија

одговарајућу диплому (Bachelor of Architecture). Завршетак првог циклуса студија, опште усмјерености, квалификује студента за наставак студија архитектуре другог циклуса (MA) на АГГФ као и факултетима у земљи и иностранству који имају сличне програме. Завршетак основних академских студија квалификује студента за рад у домену архитектонске праксе. Програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему у систему високог образовања. Циљеви студијског програма, исходи учења, знања и вјештине, који се његовим савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са основним задацима и циљевима Факултета.

Прве четири године СПА - први циклус на УБЛ су базирани на комбинацији изучавања архитектуре кроз учење, практичан рад и истраживање. У програму су заступљене историјске и културне основе архитектуре, архитектонски дизајн, конструкције и технологије, урбанизам и планирање простора те друштвени и економски контекст архитектуре. Наставни је програм фокусиран на студента индивидуално али и на ефекте групног рада у настави.

На нивоу СПА - први циклус обезбијеђен је одговарајући проценат изборности, што основним академским студијама даје неопходну флексибилност. Од укупно 45 предмета, четири предмета, укључујући и синтезни пројекат, изборни су предмети, што чини 10,42% од укупног броја предмета. У структури студијског програма заступљене су, у одговарајућим пропорцијама, све четири групе предмета: академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни и стручно-апликативни.

Изборне предмете студенти бирају анкетом прије почетка семестра у којем се настава изводи. Минималан број студената за изборни предмет износи десет. Ако студенти анкетом изаберу више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити на свим предметима паралелно на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената по предмету. Синтезни студио пројекат који се изводи у осмом семестру и такође има изборни карактер, изводи се под условом да се пријави минималан број од пет кандидата.

Настава на СПА - први циклус реализује се према плану извођења наставе и уз примјену комбинације разноврсних метода изучавања архитектуре: предавања, семинари, радионице, пројекти, практични и теоретски задаци. Истиче се важност учења ван учионице: практична и теренска настава, изложбе, активно учешће у изградњи мањих објеката, стручно вођена путовања.

04.6 | ПРОФИЛ КВАЛИФИКАЦИЈЕ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ

СПА - први циклус је четворогодишњи курикулум од 8 семестра и 240 ECTS, којим се стиче академско звање **Дипломирани инжењер архитектуре – 240 ECTS** (*Bachelor of Architecture – 240 ECTS*), према *Правилнику о листи струковних, академских и научних звања* (2014). Стечени профил квалификације је еквивалентан са нивоом 6 Међународног стандарда квалификација у образовању (*ISCED - The International Standard Classification of Education*) и нивоом 6 Европског оквира квалификација (*EQF - The European Qualifications Framework*). Исход процеса учења у оквиру студијског програма је стицање адекватних знања, вјештина и компетенција, односно, професионалне квалификације која омогућава приступ тржишту рада у области архитектуре и нивоима послова који су у складу са стеченим знањима и вјештинама у контексту високог образовања првог циклуса. Такође, исход процеса учења студијског програма подразумијева могућност наставка студија ка вишој квалификацији, односно припрему за упис другог циклуса студија архитектуре или сродних области.

Намјера Комисије за унапређење СПА - први циклус је била да приближи компетенције овог програма потребама глобалног друштва за развојем професије архитекте који се прилагођава

захтјевима промјењивих и динамичних урбаних средина, као и у прихватању европских искустава и стандарда у образовању стручњака који су оријентисани ка широкој палети могућности професионалног ангажовања. Међутим, програм је прилагођен и потребама локалног друштва и динамици тржишта рада које је исказало потребу за инжењерима архитектуре различитих степена знања и вјештина, дакле спремних за ангажовање у пракси прије петогодишњег циклуса образовања и стицања академског звања Мастер архитектуре – 300 ECTS.

Исход процеса учења у оквиру СПА - први циклус је стицање адекватних знања и вјештина, односно, професионалне квалификације која омогућавају **самостално и одговорно бављење архитектонском струком**, а у складу са националном регулативом, и директивом ЕУ о регулисаној професији архитекте. Завршетак СПА - први циклус од 240 ECTS квалификује завршене студенте да стекну тзв. '**велику**' лиценцу према *Правилнику о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу* (2013), а коју издаје Министарство за просторно уређење, грађење и екологију Републике Српске. Односно, квалификује завршене студенте за самостално деловање у области архитектонског и урбанистичког пројектовања, урбанистичког и просторног планирања, реализације архитектонских објеката и архитектонског конструкторства. Важно је напоменути да је у току процес измјене *Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу* на основу којих ће се услови који се односе на године образовања неопходне за стицање велике лиценце промијенити са 4 године и 240 ECTS на 5 година и 300 ECTS, што је уобичајена пракса у земљама окружења и Европе.

Такође, завршетак СПА - први циклус квалификује Дипломиране инжењере архитектуре да наставе образовање на студијама другог циклуса у области архитектуре и урбанизма и сродним интердисциплинарним студијама у Босни и Херцеговини и иностранству, и на тај начин стекну звање Мастер - 300 ECTS.

Стицањем академског звања Дипломирани инжењер архитектуре – 240 ECTS стичу се сљедеће професионалне квалификације за самостално обављање послова пројектовања и планирања у складу са националном регулативом просторног уређења:

- учешће у изради идејних урбанистичких и архитектонских пројеката;
- учешће у изради докумената просторног уређења, прије свега урбанистичког плана, зонирајућег плана, регулационог плана, плана парцелације, урбанистичко-техничких услова, урбанистичког пројекта;
- учешће у изради и ревизији техничке документације за архитектонску фазу објеката високоградње, односно генералног пројекта, идејног пројекта и главног пројекта;
- учешће у изради пројектних и програмских студија, процјена и анализа грађене средине;
- учешће у изради архитектонских пројеката унутрашњег уређења простора;
- учешће у изради и спровођењу стратешких и акционих планова, истраживачких пројеката и студија и пружање консултантских услуга у области архитектуре, урбанизма и технологија грађења;
- рад на пословима из области урбанизма и архитектуре којима се баве стручне службе локалне и државне управе;
- наставни рад у средњем и високом образовању;
- остали послови.

Компетенције на којима се заснива унепређење студијског програма

ЕУ + БИХ компетенције за први циклус студија (240 ECTS)

„Даблински дескриптори“ су опште (не специфичне по предметима) одредбе које дефинишу очекивана достигнућа и способности у вези са квалификацијама које представљају крај сваког Болоњског циклуса. Почивају на следећим елементима: **знање и разумијевање, примјене знања и разумијевања, опште когнитивне способности, способност доношења одлука, вјештине комуникације и учења, аутономија и одговорност у раду и рад са другима.**

- систематско разумијевање и савладавање знања у својој области студија/дисциплини које се заснива на студијама првог циклуса - проширује претходно стечена знања и/или их побољшава, а као такво представља основ или могућност за оригиналност у развијању и/или примјени идеја, обично у контексту истраживачког рада;

- способности да примјењују своја знања и разумијевања у рјешавању проблема у новим или непознатим окружењима у оквиру ширег контекста (или мултидисциплинарног), а који се односе на њихово поље студирања;

- примјењују концептуално и

ЕУ компетенције за архитекте (Директива о регуласаној професији архитекте)

Овакве студије би требале бити у равнотежи између теоријских и практичних аспеката образовања архитекте и као такве обезбеђују стицање:

- способности да креирају такве архитектонске пројекте који задовољавају и естетске и техничке захтјеве;

- адекватна знања о историји и теорији архитектуре, као и других умјетности, технологије и хуманистичких наука;

- познавање ликовних умјетности као елемената који утичу на квалитет архитектонског пројектовања;

- адекватна знања у области урбаног дизајна, планирања и вјештина које су укључене у процес планирања;

- разумијевање односа између

Компетенције првог циклуса студијског програма Архитектура

Студије Архитектуре првог циклуса имају за циљ да студентима пруже основна теоријска и практична знања из области архитектуре, урбанизам, архитектонских технологија и архитектонског инжењерства и оспособе студенте за развој и примену научних, стручних и уметничких достигнућа у овим областима.

Сврха стицања компетенција за разумевања ширине и сложености ових стручних области је да се студенти припреме за даље усавршавање и да им се пружи подршка у идентификацији личних професионалних афинитета и препознавању уже стручног професионалног интересовања.

ДИСЦИПЛИНАРНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- Основно разумијевање **релације између простора и друштва**, при чему се изграђено окружење и његове функције посматрају у контексту „система човјек-животна средина“;

- Основно разумијевање савремених просторних, еколошких и социјалних питања и **сложених изазова урбаног друштва**, како на локалном тако и на глобалном нивоу;

- Основно знање о **историјском развоју** савремених идеја и теорија у архитектури, урбанистичком планирању и пројектовању пејзажа;

апстрактно размишљање са високим нивоом знања и креативности, која ће омогућити: критичку процјену тренутног истраживачког и академског рада на највишем нивоу у датој дисциплини, евалуацију различитих методологија, формирање критичког мишљења и понуду алтернативних рјешења;

- имају способност интегрисања знања и управљања комплексним ситуацијама, доношења судова, са непотпуним или ограниченим информацијама, али уз размишљање о социјалним и етичким одговорностима повезаним са примјеном њиховог знања и судова;

- могу преносити своје закључке, знање и размишљање на којима се они темеље, користећи одговарајући језик(е), како са специјализованом тако и неспецијализованом публиком, јасно и недвосмислено;

- имају способност да самостално проширују своја знања, продубе разумијевање њихове области студија/дисциплине и континуално развијају нове вјештине кроз самостално учење и развој;

- имају способности учења које им дозвољава да наставе студирање на начин који може бити у великој мјери самостално усмјераван и аутономан;

- имају вјештине рада у тиму примјерене за разне контексте учења и запошљавања и, такође показују способности руковођења и/или покретања иницијативе, те дају допринос за промјене и развој.

људи и објеката, као и између објеката и њиховог окружења, и потребе да се успоставе односи између зграда и њиховог међупростора у размјери човјека и према његовим потребама;

- разумијевање професије архитектуре и улоге архитекте у друштву, посебно у припреми приједлога који узимају у обзир друштвене факторе;

- разумијевање структурног дизајна, грађевинских и инжењерских проблема у вези са изградњом;

- адекватна знања о физичким проблемима, технологијама и функцији објекта тако да се обезбиједи унутрашњи услови удобности и заштите од климе;

- неопходне вјештине дизајна у испуњењу захтијева корисника објекта, у оквиру ограничења наметнутих од стране економских фактора и грађевинских прописа;

- адекватна знања о индустрији, организацији, прописима и поступцима који су укључени у превођење концепта у пројекат и интеграцију планова у укупном планирању.

- Основно познавање **метода, тактика и алата** за анализу изграђеног окружења у различитим размјерама, с циљем идентификације **интегрисаних архитектонских, урбаних и пејзажних пројектантских рјешења**.

- Способност примјене неопходних основних знања из других области (умјетности, технологије, математике, физике, итд.)

МЕТОДОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Студијски програм ће пружити студентима образовну базу:

- да **размишљају критички** и уграде промјенљивости и сложености савременог урбаног и просторног феномена у **јасан концептуални оквир**;

- да **пројектују простор кроз истраживање**, јер при томе процес пројектовања производи и нова знања;

- да подстичу и производе **контекстуалан и флексибилан дијалог** са различитим заинтересованим странама у процесу планирања и пројектовања;

- да концепирају **стратешки дизајн** заснован на сценарију и да промовише ширу перспективу о посљедицама одлука и акција на обликовање садашње и будуће грађене средине;

- да развију капацитете и способности да **комуницирају и пишу** о процесу истраживања и пројектовања и његовим исходима.

04.7 | ИЗМИЈЕЊЕН НАСТАВНИ ПЛАН СТУДИЈА АРХИТЕКТУРЕ - ПРВИ ЦИКЛУС

1. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Архитектура и умјетност Старог вијека	обавезан	3	0	3	4
02	Студио пројекат 1 - Човјек и простор	обавезан	4	5	9	10
03	Математика у архитектури 1	обавезан	1	2	3	4
04	Нацртна геометрија	обавезан	2	2	4	4
05	Основе архитектонских конструкција и материјализације	обавезан	2	2	4	5
06	Примијењена геодезија у архитектури	обавезан	1	1	2	3
укупно			13	12	25	30

2. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Архитектура и умјетност Средњег вијека	обавезан	3	0	3	4
02	Студио пројекат 2 - Контекст	обавезан	4	5	9	10
03	Математика у архитектури 2	обавезан	1	2	3	4
04	Физика зграде	обавезан	2	2	4	4
05	Архитектонске конструкције 1	обавезан	2	2	4	5
06	Аналитички цртеж	обавезан	0	2	2	3
укупно			12	13	25	30

3. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Архитектура и умјетност Новог вијека	обавезан	3	0	3	4
02	Студио пројекат 3 - Кућа	обавезан	4	5	9	10
03	Основе урбанизма	обавезан	2	2	4	5
04	Механика и отпорност материјала	обавезан	2	2	4	4
05	Архитектонске конструкције 2	обавезан	2	1	3	4
06	Дигиталне архитектонске технике 1	обавезан	0	2	2	3
укупно			13	12	25	30

4. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
--	----------------	-----------------	--------	--------	--------	------

01	Архитектура и умјетност Савременог доба	обавезан	3	0	3	4
02	Студио пројекат 4 - Ансамбл	обавезан	4	5	9	10
03	Урбанистичка техника и композиција	обавезан	2	2	4	5
04	Принципи конструисања архитектонских објеката	обавезан	2	1	3	4
05	Материјали у архитектури	обавезан	2	2	4	4
06	Дигиталне архитектонске технике 2	обавезан	0	2	2	3
укупно			13	12	25	30

5. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Заштита градитељског наслеђа	обавезан	2	2	4	5
02	Студио пројекат 5 - Урбане цјелине	обавезан	4	5	9	10
03	Процес архитектонског дизајна	обавезан	2	2	4	5
04	Статика конструкција	обавезан	2	2	4	4
05	Регулатива просторног уређења и грађења	обавезан	2	0	2	3
06	Организација и извођење грађевинских радова	обавезан	1	1	2	3
укупно			13	12	25	30

6. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Конструктивни системи	обавезан	2	2	4	5
02	Студио пројекат 6 – Унутрашњи простори и дизајн	обавезан	3	4	7	8
03	Студио пројекат 7 – Простори за рад и одмор	обавезан	4	5	9	10
04	Стручна пракса	обавезан	0	3	3	4
05	Изборни предмет А	изборни	1	1	2	3
укупно			10	15	25	30

	Група изборних предмета А (одговорна катедра)	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Свјетлост у архитектури (АТ)	изборни	1	1	2	3
02	Звук и акустика просторија (АТ)	изборни	1	1	2	3
03	Природно провјетравање зграда	изборни	1	1	2	3

	(АТ)					
04	Туристички објекти: контексти и концепти (АП)	изборни	1	1	2	3
05	Објекти за паркирање возила (АП)	изборни	1	1	2	3
06	Хуманизација изграђене околине (АП)	изборни	1	1	2	3
07	Модуларна координација и композиција (АП)	изборни	1	1	2	3
08	Објекти микро и малог предузетништва (АП)	изборни	1	1	2	3
09	БОДИНЕВЕРЛАЈЗ/BODYNEVERLIES (АП)	изборни	1	1	2	3
10	Дизајн малног мјерила (АП)	изборни	1	1	2	3
11	Простори игре (АП)	изборни	1	1	2	3
12	Вернакуларна архитектура (АП)	изборни	1	1	2	3
13	Пејзажна архитектура (У)	изборни	1	1	2	3
14	Градови у промјенама (У)	изборни	1	1	2	3
15	Простор, тијело и архитектура (У)	изборни	1	1	2	3
16	Интервенције на историјским грађевинама (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
17	Конзерваторске технологије (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
18	Архитектура индустријског насљеђа (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
19	Управљање градитељским насљеђем (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
20	Основе прорачуна бетонских конструкција (Мик)	изборни	1	1	2	3
21	Технологија грађења објеката високоградње (ГСХТиОГ)	изборни	1	1	2	3
22	Фрактали у архитектури (ГОПГП)	изборни	1	1	2	3
23	Модел у архитектури (ГОПГП)	изборни	1	1	2	3

7. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Урбанистичко планирање	обавезан	2	2	4	5
02	Студио пројекат 8 - Обнова изграђених структура	обавезан	3	4	7	8
03	Студио пројекат 9 – Хибридна архитектура	обавезан	4	5	9	10
04	Енглески језик за архитекте	обавезан	2	1	3	4
05	Изборни предмет Б	изборни	1	1	2	3
укупно			12	13	25	30

	Група изборних предмета Б (одговорна катедра)	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Архитектура, комфор и енергија (АТ)	изборни	1	1	2	3
02	Савремени материјали у архитектури (АТ)	изборни	1	1	2	3
03	Конструктивни детаљ у архитектури (АТ)	изборни	1	1	2	3
04	Архитектура природних материјала (АП)	изборни	1	1	2	3
05	Сценски дизајн (АП)	изборни	1	1	2	3
06	Дизајн конструкција великих распона (АП)	изборни	1	1	2	3
07	Објекти средњег и великог предузетништва (АП)	изборни	1	1	2	3
08	Пољопривредни објекти (АП)	изборни	1	1	2	3
09	Вино и архитектура (АП)	изборни	1	1	2	3
10	Спортски објекти (АП)	изборни	1	1	2	3
11	Архитектура кризних ситуација (АП)	изборни	1	1	2	3
12	Пројектовање објеката образовања (АП)	изборни	1	1	2	3
13	Архитектонско пројектовање у реалном контексту (АП)	изборни	1	1	2	3
14	Урбана структура и реконструкција (У)	изборни	1	1	2	3
15	Урбана економија (У)	изборни	1	1	2	3
16	Урбана мобилност (У)	изборни	1	1	2	3
17	Управљање урбаним развојем (У)	изборни	1	1	2	3
18	Урбана регенерација (У)	изборни	1	1	2	3
19	Интегрална заштита градитељског наслеђа (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
20	Менаџмент и културна политика у заштити наслеђа (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
21	Културни аспекти планирања (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
22	Урбана конзервација (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
23	Теорије архитектуре и урбанизма (ИТАиЗГН)					
24	Народно градитељство (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
25	Основе дрвених конструкција (Мик)	изборни	1	1	2	3
26	Основе прорачуна зиданих конструкција (Мик)	изборни	1	1	2	3
27	Параметарско моделовање (ГОПГП)	изборни	1	1	2	2

8. СЕМЕСТАР

	Назив предмета	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
--	-----------------------	--------------------	--------	--------	--------	------

01	Архитектура и одрживост	обавезан	3	1	4	5
02	Студио пројекат 10 – Стратешки урбани дизајн	обавезан	3	4	7	8
03	Студио пројекат 11 – Синтезни пројекат	обавезан	4	5	9	10
04	Презентација архитектонских пројеката	обавезан	1	2	3	4
05	Изборни предмет В	изборни	1	1	2	3
укупно			12	13	25	30

	Група изборних предмета В (одговорна катедра)	Статус предмета	П/сед.	В/сед.	Укупно	ECTS
01	Технологија омотача зграда (АТ)	изборни	1	1	2	3
02	Енергетски ефикасна и одржива градња (АТ)	изборни	1	1	2	3
03	Обнова зграда (АТ)	изборни	1	1	2	3
04	Пројектовање објеката здравства (АП)	изборни	1	1	2	3
05	Комерцијални објекти (АП)	изборни	1	1	2	3
06	Саобраћајни објекти (АП)	изборни	1	1	2	3
07	Излагање архитектуре (АП)	изборни	1	1	2	3
08	Архитектоника комфора (АП)	изборни	1	1	2	3
09	Биоклиматска архитектура (АП)	изборни	1	1	2	3
10	Екологија становања (АП)	изборни	1	1	2	3
11	Параметарски дизајн у урбанизму (У)	изборни	1	1	2	3
12	Урбанизам предграђа (У)	изборни	1	1	2	3
13	Квантна архитектура (У)	изборни	1	1	2	3
14	Рурално планирање (У)	изборни	1	1	2	3
15	ГИС у архитектури (У)					
16	Теорије урбане форме (У)	изборни	1	1	2	3
17	Регенеративни пејзажни дизајн (У)	изборни	1	1	2	3
18	Развој регионалне архитектуре (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
19	Историја и теорија рестаурације (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
20	Сакрални простори (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
21	Документовање архитектонског наслеђа (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
22	Византијска естетика архитектуре (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
23	Монументална и споменичка архитектура (ИТАиЗГН)	изборни	1	1	2	3
24	Основе прорачуна челичних конструкција (МиК)	изборни	1	1	2	3
25	Управљање инвестицијама у грађењу (ГСХТиОГ)	изборни	1	1	2	3

СТРУКТУРА НАСТАВНОГ ПЛАНА СТУДИЈА АРХИТЕКТУРЕ ПРВОГ ЦИКЛУСА - ЗАСТУПЉЕНОСТ УЖИХ НАУЧНИХ И/ИЛИ УМЈЕТНИЧКИХ ОБЛАСТИ									
координатор:	1 ГОДИНА	I	Архитектура и умјетност Старог вијека ИТАУР+ИУ+Е/ 4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 1 - Човјек и простор АП+С+ГВП/ 10 ECTS 4+5	Математика у архитектури 1 ГВП/ 4 ECTS 1+2	Нацртна геометрија ГВП/ 4 ECTS 2+2	Основе архитектонских конструкција и материјализације АТ/ 5 ECTS 2+2	Примијењена геодезија у архитектури УПП+ГП/ 3 ECTS 1+1	30 ECTS 13m - 12a
		II	Архитектура и умјетност Средњег вијека ИТАУР+ИУ+Е/ 4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 2 Контекст АП+ГВП+УПП+С/10 ECTS 4+5	Математика у архитектури 2 ГВП/ 4 ECTS 1+2	Физика зграде АТ/ 4 ECTS 2+2	Архитектонске конструкције 1 АТ/ 5 ECTS 2+2	Аналитички цртеж (студијско путовање) АП+С/ 3 ECTS 0+2	30 ECTS 12m - 13a
координатор:	2 ГОДИНА	III	Архитектура и умјетност Новог вијека ИТАУР+ИУ+Е/ 4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 3 Кућа АП+УПП+АТ/ 10 ECTS 4+5	Основе урбанизма УПП/ 5 ECTS 2+2	Механика и отпорност материјала МТК/ 4 ECTS 2+2	Архитектонске конструкције 2 АТ/ 4 ECTS 2+1	Дигиталне архитектонске технике 1 (Радионица) ГВП+РН/ 3 ECTS 0+2	30 ECTS 13m - 12a
		IV	Архитектура и умјетност Савременог доба ИТАУР+ИУ+Е/4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 4 Ансамбл АП+УПП+АТ/ 10 ECTS 4+5	Урбанистичка техника и композиција УПП/ 5 ECTS 2+2	Принципи конструисања архитектонских објеката ГМК/ 4 ECTS 2+1	Материјали у архитектури ГМК/ 4 ECTS 2+2	Дигиталне архитектонске технике 2 (Радионица) ГВП/ 3 ECTS 0+2	30 ECTS 13m - 12a
координатор:	3 ГОДИНА	V	Заштита градитељског насеља ИТАИЗГН/ 5 ECTS 2+2	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 5 Урбане цјелине УПП+АП+АТ/ 10 ECTS 4+5	Процес архитектонског дизајна АП+ГВП/ 5 ECTS 2+2	Регулатива просторног уређења и грађења УПП/ 3 ECTS 2+0	Статика конструкција МТК/ 4 ECTS 2+2	Организација и извођење грађевинских радова ОТГГМ/ 3 ECTS 1+1	30 ECTS 13m - 12a
		VI	Конструктивни системи АТ+АП/ 5 ECTS 2+2	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 6 Унутрашњи простори и дизајн АП+АТ/ 8 ECTS 3+4	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 7 Простори за рад и одмор АП+УПП+АТ/ 10 ECTS 4+5		СТРУЧНА ПРАКСА АП+АТ+УПП/ 4 ECTS 0+3	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ / 3 ECTS 1+1	30 ECTS 10m - 15a
координатор:	4 ГОДИНА	VII	Урбанистичко планирање УПП/ 5 ECTS 2+2	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 8 Обнова изграђених структура ИТАУР+АТ+АП/ 8 ECTS 3+4	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 9 Хибридна архитектура АП+АТ+УПП/ 10 ECTS 4+5		Енглески језик за архитекте 1 ЕЈ/ 4 ECTS 2+1	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ / 3 ECTS 1+1	30 ECTS 12m - 13a
		VIII	Архитектура и одрживост АП+АТ+УПП/5 ECTS 3+1	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 10 Стратешки урбани дизајн УПП+АП/ 8 ECTS 3+4	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 11 Синтезни пројекат АП+АТ+УПП/ 10 ECTS 3+6		Презентација архитектонских пројеката АП+ГВП/ 4 ECTS 1+2	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ / 3 ECTS 1+1	30 ECTS 11m - 14a

ТУМАЧ скраћеница: УЖЕ НАУЧНЕ И/ИЛИ УМЈЕТНИЧКЕ ОБЛАСТИ
ИТАУР - Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја;
ИУ - Историја умјетности;
Е - Естетика
АП - Архитектонско пројектовање;
С - Сликарство
ГВП - Геометрија и визуелизација простора
УПП - Урбанизам и планирање простора;
ГП - Геодетски премјер
АТ - Архитектонске технологије
РН - Рачунарске науке
МТК - Механика и теорија конструкција
ГМК - Грађевински материјали и конструкције
ОТГГМ - Организација и технологија грађења и грађевински менаџмент
ЕЈ - Специфични језици: Енглески језик
ЗРГН - Заштита и ревитализација градитељског наслеђа

СТРУКТУРА НАСТАВНОГ ПЛАНА СТУДИЈА АРХИТЕКТУРЕ ПРВОГ ЦИКЛУСА - РАЗВРСТАВАЊЕ ПРЕДМЕТА ПРЕМА КАТЕДРАМА									
координатор:	1 ГОДИНА	I	Архитектура и умјетност Старог вијека ИТАУР+ИУ+Е/ 4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 1 - Човјек и простор АП+С+ГВП/ 10 ECTS 4+5	Математика у архитектури 1 ГВП/ 4 ECTS 1+2	Нацртна геометрија ГВП/ 4 ECTS 2+2	Основе архитектонских конструкција и материјализације АТ/ 5 ECTS 2+2	Примијењена геодезија у архитектури УПП+ГП/ 3 ECTS 1+1	80 ECTS 13a-13c
		II	Архитектура и умјетност Средњег вијека ИТАУР+ИУ+Е/ 4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 2 Контекст АП+ГВП+УПП+С/10 ECTS 4+5	Математика у архитектури 2 ГВП/ 4 ECTS 1+2	Физика зграде АТ/ 4 ECTS 2+2	Архитектонске конструкције 1 АТ/ 5 ECTS 2+2	Аналитички цртеж (студијско путовање) АП+С/ 3 ECTS 0+2	80 ECTS 11a-13a
координатор:	2 ГОДИНА	III	Архитектура и умјетност Новог вијека ИТАУР+ИУ+Е/ 4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 3 Кућа АП+УПП+АТ/ 10 ECTS 4+5	Основе урбанизма УПП/ 5 ECTS 2+2	Механика и отпорност материјала МТК/ 4 ECTS 2+2	Архитектонске конструкције 2 АТ/ 4 ECTS 2+1	Дигиталне архитектонске технике 1 (Радионица) ГВП+РН/ 3 ECTS 0+2	80 ECTS 13a-13c
		IV	Архитектура и умјетност Савременог доба ИТАУР+ИУ+Е/4 ECTS 3+0	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 4 Ансамбл АП+УПП+АТ/ 10 ECTS 4+5	Урбанистичка техника и композиција УПП/ 5 ECTS 2+2	Принципи конструисања архитектонских објеката ГМК/ 4 ECTS 2+1	Материјали у архитектури ГМК/ 4 ECTS 2+2	Дигиталне архитектонске технике 2 (Радионица) ГВП/ 3 ECTS 0+2	80 ECTS 13a-13c
координатор:	3 ГОДИНА	V	Заштита градитељског наслеђа ИТАИЗГН/ 5 ECTS 2+2	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 5 Урбане цјелине УПП+АП+АТ/ 10 ECTS 4+5	Процес архитектонског дизајна АП+ГВП/ 5 ECTS 2+2	Регулатива просторног уређења и грађења УПП/ 3 ECTS 2+0	Статика конструкција МТК/ 4 ECTS 2+2	Организација и извођење грађевинских радова ОТГМ/ 3 ECTS 1+1	80 ECTS 13a-13c
		VI	Конструктивни системи АТ и АП/ 5 ECTS 2+2	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 6 Унутрашњи простори и дизајн АП+АТ/ 8 ECTS 3+4	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 7 Простори за рад и одмор АП+УПП+АТ/ 10 ECTS 4+5		СТРУЧНА ПРАКСА АП+АТ+УПП/ 4 ECTS 0+3	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ / 3 ECTS 1+1	80 ECTS 13a-13c
координатор:	4 ГОДИНА	VII	Урбанистичко планирање УПП/ 5 ECTS 2+2	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 8 Обнова изграђених структура ИТАУР+АТ+АП/ 8 ECTS 3+4	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 9 Хибридна архитектура АП+АТ+УПП/ 10 ECTS 4+5		Енглески језик за архитекте 1 ЕЈ/ 4 ECTS 2+1	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ / 3 ECTS 1+1	80 ECTS 13a-13c
		VIII	Архитектура и одрживост АП+АТ+УПП/5 ECTS 3+1	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 10 Стратешки урбани дизајн УПП+АП/ 8 ECTS 3+4	СТУДИО ПРОЈЕКАТ 11 Синтезни пројекат АП+АТ+УПП/ 10 ECTS 3+6		Презентација архитектонских пројеката АП+ГВП/ 4 ECTS 1+2	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ / 3 ECTS 1+1	80 ECTS 13a-14a

ТУМАЧ скраћеница: назив КАТЕДРИ	
	Катедра за геометрију облика, просторно и графичко представљање (ГОПОП)
	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељској наслеђа (ИТАиЗГН)
	Катедра за архитектонско пројектовање (АП)
	Катедра за архитектонске технологије (АТ)
	Катедра за урбанизам (У)
	Катедре са СП ГРАЂЕВИНА

04.8| УСКЛАЂЕНОСТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СА МАТИЧНИМ НАУЧНИМ ОБЛАСТИМА

Матични предмети Измијењеног СПА – први циклус АГГФ УБЛ припадају научној области Инжењерство, технологија и грађевинарство, те умјетничком и научном пољу Архитектура и урбанизам са ужим научно/умјетничким областима Архитектонске пројектовање и Урбанизам и планирање простора и ужим научним областима Архитектонско технологије, Геометрија и визуелизација простора, Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја и Заштита и ревитализација градитељског наслеђа. Због неопходног интердисциплинарног карактера програм се ослања и на научна поља: Грађевинарство, Геодезија и Рачунарске и информационе науке. Осим научних поља из матичне научне области у програму учествују и умјетничко поље Ликовна умјетност, те научна поља: Геонауке, Филозофија и Језици и књижевност.

За предмете Измијењеног СПА – први циклус одговорне су катедре на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету Универзитета у Бањој Луци: Катедра за архитектонско пројектовање (АП), Катедра за урбанизам (У), Катедра за архитектонске технологије (АТ), Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа (ИТАиЗГН), Катедра за геометрију облика, просторно и графичко представљање (ГОПП), Катедра за механику и теорију конструкција (МитК), Катедра за материјале и конструкције (Мик), Катедра за геотехнику, саобраћајнице, хидротехнику, технологију и организацију грађења (ГСХТиОГ) и Катедра за геодезију (Г).

За све наведене уже научне области умјетничког и научног поља Архитектура и урбанизма матичан је Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци на основу Одлуке о матичности Факултета/Академије умјетности и студијских програма Универзитета у Бањој Луци и Високе школе унутрашњих послова за научна и умјетничка поља и уже научне и умјетничке области, под бројем 02/04-3.610-110/15 од 26.11.2015. године (у прилогу 04.7А) и на основу Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о матичности Факултета/Академије умјетности и студијских програма Универзитета у Бањој Луци за научна и умјетничка поља и уже научне и умјетничке области, број 02/04-3.610-110/15 од 26.11.2015. године, број 02/04-3.220-63/169 од 17.02.2016.године, број 03/04-3.1879-14/17 од 29.06.2017. године (у прилогу 04.7Б).

ЛИСТА ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

	Назив предмета	Ужа научна и/или умјетничка област	Катедра
01	Свјетлост у архитектури	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
02	Звук и акустика просторија	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
03	Природно провјетравање зграда	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
04	Туристички објекти: контексти и концепти	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
05	Објекти за паркирање возила	Архитектонско пројектовање	Катедра за

			архитектонско пројектовање
06	Хуманизација изграђене околине	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
07	Модуларна координација и композиција	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
08	Објекти микро и малог предузетништва	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
09	БОДИНЕВЕРЛАЈЗ/BODYNEVERLIES	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
10	Дизајн малног мјерила	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
11	Простори игре	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
12	Вернакуларна архитектура	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
13	Пејзажна архитектура	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
14	Градови у промјенама	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
15	Простор, тијело и архитектура	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
16	Интервенције на историјским грађевинама	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
17	Конзерваторске технологије	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
18	Архитектура индустријског наслеђа	Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја; Заштита и ревитализација градитељског наслеђа	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
19	Управљање градитељским наслеђем	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
20	Основе прорачуна бетонских конструкција	Грађевински материјали и конструкције	Катедра за материјале и конструкције

21	Технологија грађења објеката високоградње	Организација и технологија грађења и грађевински менаџмент	Катедра за геотехнику, саобраћајнице, хидротехнику, технологију и организацију грађења
22	Фрактали у архитектури	Геометрија и визуелизација простора	Катедра за геометрију облика, просторно и графичко представљање
23	Модел у архитектури	Геометрија и визуелизација простора	Катедра за геометрију облика, просторно и графичко представљање
24	Архитектура, комфор и енергија	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
25	Савремени материјали у архитектури	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
26	Конструктивни детаљ у архитектури	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
27	Архитектура природних материјала	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
28	Сценски дизајн	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
29	Дизајн конструкција великих распона	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
30	Објекти средњег и великог предузетништва	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
31	Пољопривредни објекти	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
32	Вино и архитектура	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
33	Спортски објекти	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
34	Архитектура кризних ситуација	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање

35	Пројектовање објеката образовања	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
36	Архитектонско пројектовање у реалном контексту	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
37	Урбана структура и реконструкција	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
38	Урбана економија	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
39	Урбана мобилност	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
40	Управљање урбаним развојем	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
41	Урбана регенерација	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
42	Интегрална заштита градитељског наслеђа	Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
43	Менаџмент и културна политика у заштити наслеђа	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
44	Културни аспекти планирања	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа; Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
45	Урбана конзервација	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
46	Теорије архитектуре и урбанизма	Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског
47	Народно градитељство	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа; Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
48	Основе прорачуна дрвених конструкција	Грађевински материјали и конструкције	Катедра за материјале и конструкције
49	Основе прорачуна зиданих конструкција	Грађевински материјали и конструкције	Катедра за материјале и конструкције
50	Параметарско моделовање	Геометрија и визуелизација простора	Катедра за геометрију облика, просторно и графичко представљање

51	Технологија омотача зграда	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
52	Енергетски ефикасна и одржива градња	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
53	Обнова зграда	Архитектонске технологије	Катедра за архитектонске технологије
54	Пројектовање објеката здравства	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
55	Комерцијални објекти	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
56	Саобраћајни објекти	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
57	Излагање архитектуре	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
58	Архитектоника комфора	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
59	Биоклиматска архитектура	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
60	Екологија становања	Архитектонско пројектовање	Катедра за архитектонско пројектовање
61	Параметарски дизајн у урбанизму	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
62	Урбанизам предграђа	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
63	Квантна архитектура	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
64	Рурално планирање	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
65	ГИС у архитектури	Урбанизам и планирање простора, Геодетски премјер	Катедра за урбанизам
66	Теорије урбане форме	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
67	Регенеративни пејзажни дизајн	Урбанизам и планирање простора	Катедра за урбанизам
68	Развој регионалне архитектуре	Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског

			наслеђа
69	Историја и теорија рестаурације	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа; Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
70	Сакрални простори	Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
71	Документовање архитектонског наслеђа	Заштита и ревитализација градитељског наслеђа; Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
72	Византијска естетика архитектуре	Естетика	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
73	Монументална и споменичка архитектура	Историја и теорија архитектуре и урбаног развоја	Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа
74	Основе прорачуна челичних конструкција	Грађевински материјали и конструкције	Катедра за материјале и конструкције
75	Управљање инвестицијама у грађењу	Организација и технологија грађења и грађевински менаџмент	Катедра за геотехнику, саобраћајнице, хидротехнику, технологију и организацију грађења

04.09| УСЛОВИ УПИСА НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Право уписа на СПА - први циклус имају сви кандидати који су завршили четворогодишње средњошколско образовање према условима из конкурса које расписује Министарство просвете и културе, на крају завршетка наставе у љетном семестру, према академском календару који усваја Сенат УБЛ прије почетка сваке академске године.

Опште одредбе услова за упис су:

1. Основни услов за упис СПА - први циклус је завршено четворогодишње средњошколско образовање у Републици Српској и Босни и Херцеговини или еквивалентно образовање у иностранству.
2. Влада Републике Српске доноси одлуку о броју редовних и ванредних студената који се уписују у прву годину I и II циклуса студија, на основу члана 5. и 6. Закона о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12 и 108/13).
3. Будући студенти најкасније два мјесеца прије одржавања пријемног испита имају прилику да се спремају за пријемни испит, изучавајући Информатор за полагање пријемног испита, слободно доступног на www.aggf.unibl.org и учествовањем на припремној настави, коју АГФ УБЛ може организовати уколико постоји интерес потенцијалних кандидата.
4. Кандидати који конкуришу за упис на СПА - први циклус полажу пријемни испит из више релевантних области. Комисија утврђује структуру пријемног испита... Максималан број бодова

који се може остварити на испиту је педесет (50). Успјех из средње школе омогућује максималних педесет (50) бодова. Број бодова остварен на основу општег успјеха добија се тако да се просјечна оцјена из свих предмета четворогодишње средње школе множи са бројем 10 (десет). Кандидат може на пријемном испиту по оба мјерила остварити максимално 100 (стотину) бодова. У случају истог укупног броја бодова двају или више кандидата, предност има кандидат са већим бројем бодова оствареним на пријемном испиту.

5. На УБЛ право уписа немају кандидати који на пријемном испиту нису остварили најмање 15 бодова и који су остварили просјечну оцјену мању од 2,6 током четворогодишњег школовања.

6. Реализацију пријемног испита и утврђивање редослиједа кандидата (ранг-листа) обавља Комисија за упис студената АГГФ УБЛ у сарадњи са Централном комисијом за упис на студијске програме Универзитета у Бањој Луци.

7. Након полагања пријемног испита Комисија за упис студената објављује прелиминарне резултате пријемног испита на веб-страници www.aggf.unibl.org и на огласној плочи Факултета, те објављује термине за евентуалне жалбе и увид у радове у трајању максимално 48 часова након објављивања прелиминарних резултата пријемног испита.

8. Истеком жалбеног рока Комисија за пријемни испит објављује коначну листу кандидата најкасније у року 5 (пет) дана од спровођења пријемног испита, на основу које ће се обавити упис студената.

Прецизнији услови за прелазак са СПА - први циклус који се тренутно изводи на АГГФ биће дефинисан Правилником о усаглашавању наставних планова и програма који ће усвојити Научно-наставно вијеће АГГФ у Бањој Луци прије почетка академске 2019/2020. године.

Прецизнији услови за прелазак са студијског програма Архитектура који се тренутно изводи на АГГФ биће дефинисан Правилником о усаглашавању наставних планова и програма који ће усвојити Научно-наставно вијеће АГГФ у Бањој Луци прије почетка академске 2019/2020. године.

04.10| МЕХАНИЗМИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА

На УБЛ се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетања студената. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. СПА на АГГФ-а је израдио Самоевалуациони извјештај 2017. године који је саставни дио Самоевалуационог извјештаја УБЛ, а на основу којег се ради на побољшању система квалитета. У сврху израде коначне и званичне верзије наставног програма Наставно-научно вијеће АГГФ-а именовало је Комисију за израду наставног плана и програма академских студија архитектуре - први циклус.

Обезбјеђење и унапређење квалитета наставног процеса остварује се путем: дефинисања правила и критерија за оцјењивање студената, поступка по жалби студента на оцјену, анализе успјешности полагања испита, анализе података о броју уписаних студената у вишу годину студија, анализе података о броју студената и наставника, евалуације наставе и наставника коју врше студенти, самоевалуације наставника, садржаја и плана извођења наставе по седмицама, метода образовања, обавеза студената и начина провјере стечених знања и вјештина – усклађеност с квалификацијским оквиром. Обезбјеђење квалитета ресурса за подршку студентима проводи се кроз: континуирано побољшање и повећање ресурса за подршку студирању, евалуацијом рада студентске службе, набавком обавезне литературе из свих предмета из које се изводи настава и претплатом на референтне научне часописе.

Планирани механизми осигурања квалитета СП проводе се:

- поступком израде самоевалуационих извјештаја;
- системом екстерне евалуације квалитета студијских програма и АГГФ УБЛ као установе;
- интерним оцјењивањем обезбјеђења квалитета.

У извођењу СП значајан број ангажованих наставника и сарадника био би из стално запослена на УБЛ (Листа одговорних наставника и сарадника у прилогу Елабората).

Очекиване способности студента након завршетка овог циклуса студија су следеће:

1. Способност учешћа у изради пројектне и планске документације
2. Способност употребе рачунара у изради планске и пројектне документације
3. Способност тимског рада у домену архитектонске праксе
4. Способност самосталног рада у домену архитектонске праксе на објектима мање комплексности
5. Способност обављања стручног надзора над извођењем објекта мање комплексности
6. Способност примјене стечених практичних знања
7. Способност примјене стечених теоретских знања
8. Способност рада под притиском

Студије ће бити избалансиране између теоријских и практичних аспеката архитектонске струке и обезбјеђују стицање следећих компетенција⁷:

- Способност креирања архитектонских рјешења која ће задовољити како естетске, тако и техничке захтјеве;
- Одговарајућа знања из историје и теорије архитектуре, релевантних умјетности, те хуманитарних наука;
- Познавање лијепих умјетности као значајних услова који утичу на квалитет архитектонског рјешења;
- Одговарајуће познавање урбанистичког пројектовања, планирања, као и вјештина укључених у планерски процес
- Разумијевање односа између људи и зграда, те између зграда и њиховог окружења, уз разумијевање потребе да се успостави однос између зграда и простора око њих са људским потребама и мјерилом;
- Размијевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, а посебно у припремању извјештаја који разматрају социјалне факторе;
- разумијевање метода истраживања и припреме извјештаја за архитектонске пројекте;
- Разумијевање пројектовања конструкција, грађевинских и инжењерских проблема везаних за пројектовање зграда;
- Одговарајуће познавање физичких проблема и технологија, као и функција зграда, тако да се унутар њих осигурају услови унутрашњег комфора и заштите од климата;
- Неопходне пројектантске вјештине како би се задовољили захтјеви и корисника објекта, у оквиру ограничења наметнутих цјеновним условима и грађевинским стандардима.

Адекватно познавање индустрије, организације, регулативе и процедуре вазане за трансформацију пројектантског концепта у објекат и интегрисање нацрта у развојне планове.

04.11| ПОДУДАРНОСТ СА АКРЕДИТОВАНИМ СТУДИЈСКИМ ПРОГРАМИМА

Измијењен СПА – први циклус студија АГФ УБЛ, који је у складу са Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа у поступку утврђивања испуњености услова⁸ Републике Српске, створен је према савременим концептима начина организовања и

⁷ ДИРЕКТИВЕ 2005/36/ЕУ, области које се морају укључити у образовање архитеката, су обојене у приједлогу плана

⁸ Службени гласник Републике Српске, број:35, од 04.06.2011.

извођења наставе. Измијењени СПА – први циклус студија има своје особености, те према концепту плана и садржајности програма предмета, а не према плану трајања (број година/семестара), највише подударности има са програмом Архитектонског факултета Универзитета у Београду (Србија), затим Факултета за архитектуру Универзитета у Љубљани (Словенија) и Факултета за архитектуру Универзитета у Ахену (Њемачка).

Компатибилност програма према савременом концепту студија архитектуре према програмима предметима који се изучавају на Измијењеном СПА–први циклус студија Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци, одговара акредитованим студијским програмима универзитета потписница Болоњске декларације:

1. Универзитет у Београду, Архитектонски факултет, подударње већине предмета на Основним студијама архитектуре 2018/2019
http://www.arh.bg.ac.rs/wpcontent/uploads/201415_programi/201415_dokumenti/1415_OAS_A/1415_OASA_Raspored_predmeta_po_semestrima.pdf и подударње већине предмета на Интегрисаним студијама архитектуре http://www.arh.bg.ac.rs/wp-content/uploads/201415_programi/201415_dokumenti/1415_IASA/1415_IASA_Raspored_predmeta_po_semestrima.pdf
2. Универзитет у Љубљани, Факултет за архитектуру (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo), подударње предмета са предметима на Enoviti magistrski študijski program arhitektura 2017/2018
http://www.fa.unilj.si/filelib/2_novice/mojca_rozman/predmetniki/2017_01_31_zlozenka_ul_fa_slovenska_web.pdf
3. Свеучилиште у Загребу, Архитектонски факултет, подударње појединих предмета са предметима на Преддипломском студију: Архитектура и урбанизам 2016/2017
<http://www.arhitekt.unizg.hr/hr/nastava/studij-arhitekture-i-urbanizma/preddiplomski-studij/> и подударње појединих предмета са предметима на Дипломским студијама: Архитектура и урбанизам 2016/2017
<http://www.arhitekt.unizg.hr/hr/nastava/studij-arhitekture-i-urbanizma/diplomski-studij/>
4. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ у Скопљу, Архитектонски факултет, подударње већине предмета са предметима на НА ИНТЕГРИРАНИТЕ ПЕТГОДИШНИ СТУДИИ ОД ПРВ И ВТОР ЦИКЛУС ПО АРХИТЕКТУРА (2018-2023)
http://www.arh.ukim.edu.mk/images/StudiskaPrograma_2018_2023/StudiskaPrograma18-23-1.pdf

Компатибилност према пет основних компоненти које чине окосницу студијског програма Архитектура - (А) фундамент кроз историју и културу; (В) планирање и пројектовање зграда; (С) конструкције и технологије; (Д) урбано планирање и пројектовање простора и (Е) начин представљања, визуелизације и форме пројекта:

1. RWTH Aachen University, Faculty of Architecture, B.Sc. Architecture, <http://arch.rwth-aachen.de/cms/Architektur/Studium/Studiengaenge/~ngb/B-Sc-Architektur/lidx/1/>
2. Delft University of Technology, Bachelor of Architecture, Urbanism and Building Sciences, <https://www.tudelft.nl/en/education/programmes/bachelors/bk/bachelor-of-architecture-urbanism-and-building-sciences/curriculum/>
3. Technische Universitat Wien, Bachelor programme Architecture
https://www.tuwien.ac.at/fileadmin/t/studabt/downloads/Studienplaene/Aktuelle_Curricula_2013/Bach_Architektur.pdf

Концепт СПА са трајањем од 4 године (240 ЕСПБ) и да омогућава стицање звања дипломирани инжењер архитектуре компатибилан је са сљедећим студијским програмима:

1. Универзитет у Новом Саду, Факултет техничких наука, студијски програм Архитектура, <http://www.ftn.uns.ac.rs/176734300/arhitektura>
2. Државни универзитет у Новом Пазару, Департман за техничке науке, студијски програм Архитектура, <http://www.np.ac.rs/yu/stud-prog-teh/arh-oas>
3. Универзитет у Нишу, Грађевинско-архитектонски факултет, студијски програм Архитектура
<http://www.gaf.ni.ac.rs/arh/2011/arh/OSNOVNE%20AKADEMSKE%20STUDIJE.pdf>

Елаборат урадили чланови комисије:

Проф. др Миленко Станковић – председник

Проф. др Бранкица Милојевић – члан

Доц. др Марина Радуљ – члан

Доц. др Милијана Окиљ – члан

Доц. др Дарија Гајић – члан

Доц. др Сандра Косић Јеремић – члан

Доц. др Малина Чворо – члан

Доц. др Невена Новаковић – члан

Студент Небојша Јеремић – члан

04.12 | ПРОГРАМИ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Архитектура и умјетност Старог вијека				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	1	3	0	4
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
за похађање наставе: нема условљености					
за полагање завршног испита: нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Проучавање и савладавање развоја архитектонског и умјетничког стваралаштва током Старог вијека и упознавање са основним принципима естетике цивилизација Блиског истока и античког Медитерана. Упознавање са основним друштвеним, историјским и општим дешавањима као и факторима који су довели до формирања првих цивилизација и њиховог стваралаштва. Упознавање са естетиком древних цивилизација и указивање на значај симболизма у умјетности.					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Исходи учења су стечена знања о првим цивилизацијама на Блиском истоку и Медитерану, као фокусу развоја културе Западних цивилизација. Разумијевање друштвеног и историјског контекста у којем су се налазиле поменуте цивилизације и услова који су довели до појаве архитектуре и умјетности на њиховом тлу. Савладавање принципа формирања првих градова и елементарних урбанистичких система.</p> <p>СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ПОЈАВИ И РАЗВОЈУ АРХИТЕКТОНСКОГ И УМЈЕТНИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА У ОДРЕЂЕНИМ ДРУШТВЕНИМ КОНТЕКСТИМА, О ЗАКОНИТОСТИМА ФОРМИРАЊА И ТИПОВИМА НАСЕЉА, ПРОСТОРНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ, КОНСТРУКТИВНИМ СКЛОПОВИМА И ТЕХНИКАМА ГРАЂЕЊА, СТИЛСКИМ ОДЛИКАМА И ЊИХОВОЈ ТРАНСФОРМАЦИЈИ У СКЛАДУ СА ЕСТЕТСКИМ И ТЕХНИЧКИМ РАЗВОЈЕМ ДРУШТВЕНЕ СВИЈЕСТИ. УКАЗИВАЊЕ НА ЗНАЧАЈ ПОЗНАВАЊА ТЕМЕЉНИХ ФИЛОСОФСКО-ЕСТЕСКИХ ПОЈМОВА КОД ПРВИХ ФИЛОСОФА ЗА РАЗВОЈ УМЈЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ. Моћи ће да препознаје из којих периода датирају урбане форме и врши анализу урбаног простора према конститутивним елементима.</p> <p>Разумијевање употребе појединачних материјала и конструктивних система као и основних облика објеката који су имали далекосежан утицај на каснији ток развоја архитектуре и умјетности. Усвајање знања о принципима естетике античког доба. Интегрално сагледавање стваралаштва Старог вијека, кроз схватање законитости и нераскидиве везе у свим доменима стваралаштва.</p>					
Садржај предмета					
Архитектонско и умјетничко стваралаштво Старог вијека. Изучавање развоја грађене средине и умјетничког стваралаштва у Старом вијеку. Изучавање естетике и философије Старог вијека, као исходишта умјетничког стварања у каснијим временским епохама. Естетски осврт на античко схватање мјере, пропорције, хармоније и златног пресека у архитектонским умјетничким дјелима. Увод у историју архитектуре и умјетности. Праисторија. Месопотамија. Персија. Египат. Егејске архитектуре. Грчка. Рим.					
Методје наставе и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци (графички радови, макете, есеји), екскурзије, консултације					
Литература					

Traktenberg, M. Hajman, I. Arhitektura od preistorije do postmodernizma, Građevinska knjiga, Beograd, 2006.

Fletcher, B. i Musgrove, J. Sir Banister Fletcher's a History of Architecture. London: Butterworths, 1987.

Redžić, H. Istorija arhitekture-stari vijek, Sarajevo, 1969.

Несторовић, Б. Архитектура старог века, Научна књига, Београд, 1974.

Janson H. V. Istorija umjetnosti. Beograd, 2016.

Гилберт. К./Кун.Х. Историја естетике. Култура/Завод за издавање уџбеника. Београд/Сарајево, 1969.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	15	80

Посебна назнака за предмет

-

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Мирослав Малиновић, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в.професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Студио пројекат 1 - Човјек и простор					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	1	4	5	10	
Наставници:	др Миленко Станковић, професор; мр Маја Додиг, професор; др Малина Чворо, доцент; др Мирослав Малиновић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
-			-			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ наставе је да се студент у најширем смислу упозна са сложеностју односа човјека и простора, човјека и архитектуре, да би могао да артикулише елементе архитектуре и разумије унутрашњи простор, те логику његовог настанка. Истовремено се упознаје са: елементима техничког цртежа, нивоима и садржајем пројектне документације, техникама техничког, графичког и ликовног представљања у архитектури. Настава пружа могућност студенту да овлада практичним искуством визуелног представљања и транспоновану архитектуру, природе и урбаног окружења, као и визуелним комуникацијама којима студент може да се изражава у области архитектуре. Развој визуелне културе која чини фондус у образовању будућих архитеката, и упућивање у методе поимања обликовања, простора и принципе графичког представљања просторних појава. Проучавање и развој цртежа као основног средства и елемента ликовног изражавања.</p> <p>Поред наведеног, циљ наставе је да студенти правилно разумију улогу архитектуре у историјском моменту у којем живимо и пружа студентима преглед архитектуре данас и њен значај за развој друштва у цјелини.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Појмовник и функције елемената архитектуре, план и дијаграм организације простора, функционална шема простора и функције архитектонских елемената;</p> <p>Анализа „куће“ (функција, облик, програм) и разумијевање „контекста“ у архитектури и упознавање мјерила и начини приказивања простора: тлоцрти, пресјеци, перспектива, аксонометрија, истраживање модела, кроз алати и методе представљања у архитектури, макета у архитектури;</p> <p>Биљежење и представљање личног доживљаја архитектуре, амбијента уз познавање основних појмова који дефинишу грађену средину и услове њене егзистенције и упознавање са основним принципима контекстуалног пројектовања (природно-физички, културолошки и технолошки контекст);</p> <p>Разликовање пропорција и међусобног односа елемената, приказивање перспективе и перспективних скраћења, уочавање извора освјетљења и приказивање промјене линије условљене различитим освјетљењем и креирање и транспоновање облика и простора;</p> <p>Примјена практичних искустава у ликовном представљању, стицање знања о појму архитектуре као једне од најстаријих људских дјелатности и стварање основе за изучавање општих теоријских, практичних, инжењерских и примјењених наука неопходних за савладавање и усвајање образовања из области архитектуре.</p>						
Садржај предмета						

У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се сљедеће теме:

Упознавање са онтолошким основама архитектуре, занимањем архитекте и архитектонским стваралаштвом уопште, уз преглед архитектуре као плода људског рада, размишљања и начина живота и упознавање са еволуцијама архитектонске дјелатности и питањем шта је архитектура данас; Архитектура као техничка и умјетничка дисциплина, човјек и простор, мјере људског тијела, пропорција, златни пресјек, те истраживање простора, величине и односи у архитектури; Комуникације (кретање и сагледавање унутар објекта и у широј урбаној или природној цјелини, хијерархија и организација простора, функције простора и функционалне цјелине, те појам грађене средине (природа, човјек, култура, грађена средина, архитектура и грађена средина); Технички цртеж и визуелне методе предствљања у архитектури, цртеж. Компоновање цртежа. Постављање цртежа. Основни елементи цртежа: смјер, покрет и пропорција, конструкција цртежа, елементи кретања цртежа по хоризонтали и вертикали, елементи геометрије, примјена перспективе у цртежу и њене законитости; пропорција. Проучавање линије као основног средства у грађењу цртежа и формирању композиције; Формирање цртежа са основном егзистенцијом форме, форме у простору и форме у грађењу јединства цртежа, линија и њена егзистенција у условима црно-бијелог у цртежу. Извор освјетљења и све законитости са постојећим условима освјетљења. Промјене линија условљене различитим освјетљењем. Промјене интензитета освјетљења, структура предмета у условима освјетљења.

Методe наставе и савладавање градива

Интерактивни наставни процес кроз предавања, радионице вјежбе и консултације. Документовање (снимање) простора. теренска настава. Предавања на лицу мјеста („in situ“) током стручних обилазака.

Континуирано пројектовање и стварање квалитетних графичких прилога подразумјева индивидуално вођење кроз процес пројектовања.

Литература

Бранислав Миленковић, „Увод у архитектонску анализу 1 и 2“

Коста Богдановић „Увод у визуелну културу“, „Поетика визуелног“

Васић. П: Увод у ликовне уметности, Факултет ликовних уметности, Београд, 1968.

Др Карлаварис, Б: Методика ликовног васпитања III део, Универзитет уметности у Београду, Београд, 1978.

Kostof, Spiro, A History of Architecture: Settings and Rituals

Kostof, Spiro, The Architect: Chapters in the History of the Profession

Облици провјере знања и оцјењивање

Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у раду на вјежбама, дискусијама, презентацијама и разради пројекта.

Услови за предају завршног елабората су: редовно похађање предавања, вјежби и урађени сви графички задаци у току семестра.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20

Посебна назнака за предмет

-

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Миленко Станковић, професор; мр Маја Додиг, професор; др Малина Чворо, доцент; др Мирослав Малиновић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Математика у архитектури 1				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	1	1	2	4
Наставници:	др Сандра Косић-Јеремић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
Основни циљ предмета је упознавање студената са примјеном геометрије у архитектури, те савладавање елемената линеарне алгебре ради њихове примјене у стручним предметима. Повезивање знања из наставног плана са нацртном геометријом.					
Исходи учења (стечена знања)					
Упознавање и разумијевање основних геометријских појмова и њихових међусобних односа; Стицање основних математичких знања из линеарне алгебре неопходних за савладавање неких стручних предмета; Акцент је стављен на геометрију у равни и простору, те примјену геометрије у архитектури.					
Садржај предмета					
Математика у архитектури, значај и примјена; Еуклидска раванска и просторна геометрија: тачка, права, раван, геометријска тијела, правилни полиедри; Криве другог реда: кружница, елипса, парабола, хипербола; Основе линеарне алгебре: системи линеарних једначина, матрице, детерминанте; Векторски простори; Простори слободних вектора; Скаларни, векторски и мјешовити производ вектора; Аналитичка геометрија у простору; Површи другог реда са примјеном у архитектури.					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан рад.					
Литература					
Р.Краварушић, М.Мијатовић : Математика - Збирка задатака, Економски факултет, Бања Лука, 2002. П. Миличић, М. Ушћумлић: Збирка задатака из више математике I, Научна књига, Београд 1999.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		40		50	
Посебна назнака за предмет					
-					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Сандра Косић-Јеремић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Нацртна геометрија				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	1	2	2	4
Наставници:	др Маја Илић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
Разумијевање тродимензионалног простора и његово графичко представљање у равни цртежа, трансформисање и деформисање ликова и просторних структура које се користе у архитектури као и употребу разноврсних конструктивних поступака за њихову обраду.					
Исходи учења (стечена знања)					
Курс даје кандидатима просторно-геометријско образовање неопходно за рјешавање свих геометријских проблема у даљој настави и архитектонској пракси. Вјештине препознавања геометрије архитектонске форме и примјене геометрије у процесима пројектовања.					
Садржај предмета					
Општи појмови о пројцирању. Тачка, права, раван у пројекцијама и њихови међусобни односи; Обарање равни, трансформација, ротација, продори равних ликова у ортогоналној пројекцији; Конструкције рогљастих тијела, колинеација и афинитет, равни пресеци рогљастих тијела; Међусобни продори рогљастих тијела у косој и ортогоналној пројекцији; Кровови					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан рад.					
Литература					
Ж. Бабић, Нацртна геометрија, Машински факултет Бања Лука, 2010 Љ. Гагић, Нацртна геометрија, Академска мисао, Београд А. Чучаковић, С.Живановић, Збирка задатака из нацртне геометрије и перспективе са решеним примерима, Академска мисао, Београд 2004 К. Јевтић-Новаковић, Нацртна геометрија са перспективом, Београд 2010 В. Ђуровић: Нацртна геометрија, Научна књига, Београд					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		40		50	
Посебна назнака за предмет					
-					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Маја Илић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Основе архитектонских конструкција и материјализације					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	1	2	2	5	
Наставници:	др Дарија Гајић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
-			-			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената с основном терминологијом, принципима и елементима конструисања и материјализације зграда мањег габарита и распона (≤ 6 m). Прецизније, циљ предмета је изучавање конструкција које су једноставне, лако разумљиве и могу се почетницима емпиријски објаснити без примјене статичког прорачуна којег студенти још не познају.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студент стиче основна теоретска знања која му помажу да разуме логику масивних зиданих зграда, скелетних и панелних дрвених зграда и челичних скелетних зграда, начина њиховог конструисања и материјализације, принципе и ограничења. Студенти ће осим спознаје како треба правилно графички и технички представити цртеже, разумјети значај и распоред слојева конструкције и њихове материјализације кроз постојеће и нове зграде (утицај развоја технологија градње, материјала и правилника), на детаљима основних, једноставних вертикалних и хоризонталних конструктивних елемената (зидови, стубови, греде, међуспратне таванице, раван кров). Студенти ће стећи способност да над својим идејним рјешењем пројектног задатка у Студију 2 упоређују конструктивне системе и примјене адекватан конструктивни систем и материјализацију.</p>						
Садржај предмета						
<p>Елементи зграде – терминологија, конструктивни склопови, материјализација (зграде конструктивног растера ≤ 6m); Упознавање са основним принципима и ограничењима у начину извођења (извођење на лицу мјеста, полупрефабриковано и префабриковано грађење); Упознавање са материјализацијом једноставних конструктивних система од камена, опеке, бетонских блокова, армираног бетона, челика и дрвета; Основе масивних, скелетних, панелних и комбинованих конструктивних система; Ископи за темеље и класификација темеља према конструкцији и материјализацији зграде; Хидроизоловање зграда од воде и влаге; Топлотно изоловање зграда од спољашњих утицаја; Класификација зидова према функцији и конструктивним захтјевима и материјализацији; Класификација међуспратних конструкција – конструкција и материјализација; Класификација кровних конструкција равног крова према материјализацији конструкције са разрјешавањем одводњавање равног крова.</p>						
Методe наставe и савладавање градива						
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда графичких радова, консултације. Учење и самостална израда графичких радова.						
Литература						
<p>Трбојевић, Р.: Архитектонске конструкције: Масивни конструктивни склоп, Орион арт, Београд, 2001. Јахић, Е.: Архитектонске конструкције: Принципи, системи и материјали, Тузла, 2012. Ивковић, В.: Вишеспратне скелетне зграде – конструктивни склопови и елементи, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Београд, 1974. Hart, Hann und Sonttag: Атлас челичних конструкција, Грађевинска књига, Београд, 1991 Ивковић, В.: Дрвене зграде, скрипта, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Београд, 1998.</p>						

Облици провјере знања и оцјењивање

5 самосталних графичких радова, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 50 бодова (максимално 10 бодова за сваки графички рад);

Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;

Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80% (24 часа предавања и 24 часа вјежби), графички радови са прагом од 25,5 бодова из 5 графичких радова (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);

Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% (више од 6 часова предавања и 6 часова вјежби) и који не освоји на вјежбама минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

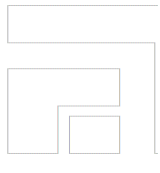
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50

Посебна назнака за предмет

-

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Примјењена геодезија у архитектури				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	1	1	1	3
Наставници:	др Јелена Гучевић, др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ наставе је да се студент у најширем смислу упозна са геодетском науком и праксом и да сагледа опште и специфичне могућности примене геодезије у архитектури. Да разуме спољашњи простор и начине његовог геометријског приказивања на топографској карти и катастарском плану и да се студент упозна са пословима који се односе на одржавање премера и катастара непокретности.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Очекује се да студент савлада:</p> <p>Елементе, састав и садржај топографске карте: објекти, комуникације, хидрографија, културе, рељеф, границе, називи. Употребу топографске карте.</p> <p>Састав и садржај базе података катастра непокретности која се односи на све непокретности и садржи податке о: парцелама, објектима, посебним деловима објеката и имаоцима стварних права на непокретностима.</p> <p>Елементе и начин коришћења Дигиталног геодетског плана, његово одржавање, спровођење промена које се односе на катастарске парцеле (деоба парцела, спајање парцела, пренос плана парцелације), зграде и друге грђевинске објекте (изградња, доградња, уклањање објекта)</p> <p>Начин дистрибуције топографске карте и садржаја из базе података ДГП-а</p>					
Садржај предмета					
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се следеће теме:</p> <p>Упознавање са мереним величинама и методама геодетског премера. Дефинисање референтних површи за приказивање садржаја на топографским картама и геодетским плановима. Гаус-Кригера пројекција и државни координатни систем Републике Српске. Државни премер, територијалне јединице државног премера. Катастар непокретности, катастар водова, топографско-картографску делатност инфраструктуру геопросторних података Републике Српске и геодетски радови у инжењерско-техничким областима. Уређења земљишне територије грађевинског, пољопривредног и шумског земљишта.</p> <p>У оквиру вежби и теренске наставе обрађиваће се целине које прате теоријски део и студенти ће се оспособити да користе постојеће геопросторне и друге податке о непокретностима за које је надлежна Управа за геодетске и имовинско-правне послове. У доступним "open source GIS" алатима студент ће извршити организацију података, дефинисање пројекције, увоз растерских и векторских података и формирати хибридни ГИС. Кроз више мањих задатака студент ће се упознати са: мереним величинама на терену, начином прикупљања, обрадом и интерпретацијом прикупљених података.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
<p>Интерактивни наставни процес кроз предавања, вежбе, теренску наставу и консултације. Сукцесивно документовање савладаног градива у виду извештаја и практичне демонстрације на теренској настави. Предавања на лицу места током стручних обилазака Управе за геодетске и имовинско-правне послове РС. Континуирано индивидуално и групно вођење кроз процес формирања хибридне базе у доступним "open source GIS" алатима .</p>					
Литература					

1. В. Миловановић: Општа картографија, Грађевински факултет, Београд, 1981.
2. М. Петерца, Н. Радошевић, С. Милосављевић, Ф. Рацетин: "Картографија", Војногеографски Институт, Београд, 1974.
3. М. Трифковић: Геодетски планови, Београд, 2003.
4. Д. Марковић, М. Марковић: Геодетски планови - практикум, Висока грађевинско геодетска школа Београд, 2010.
5. Закони прописи и нормативи геодетске струке Републике Српске
6. Ј. Гучевић, Писана предавања Геидезија у уншењерско-техничким областима.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	40	55

Посебна назнака за предмет

-

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Јелена Гучевић

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Архитектура и умјетност Средњег вијека					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	2	3	0	4	
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в. професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
за похађање наставе: Архитектура и умјетност Старог вијека за полагање завршног испита: Архитектура и умјетност Старог вијека			Одслушан предмет Положен предмет			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Упознавање студената с развојним процесом историје умјетности средњег вијека, архитектуре и насеља, богатством архитектонских типова, облика и програма кроз најзначајнија градитељска остварења. Циљ је да се код студената развија смисао за изражавање и валоризацију градитељског наслеђа, изгради правилан однос према традицијама, да схвате и уче трајне везе и логику грађења присутну у различитим видовима савременог архитектонског стварања. Основни циљ је стицање знања о развоју архитектуре и насеља током средњег вијека, ако и упознавање са епохама историје умјетности од V до XV вијека, са акцентима на умјетност раног хришћанства, византијску умјетност, српску средњовјековну умјетност, романику и готику .</p> <p>Паралелно са праћењем развојног процеса архитектуре, студенти се упознају са развојем умјетности, преваходно сликарства и скулптуре Средњег вијека.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Стицање знања о архитектонском и умјетничком стваралаштву у Средњем вијеку и повезивање искустава из Старог вијека. Стицање основног знања о појави и развоју архитектуре у одређеним друштвеним контекстима, о законитостима формирања и типовима насеља, просторној организацији, конструктивним склоповима и техникама грађења, стилским одликама и њиховој трансформацији у складу са естетским и техничким развојем друштвене свијести у средњем вијеку. Интегрално сагледавање стваралаштва Старог вијека кроз призму естетике.</p>						
Садржај предмета						
<p>Архитектонско и умјетничко стваралаштво Средњег вијека. Изучавање развоја архитектуре, урбанизма и умјетничког стваралаштва у Средњем вијеку. Изучавање естетике Средњег вијека са нагласком на моралну улогу уметничких архитектонских дела. Колико је и на који начин уметност, са нагласком на архитектуру била у служби религије. Основне црте Византијске естетике, архитектуре и умјетности. Ранохришћанска архитектура и умјетност, Рановизантијска архитектура и умјетност, Византијска архитектура и умјетност. Утицај византијске архитектуре, Руска средњовековна архитектура и умјетност. Прероманичка архитектура и умјетност, Романичка архитектура и умјетност, Готичка архитектура и умјетност. Српска средњовековна архитектура и умјетност. Исламска средњовековна архитектура. Профана архитектура и фортификације. Трансформација античких насеља и појава нових средњовековних облика насеља. Типови средњовековних насеља.</p>						
Методе наставе и савладавање градива						
Предавања, вјежбе, консултације.						
Литература						

1. Grupa autora, Atlas arhitekture 1 i 2, Građevinska knjiga, Beograd, 2005.
2. Бошковић, Ђ. Архитектура средњег века, Научна књига, Београд, 1962.
3. Кораћ, В. Шупут, М. Архитектура византијског света, Београд, 2005.
4. Janson H. V. Istorija umjetnosti. 2016.
5. Гилберт. К./Кун.Х. Историја естетике. Култура/Завод за издавање уџбеника. Београд/Сарајево, 1969.
6. Асунто. Р. Теорије о лепом у средњем веку. Српска књижевна задруга. Београд, 1975.

Облици провјере знања и оцјењивање

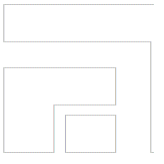
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	15	80

Посебна назнака за предмет

-

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Милијана Окиљ, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Студио пројекат 2 - Контекст				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	2	4	5	10
Наставници:	мр Маја Додиг, професор; др Тања Тркуља, доцент; др Дубравко Алексић, доцент; др Маја Илић;				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 1			позитивно оцјењен графички рад		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ наставе је проширити спознаје са Студио пројекта 1 и пажњу студента усмјерити ка основним елементима процеса пројектовања. Пројектни задатак се дозирао усложњава, кроз тематски процес који подразумева промишљање и пројектовање почевши од мотива и скице као одговора на контекст у којем се дјелује на простор, укључујући усвајање знања у оквиру практичних ликовних искустава из области теорије боје и кориштење стечених знања и вјештина у примјењеној архитектури. Након анализе локације предметног задатка, прелази се на разраду идеје, а затим и на финализацију идејног рјешења кроз архитектонски цртеж и модел.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Основни исход учења је да студент успјешно овлада основним техникама и вјештинама из процеса пројектовања са акцентом на једноставним архитектонским садржајима и њиховом контексту. Савладавањем свих фаза процеса пројектовања на једноставнијим пројектним садржајима, студент ће: проширити обим процеса пројектовања и истаћи улогу контекста у овом процесу; усвојити основна знања о урбанистичкој анализи и вези резултата анализе са процесом пројектовања - са посебним акцентом на везу између анализираних просторних елемената и архитектонског рјешења; усвојити технике презентације архитектонског простора; у стваралачком процесу примјенити знања и вјештине из области ликовних умјетности.</p>					
Садржај предмета					
<p>Семестрални задатак који се односи на пројектовање једноставнијих архитектонских форми се рјешава постепено, у складу са методологијом архитектонског пројектовања. На основу детаљне анализе задатка, претпостављеног програма, предметне локације, те нарочито специфичног природног и грађеног контекста, процес пројектовања укључује формирање концепта, те реализацију идејног рјешења која подразумева материјализацију пројектантске визије и њену аргументовану презентацију.</p> <p>Пракса, технологије, креативна примјена ликовних умјетности и утицај на архитектонски пројекат. Визуелни истраживачки процес кроз ликовно представљање и транспозицију облика и простора задате локације до финалног пројекта у оквиру синтезе ликовних умјетности и архитектуре. Свака фаза пројектовања биће праћена и вјежбама и задацима из визуелизације архитектонског простора, кроз архитектонски цртеж, перспективне скице, дигитализацију пројекта и израду модела.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
Интегрисана настава кроз различите типове радионица и вјежбе.					
Литература					

Миленковић, Бранислав: Увод у архитектонску анализу 1 и 2. Београд: Грађевинска књига, 2009.
Ракочевић, Милан: 24 часа архитектуре – Увод у архитектонско пројектовање. Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2003.
Johanes Itten: The Elements of Color. London: VNR Company, 1970.
Анагности, Петар: Перспектива. Београд: Научна књига, 1985.
Никезић, Зоран: Грађена средина и архитектура. Београд: Архитектонски факултет, 2007.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	60	35

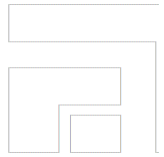
Посебна назнака за предмет

-

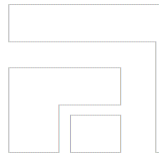
Име и презиме наставника који је припремио податке:

мр Маја Додиг, професор; др Тања Тркуља, доцент; др Дубравко Алексић, доцент; др Маја Илић;
Милица Малешевић, виши асистент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Математика у архитектури 2				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	2	1	2	4
Наставници:	др Сандра Косић-Јеремић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Математика у архитектури 1			Услов за полагање завршног испита је положен испит из предмета Математика у архитектури 1		
Циљеви изучавања предмета:					
Основни циљ предмета је упознавање студената са појмовима из наставног плана, ради њихове примјене у геометрији и стручним предметима.					
Исходи учења (стечена знања)					
Овладавање техникама диференцијалног и интегралног рачуна са акцентом на примјену у рјешавању разних геометријских проблема, примјена у физици зграде, техничкој механици и другим стручним предметима.					
Садржај предмета					
Основни појмови о функцијама једне промјенљиве; Начини задавања и представљања функција: експлицитно, имплицитно, параметарски, у поларним координатама. Особине елементарних функција; Низови реалних бројева, Златни пресјек и Фибоначијев низ; Граничне вриједности функција; Непрекидне функције; Дефиниција извода функције и основне особине; Геометријска интерпретација извода. Изводи вишег реда; Примјена извода у одређивању тангенти и нормала на криве; Примјена диференцијалног рачуна у рјешавању неких екстремалних проблема у геометрији; Примјена извода на испитивање функција и цртање графика; Примитивне функције и неодређени интеграл; Разне методе интеграције. Одређени интеграл и његова примјена на израчунавање површина равних фигура, запремина ротационих тијела, дужине лука криве и на израчунавање површине ротационе површи; Диференцијалне једначине првог реда: једначине са раздвојеним промјенљивим, хомогена линеарна једначина, линеарна диференцијална једначина.					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан рад.					
Литература					
Р.Краварушић, М.Мијатовић : Математика - Збирка задатака, Економски факултет, Бања Лука, 2002. П. Миличић, М. Ушћумлић: Збирка задатака из више математике I, Научна књига, Београд 1999.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
	Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит		
	10	40	50		
Посебна назнака за предмет					
-					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Сандра Косић-Јеремић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Физика зграде				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	2	2	2	4
Наставници:	др Биљана Антуновић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената са примјеном и улогом физике у архитектури, односно, разумијевање физичких принципа и процеса неопходних за пројектовање и планирање зграда у области преноса топлоте, дифузије и кондензације водене паре, те звука у зградама. Кроз предмет се изучавају и основе енергетске ефикасности и одрживе изградње.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<ul style="list-style-type: none"> - Познавање карактеристика грађевинских материјала са аспекта топлоте заштите, заштите од влаге и звучне заштите. - Анализа елемента грађевинске конструкције и зграде са аспекта физичких феномена преноса топлоте, дифузије и кондензације водене паре, звука и звучне заштите. - Примјена прорачуна губитака топлоте, дифузије и кондензације водене паре, буке и времена реверберације и примјена важећих прописа. - Развијање адекватних рјешења у областима топлоте, влаге, звука и климе унутрашњег простора. 					
Садржај предмета					
<ul style="list-style-type: none"> - Увод у основе физике зграде - Физички процеси преноса топлоте кроз елементе грађевинске конструкције - Дифузија и кондензација водене паре кроз елементе грађевинске конструкције и површинска кондензација - Топлотни губици - Основе топлотног комфора - Звук у зградама. Пренос звука кроз ваздух и кроз елементе грађевинске конструкције. - Бука. Звучна заштита и параметри звучног комфора. 					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан рад.					
Литература					
<p>Б. Антуновић, Физика зграде, Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, 2014.</p> <p>М. Pinterić, Building physics - From physical principles to international standards, Springer International Publishing, 2017.</p> <p>В. Георгијевић, Техничка физика – изабрана поглавља, Универзитет у Београду, Грађевински факултет, 2008.</p> <p>М. Рекалић, В. Георгијевић, Збирка задатака из техничке физике, Научна књига Београд 1996.</p> <p>W. Willems, K. Schild, S. Dinter, Praxis Bauphysik - Handbuch Teil I and Teil II, Springer Vieweg, 2013.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	40	50
Посебна назнака за предмет		
Предмет се може изводити на енглеском језику		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Биљана Антуновић, в. професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Архитектонске конструкције 1					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	2	2	2	5	
Наставници:	др Дарија Гајић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Основе архитектонских конструкција и материјализације			За слушање предмета - освојен праг од 25,5 бодова на вјежбама из предмета Основе архитектонских конструкција и материјализације. За полагање предмета – положен предмет Основе архитектонских конструкција и материјализације и освојен праг од 25,5 бодова на вјежбама из Архитектонских конструкција 1.			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је конструисање и материјализација (зидане, армирано бетонске, челичне или дрвене) мањих зграда са равним и косим крововима.</p> <p>Прецизније, циљ предмета је да, са заокруженим корпусом знања из предмета Основа архитектонских конструкција и Архитектонских конструкција 1, студент буде у могућности да над конкретним идејним рјешењем простора ураде техничку документацију за ниво извођачког пројекта.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студенти ће бити оспособљени да стечено знање знају примјенити у архитектонској пракси (поставка конструктивног система и материјализације над конкретним идејним рјешењем простора и технички детаљи конструкција за ниво извођачког пројекта). Студенти ће спознати како треба правилно графички и технички представити детаље основних, косих конструктивних елемента (степенице и коси кровови) и уграђивања производа у отворе на омотачу зграде и унутрашњим зидовима (прозори и врата).</p> <p>Студенти ће стећи способност да над својим идејним рјешењем пројектног задатка у Студију 3 (кућа) упоређују конструктивне системе и примјене адекватан конструктивни систем и материјализацију омотача, те исцртају све неопходне детаље за ниво извођачког пројекта.</p>						
Садржај предмета						
<p>Концепт масивних и скелетних конструкција и материјализације зграда мањег габарита и распона (конструктивни растер $\leq 6m$) – зидане, армирано бетонске, дрвене и челичне зграде; Упоредивање конструктивних система – масивних, скелетних, панелних, комбинованих; Класификација степеница и облога – конструкције и материјализација (ливене армирано бетонске, дрвене и челичне, те композитне); Класификација косих кровова – армирано бетонски, дрвени и челични;</p> <p>Материјализација фасадног омотача код армирано-бетонских, код челичних и код дрвених конструкција – нетранспарентни и транспарентни дијелови омотача; Отвори на омотачу - прозори и врата - класификација, конструкција, материјали производа и уклапање у материјализацију омотача; Класификација унутрашњих завршних обрада - подова, плафона и зидова; Техничка документација– припрема карактеристичних детаља за извођачки пројекат</p>						
Методѐ наставѐ и савладавањѐ градива						
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда графичких радова, консултације. Учење и самостална израда графичких радова.						
Литература						

Јахић, Е.: Архитектонске конструкције: Принципи, системи и материјали, Тузла, 2012.
 Ивковић, В.: Вишеспратне скелетне зграде – конструктивни склопови и елементи, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Београд, 1974.
 Крстић, А. и Б. Жегарац: Принципи и технике облагања фасадних зидова армирано бетонских скелетних зграда, скрипта, Архитектонски факултет Универзитета у Београду
 Hart, Hann und Sonttag: Атлас челичних конструкција, Грађевинска књига, Београд, 1991
 Ивковић, В.: Дрвене зграде, скрипта, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Београд, 1998.

Облици провјере знања и оцјењивање

4 самостална графичка рада, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 50 бодова (максимално 12,5 бодова за сваки графички рад);

Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;

Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80% (24 часа предавања и 24 часа вјежби), графички радови са прагом од 25,5 бодова из 4 графичка рада (51% од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);

Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% (више од 6 часова предавања и 6 часова вјежби) и који не освоји на вјежбама минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50

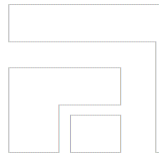
Посебна назнака за предмет

-

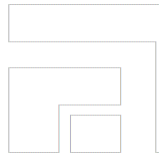
Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Аналитички цртеж				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	2	0	2	3
Наставници:	мр Маја Додиг, професор; др Малина Чворо, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Савладавање студиозног посматрања и извођења представе кроз облик, пропорцију и перспективу призора путем његованог ликовног рукописа и тежње да се достигне висок креативни и естетски домет.</p> <p>Методe поимања обликовања, простора и принципе графичког представљања просторних појава.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Комбинација аналитичког и савременог слободног цртачког мишљења студената. Развој свијести о снази визуелне перцепције.</p> <p>Кроз вјежбе визуелне перцепције развија се способност имагинације и вјештина лаког и сврсисходног комуницирања.</p>					
Садржај предмета					
<p>Цртеж као специфичан и интегралан језик истраживања.</p> <p>Проучавање линије као основног средства у грађењу цртежа и формирању композиције; линија и покрет, линија и форма, линија и јединство цртежа.</p> <p>Извор освјетљења, промјене линије условљене различитим освјетљењем.</p> <p>Контраст свијетло-тамно, инверзија.</p> <p>Мотив ведуте, поглед на град, односно дио града, улицу, трг или пејзаж, у којем преовладавају елементи архитектуре са људском фигурацијом.</p> <p>Перспектива, остваривање представе просторности.</p> <p>Цртеж у функцији ликовних елемената који продубљују ликовну проблематику.</p>					
Методe наставе и савладавање градива					
Интегрална, интерактивна, теренска настава. Серије малих цртежа					
Литература					
<p>Arnheim, R: умјетност и визуелно запажање, Универзитет уметности у Београду, 1981.</p> <p>Dodson, B: Keys to Drawing, NorthLightBooks, 1990.</p> <p>Каталoшка литература</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		80		10	
Посебна назнака за предмет					
-					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
мр Маја Додиг, професор; др Малина Чворо, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Архитектура и умјетност Новог вијека				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	3	3	0	4
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
за похађање наставе: Архитектура и умјетност Средњег вијека			Одслушан предмет		
за полагање завршног испита: Архитектура и умјетност Средњег вијека			Положен предмет		
Циљеви изучавања предмета:					
Проучавање и савладавање развоја архитектонског и умјетничког стваралаштва током Новог вијека, као и савладавање принципа естетике и философије тог доба. Упознавање са друштвеним условима који су довели до појаве ренесансе, као прекретнице у развоју друштва у целини.					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Стицање знања о развоју архитектуре, урбанизма и умјетничког стваралаштва у Новом вијеку. Изучавање естетике и философије Новог вијека. Естетичке рефлексије о променама у схватањима у односу на Антику и Средњи вијек у анализи архитектонских дела умјетности, осврт на промене у философско-естетичким схватањима феномена лепог у Антици и средњем веку. Стварање интегралне слике архитектуре и умјетности насталих у слиједу након Старог и Средњег вијека. Савладавање анализе архитектонских и умјетничких дјела кроз разумијевање естетске анализе Новог вијека.</p> <p>Упознавање са значајним друштвеним дешавањима који су услиједили појавом ренесансе - реформација и контрареформација, индустријска револуција. Савладавање теорија о архитектури и граду, примјени и трансформацији античких идеја о простору, архитектонској форми, техникама грађења и стилским облицима, припрема за нову, савремену философију архитектуре. Разумијевање историцизама XVIII и XIX вијек у архитектури и умјетности, као и коријена модерне архитектуре.</p>					
Садржај предмета					
<p>Архитектонско и умјетничко стваралаштво Новог вијека. Паралелно праћење развоја умјетности, архитектуре и естетских принципа и философије тог доба, кроз цијели семестар. Друштвени услови који су довели до појаве ренесансе. Хуманизам као база за ренесансно стваралаштво. Уомо универзале. Стварање ауторске архитектуре. Перспектива и друге помоћне дисциплине у архитектури. Ренесансне теорије о архитектури и идеалним градовима. Преглед ренесансног стваралаштва у Италији. Филипо Брунелески. Леон Батиста Алберти. Донато Браманте. Рафаел. Балтазар Перуци. Ђулио Романо. Микеланђело Буонароти. Антонио Паладио. Остали аутори у Италији. Преглед ренесансног стваралаштва у Италији и другим европским земљама – Француска, Енглеска. Маниеризам. Друштвени услови који су довели до појаве барока. Реформација и контрареформација. Психолошки доживљај барокне архитектуре и урбанизма. Реализација ренесанских идеја о граду у бароку. Преглед барокне архитектуре у Италији. Ђакомо Бароци да Вињола. Бернини и Боромини. Остали аутори у Италији. Преглед барокне архитектуре у осталим европским земљама: Енглеска, Француска, Њемачка, Аустрија, Русија. Барокни урбанизам. Архитектура историцизма. Индустријска револуција и коријени модерног доба. Преглед архитектуре XVIII и XIX вијека у европским земљама. Реконструкције европских градова XIX вијека. Почетак савременог доба.</p>					

Методe наставe и савладавање градива		
Предавања, семестрални задаци (графички радови, макете, есеји), екскурзије, консултације		
Литература		
Traktenberg, M. Hajman, I. Arhitektura od preistorije do postmodernizma, Građevinska knjiga, Beograd, 2006.		
Kostof, S. A History of Architecture, Settings and Rituals, Oxford University Press, (više izdanja)		
Grupa autora, Atlas arhitekture 1 i 2, Građevinska knjiga, Beograd, 2005.		
Janson H. V. Istorija umjetnosti. Beograd, 2016.		
Гилберт. К./Кун.Х. Историја естетике. Култура/Завод за издавање уџбеника. Београд/Сарајево, 1969.		
Облици провјере знања и оцјењивање		
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	15	80
Посебна назнака за предмет		
-		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Мирослав Малиновић, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в.професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Студио пројекат 3 - Кућа				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	3	4	5	10
Наставници:	др Миленко Станковић, професор; др Огњен Шукало, доцент; др Саша Чворо, доцент; др Тања Тркуља, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 1, Студио пројекат 2			позитивно оцијењени студио пројекти 1 и 2		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ наставе је упознати студенте са сложеношћу архитектуре становања. То се чини кроз архитектонску анализу, изучавање образаца и типова, као и кроз сам процес пројектовања у специфичном контексту. Поред наведеног, изучавање архитектуре породичног становања има за циљ да студенти кроз наставни процес усвоје нове спознаје и претворе их у знање, да би овладали практичним искуством техничког представљања и транспоновања архитектуре, природе и урбаног окружења на нивоу идејног рјешења. Студенти комбинују аналогне и дигиталне визуелне комуникације и стичу практичне спознаје о интердисциплинарности архитектонске професије. Генерална тема куће у највећој мјери тиче се и сусједства (односи објеката у мањој групацији, живот у заједници, идентитет мјеста, утицај окружења на архитектуру). Прелази се на виши ниво сложености разумијевања архитектуре и животног окружења које се састоји од људске заједнице, групације објеката и природе која их окружује. Теме за рад у пројектантском студију са практичним вјежбама су породична кућа и њен природни контекст, као и мање архитектонске интервенције у групацијама у урбаном и руралном окружењу.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студенти ће бити у могућности да управљају процесом, приступом и методама пројектовања објеката породичног становања и бити способни да их примијене у пракси. Истовремено се стичу компетенције у сложенијим техникама дизајна и истраживања, као што су сложеније анализе, мапирање и вишеслојно графичко представљање.</p>					
Садржај предмета					
<p>У теоријском дијелу наставе обрађиваће се специфичности објеката породичног становања и основни принципи и приступи њиховог пројектовања. Садржај теоријског дијела ће обухватити: 1) урбанистичке технике и обрасце са приказом могућности партерно-пејзажног уређења дворишта куће; 2) истраживање типова и простора становања: организације простора, система просторно-визуелних диспозиција, комуникација унутар и ван куће, архитектонске форме куће; 2) анализу односа отворених и затворених простора; 3) архитектонску композицију; 4) појашњење функције и карактеристика конструктивних елемената и материјала; 5) упознавање са инсталационим системима, њиховој међусобној координацији и потребном простору у оквиру куће и 6) очување идентитета контекста и дијалог куће са пејзажом. У практичном дијелу наставе фокус је на упознавању са процесом пројектовања објеката породичног становања, у циљу израде идејног урбанистичко-архитектонског рјешења објекта породичног становања и пројекта унутрашњих инсталација водовода и канализације.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					

Интерактивни наставни процес кроз предавања, радионице, вјежбе и теренску наставу. Континуирано пројектовање и стварање квалитетних графичких прилога подразумијева индивидуално вођење кроз процес пројектовања. Збир свих графичких/умјетничких вјежби, уграђује се у завршни графички рад, односно, урбанистичко-архитектонско рјешење објекта породичног становања.

Литература

Норберг-Шулц, К. (1990). Становање: Станиште, урбани простор, кућа. Београд: Грађевинска књига.
Shoenauer, N. (2003). 6000 years of housing. Revised and expanded edition W.W. Norton & Company.
Трбојевић, Р. (2001). Архитектонске конструкције: Масивни конструктивни склоп. Београд: Орион арт.
Б. Благојевић: Кућне инсталације, Завод за уџбенике и наставна средства, београд, 1996.
Booth, N. K., Hiss, J. E. (2012). RESIDENTIAL LANDSCAPE ARCHITECTURE: Design Process for the Private Residence (6th Edition). Ohio: Prentice Hall.

Облици провјере знања и оцјењивање

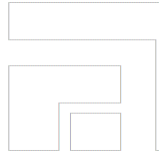
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	60	35

Посебна назнака за предмет

-

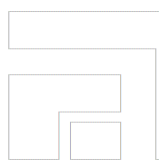
Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Миленко Станковић, професор; др Огњен Шукало, доцент; др Саша Чворо, доцент; др Тања Тркуља, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Основе урбанизма				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	3	2	2	5
Наставници:	др Бранкица Милојевић, в. професор; др Дубравко Алексић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 2			Позитивно оцењен графички рад и редовно похађање наставе		
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет разматра теоријске и практичне поставке анализе урбаног простора у циљу разумијевања основних елемената урбане структуре и форме, њихових међусобних релација и утицајних фактора на урбану трансформацију у циљу оспособљавања студената за даље студирање могућности промјене урбаних образаца на свим нивоима и по различитим аспектима истраживања урбаног феномена.					
Исходи учења (стечена знања)					
Савладавањем свих фаза наставног процеса, студент ће: стећи спознаје о настанку и развоју градова и аспектима урбаног простора; разумијевати процесе и утицајне факторе урбане трансформације; бити оспособљен да врши вишеаспектна истраживања урбаног простора; усвојити основна знања о међурелацијама у градским просторима; примјенити технике и вјештине препознавања градских структура са посебним акцентом на кућу и кућиште, собраћај у јавне просторе; усвојити додатна знања о урбанистичкој анализи; усвојити технике презентације урбанистичко - архитектонског простора.					
Садржај предмета					
Основни појмови у урбанизму; Кратак преглед историјског развоја градова; Аспекти урбаног простора; Утицајни фактори на урбану трансформацију; Класификација и типологија градског ткива; Типолошке одреднице физичке структуре града; Кућа и парцела-становљење мањих густина; Становљење већих густина; Јавни градски простори; Улица - типолошка обиљежја; Обликовање простора улице; Анализа отворених јавних простора; Типологија отворених јавних простора; Традиционални градски блок; Отворени градски блок; Обликовање урбаних простора (односно изграђеног и неизграђеног); Континуитет развоја урбаног простора;					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Интегрисана настава кроз различите типове предавања, радионица, практичних вјежби, теренског рада и консултација.					
Литература					
Никезић, З.: "Грађена средина", Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2007 Prinz, D., "Urbanizam", Svezak 2.-Urbanističko oblikovanje, Golden marketing-Tehnička knjiga Zagreb, 2008 Мирковић, Б., "Основи урбанизма 1Б и 2Б Линч, К., "Слика једног града", Грађевинска књига Београд, 1974.					
Облици провјере знања и оцењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		67,5		22,5	
Посебна назнака за предмет					
-					

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Бранкица Милојевић, в. професор; др Дубравко Алексић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Механика и отпорност материјала					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	3	2	2	4	
Наставници:	др Драган Милашиновић, професор; др Александар Борковић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
за похађање наставе и за полагање завршног испита – Математика у архитектури 2			Одслушан Положен			
Циљеви изучавања предмета:						
Теоријске основе и неопходна практична знања из механике крутог и деформабилног тијела.						
Исходи учења (стечена знања)						
Разумијевање битних закона и метода механике крутог и деформабилног тјела. Развој креативности и способности за самостално формулисање и рјешавање инжењерских проблема. Способност препознавања механичког понашања чврстих деформабилних материјала и конструкција.						
Садржај предмета						
Основни појмови. Анализа сила. Статика материјалне тачке. Статика круте плоче. Линијски носачи. Силе у пресеку линијских носача. Решеткасти носачи. Аксијално напрезање. Геометријске карактеристике пресека. Греда изложена савијању. Смичући напони при савијању. Угиб савијене греде. Чисто смицање. Морови кругови напона. Стабилност притиснуте греде-Ојлерова теорија.						
Методе наставе и савладавање градива						
Интерактивна предавања и вјежбе са израдом индивидуалних годишњих задатака. Консултације.						
Литература						
Тимошенко, С., Јанг, Д. Х., Техничка механика, Грађевинска књига, Београд, 1952. 2. Наерловић-Вељковић, Н., Механика I, Научна књига, Београд, 1991. 3. Благојевић, Д., Статика, Машински факултет и Архитектонско-грађевински факултет Универзитета у Бањој Луци, 2007. 4. Благојевић, Д., Статика, репетиторијум, примјери, задаци, Машински факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 2007. 5. Андрејев, В., Механика-Статика, Техничка књига, Загреб 6. Русов, Л., Статика, Научна књига, Београд В. Брчић: Отпорност материјала, Грађевинска књига, Београд, 1997. Ш. Дуњица: Отпорност материјала, Грађевински факултет Београд, Грос књига, Београд, 1995. Д. Рајић, Ж. Бојовић: Отпорност материјала, Завод за уџбенике, Београд, 1994.						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
2		48		50		
Посебна назнака за предмет						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						
др Драган Милашиновић, професор						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Архитектонске конструкције 2					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	3	2	1	4	
Наставници:	др Дарија Гајић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Архитектонске конструкције 1			За слушање предмета - освојен праг од 25,5 бодова на вјежбама из предмета Архитектонске конструкције 1. За полагање предмета – положен предмет Архитектонске конструкције 1 и освојен праг од 25,5 бодова на вјежбама из Архитектонских конструкција 2.			
Циљеви изучавања предмета:						
Основни циљ предмета је конструисање и материјализација (армирано бетонске и челичне зграде) већих стамбених и јавних зграда. Прецизније, циљ предмета је да студент буде у могућности да над конкретним идејним рјешењем зграда, распона већих од 6m, уради апроксимативно конструктивно рјешење зграде и техничке детаље конструкције за ниво извођачког пројекта.						
Исходи учења (стечена знања)						
Студенти ће бити оспособљени да стечено знање знају примјенити у архитектонској пракси (поставка конструктивног система и материјализације над конкретним идејним рјешењем простора, конструктивних растера већих од 6m и технички детаљи конструкција за ниво извођачког пројекта). Студенти ће спознати значај модуларне координације примјењене на фасадном омотачу зграде. Студенти ће стећи способност да над својим идејним рјешењем пројектног задатка у Студију 4 (ансамбл) упоређују конструктивне системе и примјене адекватан конструктивни систем и материјализацију омотача, те исцртају све неопходне детаље за ниво извођачког пројекта.						
Садржај предмета						
Упознавање са терминологијом, принципима и елементима конструисања и материјализације зграда већег габарита и распона ($\geq 6m$) у масивном, скелетном, панелном и комбинованом конструктивном склопу, у префабрикованом, полупрефабрикованом и извођењу на лицу мјеста; Елементи скелетног ливеног армирано бетонског конструктивног система; Елементи скелетног и панелног префабрикованог армирано бетонског конструктивног система; Елементи скелетног челичног конструктивног система; Фундирање зграда - темељи самци, контра греде, контра плоче – плитко и дубоко фундирање; Класификација међуспратних конструкција распона већих од 6 m за ливене и префабриковане армирано бетонске и челичне зграде; Класификација ливених и префабрикованих армирано бетонских степеница; Модуларна координација фасадног омотача и врсте фасадних облога – контактне и ношене преко потконструкције, префабриковане и полупрефабриковане фасадне облоге; Класификација лаких viseћих фасада – зид завјесе; Заштита од пожара.						
Методe наставе и савладавање градива						
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда графичких радова, консултације. Учење и самостална израда графичких радова.						
Литература						

Јахић, Е.: Архитектонске конструкције: Принципи, системи и материјали, Тузла, 2012.
 Ивковић, В.: Вишеспратне скелетне зграде – конструктивни склопови и елементи, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Београд, 1974.
 Крстић, А. и Б. Жегарац: Принципи и технике облагања фасадних зидова армирано бетонских скелетних зграда, скрипта, Архитектонски факултет Универзитета у Београду
 Hart, Hann und Sonttag: Атлас челичних конструкција, Грађевинска књига, Београд, 1991
 Станковић, С. и С. Олбина: Префабрикације: Лаке висеће фасаде – зид завјесе, скрипта, АФУБГ

Облици провјере знања и оцјењивање

2 самостална графичка рада, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 50 бодова (максимално 25 бодова за сваки графички рад);

Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;

Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80% (24 часа предавања и 24 часа вјежби), графички радови са прагом од 25,5 бодова из 2 графичка рада (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);

Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% (више од 6 часова предавања и 6 часова вјежби) и који не освоји на вјежбама минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

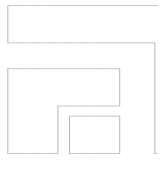
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50

Посебна назнака за предмет

-

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Дигиталне архитектонске технике 1				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	3	0	2	3
Наставници:	др Маја Илић; др Љубиша Прерадовић, професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је упознавање студента са дигиталним алатима за визуелизацију архитектонског пројекта и оспособљавање студената да креирају архитектонске презентације коришћењем основних рачунарских техника. Ови алати укључују низ комбинованих графичких софтвера за дводимензионално и тродимензионално представљање (AutoCAD, ArchiCAD, Adobe paketi, SketchUp, Rhinoceros, Cinema4D...).</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
Студент ће стећи неопходне вјештине и знања о томе како тродимензионално представити замишљено архитектонско рјешење уз помоћ дигиталних алата.					
Садржај предмета					
<p>Архитектонске презентације: Рачунарске апликације за архитектонске презентације. Преглед основних програмских пакета за скицирање, пројектовање и просторно моделовање. Основни алати и методе за 2Д цртање и презентацију архитектонских структура. Основи примјене програмског пакета за израду техничке документације. Алати за брзо моделовање тродимензионалних архитектонских форми. Основе реалног приказа архитектонских објеката.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
<p>Настава се одвија кроз вишедневну радионицу уз кориштење рачунара и дигиталних технологија. Радионица је конципирана кроз кратке уводне демонстрације дигиталних алата и софтвера за рад, а потом на самосталном раду студента на индивидуалном пројекту уз помоћ наставника и сарадника на предмету током радионице.</p>					
Литература					
<p>John Elys, CAD fundamentals for architecture, Laurence King Publishing (2013) Vijay Duggal, A General Guide to Computer Aided Design and Drafting, Cadd Education Center (2000) Michael Brightman, The SketchUp Workflow for Architecture: Modeling Buildings, Visualizing Design, and Creating Construction Documents with SketchUp Pro and LayOut, Wiley (2013)</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):					
Графички рад, модел					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		20		70	
Посебна назнака за предмет					
Могућност извођења наставе на енглеском језику					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Маја Илић					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Архитектура и умјетност Савременог доба				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	4	3	0	4
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
за похађање наставе: Архитектура и умјетност Новог вијека			Одслушан предмет		
за полагање завршног испита: Архитектура и умјетност Новог вијека			Положен предмет		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Савладавање и разумијевање историје савременог архитектонског и умјетничког стваралаштва од краја XIX вијека до данас. Савладавање естетске анализе савременог стваралаштва у архитектури и умјетности уопште.</p> <p>Разумијевање увођења нових материјала и техника грађења, промјене естетских схватања простора и функције објеката, као и упознавања са архитектонским и грађевинским опусом врхунских стваралаца на пољу архитектуре који су обиљежили прелаз између 19. и 20, 20. и почетке 21. вијека.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Коначно повезивање искустава Старог, Средњег и Новог вијека и интегрално разумијевање еволуције људске мисли и рада до савременог доба. Архитектонско и умјетничко стваралаштво савременог доба. Изучавање развоја архитектуре, урбанизма и умјетничког стваралаштва у Савременом добу. Изучавање естетике и философије Савременог доба, са освртом на „промене“ у самом схватању феномена уметничког стварања. Савремене естетске теорије о савременим архитектонским и уметничким делима.</p> <p>Обједињавање знања о савременој умјетности и развоју архитектуре и урбанизма, првенствено Западног свијета, те адекватно довођење у међусобну везу сваке од појава, развојних праваца, стилова, али и дјеловања појединачних архитеката. Стицање неопходног предзнања за успјешно похађање наставе на другим предметима, објектовање основе за стварање личног приступа развоју архитектонских идеја.</p>					
Садржај предмета					
<p>Архитектонско и умјетничко стваралаштво од краја 19. вијека до данас. Паралелно праћење развоја архитектуре, умјетности, и естетских принципа и философије тог доба, кроз цијели семестар. Појава модерне архитектуре. Правци у модерној архитектури 1900-1950. Чикашка школа. Арт нуво. Виктор Орта, Чарлс Рени Мекинтош. Антонио Гауди. Огист Пере и Тони Гарније. Бечка сецесија. Ото Вагнер. Јозеф Марија Олбрих. Јозеф Марија Хофман. Орнамент и злочин. Адолф Лос. Френк Лојд Рајт. Ле Корбизије. Мис Ван дер Роје. Кубизам. Експресионизам. Де Стил. Валтер Гропијус. Баухаус. Нова објективност. Конструктивизам. Интернационални стил. Импресионизам. Постимпресионизам.</p> <p>Умјетност између два рата. Авангардне појаве XX вијека. Модерна архитектура и умјетност након 1945. год. Метаболизам. Деконструктивизам. Критички регионализам. Постмодернизам. Архитектура и умјетност на крају XX вијека. Преглед развоја архитектуре и умјетности данашњице. Прицкерова награда.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци (графички радови, макете, есеји), екскурзије, консултације					

Литература

Perović, Miloš R. Istorija moderne arhitekture, Koreni modernizma 1, Istorija moderne arhitekture, Kristalizacija modernizma 2/A, Istorija moderne arhitekture, Kristalizacija modernizma – Avangardni pokreti 2/B, Istorija moderne arhitekture, Tradicija modernizma i drugi modernizam 3, Beograd
Arnason, H.H. Istorija moderne umetnosti, Beograd, 1975.
Gesel, Peter. Arhitektura u XX vijeku. Köln, Taschen
Traktenberg, M. Hajman, I. Arhitektura od preistorije do postmodernizma, Građevinska knjiga, Beograd, 2006.
Janson H. V. Istorija umjetnosti. Beograd, 2016.
Гилберт. К./Кун.Х. Историја естетике. Култура/Завод за издавање уџбеника. Београд/Сарајево, 1969.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	15	80

Посебна назнака за предмет

-

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Мирослав Малиновић, доцент; др Сарита Вујковић, доцент; др Наташа Вилић, в.професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Студио пројекат 4 - Ансамбл				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	4	4	5	10
Наставници:	др Диана Ступар, доцент; др Маја Милић Алексић, доцент; др Тања Тркуља, доцент; др Дарија Гајић, доцент; др Невена Новаковић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 1, 2 и 3			позитивно оцењен графички рад		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Основни циљ предмета јесте провести студента кроз сложу методологију мишљења и пројектовања архитектонско-урбанистичке композиције ансамбла, на нивоу мјешовитог градског блока који примарно подразумијева пројектовање идејног архитектонског рјешења комплекса вишепородичног становања заједно са додатним функцијама комплементарним становању, а у складу са природним, друштвеним и грађеним контекстима предметне локације.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успешно савладаног програма студија студенти ће бити у могућности да самостално израде пројекат на нивоу идејног урбанистичко-архитектонског рјешења објекта вишепородичног становања са партерно-пејзажним уређењем блока и дистрибуцијом комплементарних садржаја и мобилијара. Осим тога студент же владати вјештинама да: примијене теоријска знања, разумију урбанистичке обрасце ширег простора, просторне односе и правила регулације; да димензионишу и организују простор стана и групације у складу са принципима пројектовања и важећим просторним нормативима; користе технике пројектовања ансамбла кроз испитивање могућности типоморфолошких образаца објекта вишепородичног становања и њихов однос са комплементарним функцијама уз разумијевање значаја и улоге контекста (природно-физички, културолошки и технолошки контекст) и образаца употребе простора и територијалности (приватно, заједничко, јавно); представе и транспонују архитектуру, природу и урбано окружење у форми ТЕХНИЧКОГ цртежа и ДИГИТАЛНИХ визуелних комуникација, на конкретним геодетским подлогама; разумију карактеристике конструкције и материјализације објекта у ансамблу и примијене адекватан конструктивни систем и концепт фасадног омотача.</p>					
Садржај предмета					

Фокус је на упознавању са процесом пројектовања објеката вишепородичног становања и њима комплементарних функција, у циљу израде ИДЕЈНОГ урбанистичко-архитектонског рјешења објекта вишепородичног становања у ансамблу, са партерно-пејзажним уређењем блока и дистрибуцијом комплементарних садржаја и мобилијара. Ово подразумева груписање појединачних стамбених јединица и њима комплементарних функција (гараже у стамбеним блоковима, вртић, школа, играоница, амбуланта, самопослуга, пословне функције мањег формата, експозитуре банке, поште, услужно-занатски садржаји, угоститељски објекти, садржаји за рекреацију, садржаји који подстичу друштвену интеракцију, итд.) у различитим типоморфолошким структурама у оквиру мјешовитог градског блока. У оквиру наставног процеса изучавају се: процес, приступи и методе пројектовања групације објекта становања и њима комплементарних садржаја; урбанистички обрасци и обрасци употребе простора и територијалности (приватно, заједничко, јавно) и просторни односи ширег простора уз анализу контекста (природно-физички, појавност и идентитет, културолошки и технолошки), квалитативних аспеката становања и односа становање/сусједство/блок/град/територијалност/архитектура асамблажа; типоморфолошки обрасци становања; правила регулације, принципи пројектовања и важећи просторни нормативи, као и елементи идејног пројекта; принципи димензионисања, функционалне организације простора становања (јединица) и функционалног груписања јединица (склоп) и њихов однос према комплементарним функцијама; принципи димензионисања и функционалне организације важних комплементарних функција уз пројектовање композиције заједничких простора групације (партерно-пејзажно уређење блока са зонама интеракције, комуникације, мјеста и паркинг гаража); принципи материјализације објеката у ансамблу; конструктивни системи у вишепородичној стамбеној архитектури уз принципе хијерархије примарних, секундарних и терцијарних елемената ерхитектонске структуре кроз конструкцију и материјализацију.

Методe наставе и савладавање градива

Интерактивни наставни процес кроз предавања, умјетничке радионице, вјежбе, консултације и теренски рад. Континуалност пројектовања и стварање квалитетних графичких прилога подразумева индивидуално вођење студената кроз ауторски процес пројектовања. Збир свих графичких/умјетничких вјежби, урађује се у завршни графички рад: идејно урбанистичко-архитектонско рјешење ансамбла.

Литература

1. Бајлон, М. (1985). Становање, Тема 1-7: Стан. Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду.
2. Cullen, G. (1971). Градски пејзаж. Београд: Грађевинска књига.
3. Hertzberger, H. (2008). Lessons for students in Architecture. Rotterdam: 010 Publishers.
4. Кнежевић, Г. (1984). Вишестамбене зграде. Загреб: Техничка књига.
5. Mozas, J., Fernández Per, A. (2008). Density: New Collective Housing. Vitoria-Gasteiz: a+t ediciones.

Облици провјере знања и оцјењивање

Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у дискусијама, презентацијама сегмената графичког рада кроз интензиван лични ауторски допринос у разради пројекта.

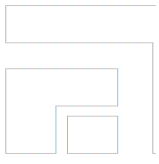
Услови за предају завршног елабората су: редовно похађање предавања, вјежби и урађене све фазе графичког задатка према фазама терминског плана. Положен Студио пројекат4-ансамбл подразумева позитивно оцијењен графички рад и положен завршни испит.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	85	10

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Диана Ступар, доцент; др Тања Трукуља, доцент; др Маја Милић-Алексић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Урбанистичка техника и композиција				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	4	2	2	5
Наставници:	др Невена Новаковић, доцент; др Дијана Симоновић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Основе урбанизма			Завршене предиспитне обавезе		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ изучавања предмета је развијање знања и вјештина за бављење проблематиком обликовања урбанистичке композиције. Предмет се бави основним принципима компоновања архитектонске и урбанистичке структуре са аспекта обликовања форме и образаца употребе отворених градских простора. Студенти се упознају са основним елементима просторне структуре града и најважнијим факторима који утичу на њен визуелни идентитет, читљивост и интегралну вриједност у односу на локални контекст и град у цјелини. Такође, студенти се упознају са методама и техникама урбане анализе у домену физичке и визуелне структуре града, посебно њених функционалних и естетских аспеката и њихових међусобних релација.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Познавање метода мапирања и анализе елемената урбанистичке структуре, као што су просторне цјелине, просторни обрасци, просторне доминанте; Познавање метода анализе урбаног окружења: читање постојећег стања грађене средине кроз различите размјере и разумијевање њеног историјског поријекла; Познавање техника презентације анализе грађене средине; Познавање метода мапирања и анализа доминантних образаца употребе отворених градских простора; Знање о концептима и теоријама о визуелним елементима и композицији у ликовним умјетностима, архитектури и урбанизму; Разумијевање концепта јавног простора кроз однос просторне форме и индивидуалних и заједничких активности у отвореном простору; Развој вјештина обликовања урбанистичке композиције кроз тродимензионално варијантно моделовање; Познавање концепата и теорија савремене регулације пјешачког, аутомобилског и бициклистичког саобраћаја у домену урбаног дизајна; Развој вјештина дефинисања и графичког представљања концепта просторне интервенције на основу резултата истраживања; Развој вјештина групног и индивидуалног рада, као и вербалне и текстуалне презентације резултата истраживања и дизајна.</p>					
Садржај предмета					
<p>Појам композиције у ликовним умјетностима и урбанизму; Урбана структура као основни предмет урбанистичке композиције; Просторна перцепција и доживљај у отвореним градским просторима; Основни елементи урбане структуре и њихова композиција: улице и отворени јавни простори; Основни елементи урбане структуре и њихова композиција: групације и склопови; Технике урбанистичке анализе у контексту урбаног дизајна; Историјски контекст урбанистичких образаца; Технике анализе односа природних услова и грађене средине; Технике анализе карактеристика урбане форме; Технике анализе карактеристика мреже пјешачких и аутомобилских токова у урбаном простору; Детаљи елемената саобраћаја у кретању и мировању у контексту урбаног дизајна; Односи визуелних и просторних елемената у урбанистичкој композицији: симетрија и асиметрија; Односи визуелних и просторних елемената у урбанистичкој композицији: хармонија, ритам и равнотежа; Боја у урбанистичкој композицији и детаљи мјеста; Важније теорије о урбанистичкој композицији у 20. вијеку.</p>					
Методe наставe и савладавање градива					

Настава се одвија кроз мултимедијална предавања, активан рад на вјежбама, теренски рад, и активан рад студената ван учионице. Предмет развија капацитете студената за тимски и индивидуални рад и подржава учење кроз постављање заједничког циља и одговорности појединаца у успјеху цијеле генерације.

Литература

Alexander, Christopher, Sara Ishikawa, Murray Silverstein, Maw Jacobson, Ingrid Fiksdahl-King, Shlomo Angel. 1977. A Pattern Language. Towns. Buildings. Construction. New York: Oxford University Press.
Baker, Geoffrey. 1996. Design Strategies in Architecture. An approach to the analysis of form. New York and London: Van Nostrand Reinhold, E&FN SPON.
Ching, Francis D.K. 2015. Architecture. Form, Space and Order. Wiley: New Jersey.
Cullen, Gordon. 1990. Gradski pejzaž. Beograd: Građevinska knjiga.
Lynch, Kevin. 1974. Slika jednog grada. Beograd: Građevinska knjiga.
Мирковић, Б. 1976. Основи урбанизма – техника просторног обликовања. Београд: Грађевинска књига.

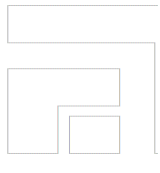
Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	75	15

Посебна назнака за предмет

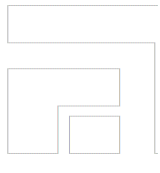
Име и презиме наставника који је припремио податке:

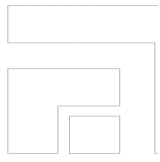
др Невена Новаковић, доцент

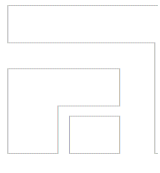
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Принципи конструисања архитектонских објеката					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	4	2	1	4	
Наставници:	др Мато Уљаревић, в. професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
-			-			
Циљеви изучавања предмета:						
Студенти ће бити у могућности да анализирају и интерпретирају оптимална рјешења у области конструктивних система у архитектури. Стичу основна знања о конструктивним материјалима, њиховим предностима, недостацима и примјени у конструкцијама. Анализа конструктивних система врши се за стамбене куће, стамбено-пословне зграде и индустријске објекте. Основе прорачуна и одређивања димензија конструктивних елемената врши се за наведене објекте у зависности од система грађења за зидане конструкције, бетонске конструкције, дрвене конструкције и металне конструкције.						
Исходи учења (стечена знања)						
Студент по завршетку курса стиче основна знања о грађевинским материјалима, њиховим физичко-механичким карактеристикама, те могућностима примјене у објектима високоградње. У оквиру предмета учи се усвајање димензија попречних пресека армирано бетонских, дрвених и челичних конструкција. Поред тога, способан је да препозна основне конструктивне склопове, начин рада и преношења оптерећења за стамбене куће, стамбено-пословне зграде и индустријске објекте. По завршетку курса, студент је компетентан да за различите типове објеката правилно усвоји статички систем, материјал, димензије елемената и распоред елемената у објекту.						
Садржај предмета						
Основне физичке, механичке и реолошке карактеристике бетона, дрвета, челика и материјала за зидање. Класе материјала и њихове ознаке. Оптерећење и дејства на конструкције. Коefицијенти сигурности за комбинована дејства оптерећења. Основе димензионисања конструктивних елемената објеката у зависности од материјала: Појам димензионисања, врсте димензионисања, начин димензионисања (слободно, везано и одређивање граничне носивости). Основе прорачуна елемената: основни концепт граничног стања, концепт сигурности. Правилан распоред и одређивање димензија површинских и линијских елемената у објектима у зависности од распона, намјене и врсте објекта. Планови армирања једноставних конструктивних елемената. Радионички нацрти и детањи веза основних елемената конструкције. Основе комбиновања елемената конструкције од различитих материјала – спрегнуте конструкције.						
Методe наставe и савладавање градива						
Аудиторна предавања и практичне вјежбе. Израда годишњих задатака уз консултације са сарадником. Рад у учионици и на терену.						
Литература						
<ol style="list-style-type: none"> 1. Томичић, И. Бетонске конструкције, Загреб 1996. 2. Галић Ј. Бетонске конструкције, 2016. 3. Гојковић, М.: Дрвене конструкције, Грађевински факултет универзитета у Београду, Београд, 1996. 4. Буђевац, Д. (са сарадницима): Металне конструкције, Грађевински факултет универзитета у Београду, Београд, 1999 						
Облици провјере знања и оцјењивање						

Самостални годишњи задатак се брани током семестра у терминима предавања, вјежби или консултација. Услов за излазак на колоквиј је одбрањен семестрални задатак са њему припадајућим дијелом градива. Студенти полажу интегрални дио испита који се састоји од писменог и усменог испита. Свака од провјера се сматра успјешном уколико студент оствари минимално 51 % бодова предвиђених за провјеру знања. У табели испод се дају проценти који се могу освојити за поједине активности и провјере знања

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Мато Уљаревић, в. професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Материјали у архитектури				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	4	2	2	4
Наставнк:	др Гордана Броћета, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Физика зграде			Одслушан и положен		
Циљеви изучавања предмета:					
Кроз проучавање битних својстава неопходних за адекватну примјену материјала и начина грађења у архитектури третира се њихово јединство. Стицање знања о структури, основним својствима грађевинских материјала, дефиницијама, поступцима добијања и примјени - камена, керамичких материјала, везива, малтера, бетона и термоизолационих материјала.					
Исходи учења (стечена знања)					
Способност синтезног схватања материјала за грађење при рјешавању различитих задатака пројектовања и грађења архитектонских објеката					
Садржај предмета					
Класификација и природа материјала, основне групе материјала, својства, структура, састав; Врсте испитивања материјала и обрада резултата испитивања; Структура материјала на нивоима ултрамикроструктуре, микроструктуре и макроструктуре; Основна и специфична својства материјала у архитектури; Параметри стања и структурне карактеристике материјала; Хидрофизичка својства и понашање материјала у односу на течности; Термотехничка својства, преношење топлоте кроз материјале различитих елемената архитектонских објеката; Зависност топлотне проводљивости од других особина материјала; Термичко напрезање и термичка стабилност материјала; Понашање материјала у односу на високе температуре; Дифузија водене паре кроз материјале различитих елемената архитектонских објеката; Механичка својства материјала; Врсте напрезања; Врсте оптерећења; Камен и камени материјали; Керамички материјали; Везива; Минерална неорганска везива; Малтери, бетони и термоизолациони материјали; Дрво и производи од дрвета;					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавање и рачунске и лабораторијске вјежбе. Учење и самостална израда годишњих задатака. Консултације.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. М. Мурављов: Грађевински материјали (уџбеник), Научна Књига, Београд, 2000. 2. М. Мурављов, Д. Јевтић: Грађевински материјали 2, Грађевински факултет, Београд, 1999. 3. С. Живковић: Грађевински материјали - збирка решених тестова, Грађевинска Књига, Београд 1998. 4. Записи са предавања и вјежби. 					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		40		50	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Гордана Броћета, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Дигиталне архитектонске технике 2				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	4	0	2	3
Наставници:	др Маја Илић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета је упознавање студента са процесом фабрикације објеката мале размјере и симулације процеса пројектовања - од идеје до извођења употребом савремених технологија.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студент ће стећи неопходне вјештине и знања о савременим дигиталним алатима и њиховој примјени у архитектури базирајући се на софтвере за тродимензионално моделовање и симулацију, те конструктивне елементе архитектонског пројекта					
Садржај предмета					
Стратегије моделовања софтвером за дизајн слободних форми (Rhino) и примјена у архитектури. Геометрија и моделовање кривих. Моделовање и геометрија површи и слободних форми. Моделовање линијским, површинским и запреминским елементима и припрема за фабрикацију. Дигиталне симулације у архитектури. Овладавање одговарајућим пакетима за 3Д моделовање. Фабрикација					
Методџ наставе и савладавање градива					
Настава се одвија кроз вишедневну радионицу уз кориштење рачунара и дигиталних технологија. Радионица је конципирана кроз кратке уводне демонстрације дигиталних алата и софтвера за рад, а потом на самосталном раду студента на индивидуалном пројекту уз помоћ наставника и сарадника на предмету током радионице.					
Литература					
Helmut Pottmann, Architectural Geometry, Bently Institute Press (2007) L. Iwamoto, Digital Fabrication, Princeton Architectural Press (2009) Milena Stavrić, Predrag Šiđanin, Bojan Tepavčević, Architectural Scale Models in the Digital Age, Springer Vienna (2013)					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):					
Графички рад, реализован модел					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		20		70	
Посебна назнака за предмет					
Могућност извођења наставе на енглеском језику					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Маја Илић					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Заштита градитељског наслеђа				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	5	2	2	5
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
за похађање наставе – за полагање завршног испита- Архитектура и умјетност Старог вијека, Архитектура и умјетност Средњег вијека, Архитектура и умјетност Новог вијека			Испуњене предиспитне обавезе		
Циљеви изучавања предмета:					
СТИЦАЊЕ основног знања о доктрини и принципима у области заштите градитељског наслеђа. УПОЗНАВАЊЕ са градитељским наслеђем, његовим настанком, карактеристикама и вриједностима.					
Исходи учења (стечена знања)					
Познавање основних принципа и методологија у области заштите градитељског наслеђа. Активна примјена знања у пракси.					
Садржај предмета					
<p>Уводно предавање, Историја, прошлост, наслеђе</p> <p>Појам градитељског наслеђа и културног добра, врсте културних добара у РС</p> <p>Основни појмови у области заштите градитељског наслеђа</p> <p>Историја заштите градитељског наслеђа у свијету-стари вијек</p> <p>Историја заштите градитељског наслеђа у свијету-средњи вијек, однос историографије и наслеђа</p> <p>Историја заштите градитељског наслеђа у свијету, ренесанса</p> <p>Историја заштите градитељског наслеђа у свијету, класицизам, романтизам</p> <p>Историја заштите градитељског наслеђа у свијету, биолошка заштита, активна заштита</p> <p>Колоквијум</p> <p>Историја заштите градитељског наслеђа у БиХ-РС</p> <p>Савремени доктрина и принципи проучавања и заштите наслеђа</p> <p>Правна заштита градитељског наслеђа, међународне конвенције, повеље, агенде, препоруке</p> <p>Проучавање градитељског наслеђа - методе</p> <p>Помоћне дисциплине</p> <p>Врсте, вредновање и категоризација културних добара</p>					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Бргуљан В, Правна заштита, Београд 2000. Културно наслеђе, Избор најзначајнијих докумената Савета Европе, Београд 2004. Jokileto Y, A History of Architectural Conservation, Oxford 1999. Marasović, T, Zaštita graditeljskog naslijeđa, DKH, Split, 1983. Ненадовић С, Заштита градитељског наслеђа, Београд, 1980. Закон о културним добрима, Службени гласник РС 11/95 					
Облици провјере знања и оцјењивање					

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	25	70
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Милијана Окиљ, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Студио пројекат 5 - Урбане цјелине				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	5	4	5	10
Наставници:	др Дијана Симоновић, доцент; др Невена Новаковић, доцент, др Тијана Вујичић; др Дарија Гајић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 4 – Ансамбл, Урбанистичка техника и композиција Потребна предзнања (тежишно): УД: Разумевање структуре грађене средине и фактора урбаних промена и развојних процеса, знања о основним урбаним функцијама и активностима, знања о принципима обликовања и уређења (јавних) градских простора. Остала предзнања: АД: принципи и вештине пројектовања архитектонских мултифункционалних објеката; АКТ: принципи и вештине идејног пројектовања сложенијих конструктивних склопова.			За слушање предмета – завршене предиспитне обавезе у Студио пројекту 4 и на Урбанистичкој техници и композицији. За полагање предмета – положен испит из Урбанистичке технике и композиције и позитивно оцењени графички радови Студио пројекта 4.		
Циљеви изучавања предмета:					
Основни циљ изучавања предмета је оспособљавање студената за бављење урбаним дизајном у најширем смислу. Студенти се упознају са комплексношћу градских простора, кроз проучавање и разумевање специфичних урбаних проблема и феномена и процеса њихове трансформације. Циљ је усвајање знања о савременим приступима, методама и техникама процеса урбанистичког пројектовања и развијање вештина за бављење креирањем развоја. Студенти дају идејна урбанистичко-архитектонска решења вишефункционалних насељских целина за конкретна градска или ванградска подручја.					
Исходи учења (стечена знања)					
Оспособљавање за истраживање могућности унапређења урбанистичке структуре и идентификацију циљева и ефеката развоја. Савладавање метода и техника процеса урбанистичког пројектовања, примена савладане методологије процеса пројектовања до нивоа идејних архитектонских и конструктивних решења.					
Садржај предмета					
Рад на предмету подразумева могућност тематског опредељења студента за ближи избор теме (која се обрађује у појединачном студију) која дефинише специфичан приступ задатку и пројектантска опредељења у разради. Израда урбанистичког пројекта одабране целине, који треба да разреши однос нових просторних облика архитектуре и новог саобраћајног система. Основни задатак је да се успешно прилагоде урбани контекст, просторни облици архитектуре и комуникационе трасе. Увођење студената у практичну примену теоријских знања из области урбанистичког планирања и пројектовања, кроз симулацију планерско-пројектантског процеса у коме је примаран урбанистички аспект задатка. Стицање знања и вештина у идентификацији и савладавању основних проблемских аспеката урбанистичког планирања и пројектовања (мултифункционалне) локације.					
Методје наставе и савладавање градива					

Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда графичких радова, консултације. Учење и самостална израда графичких радова.

Литература

Alexander, Christopher, Sara Ishikawa, Murray Silverstein, Maw Jacobson, Ingrid Fiksdahl-King, Shlomo Angel. 1977. A Pattern Language. Towns. Buildings. Construction. New York: Oxford University Press.

Gel, Jan. 2018. Gradovi za ljude. Beograd: PALGO centar.

Linč, Kevin. 1974. Slika jednog grada. [1960] Preveo Milutin J. Maksimović. Beograd: Građevinska knjiga.

Radović, Ranko. 2003. Forma grada. Beograd: OrionArt.

Đokić, Vladan. 2004. Urbana morfologija-grad i gradski trg. Beograd: Arhitektonski fakultet.

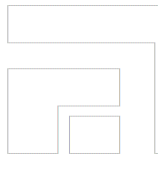
Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дијана Симоновић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Процес архитектонског дизајна					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	5	2	2	5	
Наставници:	др Маја Милић Алексић, доцент; др Диана Ступар, доцент; др Огњен Шукало, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Студио пројекат 1, 2, 3, 4						
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ изучавања предмета је оспособљавање студената за бављење урбаним дизајном у најширем смислу. Студенти се упознају са комплексношћу градских простора, кроз проучавање и разумевање специфичних урбаних проблема и феномена и процеса њихове трансформације. Циљ је усвајање знања о савременим приступима, методама и техникама процеса урбанистичког пројектовања и развијање вештина за бављење креирањем развоја. Студенти дају идејна урбанистичко-архитектонска решења вишефункционалних насељских целина за конкретна градска или ванградска подручја.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студент стиче способност да у процесу архитектонског пројектовања : образује аналитички, концептуални и критички приступ, промишљено примјени одговарајући теоријски концепт, интегрално сагледава просторне, друштвене, технолошке и естетске аспекте архитектуре.</p>						
Садржај предмета						
<p>Садржај предмета подјељена је у тематске цјелине:</p> <p>Прва тематска цјелина бави се фазама архитектонског дизајна, од аналитичке фазе, преко креативне фазе и стварања идеје концепта, до финализације тј. разраде пројекта, па све до презентације идејног рјешења.</p> <p>У оквиру друге јединице разматрају се могући правци кретања у истраживачком поступку. Анализирају се различите стратегије истакнутих стваралаца из области архитектуре и умјетности. Како не постоји објективна, универзална и ванвременска мјерила, даје се критички осврт на претходна искуства и савремене токове. У оквиру упознавања са различитим правцима истичу се специфичности везане за њихове историјске и социо-културолошке околности, што омогућава боље разумијевање архитектонске професија и улога архитекте у друштву.</p> <p>Трећа тематска цјелина везана је за испитивање улоге различитих медија као стимуланса креативног мишљења у пројекатском процесу, али и технике креативног изражавања.</p> <p>У оквиру ове јединице обрађује се; значај цртежа у креативном процесу и унапређење истраживачког рада кроз графичко изражавања у области архитектуре и презентовања архитектонског дјела; могућност коришћења дијаграма и модела као аналитичких и пројектантских алата за истраживања концептуалних поставки, анализа осталих креативних медија.</p>						
Методе наставе и савладавање градива						

Теоретска настава преплиће се са практичним радом на вјежбама, кроз низ задатака који се надовезују на предавања који подразумевају:

- идентификовање, анализу и компарацију различитих креативних методе архитектонског дизајна на изабарним примјерима
- афирмисање различитих медија у процесу дизајна, стимулишући инстинктивно изражавање идеја и доживљаја у простору, као и преиспитује тока креативног процеса потенцирајући суштину основне идеје/концепта.

Литература

1. М. Лојаница, Процес пројектовања, свеска 1 и 2, Београд
2. Müller W., Gausa M., Guallart V., Soriano F., Morales J., Porras F. (2003). The Metapolis Dictionary of Advanced Architecture: City, Technology and Society in the Information Age. Barcelona: Actar.
3. Allen, S. (2009). Practice: Architecture, technique + representation. London: Routledge.
4. Tschumi, B. (2012). Architecture concepts: Red is not a color. New York: Rizzoli.
5. Brawne, M. (2005). Architectural thought: The design process and the expectant eye. Amsterdam: Elsevier.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Маја Милић Алексић, доцент; др Диана Ступар, доцент; др Марина Радуљ, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Статика конструкција					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	5	2	2	4	
Наставници:	др Глигор Раденковић, професор; др Александар Борковић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
за похађање наставе – Механика и отпорност материјала за полагање завршног испита - Механика и отпорност материјала			Одслушан Положен			
Циљеви изучавања предмета:						
Теоријске основе и неопходна практична знања из статике конструкција.						
Исходи учења (стечена знања)						
Разумијевање претпоставки и посљедица техничке теорије штапа. Способност за препознавање типова носача као и принципа њиховог формирања и расподјеле утицаја. Способност рјешавања статички одређених носача. Способност рјешавања статички неодређених носача.						
Садржај предмета						
Техничка теорија штапа. Линијски системи у равни – статичка анализа. Линијски системи у равни – кинематичка анализа. Статички одређени системи – структурална анализа. Методе рјешавања статички одређених система. Системи састављени од једне кинематички круте плоче. Системи састављени од двије и више кинематички крутих плоча. Системи састављени од ланца плоча. Решеткасти системи. Принцип виртуалних сила. Одређивање генералисаних померања статички одређених носача. Статички неодређени системи – општа разматрања. Метода сила – Одређивање генералисаног помјерања статички неодређеног носача. Условне једначине методе сила – Принцип виртуалних сила.						
Методе наставе и савладавање градива						
Интерактивна предавања и вјежбе са израдом индивидуалних годишњих задатака. Консултације.						
Литература						
Г. Раденковић: Статика линијских носача у равни, Београд, 2007. С. Ранковић: Збирка задатака из теорије конструкција, Грађевинска књига, Београд						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10		40		50		
Посебна назнака за предмет						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						
др Глигор Раденковић, професор						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Регулатива просторног уређења и грађења					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	5	2	0	3	
Наставници:	др Бранкица Милојевић, в. професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената са регулативом просторног уређења и грађења. Прецизније, студенти се упознају са системом планирања и грађења који дефинише основна начела и садржај просторно-планских и техничких докумената, институционални оквир у којем систем планирања и грађења функционише, надлежности, компетенције, задатке и обавезе физичких и правних лица у том процесу. Циљ предмета је да студенти овладају знањима која ће им помоћи да своју будућу професионалну дјелатност усклађују и прилагођавају са законском регулативом.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Разумијевање и описивање значаја и улоге просторног уређења и грађења у друштвено-политичком систему административне територије –нивои ЕУ, државе, регије и града; Разумијевање и навођење система просторног уређења и грађења на територији Републике Српске; Описивање како и зашто се закони често мијењају и шта значи та промјена за друштво; Навођење и тумачење законске регулативе у области просторног уређења и грађења и разумијевање потреба за прилагођавањем професионалног рада законској регулативи; Навођење и тумачење надлежности, компетенција, задатака и обавеза правних и физичких лица у просторном уређењу и грађењу; Описивање процедура у просторном уређењу и грађењу; Описивање партиципације и колаборације у планирању.</p>						
Садржај предмета						
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се сљедеће теме: Увод у предмет и подручје изучавања; Европски законодавни системи у области просторног уређења и грађења; Законодавство у области просторног уређења и грађења у бившој Југославији; Систем планирања и грађења у Републици Српској –законодавни оквир и измјене закона у периоду од 1996. год. до данас; Структура Закона о планирању простора и грађењу у Републици Српској и основних подзаконских аката; Методолошки оквир планирања у законској регулативи у Републици Српској; Систем надлежности и институционални оквир у просторном планирању; Катастар и просторни информациони системи и законска регулатива; Партиципација у планирању простора; Законодавни предуслови за интегрално планирање; Уређење градског грађевинског земљишта –регулаторни оквир у РС; Врста и садржај техничке документације; Енергетска ефикасност у грађењу –регулаторни оквир у РС; Грађење објеката –регулаторни оквир у РС; Општинска регулатива у просторном уређењу и грађењу.</p>						
Методе наставе и савладавање градива						
Предавања						
Литература						

1. Duhr, S., Colomb, C. & Nadin, V. (2010). *European spatial planning and territorial cooperation*. Routledge: Oxon.
2. Williams, R.H. (1996). *European Union Spatial Planning and Policies*. Paul Chapman Publishing Ltd.: London.
3. Пајовић, Д. (2006). *Урбанистички закони јужнословенских земаља –Босна и Херцеговина-Република Српска-Црна Гора-Хрватска-Македонија-Словенија-Србија*. ЈП Урбанизам, Завод за урбанизам Нови Сад. Нови Сад.
4. *Закон о уређењу простора и грађењу у Републици Српској* Сл. Гл. РС 40/13
5. Милојевић, Б. (2015). *Градови у промјенама-урбане форме, трансформације, утицаји*, Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бањалука.

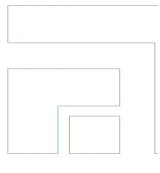
Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	45	45

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Бранкица Милојевић, в. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Организација и извођење грађевинских радова				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезни	5	2	0	3
Наставници:	др Горан Ћировић, професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је да студенти стекну основно знање о процесу грађења објекта високоградње, како да прорачунавају количине и цијене радова. Такође је циљ да стекну знања о вођењу документације на градилишту, поступцима контроле квалитета, контроле количина радова, изради и контроли мјесечних ситуација.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће бити оспособљен за израду предмјера радова, анализу цијена грађевинских радова, као и избор и дефинисање технологије извођења појединих врста радова при грађењу. Студент ће моћи да препозна структуру, начела и методологију пројекта организације грађења објекта високоградње. Стечена знања директно се примјењују у инжењерској пракси.</p>					
Садржај предмета					
<p>Појам и подјела пројеката. Фазе пројеката. Учесници у процесу изградње објекта и њихови односи. Инвестиционо техничка документација. Прорачун трошкова и цијене грубих и завршних радова. Документације процеса грађења, обавезна градилишна документација. Организација градилишта. Заштита на раду на градилишту.</p>					
Методје наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, теренски рад					
Литература					
<p>Ћировић Г.: Проблеми планирања, организације и технологије грађења, VII издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2013.</p> <p>Трбојевић Б.: Организација грађевинских радова, Грађевинска књига, Београд</p> <p>Ћировић Г., Јововић С.: Приручник курса Microsoft Professional 2007, Скрипта, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2009.</p> <p>Ћировић Г., Митровић С.: Технологија грађења, III издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2014.</p> <p>Ћировић Г.: Управљање инвестицијама, V издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2013.</p> <p>Ћировић Г., Лазић Војиновић, С.: Безбедност и заштита здравља на раду у грађевинарству, II издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2015.</p> <p>Ћировић Г., Николић Топаловић, М.: Правна регулатива у грађевинарству, VI издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2013.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
4		50		46	

Посебна назнака за предмет
-
Име и презиме наставника који је припремио податке:
др Горан Ћировић, професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Конструктивни системи					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	6	2	2	5	
Наставници:	др Саша Чворо, доцент; др Тијана Вујичић					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Архитектонске конструкције 2			За слушање предмета - освојен праг од 25,5 бодова на вјежбама из предмета Архитектонске конструкције 2. За полагање предмета – положен предмет Архитектонске конструкције 2 и освојен праг од 25,5 бодова на вјежбама из Конструктивних система.			
Циљеви изучавања предмета:						
Основни циљ предмета је упознавање студената са актуелним неконвенционалним конструктивним рјешењима. На предмету се инсистира на симбиози рада архитекте пројектанта и конструктора. Основни принципи таквог рада се анализирају на одабраним примјерима из архитектонске праксе.						
Исходи учења (стечена знања)						
Студент стиче основна теоретска знања која му помажу да разумије логику конструисања приземних зграда (индустријске хале, складишта, спортске сале, базени) и вишеспратних зграда великих распона, у разним материјалима (армирани бетон, дрво и челик). Студенти ће осим спознаје како треба правилно анализирати примјере, разумјети значај симбиозе пројектанта и конструктора и утицаја развоја технологија градње и материјала. Студенти ће савладати конструктивне системе већих распона за конструктивне растере прилагођене Студио пројекту 8 – Обнова изграђених структура и Студио пројекту 9 – Хибридна архитектура.						
Садржај предмета						
Елементи зграде – терминологија, конструктивни склопови, материјализација (зграде конструктивног растера > 12m); Класификација елемената зграде у армирано-бетонским, дрвеним и челичним конструкцијама; Просторне кровне конструкције; Лијељено ламелирано дрво; Лаке металне конструкције; Систем MERO (Немачка); Систем NOVUM (САД); Кровни покривачи; Куполе; Анализа тенсегриту структура (према Бакминстеру Фулеру и Герноту Минкеу); Мембранске конструкције у виду шатора; Систем STROMEYER; Систем BIRDAIR; Савремена материјализација омотача.						
Методe наставе и савладавање градива						
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда графичких радова, консултације. Учење и самостална израда графичких радова.						
Литература						
Несторовић, Миодраг (2000) Конструктивни системи – принципи конструисања и обликовања. Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду Јахић, Е.: Архитектонске конструкције: Принципи, системи и материјали, Тузла, 2012. Поповић, Жорж (2000) Зградарство. Београд: Издавач аутор; Hart, Hann und Sonttag: Атлас челичних конструкција, Грађевинска књига, Београд, 1991 Војислав Кујунџић, Жикица Текић, Саша Ђорђевић, Савремени системи дрвених конструкција						
Облици провјере знања и оцјењивање						

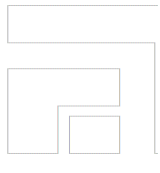
1 самостални графички рад и 1 семинарски рад, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 50 бодова;

Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;

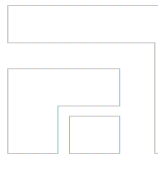
Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80% (24 часа предавања и 24 часа вјежби), графички и семинарски рад са прагом од 25,5 бодова (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);

Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% (више од 6 часова предавања и 6 часова вјежби) и који не освоји на вјежбама минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Саша Чворо, доцент; др Дарија Гајић, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Студио пројекат 6 - Унутрашњи простори и дизајн				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезни	6	3	4	8
Наставници:	др Маја Ђилас, доцент, др. Марина Радуљ, доцент, др Саша Чворо, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Предавања имају за циљ разумијевања грађења као културе у најширем смислу, развијање критичког мишљења у архитектури, те разумијевање „кризе архитектуре“. Предавања имају за циљ студентима приближити процеса пројектовања и процеса дизајна у контексту времена и простора у којем настају. Окосница предавања јесте развој разумијевања односа детаља и цјелине архитектуре, унутрашњег и спољашњег простора, дизајна и коришћења простора. Циљ рада кроз семестралне задатке и радионице је да развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтјеве изградње и потреба корисника.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Спуштајући се на крупнију размјеру и уводећи размјеру 1:1, студент савладава процеса пројектовања унутрашњег простора, те дизајна вишенамјенских интервенција у простору кроз практични рад и производњу простора или фрагмената у свој својој хаптичности</p> <p>Истраживачки процес подразумева читање простора, прича о простору како би се дефинисали концепти дизајна; подразумева ишчитавање конкретног простора непосредно користећи тијело архитекте као корисника; разумијевање докумената архитектуре и прича простора кроз непосредни, директни рад рукама, те дизајн у размјери 1:1.</p> <p>Разумијевање актуелних промијена у струци, понајвише промијене смисла и облика архитектонског дјеловања, те виђења улоге архитекта. Проширују се могућности за креативно понашање у односу на актуелне теме савременог архитектонског контекста унутрашње архитектуре и дизајна. Формира се капацитет критичког мишљења и критички врједнују сопствени ставови. Стиче се способност за креативно индивидуално и тимско понашање.</p>					
Садржај предмета					
<p>Појам дизајна. Архитектура, умјетност и дизајн. Појам границе: архитектура и феноменологија; Појам функција простора. Функционално и сценско. Функционално и декоративно. Функционално и естетско. Размјеравање и димензионисање: велико/мало, континуално/дисконтинуално; О типу: специфично/нетипично; Трансформација: фиксно и промјенљиво; Комфор: конципирање и материјализација; Организација простора: употребљено и доживљено; Интроспекција /окренутост ка унутра или метод од унутра ка споља; Алати и технике. Конструкција детаља</p>					
Методје наставе и савладавање градива					
предавања, дискусије, радионице, консултације, самостални истраживачки рад					
Литература					
<p>ELEMENTS, Rem Koolhaas, Fundamentals – 14th Venice Biennale of Architecture, 2014. Чуми, Б. Архитектура и дисјункција, АГМ, Загреб, 2004. Дадић-Динуловић, Т. Сценски дизајн као умјетност, Клио и ФТН, Београд и Нови Сад, 2017. Симулација рада на позорници 1:4, М.Радуљ, К.ван Гетем, М. Илић, Бањалука: УНИБЛ, АГГФ, 2016.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др. Марина Радуљ, доцент ; др Маја Ђилас, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Студио пројекат 7 - Простори за рад и одмор					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезни	6	4	5	10	
Наставници:	др. Марина Радуљ, доцент; др Маја Милић Алексић, доцент; др Саша Чворо, доцент; др Невена Новаковић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
-			-			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Иницирање аналитичког размишљања, развијања способности сагледавања, као и препознавања карактера и особености предложене локације. Посебан акценат је на унапређењу квалитета простора кроз пројектовање функционалних садржаја јавне намјене. Основни циљ рада кроз типологије јавних простора намијењених раду, свакодневици, одмору је савладавање израде идејног архитектонског рјешење у размјери 1:200, са развијеном просторном организацијом, материјализацијом и конструктивним системом, које садржи јасан истраживачки приступ. Предмет има за циљ научити студента улози архитекте у пројектантском тиму и грађевинској индустрији, препознавајући важност текућих метода разумијевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студент ће имати способност израде идејних архитектонских пројеката јавне намјене за рад и одмор који задовољавају естетске и техничке захтјеве; Способност да припреми и представи пројекте објеката различите размјере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника), а одговарајући на дати задатак; Разумије конструктивни и структурални склоп; Развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспект објекта и простора, као и техничке захтјеве изградње и потреба корисника; Разумије природу професионализма и обавези и одговорности архитекте према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских радова, професионалним сарадницима и ширем друштву.</p>						
Садржај предмета						
<p>Архитектура јавних простора и објеката данас. Појам „КУЋА“. Грађење јавног простора куће и куће према околини. Типологија јавних објеката за рад и одмор. Типолошке трансформације - хијерархија просторних ауторитета, детекција просторних доминанти. Компаративни алгоритми појединих типова према намјени и према избору конструкције. Архитектонска композиција. Читљивост и орјентабилност простора. Ритмови коришћења. Преклапање садржаја. Функције и карактеристике конструктивних елемената и материјала. Избор конструктивних материјала и конструкција. Урбанистичка композиција. Функције и карактеристика јавних простора у граду. Смјештај „куће“ на парцели. Очување и дијалог са пејсажом или стварање новог. Поставка „куће“ и методе уклапања (интерполација, екстраполација, хармонија, контраст, апсурд). Глобално:локално – колизије културе. Флексибилни сценарији будућег коришћења. Хоризонтални и вертикални раст.</p>						
Методe наставе и савладавање градива						
Предавања; практични рад на архитектонско-урбанистичком рјешењу; радионице; семинари; студијско путовање						
Литература						
<p>Herman Hertzberger (2014) Polyvalence: The Competence of Form and Space, AD Kohn, A. E. and KotzP., Building type basics for office, John Wily & Sons Hascher R.,Jeska S.,Klauck B., ed.,Office Buildings- A Design Manual,Birkhäuser, Basel Berlin Boston, 2002. Вентури, Р. Сложеност и и противречности у архитектури, ГК, Београд, 1999.</p>						

Облици провјере знања и оцјењивање		
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	80	10
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др. Марина Радуљ, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Урбанистичко планирање					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезни	7	2	2	3	
Наставници:	др Бранкица Милојевић, в. професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
-Основе урбанизма -Урбанистичка техника и композиција			положен испит			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената са методологијом урбанистичког планирања кроз ниво израде урбанистичког плана, зонинга и регулационог плана, упознавање са међусобним односом еколошког, друштвено-економског и институционалног контекста и њиховом утицају на урбанистичко планирање и значајем и улогом архитеката-урбаниста у процесу урбанистичког планирања.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент је у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Описује методологију урбанистичког планирања, процедура и планерских корака у изради урбанистичких планова, зонинга и регулационих планова; - Анализира и развија критичко мишљење о проблемима у урбаном простору; - Наводи и описује еколошке, друштвене и економске процесе у урбаном простору; - Разумије и описује значај и улогу архитеката-урбаниста у процесу урбанистичког планирања; - Учествује у планерским тимовима на пословима из области урбанистичког планирања; - Разумије и проводи партиципацију и колаборацију у планирању; - Студент је способен самостално читати, разумијевати и користити садржај стратешких и спроведбених планских докумената; 						
Садржај предмета						

У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се следеће теме:

- Дефиниција и теоријске приступи планирању градова у XX и XXI вијеку;
- Стратешко и регионално планирање; Однос урбанистичког планирања према стратешком планирању и регионалном планирању простора;
- Просторни нивои у урбанистичком планирању: урбанистички план; зонинг план; регулациони план;
- Методологија урбанистичког планирања;
- Припремна фаза израде плана и информационо-документациона основа плана;
- Анализа стања урбаног уређења: животна средина, физичка изграђеност, становање, економски и друштвени фактори;
- Анализа стања урбаног уређења: природно и културно наслеђе, оцјена повољности градње, прагови развоја;
- Демографске пројекције, становање и привреда у урбаном систему;
- Централне градске функције;
- Саобраћај и комунална инфраструктура у урбаном систему;
- Систем урбаног зеленила, спорт и рекреација;
- Варијантна рјешења и вредновање варијанти;
- Концептуализација плана и процедуре усвајања;
- Интегралност планерског процеса; Партиципација и колаборација у планирању;
- Имплементација плана и мониторинг.

У оквиру практичних вјежби, на просторном полигону урбаног блока студенти ће се бавити урбанистичким планирањем уз сагледавање планерског процеса са различитих позиција партиципације и колаборације.

Методe наставe и савладавање градива

Предавања, дебате, практичне вјежбе, теренски рад

Литература

1. Д.Тошковић (2006) *Увод у просторно и урбанистичко планирање*, Академска мисао, Београд.
2. Dieter Prinz (2006). *Urbanizam Sveska 1. Urbanističko planiranje*, Golden marketing-Tehnička knjiga, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
3. Б. Мирковић: *Основи урбанизма 1Б и 2Б*
4. John Lund Kirken (2010). *City Building Nine Planning Principles for the Twenty-First Century*, Princeton Architectural Press New York, New York.
5. Милојевић, Б. (2015). *Градови у промјенама-урбане форме, трансформације, утицаји*, Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бањалука.

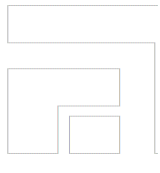
Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	45	45

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Бранкица Милојевић, професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Студио пројекат 8 – Обнова изграђених структура					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	7	3	4	8	
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент; др Саша Чворо, доцент; др Маја Ђилас, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Студио пројекат 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7, Архитектонске конструкције 2, Заштита градитељског наслеђа и Конструктивни системи			Позитивно оцењени студио пројекти и наведени предмети; графички рад и редовно похађање наставе			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљеви изучавања предмета:</p> <p>Циљ наставе је упознати студенте са савременим приступом обнови изграђених структура зграда у зависности од тренутно важећих регулатива. У случају да су структуре под заштитом градитељског наслеђа, програм предмета обухвата и материју из области ревитализације градитељског наслеђа од значаја за образовање архитеката. Упознавање са основним принципима и методологијом ревитализације, као и проблемима техничке заштите, ревитализације, савремене изградње у историјским амбијентима.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студент ће овладати архитектонском анализом, анализом конструкција и материјала, изучавати постојеће стање и могућности унапређења зграде, као и кроз сам процес настанка зграде, њене употребе/експлоатације и њене могуће ревитализације. Студенти ће савладати методе и технике ревитализације градитељског наслеђа. Овладаће основним знањима о принципима ревитализације градитељског наслеђа, проблемима техничке заштите и савремене изградње у историјским амбијентима. Студенти ће стећи компетенције реализовања техничке документације за обнову/ревитализацију зграда било које намјене, у зависности од конкретног задатка (захтјев конкретног инвеститора или поставка наставника) и од важећих регулативних оквира.</p>						
Садржај предмета						
<p>Стање споменика културе, проблеми и методи заштите. Основна начела техничке заштите. Техничка заштита културних добара - методе. Очување појединих објеката и њихова заштита. Народно градитељство, очување и заштита. Интегративна заштита. Градитељско наслеђе и архитектонски ствараоци. Градитељско наслеђе и архитектонски ствараоци. Ревитализација историјских грађевина. Могућности савременог коришћења историјских грађевина. Урбана обнова градова у прошлости и однос према наслеђу. Анализа карактеристичних примјера валоризације и заштите историјских урбаних цјелина у нашој земљи и свијету. Методе обнове кроз технологију и материјале зграде; Историјски развој омотача зграда; Омотачи зграда у савременом концепту одрживости; Примјери обнове зграда у пракси ЕУ; Стратегија обнове изграђених структура.</p>						
Методе наставе и савладавање градива						

Интерактивни наставни процес кроз предавања, радионице и вјежбе. Континуирано пројектовање и стварање квалитетних графичких прилога подразумијева индивидуално вођење кроз процес пројектовања. Збир свих графичких вјежби, уграђује се у завршни графички рад, односно рјешење унапређења структуре, кроз њену обнову и/или ревитализацију.

- анализа постојећег стања
- документовање (снимање) простора – теренска настава
- предавања на лицу мјеста (in situ) током стручних обилазака
- редовне пројектантске и графичке мини-вјежбе
- екс катедра предавања

Студенти групно анализирају постојеће стање, Р 1:200, ниво заштите, могуће интервенције у простору, унутар и око грађевине, да би у другом дијелу пројектовали ново стање, сви прилози у Р 1:100 и израда

техничко-конструктивних детаља у П 1:20.

ЗАДАЦИ:

- Упознавање са постојећом документацијом и локацијом, као и са постојећим правним актима који регулишу техничко-конструктивне захтјеве у односу на ниво реконструкције зграде и њене намјене;
- Истраживање примјера обнове/ревитализације зграда у зависности од намјене зграде;
- Истраживање постојећег стања кроз размјере, од ситне до крупне – и натраг, везана за захтјеве конкретног инвеститора или самоиницијативне поставке наставника (у зависности од задатка)
- Истраживање могућности унапређења функције, кроз анализу конструкције и материјализације
- Постављање концепта унапређења, са анализом конструкције и примјењених материјала;
- Израда архитектонских техничких цртежа (основа, пресјека, изгледа и детаља) и других визуелних репрезентација/истраживања текућег пројекта;
- Израда додатне документације у зависности од нивоа заштите зграде.
- Израда документације за ниво главног пројекта
- ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖИ, ПРОРАЧУНСКЕ АНАЛИЗЕ, СОФТВЕРСКИ АЛАТИ
- Р 1:200 анализе постојећег стања, Р 1:100 новопроектковано стање, Р 1:20 детаљи

Литература

1. Вученовић С, Архитектонска и урбана конзервација, Београд 2003.
2. Jokileto Y, A History of Architectural Conservation, Oxford 1999.
3. Giebeler, G., Fisch R., Krause H., Musso F., Petzinka K.-H. and Rudolphi A., Refurbishment Manual, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2009.
4. Нешковић, Ј., Ревитализација градитељског наслеђа, Београд 1985.
5. Ђуковић-Игњатовић, Н., Фасада - адаптације и трансформације, Београд: Задужбина Андрејевић, 2010.

Облици провјере знања и оцјењивање

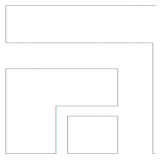
- АТ-45 бодова (праг 22,5 бода), АП-15 бодова (праг 7,5 бодова), ЗГН-40 бодова (праг 21 бод)
- Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у дискусијама, презентацијама и разради пројекта.
- Услови за предају завршног елабората су: редовно похађање предавања и вјежби (минимум 80% - 36 часова предавања и 48 часова вјежби) и урађени сви предвиђени задаци

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	80	10

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Милијана Окиљ, доцент; др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Студио пројекат 9 - Хибридна архитектура					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	7	4	5	10	
Наставници:	др Марина Радуљ, доцент; др Тијана Вујичић; др Маја Милић Алексић, доцент; др Саша Чворо, доцент; др Диана Ступар, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
-			-			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Предавања и вјежбе имају за циљ обједињавање и интегрисано сагледавање архитектонске и урбанистичке дјелатности кроз улогу архитекте – између „закона“ тржишта и постулата струке – како произвести добру архитектуру, а одговорити на захтјеве тржишта? На примјерима локалне и свјетске архитектуре, историјским и савременим примјерима, истражује се ова дуалност професије. Окосница изучавања хибридне архитектуре поставља се на линији идеја о мултифункционалности/функцијама архитектонских и урбаних простора, а прије тога на моно-функционалности. У односу на типолошко изучавање архитектуре, овај предмет поставља си за циљ размишљање ван тзв. функционалистичке архитектуре, те истраживање и пројектовање по принципу спајања многоструких функција архитектуре. Тако настали хибридни програми мобилишу сву сложеност вјештина једног архитекте у настојању да пројектује исте у јединствене просторе који би у синтези суштински унапрјеђивали једни друге.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Метод рада на предмету је практични, пројектантски са циљем производње идејног урбанистичко-архитектонског пројекта или рјешења са архитектонским детаљима. Студенти се обучавају у самосталном раду и мишљењу на пројекту у сложеним просторним и програмским контекстима. Идеја предмета је приближити улоге архитекте у грађењу градских и руралних простора.</p>						
Садржај предмета						
<p>Упознавање са типолошким приступом изучавања архитектонске дјелатности. Изучавања сложених типологија јавних објеката. Разумијевање функција архитектуре и програма у архитектури. Економисање у простору : квалитет простора. Изучавање „хибридних“ примјера у архитектури и урбанизму. Пројектовање „хибрида“ у простору.</p>						
Методје наставе и савладавање градива						
<p>Предавања, вјежбе (израда графичког рада према пројектном задатку), ХИБРИД радионица, консултације и испит.</p>						
Литература						

Bernard Tschumi: Architecture concepts, Red is not a color, Rizzoli, 2012

Књиге : Hybrid II, Hybrid III, 2011

This is a Hybrid, An analyses of mix-use buildings by a+t, Steven Holl, Vitoria-Gasteiz, 2011

Миленковић, В. Архитектонска форма и мулти-функција, Задужбина Андрејевић, Београд, 2004.

Continuity of Modernity - Fragments of Croatian Architecture from Modernism to 2010., Zagreb: ORIS, 2010.

Нови Београд – оспорени модернизам, Љиљана Благојевић, Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Савремена архитектура – између сталности и промена идеја и облика, Ранко Радовић, Нови Сад: ФТН и „STYLOS“, 1998.

Slovene Architecture of the 20th Century, Stane Bernik, Ljubljana: Mestna galerija, 2004.

Сувремена хрватска архитектура – тестирање стварности, аутори пројекта: Мароје Мрдуљаш, Ведран Мимица, Андрија Русан, Загреб: АРХИТЕКСТ, 2007.

Српска архитектура 20. века

RESTART- архитектура у Босни и Херцеговини 1995-2010., ур. Ханс Ибелингс, Сарајево: BUYBOOK, 2010.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	80	10

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Марина Радуљ, доцент; др Маја Милић Алексић, доцент; др Маја Ђилас, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Енглески језик за архитекте				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	7	2	1	4
Наставници:	мр Јелена Пажин				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Овим предметом се омогућује студентима да кроз обраду стручних текстова на енглеском језику упознају и усвоје одабрани лексички корпус. Избором материјала даје се пресјек различитих садржаја из архитектуре. Развијају се комуникативне способности у области страног језика струке (енглеског) на текстовима који су информативног, дескриптивног, наративног и аргументативног карактера из специфичног архитектонског дискурса. Вјежбају се вјештине обраде текста и превођења, писања различитих врста текстова и усменог излагања на енглеском језику. Потенцирају се вјештине слушања, говора, читања и писања, као и критичког мишљења, као средства за понављање и утврђивање познате лексике и увођење нове. Истовремено се понављају и утврђују граматичке структуре усвојене током ранијег учења.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Одабраним активностима студенти усвајају стручни лексички корпус, развијају стратегије за цјеловитије разумијевање стручних текстова на енглеском језику, вођење конверзације и самостално излагање материјала на енглеском језику. Студенти такође усавшавају вјештину самосталног писања различитих врста текстова на енглеском језику и превођења стручне литературе.</p>					
Садржај предмета					
<p>Аутентични информативни, дескриптивни, наративни и аргументативни текстови, аудио и видео материјали архитектонског дискурса, креирани и организовани да тематски и функционално чине једну цјелину.</p> <p>Читање, слушање, обрада и превођење различитих стручних текстова из области архитектуре са енглеског на српски језик и обрнуто. Вјежбање писања стручних текстова, пословне кореспонденције, извјештаја, научних текстова и састављања резимеа. Вјежбање усменог излагања материјала на енглеском језику и вођења конверзације.</p>					
Методe наставe и савладавање градива					
<p>Настава на предмету се изводи комбинованом методом уз комуникативни приступ у виду предавања, вјежби, консултација и самосталног рада. Изводи се представљањем тема, разговором, читањем задатих текстова, слушањем и гледањем аудио и видео материјала и израдом радова на задане теме. Подразумијева се да сви активно учествују у наставном процесу. Академска обавеза за све студенте је редовно похађање наставе у току семестра. Дозвољени изостанци у складу са Правилима о студирању.</p>					
Литература					

1. Комбиновани материјал (видео и аудио материјал, материјал преузет из популарних и стручних часописа и других публикација)
2. Heidenreich, Sharon. 2014. English for Architects and Civil Engineers. Wiesbaden: Springer Vieweg
3. Чавић, Едита. 1997. English in Architecture. Београд: Научна књига
4. Ibbotson, Mark. 2009. Professional English in Use: Engineering, Technical English for Professionals. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Bailey, Stephen. 2015. Academic Writing: A Handbook for International Students, Routledge.
6. Swales, John M. & Feak, Christine B. 2012. Academic Writing for Graduate Students: Essential tasks and skills, Michigan: Michigan ELT.
7. Grussendorf, Marion. 2008. English for Presentations, Oxford: Oxford University Press.
8. Стручни рјечници енглеског језика

Облици провјере знања и оцјењивање

провјере знања и оцјењивање

- Похађање и активност на настави – долазак на предавања и вјежбе, учествовање у активностима на часу, поштовање динамике рада на часовима и израде задатих задатака.
 - Семестрални задаци – писмени задаци који се раде у току семестра (правопис и граматика, организација и изглед текста)
 - Завршни испит – Усмена одбрана семестралних задатака који се раде током семестра (комуникативност студента, изговор, вокабулар, граматика, изглед презентације...)
- Студенти могу освојити максимално 100 бодова. Испит се полаже преко освајања бодова за предиспитне обавезе (макс. 60) и преко завршног испита (макс. 40). У предиспитним обавезама бодују се похађање и активности у току предавања и вјежби и израда задатака на часу и код куће. На завршном испиту бодује се усмена одбрана задатака које су студенти радили током семестра.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	50	40

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

мр Јелена Пажин

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Архитектура и одрживост					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	8	3	1	5	
Наставници:	др Миленко Станковић, професор; др Огњен Шукало, доцент; др Тања Тркуља, доцент; др Дарија Гајић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је да се студенти упознају са мултидисциплинарним приступом одрживог концепта грађења - сагледавање друштвених, економских и еколошких критеријума одрживости. Прецизније, циљ предмета је да студент схвати значај и утицај климатских промјена, енергије, климе, комфора, урбаног простора и инфраструктуре, зграда и стратегија које директно утичу на одрживост архитектуре.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студенти ће стећи сва потребна теоретска знања о концепту одрживости у архитектури према стратегијама Европске уније. Студенти ће бити упознати са алатима за процјену одрживог планирања и грађења у појединим земљама ЕУ и шире. Студенти ће: 1) развити свијест о важности заштите животне средине и еколошког приступа у архитектури; усвојити знања о принципима планирања природног окружења и дизајна, као и о принципима из области архитектуре, урбанизма, пројектовања и технологија усклађеним са принципима одрживости и 3) савладати критеријуме релевантне за концепт одрживе изградње и енергетску ефикасност зграда, односно, моћи дијагностификовати квалитет локације, квалитет градње и квалитет процеса.</p>						
Садржај предмета						
<p>У теоријском дијелу наставе обрађиваће се специфичности односа архитектуре и одрживости. Садржај теоријског дијела ће обухватити теме: 1) глобалне климатске промјене, 2) енергија, клима и комфор, 3) урбани простор и инфраструктура (кориштење земљишта, планирање адекватних локација, инфраструктура и технички системи), 4) зграде (омотачи зграда, материјали и технички системи), 5) стратегије (енергетски концепти, политика, директиве, легислатива) и 6) дијагностификовање система за процјену квалитета зграда – LEED, BREEM, MINERGIE-ECO, DSQ. У практичном дијелу наставе студенти ће критички анализирати и истраживати могућности заштите животне средине од климатских промјена, еколошке приступе у архитектури, однос природе и техничких система зграда, системе за процјену квалитета зграда и архитектонски дизајн усклађен са природним окружењем (кровни вртови, вертикално озелењавање и сл.).</p>						
Методе наставе и савладавање градива						
Предавања, интерактивна настава, вјежбе, консултације и теренска настава.						
Литература						

1. Hegger, M., Fuchs M., Stark T., Zeumer M. (2008). Energy Manual: sustainable architecture. Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser.
2. Di Giulio, R. et al. (2010). Improving the Quality of Suburban Building Stock, COST Action TU0701, Malta: Faculty for the Built Environment, University of Malta.
3. Giebeler, G. et al. (2009). Refurbishment Manual. Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser.
4. Farr, D. (2008). Sustainable Urbanism: Urban Design With Nature. New York: John Wiley and Sons.
5. Strom, S., Nathan, K., Woland, J. (2013). Site engineering for landscape architects. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	60	35

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент; др Тања Тркуља, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Студио пројекат 10 – Стратешки урбани дизајн				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	8	3	4	8
Наставници:	др Дијана Симоновић, доцент; др Тијана Вујичић; др Дубравко Алексић, доцент; др Тања Тркуља, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Урбанистичко планирање и Студио пројекат 5 - Урбане цјелине. Потребна предзнања (тежишно): (У) Разумевање методологије урбанистичког планирања и праксе уређења простора и грађења. Остала предзнања: (АП) принципи и вештине пројектовања архитектонских вишефункционалних комплекса.			За слушање предмета – завршене предиспитне обавезе у Студио пројекту 5 и на Урбанистичком планирању. За полагање предмета – положен испит из Урбанистичког планирања и позитивно оцењени графички радови Студио пројекта 5 – Урбане цјелине.		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Главни циљ изучавања предмета је оспособљавање студената за бављење стратешким урбаним дизајном, заснованом на уважавању основних аспеката одрживог развоја - социјалног, економског, еколошког и културног. Циљ је овладавање знањима о стратешком урбаном дизајну као интегралном приступу који повезује стратешки циљно оријентисано планирање и приступе пројектно оријентисаног урбаног дизајна. Студенти се упознају са процесом производње урбаног простора кроз успостављања равнотеже између просторних и обликовних, и социјалних и економских тема, у циљу формирања урбаних места и јавног простора са посебним карактером.</p> <p>Обучавају се да кроз истраживање конкретних специфичних урбаних/руралних подручја, креирају визију развоја уз прилагођавање контекстуалним условима и за алтернативно прелажење са визије будућности на усмеравање конкретних акција и пројектних решења. Студенти конципирају стратегије, креирају визије и сценарија њиховог остварења, од нивоа мастер плана до нивоа акционог плана - урбанистичке разраде сегмента конкретног градског или ванградског подручја.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
Оспособљавање за истраживање могућности интегрисања потреба и вредности заједнице у иновативно урбано окружење. Разумевање актуелне позиције стратешког урбаног дизајна која је институционализован процес у развијеним друштвима, док је у домаћим оквирима, неформалан облик планирања. Савладавање савремених метода и техника процеса стратешког урбаног дизајна: SWOT – анализа унутрашњих снага и спољних ризика и претњи, визионирање, дефинисање стратешких циљева, алтернативно прелажење са визије будућности на усмеравање конкретних акција; повезивање локалних и националних циљева и норматива; примена савладане методологије процеса урбаног дизајна до нивоа мастер планова и идејних архитектонских и конструктивних решења. Способност да се користи методологија стратешког урбаног дизајна у истраживањима уз креативност и уз прилагођавање контекстуалним условима.					
Садржај предмета					

Рад на предмету подразумева могућност тематског опредељења студента за ближи избор теме (која се обрађује у појединачном студију) која дефинише специфичан приступ задатку и пројектантска опредељења у разради. Израда урбанистичког пројекта одабране целине, који треба да разреши однос нових просторних облика архитектуре и новог саобраћајног система. Основни задатак је да се успешно прилагоде урбани контекст, просторни облици архитектуре и комуникационе трасе. Увођење студената у практичну примену теоријских знања из области урбанистичког планирања и пројектовања, кроз симулацију планерско-пројектантског процеса у коме је примаран урбанистички аспект задатка. Идентификација и савладавање основних проблемских аспеката урбанистичког планирања и пројектовања (мултифункционалне) локације.

Методe наставe и савладавање градива

Настава се одвија у студију, кроз комбинацију предавања, дискусија, презентација, вежбања и консултација са наставницима и сарадницима са модула АП. На почетку рада у студију студентима се доставља детаљно разрађен програм за семестрални графички рад, садржај графичког рада, те услови и рокови за презентацију и пријем радова.

Литература

- Bryson, J. M. 1995. Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement. San Francisco: Jossey-Bass.
- Lazarević Bajec, Nada. 2002. "Moderno urbanističko planiranje". U grupa autora, Principi modernog upravljanja lokalnom zajednicom, (str. 151-166). Beograd: CLDS
- Lazarević Bajec, Nada; Maruna, Marija. 2009. Strateški urbani dizajn i kulturna raznolikost /Strategic Urban Design and Cultural Diversity. Beograd: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu/ Belgrade: Faculty of Architecture Belgrade.
- Madanipour, A. 1996. Design of urban space: An inquiry into a socio-spatial process. Chichester: John Wiley.
- Grupa autora. 2011. Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja - MiPRO – drugi praktični dio. Sarajevo: UNDP BiH

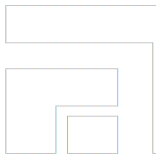
Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дијана Симоновић, доцент				
-----------------------------	--	--	--	--

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Студио пројекат 11 – Синтезни пројекат					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	обавезан	8	4	5	10	
Наставници:	др Саша Чворо, доцент; др Малина Чворо, доцент; др Диана Ступар, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Студио пројекат 1-9			За полагање предмета Студио пројекат 11 неопходно је да студент има положене студио пројекте на нижим годинама студија			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Синтезни пројекат у 8. семестру нуди студентима могућност детаљног истраживања и развијања пројектног рјешења до нивоа извођачког пројекта, а на одабрану тему, као својеврсну синтезу стеченог знања у току студијског програма и финалну припрему за улазак у праксу. Одабране теме односе се на израду урбанистичко-архитектонског идејног пројекта са елементима главног пројекта, одређене типологије из области које је савладао на нижим годинама студија.</p> <p>Основни циљ предмета је савладавање интегрисаног поступка пројектовања који обухвата све нивое пројектовања од концептуалних идејних фаза, преко фаза изведбеног пројекта, па све до детаља, а који осим ментора и асистената, подразумева учешће консултаната из теорије и праксе из области пројектовања, урбанизма и архитектонских технологија. Поред наведеног, важно је да се студенти кроз различите фазе, елементе и размјере урбанистичко-архитектонског пројекта, упознају са потребним садржајем техничке документације, као и са актуелном правном регулативом из домена пројектовања и грађења, сагледавајући утицај ограничавајућих контекстуалних, конструктивних, као и нормативних чинилаца на сам процес пројектовања.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студенти ће током рада у овом студију да се оспособе за самосталну израду идејног и главног пројекта комплексног објекта сложеније конструкције.</p> <p>Осим тога, студенти стичу компетенције да креирају такве архитектонске пројекте који задовољавају и естетске и техничке захтјеве. Студенти ће бити у могућности да успоставе релацију између теоријских и практичних знања на начин да своје идеје и пројектантске замисли доведу до нивоа извођачког пројекта са техничким детаљима.</p>						
Садржај предмета						
<p>Синтезни студио пројекат подразумијева рјешавање функционалних, техничких и естетских захјева кроз разумијевање потреба човјека, односа човјека и околине, кроз актуелне проблеме одрживе архитектуре и кроз конструктивне и технолошке проблеме у складу са природним, изграђеним и друштвеним контекстима. У методолошком смислу синтезни студио подразумијева све фазе процеса пројектовања, од концепта, анализе контекста и корисника, програмирања намјене, анализе технолошког процеса, преко нивоа конструктивне иновативности, до уграђивања посебних просторно естетских, визуелних и сензорних архитектонских квалитета у студентски ауторски пројекат-завршни графички рад. Овај комплексан програм подразумијева низ предавања из области урбанистичког и архитектонског пројектовања, затим из области архитектонских технологија и конструкција, али и низ наставних јединица са учесницима по позиву (архитектама из праксе, правницима, психолозима, грађевинским инжењерима, физичарима, машинским и електро инжењерима и подузетницима) које у складу са искуствима из праксе обликују реалне контексте пројектовања.</p>						
Методје наставе и савладавање градива						

Рад у радионицама са менторским приступом представља темељ извођења Студио пројекта. Континуалност пројектовања и стварање квалитетних графичких прилога подразумева индивидуално вођење студената кроз процес пројектовања (менторски рад). Интерактивни наставни процес изводи се и кроз предавања, радионице, вјежбе, консултације и теренски рад. Метод се састоји у комплексном комбиновању и постављању задатака различитих нивоа сложености из различитих области у различитим размјерама и техникама. Збир свих практичних вјежби, уграђује се у завршни графички рад: идејни урбанистичко-архитектонски пројекат са елементима главног пројекта комплексног објекта сложеније конструкције.

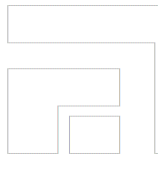
Литература

1. Ojeda, Riera Oskar i Pasnik Mark. Architecture in detail – materials. USA: Rockport Publishers, Inc., 2003.
2. Watts, Andrew. Modern Construction Roofs, Wien: Springer-Verlag/Wien, 2005.
3. Herzog, Krippner, Lang: Facade Construction Manual. Birkhauser, Basel, 2004.
4. Bernard Tschumi: Architecture concepts, Red is not a color, Rizzoli, 2012
5. Zumthor P.: Misliti arhitekturu. AGM, Biblioteka Plan, Zagreb 2003.

Облици провјере знања и оцјењивање

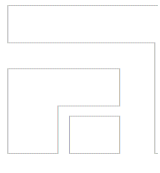
Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у дискусијама, презентацијама сегмената графичког рада и интензиван лични допринос у разradi пројекта. Услови за предају графичког рада су: редовно похађање предавања, вјежби и урађене све фазе графичког задатка према фазама терминског плана. Позитивно оцијењеним графичким радом стичу се услови за излазак на завршни испит, тј. одбрану завшног рада. Одбрана завршног рада се састоји у јавном образлагању и одбрани урбанистичко-архитектонско идејног пројекта са елементима главног пројекта.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	90	10
Посебна назнака за предмет		
-		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Диана Ступар, доцент; др Малина Чворо, доцент; др Саша Чворо, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Презентација архитектонских пројеката				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	обавезан	8	1	2	4
Наставници:	доц. др Марина Радуљ, др Маја Илић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
-			-		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ наставе је унапређење самосталног истраживачког рада студената у процесу представљања сопствених остварења у области архитектонског пројектовања. Кроз рад у настави студенти успостављају критички став према сопственом раду у процесу личне афирмације у професионалном и академском контексту. Методологија рада на предмету фокус поставља на артикулацију, систематизацију и структурирање личне биографије и селекцију репрезентативних референци за формирање портфолија, као и пропратних сегмената документације која подразумијева аплицирање за разноврсне послове у оквиру архитектонске дјелатности или наставак школовања у области архитектуре и сродним областима.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Стиче се способност за креативно индивидуално понашање, те самосталну репрезентацију и презентацију произведеног простора визуелним средствима; Знање о визуелним техникама и умјетностима као утицајним за квалитет архитектонског рјешења; Креативној примјени концептуализације и репрезентације радова из студио пројеката.</p>					
Садржај предмета					
<p>Теоријска настава одвија се кроз упознавање студената са мноштвом слојева који презентују остварења архитекте. Анализом контекста у којем се архитекта пласира, сагледава се свеприсутност различитих видова комуникације и представљања ствараоца и дјела (Идентификација / Евалуација / Селкција / Мапирање / Структурирање / Означавање). Практична настава одвија се кроз: истраживачки сегмент: кроз серију малих задатака који прате теме уведене на предавањима; креативни сегмент: на основу стечених знања и искустава, студенти конципирају структуру и садржај документације која на одговарајући начин презентује и афирмише архитекту у професионалном и академском контексту; извођачки сегмент: успостављање базе података која чини основу за надоградњу кроз формирање обрасца комуникације архитекте - вјештине представљања у одређеном контексту.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, практичне вјежбе (израда портфолиа), консултације и завршна презентација.					
Литература					
<p>Igor Marjanovic, I., Ruedi Ray, K., Lokko, L. (2003) The Portfolio. Routledge. Pai, P. (2002) The Portfolio and the Diagram: Architecture, Discourse, and Modernity in America. MIT Press. Fletcher, M. (2016) Constructing the Persuasive Portfolio: The Only Primer You'll Ever Need. Taylor & Francis. Yee, R. (2012) Architectural Drawing: A Visual Compendium of Types and Methods. John Wiley & Sons. Fabio Schillaci (2010), Architectural Renderings: Construction and Design Manual, DOM Publishers</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави	Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10	80		10		

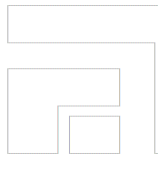
Посебна назнака за предмет
могућност извођења наставе на енглеском језику
Име и презиме наставника који је припремио податке:
др Марина Радуљ, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Свјетлост у архитектури				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Биљана Антуновић, професор и др Саша Чворо, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Физика зграде			Положен испит		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са физичким принципа и процесима неопходним за пројектовање и планирање зграда са аспекта свјетлости у зградама.					
Исходи учења (стечена знања)					
<ul style="list-style-type: none"> - Познавање оптичких својстава грађевинских материјала и физичких закона и процеса. - Познавање фотометријских величина, примјена прорачуна на примјере из праксе. - Примјена материјала. - Познавање мјерења освјетљености. 					
Садржај предмета					
<ul style="list-style-type: none"> - Свјетлост и карактеристике свјетлости - Оптичке карактеристике материјала - Фотометријске величине - Свјетлосни извори - Дневна свјетлост - Мјерење освјетљености - Параметри свјетлосног комфора 					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан рад.					
Литература					
<p>Б. Антуновић, Физика зграде, Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, 2014.</p> <p>М. Pinterić, Building physics - From physical principles to international standards, Springer International Publishing, 2017.</p> <p>М. Рекалић, В. Георгијевић, Збирка задатака из техничке физике, Научна књига Београд 1996.</p> <p>Д. Phillips, Lighting Modern Buildings, Architectural Press, Oxford, 2000.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					
	Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит		
	10	40	50		
Посебна назнака за предмет					
Предмет се може изводити на енглеском језику					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Биљана Антуновић, професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Звук и акустика просторија				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Биљана Антуновић, професор и др Саша Чворо, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Физика зграде			Положен испит		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Упознавање студената са физичким принципа и процесима неопходним за пројектовање и планирање зграда са аспекта акустике и звучног комфора.</p> <p>Циљ предмета је изучавање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основних концепата и принципа архитектонске акустике и буке у животној средини, - физичког, физиолошког и психолошког принципа слушне перцепције и концепта акустичног комфора, - карактеристика просторија дизајнираних за различите акустичке намјене, <p>примјена различитих метода и материјала у смислу побољшања акустике простора и контроле буке.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<ul style="list-style-type: none"> - Познавање акустичких својстава грађевинских материјала. - Стицање свеобухватног знања о физичким процесима и законима грађевинске акустике. - Примјена прорачуна грађевинске акустике и важећих прописа. - Анализа елемента грађевинске конструкције и зграде са аспекта звука и звучне заштите. - Познавање мјерења физичких величина. - Идентификовање и рјешавање проблема грађевинске акустике и акустичког комфора. 					
Садржај предмета					
<ul style="list-style-type: none"> - Основе акустике - Физички процеси преноса звука - Бука у животној средини - Грађевинска акустика - Мјерење буке - Параметри звучног комфора - Дизајн просторија различитих акустичких намјена 					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан рад.					
Литература					
<p>Б. Антуновић, Физика зграде, Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, 2014.</p> <p>М. Pinterić, Building physics - From physical principles to international standards, Springer International Publishing, 2017.</p> <p>В. Георгијевић, Техничка физика – изабрана поглавља, Универзитет у Београду, Грађевински факултет, 2008.</p> <p>М. Long, Architectural acoustics, Elsevier Academic Press, 2006.</p> <p>М. Мијић, Акустика у архитектури, Наука Београд, 2001.</p> <p>W. Willems, K. Schild, S. Dinter, Praxis Bauphysik - Handbuch Teil I and Teil II, Springer Vieweg, 2013.</p>					

Облици провјере знања и оцјењивање		
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	40	50
Посебна назнака за предмет		
Предмет се може изводити на енглеском језику		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Биљана Антуновић, професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Природно провјетравање зграда				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Саша Чворо, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Физика зграде, Студио пројекат 3 и 4			Положен испит		
Циљеви изучавања предмета:					
Разумијевање основних појмова неопходних за рад у области ваздушног комфора. Упознавање са условима, принципима и процесима неопходним за планирање и пројектовање са аспекта ваздушног комфора простора.					
Исходи учења (стечена знања)					
Способност израде архитектонских пројеката који задовољавају захтјеве са аспекта ваздушног комфора. Способност развијања концептуалног и критичког приступа према архитектонским пројектима, који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтјеве и потребе корисника.					
Садржај предмета					
Дефинисање појма и параметара ваздушног комфора; Мјере унапређења ваздушног комфора; Архитектонске мјере унапређења; Релевантне карактеристике и утицајни фактори истраживања ваздушног комфора; Дефинисање образаца за унапређење ваздушног комфора.					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан рад.					
Литература					
Вилемс, В., Шилд, К., Динтер, С., Грађевинска физика, Приручник 1. Део, Грађевинска књига Београд, 2008. Данијелс, К., Технологија еколошког грађења, Јансен, Београд, 2009. Косорић, В., Еколошка кућа, Грађевинска књига, Београд, 2008.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		40		50	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Саша Чворо, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Туристички објекти: контексти и концепти				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Маја Милић Алексић, доцент; др Марина Радуљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 1, 2, 3, 4					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Упознавање студената са специфичностима, карактеристикама, програмским садржајима и методима пројектовања туристичких објеката. Предавања имају за циљ да дају информације о развоју и планирању ове врсте објеката, њиховом типологијом, као и упознавање са функционалним карактеристикама истих. На примјерима свјетске архитектуре анализирају се савремене тенденције у обликовању и примјени савремених материјала и технологија. Циљ предмета је и да студенти кроз израду пројекта у тиму синтетишу и унапређују стечена знања. Поред основних начела лоцирања, зонирања, компоновања и функционалног рјешавања и организације студенти се упознају и са специфичним обликовним и конструктивним захтевима и карактеристикама туристичких објеката. Посебан нагласак је на релацији контекста и концепта као окоснице пројекта. Овакав задатак изискује усаглашавање различитих захтјева приликом рјешавања конкретног архитектонског проблема. Такође има за циљ суочавање студената са нужношћу и захтевима тимског рада, што се симулира кроз размјену различитих идеја и концепата између студената у тиму.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>У ширем смислу исход учења разумијевање сложеног односа између објекта и његовог окружења као и односа између корисника и објеката. Студент ће стећи знање о начину уклапања објеката у своје локалне контексте; о потребама корисника објеката; утицајима објеката на животну средину и начелима одрживог пројектовања. Студент ће имати способност да мисли и ствара различите концепете у односу на специфичност контекста, развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта са својим окружењем; Разумије конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне захтјеве који се односе на пројектовање; развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтјеве изградње и потреба корисника. Студент ће бити способан да представи пројекат користећи низ медија (техника), а одговарајући на дати задатак;</p>					
<p>Исходи учења у ужем смислу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да је студент у стању да препозна и примијени различите типолошке склопове објеката за туризам (хотели, мотели и сл.) и да ствара нове; - да предвиди узајамну зависност изабране конструкције и просторне организације различитих и сложених односа услуга и гостију; - да разумије потребе програмирања заједничких и јавних садржаја унутар и око објекта како би се остварила конкурентност и препознатљивост на тржишту; - да димензионише и разумије принцип "уможавања" истих или сличних смјештајних јединица и однос њихове дистрибуције у простору са техничко – технолошким захтјевима оваквих простора; - да симулира и предвиди карактер простора унутар објекта и објекта самог у просторном контексту у којем се гради. 					
Садржај предмета					

Упознавање са типологијом објеката за туризам; Категоризација објеката за туризам; Структурална анализа главних зона – опслужујућих и опслужених у објектима за туризам; Анализа функционалних група и њихове везе у склопу; Просторна организација и функционални садржај привремене стамбене јединице - типске; Функционална организација ресторана и кафеа; Пратећи и допунски садржају – спа и велнес центри; Архитектоника, конструктивни ситеми и примјена материјала у обликовању и опремању објеката за туризам; Улога дизајна и односа према контексту у савременом приступу пројектовања и у грађењу конкурентности на тржишту

Методe наставe и савладавање градива

Интерактивни наставни процес одвија се кроз теорију и вјежбе. Различити видови предавања, радионица и индивидуалног вођења појединаца и тимова кроз процес пројектовања (израда пројекта). Рад у студију, обилазак терена, анализа случајева, индивидуални и групни пројекти. Рад на задатку подразумева истраживања и упоредне анализе различитих просторно-функционалних, обликовних и техничких рјешења, а посебан акценат се даје на кровну тему „Контекст и концепт“.

Литература

Pickard Q., 2002, The Architects' Handbook, Blackwell Science Ltd, Oxford. (str.142 – 154)
Nastić B., Objekti standarda II – Turistički objekti, Univerzitet u Beogradu Arhitektonski fakultet
Nojfert E., 1996, Arhitektonsko projektovanje, Građevinska knjiga, Beograd
Sluzbeni glasnik RS, broj 13/2005
Fang B.Z., 1983, Izgradnja turističkih objekata u Jugoslaviji, Beograd
Zumthor, P., 2003, Misliti arhitekturu, AGM, Zagreb

Облици провјере знања и оцјењивање

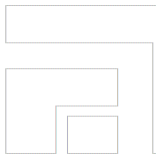
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Маја Милић Алексић, доцент; др Марина Радуљ, доцент

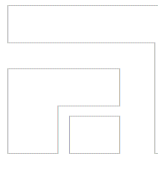
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Објекти за паркирање возила				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Јавне паркинг гараже су објекти без чије градње је незамисливо функционисање савремених градских језгара и уопште градова. Циљ предмета је упознати студенте са потребом и начином изградње јавних паркинг гаража. Циљ се реализије изучавањем теоретских аспеката проблематике, те изналажењем пројектних рјешења за различите ситуационе случајеве.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска знања из области пројектовања објеката за паркирање возила - јавних паркинг гаража.					
Садржај предмета					
У оквиру теоријског дијела обрађиваће се специфичности објеката за паркирање возила и основни принципи њиховог пројектовања. Садржај теоријског дијела ће обухватити: а) приказ могућности урбанистичке поставке објеката за паркирање возила; б) подјеле овог типа објеката са акцентом на основну подјелу на немеханизоване и механизоване јавне паркинг гараже; в) упознавање са нормативима за планирање и пројектовање као и димензионалном анализом елемената паркинг мјеста и косина; г) анализу елемената улазно – излазног блока, комуникација пјешака и хоризонталне сигнализације; д) анализу додатних садржаја јавних паркинг гаража. Акцент практичног дијела је на изучавању принципа пројектовања, организације простора и моделовања немеханизованих јавних паркинг гаража.					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Интерактивни наставни процес кроз предавања, радионице, вјежбе, консултације, презентације и теренску наставу у виду стручних обилазака објеката за паркирање возила.					
Литература					
1. Irmscher, I. (2012). Parking Structures: Construction and Design Manual. Vol. 1: Planning Principles. DOM publishers. 2. Irmscher, I. (2012). Parking Structures: Construction and Design Manual. Vol. 2: Buildings and Projects. DOM publishers. 3. Брчић, Д., Шоштарић, М. (2012). Паркирање и гараже. Загреб: Факултет прометних знаности. 4. Champan, R. et. al. (2010). The Dimensions of Parking. USA: Urban Land Institute. 5. Малетин, М. (2009). Планирање и пројектовање саобраћајница у градовима. Београд: ORION ART.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		60		35	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Хуманизација изграђене средине				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета јесте упознавање студената са принципима пројектирања за особе умањених тјелесних могућности. Студентима се приближавају проблеми ових особа и просторне баријере, као и могућности градње за несметано кретање дјецe и особа са умањеним тјелесним могућностима.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска знања о регулативи о уређењу простора и грађењу за особе умањених тјелесних могућности, као и вјештине за хуманизацију архитектонских објеката, организацију и означавање архитектонских елемената, урбане опреме и објеката прилагођених особама умањених тјелесних могућности.					
Садржај предмета					
У оквиру теоријског дијела обрађиваће се специфичности уређења простора и грађења за особе умањених тјелесних могућности са фокусом на: појашњење кључне терминологије; анализу историјата инвалидности и филозофског, социолошког и психолошког аспекта проблема ових особа; приказ законске и друге регулативе; могућности хуманизације архитектонских објеката; организацији и означавању архитектонских елемената, урбане опреме и објеката прилагођених особама умањених тјелесних могућности. Акцент практичног дијела је на анализи хуманих аспеката простора из реалног контекста и изради идејног урбанистичко-архитектонског пројекта хуманизације.					
Методe наставе и савладавање градива					
Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Фејзић, Е., Фејзић, И. (2016). Хуманизирање изграђене околине: особе умањених тјелесних могућности. Сарајево: Архитектонски факултет. 2. Фејзић, Е., Фејзић, И. (2016). Хуманизирање изграђене околине: просторне баријере. Сарајево: Архитектонски факултет. 3. Архитектонско-грађевински прописи за помоћ људима са инвалидитетом. (2003). Добој: Удружење параплегичара, обољелих од дјечије парализе и осталих тјелесних инвалида регије Добој. 4. Марић, А. (1979). Просторна организација игре физички оштећене деце у условима савременог становања. Београд: Институт за архитектуру и урбанизам Србије, посебно издање. 					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		60		35	
Посебна назнака за предмет					

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић

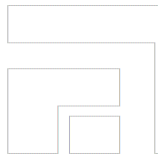
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Модуларна координација и композиција				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Тања Трукуља, доцент; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета јесте упознавање са проблематиком која се бави изучавањем теорије модуларне координације, малих цијелих бројева и архитектонске композиције, те њиховим утицајем на дизајн модуларних мрежа у 2Д и 3Д пројекцији, у микро и макро окружењу.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће стећи теоријска знања о принципима модуларне координације и композиције у архитектонском пројектовању.					
Садржај предмета					
У теоријском дијелу предмета обрађиваће се сљедеће теме: врсте модула и међусобни односи; антропометричке мјере; историја модуларности; савремене теорије модуларности, теорија малих цијелих бројева; врсте, типови, карактеристике и односи модуларних мрежа; утицај модула и модуларних мрежа на пројектовање објеката у 2Д и 3Д пројекцији. У практичном дијелу израђиваће се модуларна композиција у 2Д и 3Д пројекцији кроз дигитални модел или макету.					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Интерактивни наставни процес кроз предавања, радионице, вјежбе, консултације, презентације.					
Литература					
1. Ивковић, В. (1979). Приступ димензионалној и модуларној координацији у градитељству. Београд: Архитектонски Факултет Универзитета у Београду. 2. Миленковић, Б. (1977). Речник модуларне координације. Београд: Архитектонски Факултет Универзитета у Београду. 3. Курент, Т. (1975). Системи стандардних модуларних мера у архитектури. Београд: Архитектонски Факултет Универзитета у Београду.					
Облици провјере знања и оцјѐњавање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		60		35	
Посѐбна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Тијана Вујичић; др Тања Трукуља, доцент					

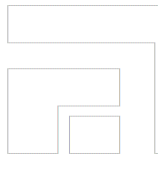
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Објекти микро и малог предузетништва				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања о приступима и процесу пројектовања пословно-производних објеката мањих габарита и нижег нивоа сложености, односно стицање знања о принципима пројектовања објеката за смјештај микро и малих предузећа.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска знања из области пројектовања објеката за смјештај микро и малог предузетништва.					
Садржај предмета					
У теоријском дијелу наставе обрађиваће се специфичности објеката микро и малог предузетништва и основни принципи њиховог пројектовања. Садржај теоријског дијела ће обухватити: а) преглед развоја концепта малог предузетништва, б) приказ савремених пракси архитектонског пројектовања ове врсте објеката, в) урбанистичке аспекте њиховог размјештаја и организације у макро и микро окружењу, г) функционалне-организационе карактеристике, д) техничко-технолошке захтјеве организације процеса рада, организације радних мјеста, опремања простора, ђ) карактеристике радног мјеста - димензије, организација, снабдијевање енергијом, статичко-динамичке и микроклиматске карактеристике, ниво комфора, безбједност на раду, е) преглед конструктивних склопова примјенивих за ову врсту објеката, ђ) преглед савремених приступа у обликовању. Акцент практичног дијела је на изучавању принципа пројектовања и моделовања објеката микро и малог предузетништва и на анализи примјера из реалног контекста.					
Метод наставе и савладавање градива					
Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу у виду стручних обилазака објеката малог предузетништва.					
Литература					
1. Фејзић, Е., Кевац, Л., Вујичић, Т., Тркуља, Т. (2010). Индустијски објекти - скрипта. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет. 2. Аликалфић, В. (2004). Индустијски објекти и индустијски комплекси. Сарајево: Архитектонски факултет у Сарајеву. 3. Дамјановић, В. (различите године издања). Индустијски комплекси и зграде. Београд: Грађевинска књига. 4. Данчевић, Д. (1967). Индустијски објекти. Ниш: Заједница завода за заштиту на раду.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		60		35	
Посебна назнака за предмет					

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић

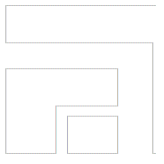
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	БОДИНЕВЕРЛАЈЗ/BODYNEVERLIES				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Марина Радуљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Основни циљ јесте припремање студента за критичко гледање на архитектонску дјелатност. Студенти се у изграђеним просторима оспособљавају да гледају, виде и мисле о простору, те буду способни да ураде квалитетну архитектонску анализу узимајући у обзир вишезначности из просторног и временског контекста.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Разумијевање односа квалитета и функција простора, и, корисника са друге стране. Разумијевање важности креирања квалитетног програма простора, без обзира на намјену. Упознавање са облицима архитектонског дјеловања кроз умјетност, те виђења улоге архитекте као културног радника. Проширују се могућности за креативно понашање у односу на актуелне теме савременог контекста архитектуре, умјетности и дизајна. Стиче се способност за креативно индивидуално и тимско понашање, те самосталну производњу приче - програма простора: концепт простора/искуство</p>					
Садржај предмета					
<p>Архитектонска анализа. Тијело и простор. Искуство и простор. Тијело као мјерни инструмент. Биљежење у простору. Биљежење о простору. Програм. Дијаграм. Искуство архитектуре. Критичка анализа.</p>					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, теренске и практичне вјежбе, консултације и испит.					
Литература					
1. Peter Zumthor, Misliti arhitekturu, AGM, Zagreb, 2003.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		80		10	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Марина Радуљ, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Дизајн малог мјерила				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	0	2	3
Наставници:	др Маја Ђилас, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Развијање индивидуалних практичних способности за реализацију дизајна малог мјерила, који одговара на реалне потребе друштва, мањих заједница или таргетираних група, употребом различитих материјала и иновативних алата.					
Исходи учења (стечена знања)					
СТИЦАЊЕ практичног знања у области концепирања и израде дизајна малог мјерила.					
Садржај предмета					
Практична настава: Студијски и теренски рад Стављајући нагласак на израду дизајна малог мјерила настоје се максимизирати могућности учења кроз реализацију. У овом случају дизајн није схваћен као роба, а улога архитектке се из пасивне позиције онога који је плаћен, да у име некога производе идеју за тржиште, сели у домен друштвено корисног понашања на крижању архитектуре и активизма.					
Методe наставе и савладавање градива					
Вјежбе, практични и теренски рад					
Литература					
Assemble Collective, assemblestudio.co.uk/ LIGA, Space for architecture, http://liga-df.com/ Рудолф Арнхајм: „Уметност и визуелно опажање”, Универзитет уметности Београд, 1987. Healy, Patrick: The Model and its Architecture, 010 Publishers, Rotterdam, 2008, http://patrick-healy.com/					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
0		100		0	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Маја Ђилас, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Простори игре					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	6	1	1	3	
Наставници:	др Диана Ступар, доцент; др Марина Радуљ, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Студио пројекат 1, 2, 3 и 4						
Циљеви изучавања предмета:						
Игра као појам користи се и као средство и као циљ за анализу постојећих и продукцију нових архитектонских полигона за игру. Полигони се односе на конкретне локације у граду или у затвореном простору и представљају мјеста са аутентичним пецептивно стимулативним просторним потенцијалом за производњу играња. Игра као процес свјесно-несвјесног анализирања простора који нас окружује. У том процесу се долази до најискренијег одговора на простор. Оно што дијете постиже игром, архитекта, претвара у алатку за маштање, којом потом обликује стварност.						
Исходи учења (стечена знања)						
Након завршеног предмета студент ће бити у стању да; препозна и валоризује просторе са потенцијалом за полигоне игре у постојећем градском ткиву; да реконцептуализује и дизајнира просторе за свакодневни боравак дјецe и/или одраслих; да примјени специфичну методологију игре у различитим типолошко-обликовним просторним обрасцима; да имплементира елементе угре у различитим нивоима и у различитим просторним размјерама;						
Садржај предмета						
У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се следеће теме: игра као интуитивни метод за обликовање простора; појам полигона за игру; ишчитавање постојеће градске структуре специфичним методама за ишитавање урбане структуре: Le dérive; Streetology, Traces of autism, Bellevue, A walk across Banja Luka; синхронизација елемената игре, особености полигона, и просторних искустава; продукција нових полигона игре кроз примјену стечених искустава у нове архитектонске сцјелине						
Методe наставe и савладавање градива						
Интерактивни наставни процес кроз умјетничке радионице и вјежбе. Различити видови предавања, радионица и индивидуалног вођења кроз процес пројектовања. Предавања, умјетничке радионице, вјежбе (израда графичког рада), консултације и испит .						
Литература						
<ul style="list-style-type: none"> - Hertzberger, H. (2008). Space and the Architect. Rotterdam: 010 Publishers - Day, C. (2007). Enviroment and children. Oxford: Elsevier. - Knevels Y. (2016) Experiments with methods from visual art to map the spatial identity of a location, Belgium: PHL University College 						
Облици провјере знања и оцјењивање						
-Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у дискусијама, презентацијама и разради пројекта. Услови за предају завршног елабората су: редовно похађање предавања, вјежби и урађени сви задаци према фазама терминског плана. Позитивно оцијењен графички рад ствара услов за излазак на испит и коначно полагање предмета.						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10		60		30		

Посебна назнака за предмет
Име и презиме наставника који је припремио податке:
др Диана Ступар, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Вернакуларна архитектура				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
Мик	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Огњен Шукало, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање са основним начинима на који грађени простор настаје спонтано и без учешћа архитектонске професије, из сложеног сплета личних и друштвених потреба, те доступних - најчешће врло скромних - материјалних услова и специфичног технолошког наслијеђа.					
Исходи учења (стечена знања)					
<ul style="list-style-type: none"> - Разумијевање историјске позиције вернакуларне архитектуре; - Разумијевање оквира феномена вернакуларног - традиционалног/историјског и савременог; - Способност формирања сложеног пројектантског става према контекстима који подразумевају а 					
Садржај предмета					
<ul style="list-style-type: none"> - Коријени архитектонске дјелатности - разлика између "примитивног" и вернакуларног - Историјске интеракције вернакуларног и формално-архитектонског домена - Контексти: клима и ресурси - Контексти: култура и технологија - Локална вернакуларна архитектура - Савремени облици вернакуларне архитектуре - Савремена интеракција формалне архитектуре са доменом спонтаног грађења - Вернакуларно управљање (агро-еколошким) простором 					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, радионице, студијске посјете, семинарски радови.					
Литература					
<ul style="list-style-type: none"> - Christopher Alexander, Sara Ishikawa, Murray Silverstein. A Pattern Language – Towns, Buildings, Construction. New York: Oxford University Press, 1977 - Norbert Schoenauer. 6000 Years of Housing. New York: WW Norton & Co., 2003 - Ранко Финдрик , Динарска Брвнара, Музеј „Старо село“, Сирогојно 1998. - Amos Rapoport. House Form and Culture. London: Prentice-Hall International, 1969 Paul Oliver, Built to Meet Needs: Cultural Issues in Vernacular Architecture (Oxford: Elsevir, Architectural Press, 2006.). 					
Облици провјере знања и оцјенивање					
Презентације и одбране појединачних и семестралних задатака; Израда семинарских радова; Усмени испит					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		60		30	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Огњен Шукало, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Пејзажна архитектура				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Љиљана Дошеновић, професор; др Тања Тркуља, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је продубљивање сазнања и развијање вјештине пројектовања у области пејзажне архитектуре уз истицање њених карактеристика, значаја и потенцијала. Кроз анализу визуелних карактеристика пејзажних структура и трансформација просторног контекста студенти треба да савладају све фазе пројектовања у пејзажној архитектури, као и тумачење најважнијих примјера рјешења признатих савремених пејзажних архитектата и дизајнера.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка овог предмета студенти ће се оспособити да самостално обављају сљедеће активности: идентификују проблеме пејзажа, дефинишу методолошки приступ и холистички обликују сопствена просторна рјешења пејзажно-архитектонских објеката и елемента природе као конститутивних дијелова архитектонске форме.</p>					
Садржај предмета					
<p>Упознавање са типологијом објеката пејзажне архитектуре кроз: 1) упознавање са појмом, циљем и парадигмом процеса пејзажног пројектовања; 2) упознавање са карактеристикама објеката пејзажне архитектуре кроз историјски развој градова; 3) анализу визуелно-естетских елемената и композиционих принципа у пејзажном пројектовању; 4) анализу биолошких карактеристика зелених структура значајних за пејзажни дизајн; 5) упознавање са карактеристикама града и поднебља / разлике између концептуалне и симболичке перцепције пејзажа и урбаног простора; 6) анализу фаза процеса пејзажног пројектовања; 7) типологију биљних елемената у процесу пејзажног обликовања; 8) начине коришћења природних елемената у пејзажној композицији у односу на конфигурацију терена, воду и вегетацију; 9) истраживања у домену функционално-амбијенталних карактеристика просторног контекста (недостаји и потенцијали); 10) анализу урбаног пејзажа, урбане природе и технологије; 11) анализу примјера из литературе и професионалне праксе; 12) анализу „вјештачке природе“ и начина претварања физичког оквира у урбану природу; 13) анализу улоге дизајна у афирмацији пејзажне архитектуре; 14) однос пејзажне архитектуре и АРТ-а и 15) анализу принципа и примјера рјешавања илуминације и урбаног мобилијара.</p>					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације и теренски рад.					
Литература					

1. Вујковић, Љ., Дошеновић, Љ. (2014). Дизајн врта. Бањалука: Шумарски факултет, Универзитет у Бањалуци.
2. Harvey, S., Fieldhouse, K. /eds./ (2005). The Cultured landscape: designing the environment in the 21st century. London: Routledge.
3. Вујковић, Љ. (2005). Пејзажна архитектура - планирање и пројектовање. Београд: Универзитет у Београду, Шумарски факултет.
4. Вујковић, Љ., Нећак, М, Вујичић, Д. (2003). Техника пејсажног пројектовања. Београд: Универзитет у Београду, Шумарски факултет.
5. Treib, M. /ed./ (1992). Modern Landscape Architecture: a critical review. Cambridge, Massachusetts: Mit Press.

Облици пројере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	60	35

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Љиљана Дошеновић, професор; др Тања Тркуља, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Градови у промјенама				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Бранкица Милојевић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената са карактером урбаног феномена, утицајним факторима на урбану трансформацију и динамиком промјена савремених градова на свјетској урбаној мрежи, националном и локалном нивоу. Крајњи циљ предмета је упознавање студената са достигнутим степеном развоја градова на простору БиХ, њиховом позицијом у регионалној урбаној мрежи и стратешким могућностима њиховог даљег урбаног развоја.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Описује и тумачи процес урбанизације на глобалном нивоу; - Описује и тумачи процес урбанизације на локалном нивоу; - Описује, разврстава и сумира утицајне факторе на урбани развој градова; - Описује међусобне утицаје и динамичност утицајних фактора на урбану форму; - Сумира интензитет и динамику урбаних промјена; - Предвиђа могуће сценарије урбаног развоја на локалном и глобалном нивоу. 					
Садржај предмета					
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се сљедеће теме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увод у предмет и подручје изучавања; - Градови у промјенама на почетку XXI вијека: <p>Градови транзиције Градови Западне Европе Градови Југоисточне Азије Индијски градови Кинески градови Градови Сјеверне Америке Градови Латинске Америке Афрички градови Град глобализације</p> <ul style="list-style-type: none"> - Динамизам природних услова у урбаном простору и прилагођавање климатским промјенама; - Динамизам друштвених процеса у урбаном простору; - Динамизам економских фактора у урбаном простору; - Урбана мобилност; - Сценарији урбане трансформације градова. 					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавања и семинари					
Литература					

1. Милојевић, Б. (2015). *Градови у промјенама-урбане форме, трансформације, утицаји*. Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бањалука.
2. Ступар, А. (2009). *Град глобализације-изазови, трансформације, утицаји*. Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Orion Art, Београд.
3. John Lund Kirken (2010). *City Building Nine Planning Principles for the Twenty-First Century*, Princeton Architectural Press New York, New York.
4. Graham, S., Marvin, S. (1995). *Telecommunications and the City: Electronic Spaces, Urban Places*. London & New York.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	65	25

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Бранкица Милојевић, в. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Простор, тијело и архитектура					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	6	1	1	3	
Наставници:	др Дубравко Алексић, доцент, др Тања Тркуља, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ предмета је продубљивање знања и развијање савремених вјештина пројектовања у области коју истражује предмет уз истицање њених потенцијала, особина и важности. Тежиште је на унапређењу квалитета креативног дизајн процеса кроз истраживање односа између феномена људског тијела, феномена архитектуре и простора уопште. Студенти уче како да открију, изоштре и развију архитектонску идеју од непосредне и импулсивне реакције до сопствене свијести о њој, и да оправдају своја архитектонска открића у просторној конструкцији (цртеж, филм, фотографија и покрет људског тијела). Истраживањем "о тијелу" и "кроз тијело" студенти ће да надограде знање о физичком аспекту простора према нефизичком (genius loci).</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Након успјешног савладавања предмета студенти ће се оспособити да самостално обављају сљедеће активности:</p> <p>индентификују проблем, дефинишу методолошки приступ и холистички обликују сопствена урбанистичко-архитектонска рјешења у савременом просторном контексту користећи тијело као мјерило за дизајн простора; истражују однос између тијела и простора кроз вишестепени процес стварања; стичу разумијевање о феномену индивидуалног и колективног тијела, као и разумијевање простора кроз индивидуално и колективно искуство у простору; уче да упореде своје просторно-физичко окружење са феноменом материјалног и нематеријалног аспекта тијела. Студенти ће бити у стању да повежу свој индивидуални простор са људским карактеристикама.</p>						
Садржај предмета						
<p>Упознавање са међусобним везама између простора, тијела и архитектуре кроз: 1) анализу града и архитектуре кроз перцепцију тијела, чула и пропорција истраживањем њиховог утицаја на њихов дизајн; 2) истраживање историјског значаја тијела у архитектури: од ренесансе до XIX вијека, и од Ле Корбизијеа до данас; 3) анализу теорија сомаестетике, психодинамичког покрета, релационе аестетике, психогеографије и ситуационизма, и филозофије перцепције; 4) анализу појма духа мјеста (genius loci); 5) редефинисање и унапређење постојећих методологија урбанистичко-архитектонског дизајн процеса кроз проширење постојећих истраживања теорије сомаестетике и појма genius loci; 6) разумијевање и истраживање става сомаестетике да је идеја основа за сваку архитектонску просторну креацију, а да је добро стање тијела основа за добру идеју; 7) истраживање кроз дискурзивни простор цртежа, филма, фотографије и покрета људског тијела и њихове улоге у афирмацији везе простора, тијела и архитектуре; 8) истраживања у домену функционално-амбијенталних карактеристика просторног контекста.</p>						
Методѐ наставѐ и савладавањѐ градива						
предавања, вјежбе, консултације, теренски рад						
Литература						

1. Bloomer, K. C., Moore, C. W. (1977). Body, Memory, and Architecture. New Haven: Yale University Press.
2. Hall, E.T. (1966). Hidden dimension. New York: Doubleday.
3. Norberg-Schulz, C. (2000). Genius Loci. Towards a phenomenology of Architecture. New York: Rizzoli.
4. Pallasmaa, J. (2006). The eyes of the skin. Architecture and the Senses. Great Britain: Wiley Academy.
5. Shusterman, R. (2012). Thinking through the Body: Essays in Somaesthetics. New York: Caambridge University Press.

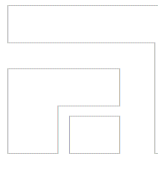
Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	60	35

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

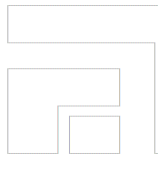
др Дубравко Алексић, доцент, др Тања Тркуља, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Интервенције на историјским грађевинама				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
За полагање завршног испита- Заштита градитељског наслеђа.					
Циљеви изучавања предмета:					
Оспособљавање студента за примјену знања у конзерваторској пракси. Подстицање студената да експериментишу са свим фазама пројекта конзервације. Овај модул пружа синтезу теорије и праксе, и промовише развој холистичког приступа архитектонској конзервацији.					
Исходи учења (стечена знања)					
Способност управљања промјенама историјских објеката. Разумијевање читавог процеса пројекта конзервације, укључујући истраживања, успостављање стратегије очувања, формулисању извјештаја и имплементације пројекта. Свијест о утицају конзерваторских принципа о начину на који су културна добра очувана, реконструисана, или адаптирана. Интегрисани, широк поглед на урбане средине и разумијевање историјских објеката, као саставних дијелова урбаног окружења. Способност да се интегришу конзерваторски ставови са савременим економским и социјалним циљевима.					
Садржај предмета					
Овај модул истражује различите методе промоције културних добара. Пројекат заштите који ће бити под надзором на недељном нивоу нуди могућност да осмисле интервенцију на историјској цјелини. Пројекат се неће фокусирати на једној историјској згради, него ће понудити прилику да се истражи улога конзервације у ширем градском окружењу. Паралелно са овим пројектом, кроз серију предавања ће се презентовати и истражити различите фазе у изради конзерваторских пројеката, методе истраживања, процјене, обнове, конструктивне санације, адаптације, проширење и праћење историјских грађевина и околних градских простора. Посебан акценат ће бити стављен на питања везана за очување и управљање историјским градовима.					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cantacuzino, S. New Uses for Old Buildings, London, 1975 2. Charles, F.W.B., Conservation of Timber Buildings, Shaftesbury: Donhead, 1995 3. Croci, G., The Conservation and Structural Restoration of Architectural Heritage, Southampton: Computational Mechanics Publications, 1998 4. Feilden, B.M., Conservation of Historic Buildings, Butterworth, 2003 5. ICOMOS, Guide to Recording Historic Buildings, Butterworth, 1990 6. Krier, L., Architecture, Choice or Fate, London: Papadakis Publisher, 1998 7. Larkham, P.J., Conservation and the City, London: Routledge, 1996 8. Roberts, P. & Sykes, H., Urban Regeneration, Sage Publications, 1999 9. Watt, D. & Swallow, P., Surveying Historic Buildings, Shaftesbury: Donhead, 1996 					
Облици провјере знања и оцјењивање					

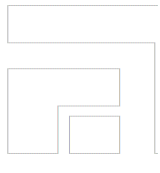
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	45	50
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Милијана Окиљ, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Конзерваторске технологије				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Оспособљавање студента за примјену знања у конзерваторској пракси. Подстицање студената да експериментишу са свим фазама пројекта конзервације. Упознавање студената са различитим проблемима везаним за традиционалне материјале у процесу грађења.					
Исходи учења (стечена знања)					
СТИЦАЊЕ ЈАСНИЈЕ ПРЕДСТАВЕ О ЗАСТУПЉЕНОСТИ ОДРЕЂЕНИХ ТРАДИЦИОНАЛНИХ ГРАДИВА У КАРАКТЕРИСТИЧНИМ ПЕРИОДИМА ГРАЂЕЊА И О КВАЛИТАТИВНИМ ПРОМЈЕНАМА КОЈЕ СУ ПОСМАТРАНИ МАТЕРИЈАЛИ ТОКОМ ВРЕМЕНА ПРЕТРПЈЕЛИ, УСЉЕД ПРОМЈЕНА ТЕХНОЛОГИЈЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ОБРАДЕ И КАО ПОСЉЕДИЦА ПРОТОКА ВРЕМЕНА. СВИЈЕСТ О РАЗЛИКАМА КОЈЕ ПОСТОЈЕ ИЗМЕЂУ ИСТОРДНИХ САВРЕМЕНИХ МАТЕРИЈАЛА И ОНИХ ИСТОРИЈСКИХ, КАО И О ПОТРЕБИ ЊИХОВОГ МЕЂУСОБНОГ УСАГЛАШАВАЊА НА ИСТОРИЈСКОМ СПОМЕНИКУ. ПОЗНАВАЊЕ КОНЗЕРВАТОРСКИХ ТЕХНОЛОГИЈА И ПРИМЈЕНА СТЕЋЕНИХ ЗНАЊА У КОНЗЕРВАТОРСКОЈ ПРАКСИ					
Садржај предмета					
Традиционални материјали; дрво, камен, малтер, и њихова патологија Традиционални архитектонски елементи Својства и однова традиционалних зграда Савремени материјали, метал, челик, бетон-њихове технологије и патологије Конструктивна стабилизација традиционалних зграда Одрживост и управљање					
Методѐ наставѐ и савладавањѐ градива					
Предавања, вјежбе, консултације					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Beckmann, P. and Bowles, J. Structural aspects of building conservation. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann. 2004. Croci, Giorgio, Conservation and Structural restoration of architectural heritage. 2001. Institution of Structural Engineers (Guide to surveys and inspections of buildings and similar structures, 1991. Theodossopoulos, D, Conservation theory and fabric. From: Structural Design in Building Conservation, Routledge. (2012) CIRIA (Construction Industry Research and Information Association) Structural renovation of traditional buildings. Report 111. London: CIRIA. 1994. Feilden, B M.. Conservation of historic buildings. 3rd ed. Amsterdam, London: Architectural Press. 2003. Bilbija, Nenad i Matović, Vesna. Primjenjena petrografija. Beograd: Građevinska knjiga, 2009. Forsyth, M. Structures & Construction in Historic Building Conservation. Oxford: Blackwell Publishing Ltd 2007. 					
Облици провјере знања и оцјењивање					

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	45	50
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Милијана Окиљ, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Архитектура индустријског наслеђа				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Изучавање материјалних остатака и другог архитектонског наслеђа из индустријске прошлости. Изучавање индустријске археологије у контексту савременог поимања наслеђа из ранијих историјских периода, које је раније имало функцију у инфраструктури, индустрији, жељезници, војсци, рударству, бродоградњи и другим сличним гранама људског дјеловања. Развијање способности аналитичког рада и документовања објеката и комплекса индустријске археологије. Препознавање могућности развоја објеката индустријске археологије и њиховог другог живота.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Студенти стичу знања о обиму и појму индустријске археологије у савременом контексту истраживања материјалних и нематеријалних остатака из ранијих историјских епоха. Стичу се знања о универзалном приступу проблематици, генеричкој анализи примјера, те примјени методологије на одабране примјере из окружења. Изучавају се приступи архитектонским цјелинама – остацима индустријских цјелина, као потенцијалним мјестима за нове функције и употребу у савременом контексту.</p>					
Садржај предмета					
<p>Упознавање са појмом индустријске археологије. Индустријска археологија кроз историју. Области индустријске археологије у контексту архитектонског наслеђа. Објекти и комплекси екстракционе индустрије. Објекти и комплекси производне индустрије. Јавни објекти и комплекси. Транспортни објекти и комплекси. Могућности ревитализације и поновне употребе објеката и простора индустријске археологије. Индустријска археологија у свијету. Индустријска археологија у код нас. Будућност индустријске археологије</p>					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци (графички радови, макете, есеји), екскурзије, консултације					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Hudson, K. (1966) Industrial Archaeology: an Introduction, 2nd rev. ed., London: John Baker Hudson, K. (1969) World Industrial Archaeology, Cambridge University Press Palmer, M. and Neverson, P. (1998) Industrial Archaeology : principles and practice, London; New York : Routledge Cossons, N. (ed.) (2000) Perspectives on Industrial Archaeology, London : Science Museum 					
Облици провјере знања и оцјенивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
0		80		20	
Посѐбна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Мирослав Малиновић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Управљање градитељским наслеђем				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са изработом пословних планова, студија изводљивости и планова управљања у области заштите градитељског наслеђа. Упознавање са знањима и вјештинама неопходним за управљање културним наслеђем.					
Исходи учења (стечена знања)					
Познавање методологије израде пословних планова, студија изводљивости и планова управљања у области заштите градитељског наслеђа и примјена у пракси.					
Садржај предмета					
Увод у управљање градитељским наслеђем, Методологија израде пословних планова, Методологија израде студија изводљивости, Методологија израде планова управљања, Учесници у доношењу одлука о градитељском наслеђу, Мулдисциплинарност управљања наслеђем, Менаџмент наслеђа – установе заштите и представљања наслеђа и менаџмент пројеката заштите и ревитализације.					
Методје наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације.					
Литература					
1. Dragičević Šešić, M. Stojković B. Kultura, menadžment, animacija, marketing, Clio, Beograd, četvrto izdanje, 2003. 2. Ringbeck, Birgitta, Management Plans for World Heritage Sites, A practical guide, German Commission for UNESCO, Bonn, 2008. 3. Stovel, Herb, Risk Preparedness: a Management Manual for World Cultural Heritage, ICCROM, Rome, 1998. 4. Feilden, Bernard M, and Jokilehto, Jukka, Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites, ICCROM, Rome, Second Edition, 1998.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		35		60	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Милијана Окиљ, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Основе прорачуна бетонских конструкција				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Мато Уљаревић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Услов за слушање: Механика и отпорност материјала Услов за полагање: Механика и отпорност материјала			Одслушан Положен		
Циљеви изучавања предмета:					
Кроз предмет Бетонске конструкције, студент стиче основна знања о армираном бетону као грађевинском материјалу. Механичке, физичке и реолошке особине материјала који чине армирани бетон. Поступци димензионисања засновани на Теорији граничних стања.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студент по завршетку курса стиче знање пројектовања попречних пресека армирано бетонских конструктивних елемената за различите врсте утицаја у попречном пресеку, у смислу одређивања граничне носивости. У току курса уче се основна знања потребна за анализу оптерећења, статички прорачун и димензионисање једноставних армирано бетонских конструктивних склопова. Студент је способан да примјени стечена знања за основна правила конструисања попречних пресека, у смислу правила за постављање арматуре у попречном пресеку и правила за постављање арматуре дуж носача.					
Садржај предмета					
Основне физичке, механичке и реолошке карактеристике очврслог бетона. Врсте бетона и њихове ознаке. Основне физичко механичке и геометријске карактеристике арматуре. Врсте арматуре и њихове ознаке. Напонске фазе присавијању АБ носача. Оптерећење и дејства на конструкције. Коефицијенти сигурности за комбинована дејства оптерећења. Димензионисање елемената: Појам димензионисања, врсте димензионисања, начин димензионисања (слободно, везано и одређивање граничне носивости). Основе прорачуна елемената: основни концепт граничног стања, концепт сигурности, гранична стања дилатација у пресеку. Центрично оптерећени линијски носачи. Притиснути елементи без извијања. Затегнути елементи. Чисто савијање, правоугаони пресеци, слободно димензионисање, везано димензионисање и одређивање граничне носивости. Ексцентрично савијање, правоугаони пресеци, слободно и везано димензионисање. Прорачун пресека за граничне утицаје трансверзалних сила. Планови армирања једноставних конструктивних елемената.					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, аудиторне и рачунске вјежбе. Студент самостално израђује семестрални задатак уз консултације.					
Литература					
1. Томичић, И. Бетонске конструкције, Загреб 1996. 2. Галић Ј. Бетонске конструкције, 2016. 3. Група аутора, Бетон и армирани бетон према БАБ 87, Томови 1 и 2 4. Најдановић, Д., Бетонске конструкције, Орион арт, Београд, 2004.					
Облици провјере знања и оцјењивање					

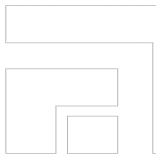
Самостални годишњи задатак се брани током семестра у терминима предавања, вјежби или консултација. Услов за излазак на колоквиј је одбрањен семестрални задатак са њему припадајућим дијелом градива. Студенти полажу интегрални дио испита који се састоји од писменог и усменог испита. Свака од провјера се сматра успјешном уколико студент оствари минимално 51 % бодова предвиђених за провјеру знања. У табели испод се дају проценти који се могу освојити за поједине активности и провјере знања.

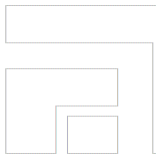
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Мато Уљаревић, в. професор		

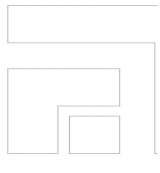
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Технологија грађења објеката високоградње				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Горан Ћировић, професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознати студенте са класичним и савременим технологијама грађења објеката високоградње.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће бити оспособљен за следеће: да дефинише и разликује технологију земљаних радова за ископ темеља, да дефинише и разликује технологију бетонских радова у савременој градњи, да дефинише и разликује технологију зидарских радова у савременој градњи, да анализира поступак производње, доставе, и монтаже префабрикованих елемената, да израчуна потребе за машинама и опремом за различите варијанте технологија у зависности о количини и намјени радова за једноставне примјере, да изабере оптималну комбинацију машина и опреме за једноставан примјер.					
Садржај предмета					
Увод у технологију грађења објеката високоградње. Технологија извођења објеката (ископ за темеље, израда конструкције, занатски и завршни радови). Класичне методе грађења. Геотехнички радови код ископа темељних јама. Армирано-бетонске конструкције. Поступци за убрзано очвршћавање бетона (творничко и градилишно запаривање). Бетонирање врло великих пресјека. Технологија извођења зиданих конструкција. Технологија извођења префабрикованих конструкција. Технологије монтаже. Транспорт елемената. Сигурносне мјере на градилишту. Технологија извођења савремених челичних конструкција. Технологија извођења савремених дрвених конструкција. Конструкције од стакла. Алтернативне технологије грађења објеката високоградње					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, аудиторне и рачунске вјежбе. Студент самостално израђује семестрални задатак уз консултације.					
Литература					
Ћировић Г.: Проблеми планирања, организације и технологије грађења, VII издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2013. Ћировић Г., Митровић С.: Технологија грађења, III издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2014. Аризановић, Д. : Технологија грађевинских радова, Универзитет у Београду, Београд, 1997. Ћировић Г., Лазић Војиновић, С.: Безбедност и заштита здравља на раду у грађевинарству, II издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2015. Ћировић Г., Николић Топаловић, М. : Правна регулатива у грађевинарству, VI издање, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2013.					
Облици провјере знања и оцјењивање					

Самостални годишњи задатак се брани током семестра у терминима предавања, вјежби или консултација. Услов за излазак на колоквиј је одбрањен семестрални задатак са њему припадајућим дијелом градива. Студенти полажу интегрални дио испита који се састоји од писменог и усменог испита. Свака од провјера се сматра успјешном уколико студент оствари минимално 51 % бодова предвиђених за провјеру знања. У табели испод се дају проценти који се могу освојити за поједине активности и провјере знања.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
4	50	46
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Горан Ћировић, професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Фрактали у архитектури				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	6	1	1	3
Наставници:	др Сандра Косић-Јеремић, доцент; др Маја Илић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Разумијевање и примјена геометрије у природи и архитектури, као и уочавање правилности конструктивних поступака за генерисање фрактала и фракталних облика.					
Исходи учења (стечена знања)					
Курс даје кандидатима просторно-геометријско образовање неопходно за разумијевање сложених процеса који су карактеристични за геометрију савремених архитектонски објеката. Упознавање и савладавање софтвера за рачунарску графику.					
Садржај предмета					
Увод. Дефиниција и особине фрактала. Подјела фрактала. Неки познати фрактали. Геометријске трансформације у равни. Итерације, примјери у геометрији. Самослични фрактали. Конструкције неких познатих фрактала и примјена у архитектури. Димензија фрактала. Златни пресјек и Фибоначијев низ. Генерисање фрактала у равни помоћу неких дигиталних алатки. 3D фрактали. Кориштење одговарајућих софтвера за рачунарску графику.					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, самосталан, рад.					
Литература					
M. J. Ostwald, J. Vaughan (2016), The Fractal Dimension of Architecture, Springer International Publishing Switzerland M. Bansley (1988), Fractals Everywhere, Morgan Kaufmann Pub M. Batty, P. Longley (1994), Fractal Cities, Academic Press C. Bovill (1995), Fractal Geometry in Architecture and Design, Birkhäuser, Boston J. Harris (2012), Fractal Architecture: Organic Design Philosophy in Theory and Practice					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Мањи задаци кроз вјежбе, семинарски радови					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		70		20	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Сандра Косић-Јеремић, доцент; др Маја Илић					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Модел у архитектури					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	6	1	1	3	
Наставници:	др Маја Илић					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
-			-			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ је да студенти схвате значај интерпретације архитектонског пројекта и његове репрезентације у различитим материјалима који ће допринети што бољој презентацији њиховог пројекта. Низом тематских јединица, кроз широк спектар погледа на архитектуру модела и непосредна искуства пројектаната, семинар нуди тумачења значаја и значења модела за архитектуру.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
Студент ће бити оспособљен да разумије, препозна и употреби својства макете у архитектури, те их примијени кроз израду физичког модела.						
Садржај предмета						
Појавност архитектонског модела, Процес пројектовања и модел, Слика модела, Модел у архитектонској едукацији. Увод и дефинисање основних појмова: моделарство, типови модела, примјена модела, компјутерски 3Д модели. Примјери компјутерских модела и модела изведених у различитим материјалима. Однос моделарства и макетарства. Основни појмови и дефинисање макетарства. Подјеле макета: по намјени, по типовима, по размјери, по материјалима. Поступак израде макета и коришћење материјала. Примјери макета. Практичан, индивидуалан рад на извођењу макете.						
Методe наставe и савладавање градива						
Предавања, практичан рад на моделима						
Литература						
<p>Patrick Healy, The model and its architecture, 010 Publishers, Rotterdam (2008) Milena Stavrić, Predrag Šiđanin, Bojan Tepavčević, Architectural Scale Models in the Digital Age, Springer Vienna, 2013 Predrag Šiđanin i Bojan Tapavčević, Maketarstvo za studente arhitekture, FTN Novi Sad, 2010. OASE № 84. Models, The Idea, the Representation and the Visionary; NAI UITGEVERS, Rotterdam 2011.</p>						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10		70		20		
Посебна назнака за предмет						
могућност извођења наставе на енглеском језику						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						
др Маја Илић						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Архитектура, комфор и енерија					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Биљана Антуновић, в. професор; др Дарија Гајић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је спознаја о потрошњи енергије и обезбјеђивању комфора при пројектовању зграда, односно при обнови постојећих зграда сагледавање могуће уштеде енергије, а да се не наруши топлотни, ваздушни и свјетлосни комфор.</p> <p>Прецизније, циљ предмета је да студент схвати значај комфора при пројектовању зграда, као и могућности уштеде енергије при адекватном пројектовању детаља омотача.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студенти ће бити у могућности да успоставе релацију између теоријских и практичних знања из архитектонских конструкција, материјала и физике зграде. Студенти ће бити оспособљени да стечено знање знају примјенити у савременој архитектонској пракси која захтијева знање уштеди енергије и смањењу емисије CO₂, те обезбјеђивању адекватног комфора за кориснике простора. Студент треба да усвоји основна знања из области урбанизма и архитектуре који су релевантни за енергетску ефикасност зграда, односно указивање на циљеве: одржавање и добијање топлоте у зградама спречавање прегријавања, децентрализацију вентилације и коришћење дневне свјетлости.</p>						
Садржај предмета						
<p>Глобални гранични услови, енергија, клима и комфор. Параметри угодности и енергетске ефикасности омотача. Енергетски биланс објекта. Омотач зграде (спољашњи и унутрашњи утицаји: употреба, клима, конструкција и материјализација, законодавни оквир, историјски развој, енергетски ефикасни омотачи зграда). Пасивно и активно коришћење сунчевог зрачења (соларна архитектура). Енергетска оптимизација омотача (одржавање и добијање топлоте у зградама; спречавање прегријавања; децентрализација вентилације; коришћење дневне свјетлости; добијање електричне енергије). Освјетљење у зградама. Примјери праксе у ЕУ и окружењу.</p>						
Методe наставе и савладавање градива						
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда семинарског рада, консултације. Учење и самостална израда семинарског рада.						
Литература						
<p>Hegger, M., Fuchs M., Stark T. and Zeumer M., Energy Manual: sustainable architecture, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2008.</p> <p>Збашник-Сенегачник, М., Пасивна кућа. Загреб: SUN ARH d.o.o., 2009.</p> <p>Habermann, K.J. and Gonzalo R., Energy-Efficient Architecture, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2006.</p> <p>Виљемс, В., Шилд К. и Динтер С., Грађевинска физика – приручник, Део 1, Београд: Грађевинска књига, 2006.</p> <p>Schittich, C., Solar architecture: Strategies, Visions, Concepts, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2003.</p>						

Облици провјере знања и оцјењивање

1 семинарски рад, укључујући и активност на настави, оцјењује се са максимално 50 бодова;

Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;

Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80%, семинарски рад са прагом од 25,5 бодова (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);

Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% и који не освоји на семинарском раду минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50

Посебна назнака за предмет**Име и презиме наставника који је припремио податке:**

др Биљана Антуновић, в. професор; др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Савремени материјали у архитектури				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Дарија Гајић, доцент; др Гордана Броћета, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Основни циљ предмета је спознаја о савременим материјалима при пројектовању зграда, односно при обнови постојећих зграда. Прецизније, циљ предмета је да студент схвати значај особина и перформанси конвенционалних (традиционалних) материјала у архитектури, као и савремених материјала и структура које директно утичу на енергетску ефикасност зграда.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Студенти ће овладати потребним знањима о физичким параметрима материјала који су релевантни при грађењу енергетски ефикасних зграда, конвенционалним и иновативним материјалима. Студенти ће сазнати и о параметрима материјала који су значајни за одрживо грађење и уопште за глобалне климатске промјене – процијењена уграђена енергија - необновљива и емисија CO₂ у животном циклусу материјала на природно окружење од постанка до завршетка употребе (одлагања на отпад или поновно кориштења (LCA – Life Cycle Assessment) – параметара који се уносе у декларацијама материјала (производа) о утицају на животну средину (EPD-Environmental Product Declaration).</p>					
Садржај предмета					
<p>Карактеристике материјала у архитектури Елементи конвенционалне топлотне непровидне изолације. Елементи транспарентне изолације – ниско емисиона застакљења, застакљења стаклима специјалних карактеристика. Иновативна топлотна изолација – транспарентна термоизолација и вакуум изолациони панели. Процјена животног циклуса материјала и декларација материјала о утицају на животну средину. Тржиште грађевинских материјала значајних за енергетску ефикасност у ЕУ, у окружењу и доступност истих, као и производња у Босни и Херцеговини. Примјери декларација о усклађености материјала у ЕУ и Босни и Херцеговини, као и примјери декларација материјала о утицају на животну средину у ЕУ.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда семинарског рада, консултације. Учење и самостална израда семинарског рада.					
Литература					

Hegger, M., Auch-Schwelk V., Fuchs M. and Rosenkranz T., Construction Materials Manual, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2006.

Hegger, M., Fuchs M., Stark T. and Zeumer M., Energy Manual: sustainable architecture, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2008.

Berge, B., The Ecology of Building materials (second edition), Oxford: Architectural Press, 2009.

Kaltenbach F., DETAIL Practice: Translucent Materials: Glass, Plastics and Metals, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2004.

Schittich, C., In Detail: Building Skins, new enlarged edition, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2006

Schittich, C., Staib G., Balkow D., Schuler M. and Sobek W., Glass Construction Manual, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 1999.

Wigginton, M. Glass in Architecture, London: Phaidon Press Ltd, 1996.

Timber-based element system for improving the energy efficiency of the building envelope, Woodwisdom Net, доступно 13.02.2013. на сајту http://www.tesenergyfacade.com/downloads/TES_Manual-ebookFINAL.pdf

Schmincke, E., Standards of the environmental assessment of products, October 2012., доступно 01.12.2012. на сајту европског комитета за стандардизацију ftp://ftp.cen.eu/CEN/Sectors/List/Construction/Events/4_Assessment_of_products.pdf.

Облици провјере знања и оцјењивање

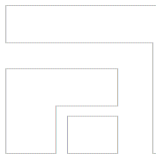
1 семинарски рад, укључујући и активност на настави, оцјењује се са максимално 50 бодова;
 Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;
 Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80%, семинарски рад са прагом од 25,5 бодова (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);
 Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% и који не освоји на семинарском раду минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Конструктивни детаљ у архитектури				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Дарија Гајић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Архитектонске конструкције 2			За слушање предмета - освојен праг од 25,5 бодова на вјежбама из предмета Архитектонске конструкције 2. За полагање предмета – положен предмет Архитектонске конструкције 2 и освојен праг од 35 бодова на вјежбама предмета конструктивни детаљ у архитектури.		
Циљеви изучавања предмета:					
Основни циљ предмета је конструисање и материјализација детаља у архитектури. Прецизније, циљ предмета је да студент буде у могућности да за сваку врсту идејног рјешења зграде изради технички детаљ конструкције за ниво извођачког пројекта.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студенти ће бити у могућности да успоставе релацију између теоријских и практичних знања које су примијенили у архитектонском пројекту и да прикажу логику трансформације идејног рјешења зграде, на нивоу пројектантске замисли, у реализацију рјешења кроз извођачке детаље. Студенти ће бити оспособљени да стечено знање знају примијенити у архитектонској пракси (над конкретним идејним рјешењима зграда израда детаља конструкције за ниво извођачког пројекта). Студенти ће стећи способност да унаприједи свој завршни пројектантски рад са адекватним техничким детаљима.					
Садржај предмета					
Значај и пројектовање детаља у архитектури у зависности од технологије грађења, материјала, физике зграде, геометрије и димензије. Класификација детаља на омотачу зграда и у унутрашњем простору. Класификација детаља према врсти омотача зграда – контактна или вјетрена, транспарентна или непровидна Технички детаљи код масивних зиданих зграда – лаки и масивни омотачи Технички детаљи код ливених и префабрикованих армирано-бетонских зграда – лаки и масивни омотачи Технички детаљи код дрвених зграда са лаким омотачима Технички детаљи код челичних зграда са лаким и стакленим омотачима					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда графичких радова, консултације. Учење и самостална израда графичких радова.					
Литература					

Јахић, Е.: Архитектонске конструкције: Принципи, системи и материјали, Тузла, 2012.
Крстић, А. и Б. Жегарац: Принципи и технике облагања фасадних зидова армирано бетонских скелетних зграда, скрипта, Архитектонски факултет Универзитета у Београду
Hart, Hann und Sonttag: Атлас челичних конструкција, Грађевинска књига, Београд, 1991
Станковић, С. и С. Олбина: Префабрикације: Лаке висеће фасаде – зид завјесе, скрипта, АФУБГ
Сва издања Detail. Birkhauser, Basel

Облици провјере знања и оцјењивање

1 семинарски рад и 1 графички рад, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 70 бодова;

Испит се оцјењује са максимално 30 бодова;

Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80%, графички са прагом од 20 бод и семинарски рад са прагом од 15 бодова и испит са прагом од 16 бодова;

Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% и који не освоји на вјежбама минимално 35 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	70	30

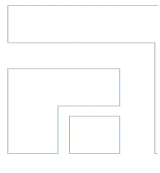
Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент

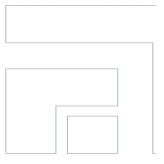
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Архитектура природних материјала				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Огњен Шукало, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање са традиционалним начинима градње и њиховом примјеном у савременим архитектонским и грађевинским праксама. Упознавање са својствима материјала и са еколошким					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успешног завршетка овог предмета, студент ће бити у могућности да:					
<ul style="list-style-type: none"> - опише опште обрасце употребе неиндустријских материјала - наведе начине на који се производња и употреба грађевинских материјала односи према животној средини на локалном и глобалном нивоу - разврста различите традиционалне облике градње према њиховом технолошком процесу и конструктивној логици - предвиди употребу одређених материјала у складу са специфичним контекстом - сумира опште карактеристике употребе неиндустријских материјала наспрам конвенционалних грађевинских пракси 					
Садржај предмета					
Предмет се бави проучавањем ширих друштвених и еколошких контекста и образаца који су у прошлости формирали специфичне грађевинске поступке који се колоквијално називају традиционалним. Посљедишно, испитују се и начине на које се у савременим еколошким и друштвеним контекстима може поставити пракса употребе нискотехнолошких традиционалних (или „природних“ материјала). Незадржавајући се само на техничко-технолошком нивоу примјене материјала и конструкција, на предмету се истражују и праксе еколошки уравнотежене употребе простора – како кроз традиционалне, тако и кроз савремене нискотехнолошке приступе.					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, израда семинарског рада, посјете изведеним објектима, практично упознавање са материјалима					
Литература					
<ul style="list-style-type: none"> - Chappell Steve, A Timber Framer’s Workshop: Joinery, Design and Construction of Traditional Timber Frames, Fox Maple Press, West Brownfield 1983., 2011. - Evans I., Smiley L., Smith M. G., The Hand-Sculpted House, Chelsea Green, V.R.J. 2002 - Финдрик Ранко, Динарска Брвнара, Музеј „Старо село“, Сирогојно 1998. - Magwood C., Mack P., Therrien T., More Straw Bale Building, New Society Publ., Gabriola 2005 - Minke Gernot, Building with Earth: Design and Technology of a Sustainable Architecture, (Birkhäuser, Basel-Berlin-Boston, 2006) 					
Облици провјере знања и оцјењивање					
<ul style="list-style-type: none"> - Презентације и одбране појединачних и семестралних задатака; - Израда семинарских радова; - Усмени испит 					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	

10	60	30
Поседна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Огњен Шукало, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Сценски дизајн				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Марина Радуљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Употреба сценске технике у проширеном пољу дјеловања архитекте. Интегрисано сагледавање архитектонске дјелатности у контексту умјетности данас. Студенти се упознају са многоструким и интердисциплинарним дјеловањем архитекте и производње простора и просторног дизајна. Извођачке, визуелне и примијењене умјетности све се срећу на проширеном пољу позоришта и архитектуре, с тога се на овом предмету фокус ставља на савладавање сценских средстава коришћених у причању „приче“ у класичном позоришту. Студенти се обучавају у примијени сценске технике на најразличитијим пројектима, интервенцијама у простору стварном или виртуелном.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Разумијевање актуелних промјена у сродним струкама понајвише промјене смисла и облика архитектонског дјеловања кроз умјетност, те виђења улоге архитекте као културног радника. Проширују се могућности за креативно понашање у односу на актуелне теме савременог контекста архитектуре, умјетности и дизајна. Стиче се способност за креативно индивидуално и тимско понашање, те самосталну производњу простора ефемерним средствима. Савладавају се алати и технике из области позоришта, извођачких умјетности, те излагачких умјетности.</p>					
Садржај предмета					
<p>Сценска техника и технологија. Ефемерна архитектура. Привремена архитектура. Архитектура изложби. Сценски дизајн. Сценски дизајн као идеологија. Феномен спектакла. Сајт-специфик и сродне умјетничке праксе. Простор као потенцијал за причу.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
<p>Предавања, вјежбе (израда графичког рада према пројектном задатку), консултације и испит.</p>					
Литература					
<p>1. Динуловић, Р. Проширена сценографија или шта је сценски дизајн, ФТН, Нови Сад, 2012, 2. Дадих-Динуловић, Т. Сценски дизајн као умјетност, Клио и ФТН, Београд и Нови Сад, 2017. 3. Радуљ М., К. ван Гетем, М. Илић, Симулација рада на позорници 1:4, УНИБЛ и АГГФ, Бања Лука, 2016. 4. Хочевар, М. Простори игре, ЈДП, Београд, 2003.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					
<p>Обавезна је самостална израда 1 годишњег задатка током семестра као услов изласка на завршни испит.</p>					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		80		10	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Марина Радуљ, доцент					

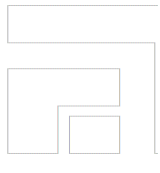
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Дизајн конструкција великих распона					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
Циљ предмета јесте упознавање са основним принципима дизајна конструкција великих распона, врстама конструкција великих распона, као и утицајним факторима за избор одређеног типа конструкције, њено конструисање и обликовање.						
Исходи учења (стечена знања)						
Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска знања о принципима дизајна конструкција великих распона различите материјализације.						
Садржај предмета						
У теоријском дијелу предмета обрађиваће се основни принципи дизајна конструкција великих распона од бетона, челика и дрвета, као и различите врсте кровних конструкција: линијске, површинске и просторне. Предавања ће обухватити приказ примјера конструкција великих распона, принципе њиховог конструисања и обликовања, те апроксимативни прорачун. Типови конструкција који ће бити обрађени су: линијски решеткасти системи, линијско-просторни системи, просторне решетке и кабловске-висеће конструкције; армирано-бетонски префабриковани линијски системи, армирано-бетонски просторни системи (свод, наборане љуске, коноиди, хипари, елпари, куполе), конструкције великих распона од ламелираног дрвета. Предавања ће обухватити и приказ примјера различитих структура као што су: геодезијске куполе, пнеуматске, шаторасте конструкције и друге савремене примјере. Посебна пажња посвећује се хуманизацији простора и обезбјеђењу оптималног нивоа комфора кроз увођење система за природно освјетљавање и провјетравање простора покривених овом врстом конструкција. Акцент практичног дијела је на изучавању принципа пројектовања и моделовања конструкција великих распона и на анализи примјера конструкција великих распона из реалног контекста.						
Методѐ наставѐ и савладавање градива						
Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (<i>flipped classroom</i>), вјежбе, консултације и теренску наставу у виду стручних обилазака објеката и простора покривених конструкцијама великих распона.						
Литература						
1. Несторовић, М. (2007). Конструктивни системи. Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду. 2. Поповић, Ж. (1978). Зградарство. Београд: Научна књига. 3. Данчевић, Д. (1978). Конструктивни системи. Ниш: Институт за документацију заштите на раду.						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
5		60		35		
Посебна назнака за предмет						

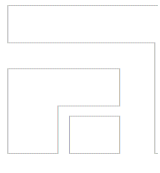
Име и презиме наставника који је припремио податке:
др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић

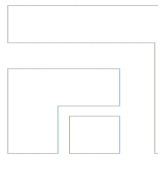
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Објекти средњег и великог предузетништва				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања о приступима и процесу пројектовања великих пословно-производних објеката, сложенијих и виших техничко-технолошких, функционалних и конструктивних захтјева, односно, стицање знања о принципима пројектовања објеката за смјештај средњих и великих предузећа.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска знања из области пројектовања пословно-производних објеката средњег и великог предузетништва.</p>					
Садржај предмета					
<p>У оквиру теоријског дијела обрађиваће се специфичности објеката средњег и великог предузетништва и основни принципи њиховог пројектовања. Садржај теоријског дијела ће обухватити: а) историјски преглед развоја индустрије, б) приказ савремених пракси архитектонског пројектовања ове врсте објеката, в) урбанистичке аспекте њихове локације и организације садржаја на нивоу парцеле, комплекса и пословне зоне, г) преглед подјела и врста индустријских и пратећих објеката, д) анализу просторно-организационих шема специфичних функционалних цјелина, њ) упознавање са специфичним техничко-технолошким захтјевима индустријских објеката у погледу организације процеса рада, организације унутрашњег транспорта, опремања простора, нивоа комфора, безбједности на раду, е) преглед карактеристичних типова конструктивних склопова индустријских зграда, ж) преглед критеријума за избор и примјену материјала у обликовању и опремању индустријских објеката и з) архитектуру и обликовање индустријских објеката. Као важан аспект савременог приступа пројектовању индустријских објеката истиче се преиспитивање улоге, значаја и утицаја квалитета радног мјеста на квалитет радног живота, здравља радника и продуктивност рада - изналагање оптималних модела за максимизацију профита уз поштовање хуманих принципа пројектовања. Акцент практичног дијела је на изучавању принципа пројектовања и моделовања објеката средњег и великог предузетништва и на анализи примјера из реалног контекста.</p>					
Методe наставе и савладавање градива					
<p>Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу у виду стручних обилазака објеката малог предузетништва.</p>					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Фејзић, Е., Кевац, Л., Вујичић, Т., Тркуља, Т. (2010). Индустријски објекти - скрипта. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевински факултет. Аликалфић, В. (2004). Индустријски објекти и индустријски комплекси. Сарајево: Архитектонски факултет у Сарајеву. Дамјановић, В. (различите године издања). Индустријски комплекси и зграде. Београд: Грађевинска књига. Данчевић, Д. (1967). Индустријски објекти. Ниш: Заједница завода за заштиту на раду. 					

Облици провјере знања и оцјењивање		
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	60	35
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Пољопривредни објекти				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета јесте упознавање студента са проблематиком која се бави изучавањем пољопривредних објеката, те њихових карактеристика у односу на локацију, функцију и технолошки процес. Појашњава се одабир просторних структура примјерених овој врсти објеката, а кроз аплицирање одговарајућих конструктивних система, наглашавање карактеристичних архитектонско-обликовних компоненти и елемената. Студентима се приближава филозофија градње ових објеката у макро и микро окружењу, као и њихова интеграција у изграђену и природну околину, све у циљу овладавања методологијом пројектовања ове врсте објеката.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студенти ће бити у могућности да управљају процесом, приступом и методама пројектовања пољопривредних објеката и бити способни да их примијене у пројектовању фарми мањег капацитета.</p>					
Садржај предмета					
<p>Упознавање са типологијом пољопривредних објеката кроз: 1) анализу принципа и примјера рјешавања пољопривредних комплекса; 2) подјеле пољопривредних објеката; 3) анализу функционалних група пољопривредних објеката; 4) анализу технолошког процеса; 5) преглед критеријума за избор и примјену материјала у обликовању и опремању пољопривредних објеката и 6) анализу архитектонске форме и обликовање пољопривредних објеката.</p>					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
<p>Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу у виду стручних обилазака пољопривредних објеката.</p>					
Литература					
<p>1. Важић, Б., Тркуља, Т. и Ербез, М. (2018). Објекти у говедарству. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Пољопривредни факултет, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет. 2. Ербез, М., Тркуља, Т. (2018). Приручник за сточаре 2018: смјештај говеда. Сарајево: Геотест ба. 3. Којић, Б., Симоновић, Ђ. (1989). Пољопривредна архитектура. Пољопривредне зграде и комплекси: производња, складиштење и прерада. Београд: Грађевинска књига.</p>					
Облици провјере знања и оцјенивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		60		35	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Тања Тркуља, доцент					

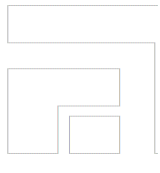
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Вино и архитектура					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ предмета јесте упознавање студента са предметном области која се бави изучавањем односа вино - архитектура, тј. савременим тенденцијама у пројектовању винарија и винских подрума. Тежиште је развијање вјештине пројектовања овог типа објеката уз истицање његових карактеристика, значаја и потенцијала. Студентима се приближава филозофија градње ових објеката у макро и микро окружењу, као и њихова интеграција у изграђену и природну околину, а све у циљу овладавања методологијом пројектовања.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
Након успешног завршетка овог предмета, студенти ће бити у могућности да управљају процесом, приступом и методама пројектовања винарија и винских подрума.						
Садржај предмета						
<p>Упознавање са процесом пројектовања винарија и винских подрума кроз: 1) упознавање са карактеристикама виноградарства и винарства кроз историјски развој; 2) упознавање са узгојем винове лозе и производње вина; 3) упознавање са сортама грожђа за производњу врхунских, квалитетних и стоних вина; 4) анализу објеката за прераду грожђа, и његу и чување вина; 5) технологију производње бијелих и црвених вина; 6) анализу функционалних група винарије; 7) развој модерног подрумарства - винских подрума и 8) савремене тенденције у обликовању и материјализацији винарија. Акценат практичног дијела је на изучавању принципа пројектовања, организације простора, обликовања и материјализације винарија и винских подрума.</p>						
Методџе наставџе и савладавање градива						
Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу.						
Литература						
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бељо, Ј. и сар. (2014). Атлас виноградарства и винарства Босне и Херцеговине. Универзитет у Мостару. 2. Duhme, D., Friederichs, K. (2012). Wine and Architecture. Detail Special. 3. Hinkle, R.P. (2009). The Architecture of Wine: Clos Pegase Winery. Clos Pegase Winery 4. Webb, M. (2006). Adventurous Wine Architecture. Australia: The Images Publishing Group Pty Ltd. 5. Eue, R., Gust, K., Seiler, C. (2005). Wine Architecture: The Winery Boom. Hatje Cantz. 						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
5		60		35		
Посџбна назнака за предмет						
Име и презимџе наставника који је припремио податке:						
др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Спортски објекти				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања о приступима, методологији и процесу пројектовања спортских објеката.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска и практична знања из области пројектовања спортских објеката.					
Садржај предмета					
У теоријском дијелу наставе обрађиваће се специфичности спортских објеката и основни принципи и приступи њиховог пројектовања. Садржај теоријског дијела ће обухватити: а) опште карактеристике спортских објеката, историјски развој и врсте спортских објеката, б) урбанистичке аспекте њихове локације и урбанистичко техничке услове за размјештај и организацију спортских садржаја на нивоу парцеле, в) функционалне шеме и просторну организацију спортских и пратећих садржаја, г) упознавање са специфичним техничким захтјевима у погледу организације осигурања спортских објеката, флексибилности организације унутрашњих простора, опремања простора и нивоа комфора, д) преглед конструктивних склопова примјенивих за ову врсту објеката, њ) преглед савремених приступа у обликовању спортских објеката. У практичном дијелу наставе студенти ће критички анализирати праксе и приступе у пројектовању и обликовању спортских објеката.					
Методе наставе и савладавање градива					
Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу у виду стручних обилазака спортских објеката.					
Литература					
1. Илић, Слобода (1998) Спортски објекти. Београд, Издавач: аутор, 2. Митровић, Милан (1981) Спортски објекти – Садржаји и обележја игре и спорта у стамбеној средини и насељу. Београд: Универзитет у Београду Архитектонски факултет 3. Nojfert Ernst (1988) Arhitektonsko projektovanje (četvrto izdanje), Beograd: DIP “Građevinska knjiga”					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		60		35	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Тијана Вујичић					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Архитектура кризних ситуација					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Диана Ступар, доцент; др Миланко Станковић, професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Студио пројекат 1, 2, 3 и 4						
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ предмета је упознавање студента са различитим сценаријима кризних ситуација које као узрок подразумијевају широк дијапазон климатских и друштвених промјена са њиховим импликацијама и адекватним просторним рјешењима у грађеним просторима. У ужем смислу циљ се односи на пројектовање специфичних просторно-обликовних одговора на задате кризне контексте.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће бити способан да сагледа специфичне архитектонске структуре, чиме стиче способност и вјештину анализе конкретних просторних проблема, на основу чега је у могућности да понуди адекватна просторна рјешења у складу са појединачним задацима.</p>						
Садржај предмета						
<p>Предмет спада у групу предмета пројектантског карактера, са фокусом на посебне проблеме у пројектовању узроковане специфичним глобалним кризама (поплаве, земљотреси, рат, избјеглиштво, итд) Задаци се тичу различитих контекста и корисника и могу бити обрађивани у различитим скалама. У оквиру теоријског дијела студентима се презентују савремена функционална и технолошка архитектонска достигнућа, са нагласком на њихову примјењивост у односу на специфичности задатка. Задатак се састоји у томе да студент схвати специфичност дате ситуације/контекста/корисника и да кроз графички рад савлада функционално технолошке везе и појавност посебних архитектонских објеката. Испит у облику теста, конципиран је тако да студент на испиту треба да докаже да је током предавања схватио и унаприједио специфична знања из области посебних проблема пројектовања.</p>						
Методe наставе и савладавање градива						
<p>Предавања, умјетничке радионице, графичке вјежбе, консултације и испит . Интерактиви наставни процес кроз предавања и вјежбе који резултује графичким радом и испитом.</p>						
Литература						
<ul style="list-style-type: none"> - Zumthor Peter. Misliti arhitekturu. Zagreb:AGM, 2003. - Smith P. (2005) Architecture in the climate of change, Oxford: Architectural Press - Živanović, I i ostali (2016) Responsive house, Banja Luka: AGGF 						
Облици провјере знања и оцјењивање						
<p>Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у дискусијама, презентацијама и разради графичког рада. Услови за предају завршног елабората су: редовно похађање предавања, вјежби и урађени сви задаци према фазама терминског плана.</p>						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10		60		30		
Посебна назнака за предмет						
-						

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Диана Ступар, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Пројектовање објеката образовања				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Диана Ступар, доцент; др Маја Милић Алексић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 1, 2, 3 и 4					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Упознавање студената са специфичностима простора за едукацију и објеката образовања. Предавања имају за циљ да дају информације о развоју и планирању ове врсте објеката, њиховом типологијом, као и упознавање са функционалним карактеристикама истих. На примјерима свјетске архитектуре анализирају се савремене тенденције у обликовању и примјени савремених материјала и технологија.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Предмет спада у групу предмета пројектантског карактера непосредно везаних за тему - објекти и простори јавног карактера. Ово је предмет који студенте уводи у нову тему просторних односа - образовања, социјализације, педагогије и игре. Студенти усвајају знања о пројектовању простора школа и вртића, и у стању су да примјењују различите просторно функционалне шеме у циљу добијања квалитетних простора за учење, боравак и игру дјец</p>					
Садржај предмета					
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се сљедеће теме: Упознавање са типологијом школских и предшколских објеката; Структурална анализа главних елемената; Анализа основних функционалних група; Просторно-организациона шема функционалних група; Архитектоника, конструктивни ситеми и примјена материјала у обликовању и опремању објеката образовног карактера; Улога, значај и позиција отворених и заједничких простора за боравак, учење, игру и комуникацију; примјери савременог приступа пројектовања објеката за образовање.</p>					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
<p>Интерактивни наставни процес кроз умјетничке радионице и вјежбе. Различити видови предавања, радионица и индивидуалног вођења кроз процес пројектовања. Предавања, умјетничке радионице, вјежбе (израда графичког рада), консултације и испит .</p>					
Литература					
<ul style="list-style-type: none"> - Dudek M., (2006) Schools and Kindergartens, Birkhauser - Hildegard Auf-Franić i suradnici, (2004) Osnovne škole, programiranje, planiranje i projektiranje, Golden marketing - Tehnička knjiga, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb - Hertzberger, H. (2008). Space and Learning. Rotterdam: 010 Publishers 					
Облици провјере знања и оцјењивање					

члан 44 Правила студирања

Оцјењивање се врши додјеливањем бодова за сваки облик активности, као и путем провјере знања у току семестра (обавезне наставне активности) и на завршном испиту, а у складу са ECTS правилима

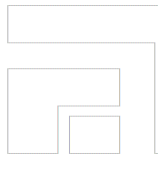
члан 46 Правила студирања

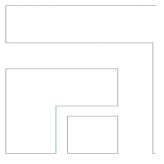
Након завршетка наставе и завршног испита наставник одређује укупни број освојених бодова и формира коначну оцјену за сваког студента, урачунавајући бодове освојене за активности у току наставе, на предиспитним провјерама и на завршном испиту.

Укупан број освојених бодова и завршну оцјену наставник уноси у испитну пријаву и заједнички списак/извјештај о одржаном испиту који заједно са испитним пријавама доставља студентској служби факултета/Академије умјетности, а у индекс се уноси пролазна завршна оцјена.

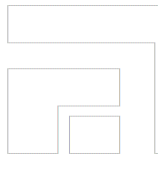
Збир бодова не сме премаћи 100. Избрисати текст појашњења из ћелије у финализацији документа.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	60	30
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Диана Ступар, доцент		

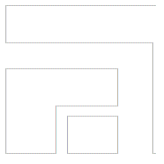
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Архитектонско пројектовање у реалном контексту				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Малина Чворо, доцент; др Саша Чворо, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са методологијом повезивања архитектонских елемената у комплексне функционалне цјелине и логичне конструктивне склопове који су усклађени са елементима окружења. Стицање искуства у примјени теоријских сазнања о елементима архитектуре, урбанизма и архитектонских технологија у рјешавању практичних задатака током поступка пројектовања.					
Исходи учења (стечена знања)					
Развијање вјештине пројектовања различитих вишенамјенских архитектонских објеката са стамбеним, пословним и услужним садржајима, те припадајућим отвореним просторима на конкретној задатој локацији у специфичном окружењу. Од урбанистичке и архитектонске анализе затеченог, преко концепта и идејног рјешења до идејног пројекта.					
Садржај предмета					
Позиција, улога и значај програма у савременој архитектури. Потребе за грађеним простором. Функције грађеног простора. Архитектонски програм као артикулација структуре потреба локалног тржишта. Просторни систем као артикулација структуре функција. Форма као завршни продукт архитектонског мишљења. Студије конкретног случаја.					
Методје наставе и савладавање градива					
Настава се одвија у форми студио-пројекта са индивидуалним и групним консултацијама те отвореним дискусијама о пројектима. Предавања, вјежбе, консултације, теренски рад. Испит се полаже јавном одбраном пројектног елабората у испитном року.					
Литература					
1. PAUL FEYERABEND, Against Method, Outline of an Anarchistic Theory of Knowledge, London, Humanities Press 1975. 2. Bernard Tschum, Content, Context, Concept., MIT Press 2005. 3. Bernard Tschumi. "Spaces & Events" in: Architecture and Disjunction: Cambridge/MIT Press 1994. 4. Baylon, Mate. Stan u Beogradu. Publikacija materijala sa poslediplomskih studija Arhitektonskog fakulteta, kurs Stanovanje 1979-1981, sveska 54. Beograd: Arhitektonski fakultet, 1980. 5. Благојевић, Љиљана. Модерна кућа у Београду 1920-45. Београд: Задужбина Андрејевић, 2000. 6. Y Gausa, Manuel. Housing: New Alternatives: New Systems. Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser; Barcelona: Actar, 2002.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
	Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит		
	10	80	10		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Малина Чворо, доцент; др Саша Чворо, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Урбана структура и реконструкција					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Малина Чворо, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Упознавање студената са феноменом града, који се посматра морфогенетски, у склопу историјског континуитета његовог настанка, развоја и промјена кроз вријеме. Циљ предмета је да се путем урбанистичког истраживања и урбанистичког пројектовања омогући поновно оживљавање и обликовање изграђеног простора, а за дати простор то је могуће постићи реконструкцијом, ремоделацијом, конзервацијом или рестаурацијом, као и потпуно новом изградњом нових цјелина или појединачних објеката.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Развијање вјештине урбанистичког пројектовања сложених цјелина на задатој локацији у изграђеном специфичном окружењу од урбанистичке анализе затеченог стања, преко концепта до идејног рјешења. Изучавање културног идентитета у функцији разумјевања начина кориштења простора града.</p>						
Садржај предмета						
<p>Основне одреднице урбане структуре. Положај градских структура и дистрибуција њихових елемената. Величина у функцији димензионисања простора града. Облик градских простора. Функција градских простора. Однос функције и физичке структуре града. Методологија урбане реконструкције. Културни идентитет. Трансформација урбане структуре. Очување историјских цјелина и реконструкција у заштићеним цјелинама. Урбана реконструкција и проблеми континуитета. Студије конкретног случаја.</p>						
Методје наставе и савладавање градива						
<p>Настава се одвија у форми студио-пројекта са индивидуалним и групним консултацијама те отвореним дискусијама о пројектима. Предавања, вјежбе, консултације, теренски рад. Испит се полаже јавном одбраном пројектног елабората у испитном року.</p>						
Литература						
<ol style="list-style-type: none"> 1. В.Ђокић: Град и градски трг, урбана морфологија, Архитектонски факултет у Београду, 2004. год. 2. Кевин Линч: Слика једног града, Грађевинска књига 1974 год. 3. Б.Максимовић: Урбанизам, основи пројектовања градова, Грађевинска књига, Београд 1957 4. Е.В.Лазаревић Обнова градова у новом миленијуму, Ц.М. Студио, Београд 2003. год 5. Prominski, Martin / Stokman, Antje / Stimberg, Daniel / Voermanek, Hinnerk / Zeller, Susanne: River. Space.Design Planning Strategies, Methods and Projects for Urban Rivers, BIRKHÄUSER 2012 6. Y Gausa, Manuel. Housing: New Alternatives: New Systems. Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser; Barcelona: Actar, 2002. 						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10		80		10		

Посебна назнака за предмет
Име и презиме наставника који је припремио податке:
др Малина Чворо, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Урбана економија					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Бранкица Милојевић, в. професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
Овладавање финансијским показатељима који се односе на урбане зоне, препознавање односа карактеристика локације и економских параметара.						
Исходи учења (стечена знања)						
Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће бити у могућности да разумије планирање, функционисање и управљање урбаним развојем и влада способностима стручног избора исплативих локација.						
Садржај предмета						
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се сљедеће теме:</p> <p>Уводна разматрања: политика реконструкције, ревитализације и урбане обнове; Пројекције и модели становништва – математички, аналитички метод (метод компонената), аналитичко-синтетички модели, пројекција радне снаге; Теорија локације – економски принципи, заузетост, изграђеност, стечени трошкови, пројекција трошкова, исплативост, повраћај инвестиције, период повраћаја инвестиције; Утицај тржишта на формирање градова; Грађевинско земљиште, коришћење и трошкови; Стечени трошкови; Пројекција развоја, анализа Cost-benefit, ограничења у развоју; Економски аспект развоја градова и насеља; Функционисање локалне политике у урбани развој; Урбана економија и урбана регулатива; Раст градова, величина градова; Транспорт, јавне површине, изградња, локална управа, редукација ризика од загађења, непогода, катастрофалних догађаја; Клима, одрживи развој, зелена градња; Образовање, криминал, јавни сервис; Анализа стања у нас , у окружењу и европска и светска пракса</p> <p>Рад на вјежбама:</p> <p>1-7 Анализа конкретне локације: изграђеност, заузетост, саобраћај, привреда, становништво, веза у систему; 8-15 Израда елабората са финансијско-економским показатељима одабране локације: цена, расељавање, градско земљиште, припремање и опремање локације, објекти и инфраструктура</p>						
Методџ наставџ и савладавање градива						
Предавања, вјежбе.						
Литература						
<p>Arthur O`Sullivan “Urban Economics”, McGraw-Hill, 2012.</p> <p>Горан Милићевић „Урбана економика“, Економски факултет, Београд, 1990.</p> <p>Горан Ћировић „Грађевинска економија“, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2017.</p> <p>Горан Ћировић „Управљање инвестицијама“, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2017.</p> <p>Горан Ћировић, Марина Николић-Топаловић, Слободан Јововић „Урбанистичко-грађевинске процедуре“, Висока грађевинско-геодетска школа, Београд, 2017.</p>						
Облици провјере знања и оцјењивање						

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	50	40
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Горан Ћировић, професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Урбана мобилност					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Невена Новаковић, доцент; Анита Милаковић, виши асистент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ изучавања предмета је упознавање студената са савременим проблемима урбаних средина када је у питању кретање људи и возила, као и савремених концепата урбане мобилности који се постављају као потенцијална рјешења из перспективе урбанистичког планирања и урбаног дизајна. Студенти ће се упознати, прије свега, са просторним, еколошким, социјалним и функционалним аспектима проблема урбане мобилности у контексту ширења градова, раста периферије, згушњавања урбаних центара и других аспеката урбанизације. Затим, упознати неке од концептуалних система одрживе урбане мобилности, као и њихове основне просторне карактеристике и компоненте.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Разумијевање концепта урбане мобилности као важног садржаја у урбанистичком планирању и дизајнирању здравих, живих, сигурних и функционалних урбаних средина; Познавање кључних концептуалних система (одрживе) урбане мобилности на нивоу пјешачког и бициклическог саобраћаја и система јавног градског превоза; Познавање основних просторних елемената у различитим размјерама које су важне у контексту урбанистичког планирања и урбаног дизајна система (одрживе) урбане мобилности; Развој вјештина вербалне, графичке и текстуалне презентације резултата теоријског истраживања.</p>						
Садржај предмета						
<p>У оквиру предмета ће се изучавати: кратки историјски преглед развоја система урбаног транспорта људи и робе, паралелно са промјенама пјешачке перспективе кретања кроз град; еколошки, социјални, функционални и просторни проблеми урбане мобилности у контексту савремене урбанизације; улога дисциплина урбанистичког планирања и урбаног дизајна у креирању и регулацији урбане мобилности; кратки преглед кроз савремене концептуалне системе урбане мобилности који теже ка еколошкој одрживости, социјалној равноправности, функционалној и просторној интеграцији; просторни аспекти и компоненте различитих размјера који су важни у контексту планирања и обликовања система урбане мобилности.</p>						
Методe наставе и савладавање градива						
<p>Интерактивни наставни процес кроз теоријска предавања, дискусије, индивидуалне консултације наставника са студентима и рад студената на семестралном задатку.</p>						
Литература						
<p>Maletin, Mihailo. 1992. <i>Gradske saobraćajnice</i>. Beograd: Građevinska knjiga. Sumantran, Venkat, Charles Fine, David Gonsalvez. 2017. <i>Faster, Smarter, Greener: The Future of the Car and Urban Mobility</i>. The MIT Press. Cervero, Robert, Erick Guerra, Stefan Al. 2017. <i>Beyond Mobility: Planning Cities for People and Places</i>. Island Press. Berrone, Pascual, Joan Enric Ricart Costa, Ana Duch T-Figueras. 2016. <i>Cities and Mobility & Transportation: Towards the next generation of urban mobility</i>. CreateSpace Independent Publishing Platform. Bacon, Edmund. 1985. <i>Design of cities</i>. Harmondsworth: Penguin Books.</p>						

Облици провјере знања и оцјењивање

Од студената се очекује редовно похађање и активно учествовање у свим облицима наставе. Предиспитне обавезе подразумијевају радну и финалну презентацију семестралног задатка, као и позитивно оцјењен семестрални задатак (есеј са графичким илустрацијама). Испит је писмена провјера стеченог знања.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20

Посебна назнака за предмет**Име и презиме наставника који је припремио податке:**

др Невена Новаковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Управљање урбаним развојем					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Бранкица Милојевић, в. професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената са системом и механизмима управљања урбаним развојем на националном и локаланом нивоу. Прецизније, циљеви су упознавање са стратешким управљањем урбаним развојем, те институционалним, регулаторним, финансијским, економским, друштвеним, еколошким и планерским механизмима којима се остварује одрживо управљање урбаним развојем.</p> <p>Крајњи циљ предмета је оспособљавање студената да након успјешно завршеног предмета, свеобухватно сагледавају урбани развој и своју улогу, као стручњака у том процесу.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Описује и тумачи стратешке приступе управљању урбаним развојем на националном и локалном нивоу; - Наводи и описује стратешке елементе урбаног развоја градова; - Описује и тумачи регулаторни и институционални оквир управљања урбаним развојем на територији Републике Српске; - Описује финансијске, економске, друштвене, еколошке и планерске механизме за стратешки урбани развој; - Сумира све утицаје на урбани развој и њихов међусобни однос. 						
Садржај предмета						
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се сљедеће теме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увод у предмет и подручје изучавања; - Стратегије одрживог урбаног развоја градова –глобални ниво; - Стратегије одрживог урбаног развоја на нивоу Републике Српске; - Стратегије одрживог урбаног развоја –ниво града; - Регулаторни и институционални оквир управљања урбаним развојем на територији Републике Српске; - Финансијски и економски механизми управљања одрживим урбаним развојем; Приватно-јавно партнерство; - Друштвени механизми управљања одрживим урбаним развојем; Партиципација, колаборација, едукација; Отпорност градова на друштвено-економске промјене; Однос приватног и јавног интереса; - Еколошки механизми управљања одрживим урбаним развојем; Отпорност градова на климатске промјене; - Планерски механизми у функцији одрживог управљања урбаним развојем; Улога урбаниста; Интегрално планирање; - Брендмирање градова. 						
Методe наставe и савладавање градива						
Предавања и семинари						
Литература						

1. Kubović, B. (1974). *Regionalna ekonomika*. Informator Zagreb. Zagreb.
2. Беговић, Б. (1995). *Економика урбанистичког планирања*. CES. Београд.
3. Михаљевић, Г. (2002). *Имати и бити*. Бгд., Бар, Грађани. Бар.
4. Вујошевић, М., Петрић, Ј. Едс. (2009). *Regional Development, Spatial Planning and Strategic Governance*. IAUS. Belgrade.
5. Милојевић, Б. (2015). *Градови у промјенама-урбане форме, трансформације, утицаји*. Универзитет у Бањој Луци, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бањалука.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	60	30

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Бранкица Милојевић, в. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Урбана регенерација				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Дијана Симоновић, доцент; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 5 - Урбане цјелине. Потребна предзнања (тежишно): (У) Разумевање методологије урбанистичког планирања и праксе уређења простора и грађења. Остала предзнања: (АП) принципи и вештине пројектовања архитектонских вишефункционалних комплекса.			За слушање предмета – завршене предиспитне обавезе у Студио пројекту 5. За полагање предмета – положен испит из Студио пројекта 5 – Урбане цјелине.		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ је сагледавање проблема у ширем контексту и развијање вјештине пројектовања уз примену савремених метода и техника архитектонског и урбанистичког пројектовања, као и упознавање студената са истраживачким методама у урбанистичком пројектовању и дизајну и њихова примјена на конкретним задацима у рехабилитацији изграђених и девастираних подручја. Његовање креативног односа према наслеђеним структурама, са нагласком на културнуој димензији идентитета и пројектовање у савременим оквирима. Активна примјена принципа пројектовања утемељених на приступачности, животности, одрживости и разноврсности.					
Исходи учења (стечена знања)					
Обученост студената да истраже различите проблеме регенерације специфичних комплекса неке просторне цјелине или дистрикта – за израду урбанистичко-архитектонског пројекта од цјелине до објекта					
Садржај предмета					
Урбана регенерација као активан метод урбане обнове. Методе, принципи, технике и алати урбане регенерације. Културолошки обрасци и приступи регенерацији. Просторни обрасци и приступи регенерацији. Урбана регенерација као покретач развоја. Урбана регенерација историјског градског језгра. Примјери урбане регенерације из свјетске праксе. Кроз урбанистичко-архитектонски пројекат студенти треба да истраже различите проблеме регенерације и рециклаже специфичних комплекса неког просторног колплекса или дистрикта – од цјелине до објекта. Истраживање се спроводи на конкретном простору. Предвиђен обилазак локације. Акценат је на истраживању могућности регенерације девастираних или запостављених градских простора и комплекса и предлог интервенције (излазни производ) у виду мастер плана регенерације и елемената идејног урбанистичког пројекта.					
Методe наставе и савладавање градива					
Настава се одвија кроз комбинацију више разноврсних облика рада: предавања, интерактивни облици наставе, анализа случајева, индивидуални и групни пројекти, истраживачки пројекти, презентације, графички радови.					
Литература					

Rogers, R. R., Towards an Urban Renaissance: Final Report of the Urban Task Force, London: Chaird by Lord of Riverside, 2000.

Turner, T., City as a Landscape: A Post-Postmodern View of Design and Planning, London: E&FN SPON, 1996.

Lazarević Bajec, N. Maruna, M., Strateški urbani dizajn i kulturna raznolikost /Strategic Urban Design and Cultural Diversity, Beograd: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu/ Belgrade: Faculty of Architecture Belgrade, 2009.

Dovey Kim: Framing Places: mediating power in built form, Routledge, London, New York, 1999.

Richard, T., LeGates, Frederic Stout: The City Reader, Routledge, 2003.

Облици провјере знања и оцјењивање

Предиспитне обавезе су колоквијуми. Завршни испит је усмена презентација графичког рада и оцена графичког рада.

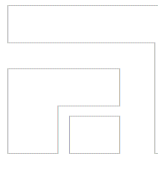
Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	20	70

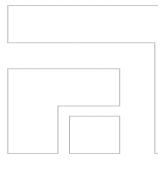
Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дијана Симоновић, доцент

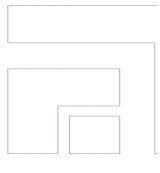
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Интегрална заштита градитељског наслеђа					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Упознавање студената са проблемима техничке заштите наслеђа, од превентивне заштите до реконструкције. Однос према градитељском наслеђу и његовој обнови у савременом добу. Остваривање садејства заштите природног и градитељског наслеђа у условима одрживог развоја. Разумевање процеса који доводе до укључивања различитих актера у заштиту наслеђа.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Владање знањима из области савремене методологије заштите наслеђа, могућност дефинисања начина валоризације споменичких вриједности на изабраном примјеру, одређивање мјера технике заштите.</p>						
Садржај предмета						
<p>Прве идеје о заштити градитељског наслеђа и методе; Савремена методологија заштите; Методе истраживања, формирање документације и припрема пројектне документације; Валоризација културних добара; Техничке мјере заштите градитељског наслеђа; Савремени принципи у заштити градитељског наслеђа; Техничка заштита споменика културе у условима приватног власништва; Проблем техничке заштите у активним религијским објектима; Адаптација споменика културе; Различити облици презентације; Приоритети заштите и одрживог коришћења природног и културног наслеђа; Културни пејзаж...</p>						
Методе наставе и савладавање градива						
Предавања, вјежбе, консултације.						
Литература						
<p>Стојановић, В. Одрживи развој туризма и животне средине, ПМФ Нови Сад, Универзитет у Новом Саду, 2006.</p> <p>Оквирна конвенција Савјета Европе о вриједности културног наслеђа за друштво, Фаро, 2005.</p> <p>L. Durbin, Architectural Tiles: Conservation and Restoration From the Medieval Period to the Twentieth Century, Butterworth-Heinemann, An imprint of Elsevier, Amsterdam, Boston, Heildeberg, London, New York, Oxford Paris, San Diego, San Francisko, Singapore, Sydney, First published 2005.</p> <p>UNESCO World Heritage Centre, Vienna Memorandum on World Heritage and Contemporary Architecture— Managing the Historic Landscape, Vienna, UNESCO WHC, 2005</p>						
Облици провјере знања и оцјењивање						
	Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит			
	5	25	70			
Посебна назнака за предмет						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						
др Милијана Окиљ, доцент						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	II циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Менаџмент и културна политика у заштити наслеђа				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са савременим теоријама и праксама менаџмента у култури и културне политике наслеђа.					
Исходи учења (стечена знања)					
Знања и вјештине неопходне за управљање и у домену маркетинга и промоције културног наслеђа.					
Садржај предмета					
<ul style="list-style-type: none"> -Менаџмент пројеката заштите и ревитализације; -Установе заштите; - Културна политика наслеђа; -Међународне организације: УНЕСКО, ИКОМ, ИКОМОС, Савјет Европе и др; -Маркетинг менаџмент културног наслеђа (политике идентитета и маркетиншке стратегије); - Менаџмент и политика туризма (културног и креативног туризма, музејског туризма, туризма археолошких и тематских паркова, путева културе и сл). 					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. М. Dragičević Šešić, B. Stojković, Kultura, menadžment, animacija, marketing, Clio, Beograd, četvrto izdanje, 2003. 2. Весна Ђукић, Држава и култура, Студије савремене културне политике, Институт за позориште, филм, радио и телевизију, Београд, 2012. 3. V.Đukić Dojčinović, Kulturni turizam, menadžment i razvojne strategije, Clio, Beograd, 2005. 					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		35		60	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Милијана Окиљ, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	II циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Културни аспекти планирања				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Стицање основног знања о културним добрима и њиховом третману у просторно-планским документима. Циљ је да се развијају способности студената да анализирају карактер и вриједности амбијента, основне природне, функционалне, просторне и ликовне елементе који дефинишу простор и које треба очувати, као и развијање креативност студената у тражењу могућности њиховог реафирмисања и унапређења кроз планирање.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Знања и способности везане за очување и унапређење историјских амбијента и планирање у складу са њиховим културно-историјским вриједностима, просторним карактеристикама и савременим потребама. Сичу се специјалистичка знања везана за основне теоријске принципе и практичне приступе истраживању и валоризацији заштићених цјелина, предјела и грађевина. Интегрисани, широк поглед на урбане и руралне средине и разумијевање историјских објеката, као саставних дијелова окружења.</p>					
Садржај предмета					
<p>Култура као стратешки урбани ресурс Културни пејзаж као баштина, материјална култура као баштина Културно-историјско наслеђе као фактор развоја туризма Стратегија обнове и мјесто културног наслеђа у просторним и урбанистичким плановима Културно планирање Анализа карактеристичних примјера валоризације и заштите историјских урбаних цјелина у нашој земљи и свијету</p>					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Graham B, Ashwort G.J. i Tunbridge J.E, A Geography of Heritage, London 2000. Landscape and Urban Planning, www.elsevier.com/locate/landurbplan Fransoaz ŠOE, Urbanizam utopija i stvarnost, Beograd 1978. Mamford, L, Grad u Istoriji, Beograd, 2003. 					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		15		80	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Милијана Окиљ, доцент					

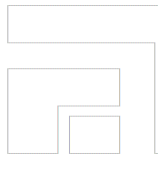
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	II циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Урбана конзервација				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Оспособљавање студента да ефикасно открије, одабере и стави у функцију конкретног посла урбане обнове историјску функцију града					
Исходи учења (стечена знања)					
Познавање основних параметара мултидисциплинарне историјске анализе поријекла карактеристика процеса промјена у структури града. Основно знање које омогућава посматрање града у историјског перспективи.					
Садржај предмета					
Основне карактеристике стања грађене средине, Друштвени природни и технолошки параметри који одређују грађену средину, Анализа затечене урбане структуре, Трансформација грађене средине, Ревитализација историјских амбијената, Интегрални приступ у очувању архитектонског комплекса историјског градског језгра					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Којић, Б. Стари балкански градови, вароши и варошице, Београд, 1976. 2. Kostof, S. A History of Architecture - Settings and Rituals, New York, 1995. 3. Kostof, S. The City Shaped -Urban Patterns and Meanings Through History, London, 1991. 4. Milić, B. Razvoj grada kroz stoljeća I, II i III, Zagreb, 1994 –2002. 5. Nan E., Postmoderni urbanizam, Beograd, 2002. 6. Mamford L., Grad u Istoriji, Book& Marso, Beograd 2006. 7. Roberts, P. & Sykes, H. Urban Regeneration, Sage Publications, 1999 					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		35		60	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Милијана Окиљ, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Теорије архитектуре и урбанизма				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	2	1	4
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Изучавање и разумијевања теорија архитектуре и урбанизма од Витрувија до 21. вијека. Циљ је савладавање и усвајање теоретских основа на којима су базирани принципи по развоја грађене средине западних цивилизација, као искре за стварање сопствене мисли и критичког односа према савременом друштву које је конзумент и извор савремених теорија.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Базично разумијевање онтолошког у архитектури и урбанизму зависи од квалитета критичке мисли и приступа анализи посматраног дјела архитектура, комплекса или града. Студенти ће стећи знање о развоју теоретских ставова од Витрувија преко ренесансе до 21. вијека, комплетирајући слику о узрочно-посљедичним везама друштвених прилика, политике, религије и других фактора са развојем физичких продуката рада архитеката и урбаниста. Најзначајнији исход је побуђивање самосвјесности студената о важности развоја сопственог става и моћи објективног приступа проблематици у савременом добу.</p>					
Садржај предмета					
<p>Прва цјелина наставе се односи на историјских развој теоретских мисли архитектуре и урбанизма, са почетком у античким временима све до индустријске револуције. Друга цјелина се односи на период модерне и савременог доба, док посљедња има за тему тренутне токове у овој области. Рад на предмету се у односу на посматрану тематику обавља, поред предавања, кроз дискусије, радионице, самостални истраживачки рад, писање есеја и развој сопственог критичког приступа проблематици.</p>					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци (есеји), радионице, екскурзије, консултације					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vitruvius The Ten Books on Architecture, 2. Andrea Palladio, The Four Books of Architecture, Dover Publications, 1965. 3. Ruskin, John. Seven Lamps of Architecture, 1849. 4. Laugier, An Essay on Architecture, trans. by W. & A. Herrmann 5. Semper, Gottfried. The four elements of Architecture and other Writings, translated by Mallgrave and Herrmann, Cambridge, pp. 101-110. 6. Adolf Loos, "Ornament and Crime," (1908). 7. Le Corbusier. Towards a New Architecture. Mineola: Dover Publications, Inc. 1986. 8. Aldo Rossi. The Architecture of the City (only chapter 1) 					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		80		15	
Посебна назнака за предмет					

Обавезно присуство настави. Дозвољени изостанци у складу са Правилима студирања.

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Мирослав Малиновић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Народно градитељство				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са основним типовима објеката народног градитељства и односом према њимау савременом добу. Упознавањем са условима који су довели до појаве појединих типова.					
Исходи учења (стечена знања)					
Основна знања о народном градитељству, његовом очувању и презентацији у савременом добу.					
Садржај предмета					
Друштвени и културни услови појединих периода, утицаји из непосредног и ширег окружења Основни градитељски типови Регионална подјела Херцеговачка кућа Динарска кућа брдско-планинских предјела Куће Подриња, Посавине и Семберије Сакрално градитељство у духу народне архитектуре Музеји на отвореном Употреба народног градитељства у туристичке сврхе					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. ВАСИЋ, М. Насеља на Балканском полуострву од XVI до XVIII вијека, Академија наука и умјетности Републике Српске, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2005. 2. ВЛАДИЋ-КРСТИЋ, Б. Народни живот и култура Срба у Источној Херцеговини, Музеј Херцеговине у Требињу - Етнографски музеј у Београду, Београд, 1999. 3. ВУКСАНОВИЋ, Д. Традиционална архитектура Црне Горе и биоклиматизам, Задужбина Андрејевић, Београд, 1998. 4. ГИЉФЕРДИНГ, А. Путовање по Херцеговини, Босни и Старој Србији, Веселин Маслеша, Сарајево, 1972. 5. ДЕРОКО, А. Народно неимарство, Српска академија наука и уметности, Београд, 1968. 6. ДЕРОКО, А. Фолклорна архитектура у Југославији, Научна књига, Београд, 1974. 7. КАДИЋ, М. Старинска сеоска кућа у Босни и Херцеговини, Библиотека Културно наслеђе, Сарајево, 1967. 8. ОКИЉ, М, ГЛИГОРИЋ, С/Okiļ, M, Gligoric, S, Атлас народног градитељства Републике Српске/Traditional Buildings in Republika Srpska, Бања Лука/Vanja Luka, 2016. 9. ФИНДРИК, Р. Динарска брвнара, Сирогојно: Музеј „Старо село“, Сирогојно, 1998. 10. ФИНДРИК, Р. Народна архитектура/путеви чувања и заштите, Друштво конзерватора Србије, Републички завод за заштиту споменика културе, Београд, 1985. 					

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	25	70
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Милијана Окиљ, доцент		

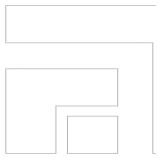
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Основе прорачуна дрвених конструкција				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
Мик	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Драган Милашиновић, професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Механика и отпорност материјала - услов за слушање Механика и отпорност материјала - услов за полагање			Одслушан Положен		
Циљеви изучавања предмета:					
Основе прорачуна и конструисања дрвених конструкција.					
Исходи учења (стечена знања)					
Савладавање основних поступака прорачуна и димензионисања дрвених конструкција. Развој креативности и способности за самостално формулисање и рјешавање инжењерских проблема.					
Садржај предмета					
Историјат, основни појмови, класе дрвета, ботаничке врсте дрвета, допуштени напони, оптерећења. Прорачун и конструисање дрвених штапова-савијање, центрични притисак и затезање, ексцентрични притисак и затезање. Прорачун и конструисање дрвених штапова-савијање, центрични притисак и затезање, ексцентрични притисак и затезање. Спојна средства у дрвеним конструкцијама. Везе и наставци у дрвеним конструкцијама (тесарске и статичке везе и наставци). Решетки носачи у дрвеним конструкцијама. Класични типови дрвених кровних конструкција. Љепљене ламелиране конструкције-основни појмови. Историјат, основни појмови, механичка и хемијска својства челичних конструкција, штапови, лимови, профилисани носачи, шупљи профили, хладно обликовани профили.					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавање и рачунске вјежбе. Учење и самостална израда годишњих и испитних задатака. Консултације.					
Литература					
Гојковић, М: Дрвене конструкције, Грађевински факултет универзитета у Београду, Београд, 1996. Гојковић, М, Стевановић Б, Комненовић М, Кузмановић С, Стојић Д: Дрвене конструкције, Грађевински факултет универзитета у Београду, Београд, 2007. Мурављов М: Зидане и дрвене конструкције, Грађевински факултет универзитета у Београду, Београд, 1996.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Обавезна је самостална израда 2 годишња задатка током семестра као услов изласка на колоквијуме и интегрални писмени дио испита. Студенти који не положи колоквијуме током семестра, излазе на интегрални писмени дио испита.					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		30		60	
Посебна назнака за предмет					

Име и презиме наставника који је припремио податке:
др Драган Милашиновић, професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Основе прорачуна зиданих конструкција				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	7	1	1	3
Наставници:	др Мато Уљаревић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
СТИЦАЊЕ ОСНОВНИХ ЗНАЊА О ПРОРАЧУНУ И ТЕХНОЛОГИЈОМ ПРОИЗВОДЊЕ И ИЗВОЂЕЊА ЗИДАНИХ КОНСТРУКЦИЈА					
Исходи учења (стечена знања)					
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА ИЗ ОБЛАСТИ ЗИДАНИХ КОНСТРУКЦИЈА (КАРАКТЕРИСТИКЕ, СПЕЦИФИЧНОСТИ, ВРСТЕ) И ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗА ТЕОРЕТСКИ И ПРАКТИЧАН РАД У ТОЈ ОБЛАСТИ.					
Садржај предмета					
<p>Уводно предавање, упознавање са предметом, дужности и обавезе студената, систем оцењивања. Историјски развој зиданих конструкција. Елементи за зидање (историјски развој и савремени елементи за зидање), везива у зиданим конструкцијама. Правила за зидање (камен, опека, блокови), технике зидања. Зидани конструктивни елементи, темељи, зидови, стубови, лукови, сводови, куполе, међуспратне конструкције, димњачки и вентилациони канали. Отвори у зидовима, укнуте у зидовима (укнутни зидови, вертикални и хоризонтални серклажи, дијафрагме, међуспратне конструкције), појам круте међуспратне конструкције. Армиране зидане конструкције. Оптерећења на зидане конструкције, утицаји од слегања, дејство земљотреса на зидане конструкције, деформабилност зиданих конструкција. Прорачун и димензионисање зиданих конструкција на вертикална и хоризонтална дејства, са акцентом на дејство сеизмичких сила. Ојачање (санација) каменних зиданих конструкција (с нагласком на грађевине споменичке баштине). Пројектовање и конструисање зиданих објеката.</p>					
Методe наставе и савладавање градива					
Аудиторна предавања, практичне вјежбе, други облици наставе и консултације. Израда семестралних и практичних задатака из предметне области уз консултације са сарадником или сарадницима на часу. Самостални рад студента, уз повремене консултације са наставником или сарадником, које нису у термину вјежбања.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Зидане и дрвене конструкције зграда, М. Мурављов, Б. Стевановић, Грађ. фак. Београд Зидане конструкције, књига 5 (стандарди), Грађ. факултет Београд, 1995. Еврокод 6, Прорачун зиданих конструкција Друга расположива литература и Интернет 					
Облици провјере знања и оцењивање					
Самостални годишњи задатак се брани током семестра у терминима предавања, вјежби или консултација. Услов за излазак на колоквиј је одбрањен семестрални задатак са њему припадајућим дијелом градива. Студенти полажу интегрални дио испита који се састоји од писменог и усменог испита. Свака од провјера се сматра успјешном уколико студент оствари минимално 51 % бодова предвиђених за провјеру знања. У табели испод се дају проценти који се могу освојити за поједине активности и провјере знања.					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	

0	50	50
Поседна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Мато Уљаревић, в. професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Параметарско моделовање					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	7	1	1	3	
Наставници:	др Маја Илић					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Нацртна геометрија			Положен испит			
Циљеви изучавања предмета:						
Циљ предмета је да се студенти упознају са концептом и могућностима параметарског принципа моделовања у архитектури, као и са софтверима који су им на располагању.						
Исходи учења (стечена знања)						
Студент ће бити оспособљен користи параметарске алате у моделовању, те да их примијени у процесу пројектовања у даљој пракси и образовању.						
Садржај предмета						
Увод у теорију и принципе параметарског моделовања. Примјена параметарског моделовања у архитектури. Упознавање техника и софтвера за параметарско моделовање и примјену у различитим размјерама. Принципи и могућности симулације унутар софтвера за параметарско пројектовање; Симулација кроз дигитални или физички модел.						
Методe наставe и савладавање градива						
Студенти ће се током семестра упознавати са теоријским дијелом предмета, радећи анализе и упознавајући се софтверима за рад кроз мање задатке. На крају семестра, студенти ће радити радионицу гдје ће кроз индивидуалне пројекте примијенити параметарске алате за моделовање кроз дигитални и физички модел.						
Литература						
Wassim Jabi (2013) <i>Parametric Design for Architecture</i> . Laurence King Publishing Michael Hensel, Achim Menges, Michael Weinstock (2004) <i>Emergence_ Morphogenetic Design Strategies</i> . Academy Press Patrik Schumacher (2016) <i>Parametricism 2.0: Rethinking Architecture's Agenda for the 21st Century</i> . Architectural Design Arturo Tedeschi (2014) <i>AAD Algorithms-Aided Design. Parametric strategies using Grasshopper</i> . Le Penseur Publisher Nick Dunn (2012) <i>Digital Fabrication in Architecture</i> . Laurence King Publishing						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10		50		40		
Посебна назнака за предмет						
могућност извођења наставе на енглеском језику						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						
др Маја Илић						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Технологија омотача зграда					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Дарија Гајић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је да се студенти упознају са савременим концептима пројектовања и извођења омотача зграда, са акцентом на енергетској ефикасности.</p> <p>Прецизније, циљ предмета је да студент схвати значај и утицај компоненти омотача енергетски ефикасних зграда – фасада и кровова које утичу на енергетски биланс зграде. Разматрају се технологије и техничка рјешења којима се остварују енергетски добици (добици топлотне и електричне енергије), природна вентилација и контрола дневног освјетљаја.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студент треба да усвоји основна знања из области архитектуре који су релевантни за енергетску ефикасност зграда, односно указивање на циљеве: одржавање и добијање топлоте у зградама спречавање прегријавања, децентрализацију вентилације и коришћење дневне свјетлости. Студенти ће бити у могућности да успостави релацију између технологије грађења, материјала и енергетске ефикасности омотача са аспекта техничких, функционалних и обликовних карактеристика.</p>						
Садржај предмета						
<ul style="list-style-type: none"> - Омотач зграде (спољашњи и унутрашњи утицаји: употреба, клима, конструкција и материјализација, законодавни оквир, историјски развој, енергетски ефикасни омотачи зграда). - Масивни – зидани и ливени омотачи зграда; - Панелни носиви и ношени префабриковани армирано бетонски системи омотача зграда; - Полупрефабриковани концепти омотача зграда; - Лаке viseће фасаде; - Технологије облагања и застакљења (транспарентне изолације, интелигентна застакљења, селективна застакљења); - Технологије вишеслојних фасада – дупле фасаде; - Интегрисање фотоелектричних модула у омотач зграде; - Системи контроле упада сунчевих зрака и дневног освјетљаја, прегријавања и природне вентилације 						
Методe наставe и савладавање градива						
Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда семинарског рада, консултације. Учење и самостална израда семинарског рада.						
Литература						

1. Hegger, M., Fuchs M., Stark T. and Zeumer M., Energy Manual: sustainable architecture, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2008.
2. Hegger, M., Auch-Schwelk V., Fuchs M. and Rosenkranz T., Construction Materials Manual, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2006.
3. Kaltenbach F., DETAIL Practice: Translucent Materials: Glass, Plastics and Metals, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2004.
4. Schittich, C., In Detail: Building Skins, new enlarged edition, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2006
5. Schittich, C., Staib G., Balkow D., Schuler M. and Sobek W., Glass Construction Manual, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 1999.
6. Wigginton, M. Glass in Architecture, London: Phaidon Press Ltd, 1996.
7. Schittich, C., Solar architecture: Strategies, Visions, Concepts, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2003.

Облици провјере знања и оцјењивање

-1 семинарски рад и 1 графички рад, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 50 бодова (максимално 25 бодова за сваки рад);
 -Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;
 -Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80%, графички радови са прагом од 25,5 бодова из 2 рада (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);
 -Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% и који не освоји на вјежбама минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Енергетски ефикасна и одржива градња					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Биљана Антуновић, в. професор, др Дарија Гајић, доцент, др Саша Чворо, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је да студент усвоји основна знања из области енергетске ефикасности у зградама кроз урбанизам, архитектуру, грађевинарство и физику који су релевантни за одрживу и енергетски ефикасну изградњу зграда. Прецизније, циљ предмета је да студенти овладају прорачуном и израдом елабората енергетске ефикасности у зградарству.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студенти ће овладати потребним знањима из различитих области везаних за енергетску ефикасност у зградарству и бити оспособљени да израде елаборат о топлотној заштити и рационалној употреби енергије, што представља саставни дио техничке докуменатације главног пројекта и служи за израду Извјештаја о енергетском прегледу зграде. Студенти ће бити упознати и са тим како да користе хардверске и софтверске технологије у анализи енергетске ефикасности објеката. Студенти ће савладати шта су то захтјеви енергетски ефикасног и одрживог пројектовања, да би зграда била дуготрајнија и да би својим експлоатисањем/кориштењем била еколошки прихватљива.</p>						
Садржај предмета						
<ul style="list-style-type: none"> -Појам и принципи енергетски ефикасне градње. -Нискоенергетски и пасивни стандарди, искуства ЕУ и земаља у окружењу. -Пренос топлоте. Дифузија и кондензација водене паре. Освјетљење у зградама. -Параметри угодности и енергетске ефикасности омотача. -Енергетски биланс објекта. -Појам енергетских прегледа и сертификације зграда. -Мјере енергетске ефикасности у зградарству. -Примјери успјешне праксе у свијету и окружењу. -Софтверски пакети. 						
Методe наставе и савладавање градива						
<p>Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда семинарског рада и елабората, консултације. Учење и самостална израда семинарског рада и елабората.</p>						
Литература						
<ol style="list-style-type: none"> 1. Medved S., Gradjevinska fizika, Državni univerzitet u Novom Pazaru, 2014. 2. Антуновић Б., Физика зграде, Физика за студенте архитектуре и грађевинарства, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бања Лука, 2014. 3. Виљемс, В., Шилд К. и Динтер С., Грађевинска физика – приручник, Део 1, Београд: Грађевинска књига, 2006. 4. Hegger, M., Fuchs M., Stark T. and Zeumer M., Energy Manual: sustainable architecture, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2008. 5. Збашник-Сенегачник, М., Пасивна кућа. Зарпeб: SUN ARH d.o.o., 2009. 6. Habermann, K.J. and Gonzalo R., Energy-Efficient Architecture, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2006. 						
Облици провјере знања и оцјењивање						

-Семинарски рад и елаборат, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 50 бодова;
 -Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;
 -Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80%, графички радови са прагом од 25,5 бодова из семинарског рада и елабората (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);
 -Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% и који не освоји на вјежбама минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Биљана Антуновић, в. професор, др Дарија Гајић, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Обнова зграда					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Дарија Гајић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ предмета је упознавање студента са методама које омогућавају да се обновом, на различитим нивоима, постигне смањење потрошње енергије у зградама уз обавезни услов очувања комфора.</p> <p>Прецизније, циљ предмета је да студент схвати значај обнове зграда, јер једино је тад могуће унаприједити комфор у згради, уштедити енергију и на крају утицати на изглед зграде.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студент ће имати способност да развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтјеве изградње и потреба корисника. Студенти ће бити у могућности да анализирају за постојећу зграду, да ли постојећи архитектонски пројекат одговара изведеном стању зграде и које су могућности унапређења зграде кроз његову обнову. Студент ће бити у могућности да за реалну постојећу зграду сагледа и предложи могућности унапређења омотача, примјеном мјера енергетске ефикасности. Студент ће савладати методе побољшања енергетске ефикасности од нивоа постојећег градског блока (ниво урбанистичког пројекта) до нивоа детаља.</p>						
Садржај предмета						
<ul style="list-style-type: none"> -Принципи и основни постулати одрживог грађења; -Гранични услови – употреба и клима; -Урбанистички и архитектонски параметри; -Законска регулатива из области енергетске ефикасности; -Методе обнове кроз технологију и материјале зграде; -Историјски развој омотача зграда; -Енергетски ефикасни омотачи зграда; -Примјери обнове зграда у пракси ЕУ; 						
Методе наставе и савладавање градива						
<p>Предавања, интерактивна настава и вјежбе - израда семинарског и графичког рада, консултације. Учење и самостална израда семинарског и графичког рада.</p>						
Литература						

1. Giebeler, G., Fisch R., Krause H., Musso F., Petzinka K.-H. and Rudolphi A., Refurbishment Manual, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2009.
2. Hegger, M., Fuchs M., Stark T. and Zeumer M., Energy Manual: sustainable architecture, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2008.
3. Richard, C., Schulz C. and Zeitler F., DETAIL Practice: Energy-Efficiency Upgrades, Principles, Details, Examples, Basel, Boston, Berlin: Birkhäuser, 2007.
4. Ђуковић-Игњатовић, Н., Фасада - адаптације и трансформације, Београд: Задужбина Адрејевић, 2010.
5. Ploss, M., Schulze-Darup B., Nordmann T., Tribus M., Zweier G., Weiss R., Feist W., Lang G., Energy-efficient old building rehabilitation - solutions, lessons learned, trends, Weissensee: Tri Alpe Adria/International Symposium for energy-efficient architecture on Weissensee Lake, 2008.

Облици провјере знања и оцјењивање

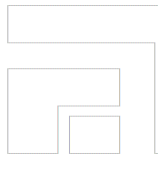
-1 семинарски рад и 1 графички рад, укључујући и активност на настави, оцјењују се са максимално 50 бодова (максимално 25 бодова за сваки рад);
 -Испит се оцјењује са максимално 50 бодова;
 -Пролазна оцјена се добија ако се кумулативно сакупи 51 бод - присуство настави најмање 80%, графички радови са прагом од 25,5 бодова из 2 рада (51 % од укупно 50 бодова) и испит са прагом од 25,5 бодова (51% од укупно 50 бодова);
 -Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% и који не освоји на вјежбама минимално 25,5 бодова, мора обновити слушање предмета.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
0	50	50

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дарија Гајић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Пројектовање објеката здравства				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Маја Милић Алексић, доцент; др Диана Ступар, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Студио пројекат 1, 2, 3, 4					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ је упознавање са примарном функционално-обликовном логиком пројектовања објеката за здравство. Упознавањем са многим праксама у свијету, студент добија глобалну слику пожељних вриједности специфичности архитектуре објеката за здравство и њима комплематрних функција у складу са природним, изграђеним и друштвеним контекстима и у односу на савремене трендове у тој области. Циљ рада на овом пројекту је да студенте припреми за завршни пројекат-тезу, да их оспособи за самостално успостављање сопственог теоретског става и довођење у релацију са просторном појавношћу, окружењем и корисницима. Нагласак је на запажењу у домену значења и доживљавања простора кроз сложене механизме перцепције, когниције и чула.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Предмет спада у групу предмета пројектантског карактера непосредно везаних за тему - објекти и простори јавног карактера. Ово је предмет који студенте уводи у нову тему просторних односа у оквиру простора здравствене заштите. Студенти усвајају знања о пројектовању простора здравства и у стању су да примењују различите просторно функционалне шеме у циљу добијања квалитетних простора овог карактера. Студенти ће научити да поставе тезу пројекта и да је пројектантски развију, најпре кроз програм, а потом и кроз креативна рјешења. Научиће да прагматичне аспекте пројектовања подреде и употребе у развијању концепта, атмосфере и доживљаја простора.</p>					
Садржај предмета					
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се следеће теме: Упознавање са системом здравствене заштите и типологијом објеката за здравствену заштиту; Структурална анализа основних функционалних група и њихових елемената; Архитектоника и обликовање, конструкција и материјализација здравствених објеката; Савремене тенденције приступа пројектовања објеката за здравство, који треба да буде у складу са принципима „access to all“ доступност за све/простор без препрека.</p>					
Методe наставе и савладавање градива					
<p>Настава се одвијају кроз рад у студију, предавања, презентације и дискусије, анализе случајева, истраживање нових техника и интерактивних метода презентовања идеје пројекта. Интерактивни наставни процес кроз предавања и вјежбе који резултује графичким радом и испитом.</p>					
Литература					
<p>1. Божовић Стаменовић Ружица, О просторима лечења, центри дневне његе, (Београд :Задужбина Андрејевић,1997)</p> <p>2. Водичка Младен, Болнице, (Загреб Школска књига,1994) 3.</p> <p>Мандић Радивоје, Хигијенски принципи планирања здравствених објеката, скрипта</p> <p>4. Juračić Dražen, Zdravstvene zgrade,Zagreb: Arhitektonski fakultete Sveučilišta u Zagrebu,2005. 5.</p> <p>Esther M. Sternberg. Healing Spaces: The Science of Place and Well-Being, Cambridge, London:The Belknap of Harvard University Press,2009, Steven 6. Holl</p> <p>S, Pallasmaa J., Perez-Gomez A., Questions of Perception: Phenomenology of Architecture</p>					

Облици провјере знања и оцјењивање

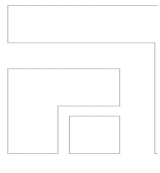
Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у дискусијама, презентацијама и разради графичког рада.

Услови за предају завршног елабората су: редовно похађање предавања, вјежби и урађени сви задаци према фазама терминског плана.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20

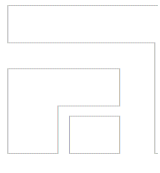
Посебна назнака за предмет**Име и презиме наставника који је припремио податке:**

др Маја Милић Алексић, доцент; др Диана Ступар, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Комерцијални објекти				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања о приступима, методологији и процесу пројектовања комерцијалних објеката.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска и практична знања из области пројектовања комерцијалних објеката.					
Садржај предмета					
У теоријском дијелу наставе обрађиваће се специфичности комерцијалних објеката и основни принципи и приступи њиховог пројектовања. Садржај теоријског дијела ће обухватити: а) опште карактеристике комерцијалних објеката, историјски развој трговине и трговачких објеката и подјелу и врсте комерцијалних објеката, б) урбанистичке аспекте њихове локације у макро и микро окружењу и урбанистичко техничке услове за размјештај и организацију комерцијалних садржаја на нивоу парцеле, в) функционалне шеме и просторну организацију садржаја унутар комерцијалних објеката с нагласком на организацију кретања купаца, роба и радника, г) преглед специфичних техничких захтјева у погледу флексибилности организације унутрашњих простора, опремања простора, безбједности и нивоа комфора, д) преглед конструктивних склопова примјенивих за ову врсту објеката, њ) преглед савремених приступа у обликовању комерцијалних објеката. У практичном дијелу наставе студенти ће критички анализирати праксе и приступе у пројектовању и обликовању комерцијалних објеката.					
Методe наставе и савладавање градива					
Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу у виду стручних обилазака комерцијалних објеката.					
Литература					
1. Broto, С. (2005). Shopping Malls. Barcelona: Arian Mostaedi. 2. Beddington, N. (1991). Shopping Centres, Retail Development, Design and Management. Oxford: Butterworth-Heinemann Ltd. 3. Јанковић, Ж. (1989). Примарне, секундарне и терцијарне привредне дјелатности. Сарајево: Институт за архитектуру, урбанизам и просторно планирање. 4. Redstone, L. G. (1983). New Dimensions in Shopping Centres and Stores. New York: McGraw-Hill Book Company.					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		60		35	
Посебна назнака за предмет					

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Саобраћајни објекти					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ предмета јесте упознавање студената са предметном области тј. са типологијом саобраћајних објеката, њиховим карактеристикама у односу на контекст, функцију, карактеристичне конструктивне системе и архитектонско-обликовне елементе. Студентима се приближава филозофија градње овог типа објеката у макро и микро окружењу, као и њихова интеграција са изграђеним и природним контекстом. Циљ је развијање критичког мишљења и технике писања, али и вјештине пројектовања саобраћајних објеката уз истицање њиховог значаја и постојања у просторној матрици.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће стећи основна теоријска знања о карактеристикама саобраћајних објеката и принципима њиховог планирања, пројектовања и грађења.</p>						
Садржај предмета						
<p>У оквиру теоријског дијела обрађиваће се специфичности саобраћајних објеката са фокусом на њиховој типологији и методологији пројектовања, као и принципима и нормативима за пројектовање овог типа објеката. Важна је елаборација појединачних функција саобраћајних терминала и њихова хоризонтална и вертикална диспозиција. Карактеристична организација простора, конструкција, обликовање и материјализација се презентују кроз анализу студија случаја. Циљ је израда семинарског рада, који подразумијева анализу примјера саобраћајних објеката (студија случаја), кроз фазе прикупљања, анализе и систематизације података и дефинисања критичког мишљења.</p>						
Методје наставе и савладавање градива						
<p>Интерактивни наставни процес кроз предавања, обрнуту учионицу (flipped classroom), вјежбе, консултације и теренску наставу у виду стручних обилазака саобраћајних објеката.</p>						
Литература						
<ol style="list-style-type: none"> 1. Томић, М. (1979). Стационарни саобраћај. Београд: Саобраћајни факултет у Београду. 2. Путник, Н. (1992). Аутобазе и аутостанице. Београд: Саобраћајни факултет Универзитета у Београду. 3. Милошевић, Б. (1980). Жељезничке станице и чворови. Београд: Саобраћајни факултет Универзитета у Београду. 4. Ferrarini, A. (2005). Railway Stations. Milano: Electa. 5. Фејзић, Е. (2005). Цивилни аеродроми и аеродромски путнички терминали. Сарајево: Архитектонски факултет Универзитета у Сарајеву. 						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
5		60		35		
Посебна назнака за предмет						

Име и презиме наставника који је припремио податке:

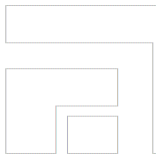
др Тања Тркуља, доцент; др Тијана Вујичић

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Излагање архитектуре					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Марина Радуљ, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
Студенти се упознају са многоструким и интердисциплинарним дјеловањем архитектуре у производњи простора. Студент се обучава у опремању и поставци-излагању архитектуре изведене или не.						
Исходи учења (стечена знања)						
Стиче се разумијевање начина излагања архитектуре и простора ван њиховог физичког контекста. Стиче се разумијевање улоге архитектуре у ширењу и комуникацији културе и политика. Савладавају се алати и методе излагања архитектонских пројеката, идеја или пројекција.						
Садржај предмета						
Излагање архитектуре. Велике свјетске изложбе. Излагање изведене архитектуре. Излагање неизведене архитектуре. Простор за излагање. Опремање простора за излагање. Концепт излагања архитектуре. Концепт излагања у простору.						
Методѐ наставѐ и савладавање градива						
Предавања, вјежбе (израда графичког рада према пројектном задатку), консултације и испит.						
Литература						
1. Fundamentals, 14th international architecture exhibition, Marsilio, Venice, 2014.						
Облици провјере знања и оцјенивање						
Обавезна је самостална израда 1 годишњег задатка током семестра као услов изласка на завршни испит.						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
10		80		10		
Посебна назнака за предмет						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						
др Марина Радуљ, доцент						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Архитектоника комфора				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Диана Ступар, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Процес архитектонског дизајна					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената са теоријским знањима о структури укупног комфора са посебним акцентом на његове квалитативне аспекте испољене кроз архитектоничке параметре и архитектонске елементе. Прецизније, циљ предмета је изучавање: 1.) појма комфора кроз његову историјску и психо-соцо-локалну условљеност; 2.) концепта квалитативних комфора као што су психолошки, социјални или културални комфор са припадајућим параметрима; 3.) усвајање методолошких образаца за евалуацију укупног комфора у реалном простору</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка предмета студенти ће стећи: увид у интердисциплинарне теоријске поставке комплексног појма комфора и примјене хијерархијске структуре комфора; способност да идентификују хијерархијске структуре комфора и да примјене квалитативне аспеката архитектоничког комфора; вјештину примјене параметара комфора и припадајућих архитектонских елемената у процесу пројектовања; способност евалуације квалитета реалних простора у односу на архитектоничке параметре</p>					
Садржај предмета					
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се сљедеће теме: Разматрање појма комфора кроз историју; Психо-социо- локална условљеност; 3.) Нормативи и техничко-технолошки аспекти комфора; Архитектоника као принцип грађења структуре знања о комфорима; Физички комфор; Просторно-формални комфор; Егзистенцијално-афективни комфор; Социјално-комуникацијски комфор; Културно-означитељски комфор; Параметри и архитектонски елементи комфора; Примјена архитектоничких параметара у процесу пројектовања; Евалуација квалитета реалног простора у односу на параметре архитектоничког комфора</p>					
Методe наставе и савладавање градива					
<p>Интерактивни наставни процес кроз предавања, умјетничке радионице и вјежбе. Континуирано пројектовање и стварање квалитетних графичких прилога подразумјева индивидуално истраживање концепта архитектоничких комфора.</p>					
Литература					
<ul style="list-style-type: none"> - Alexander, Christopher. The Timeless Way of Building. New York: Oxford University Press, 1979. - Hall, Edward T. The Hidden Dimension . New York: Anchor Books Editions, 1990. - Pallasmaa, Juhani. The eyes of the skin: architecture and the senses. Chichester: Wiley, 2013. - Shove, Elisabeth. Comfort, cleanliness and convenience : the social organization of normality. Oxford: Berg, 2003. - Till, Jeremy. Architecture depends. Cambridge: MIT Press, 2009. 					
Облици провјере знања и оцјењивање					

Од студента се очекује редовно похађање свих сегмената наставе и активно учествовање у дискусијама, презентацијама и разради пројекта. Услови за предају завршног елабората су: редовно похађање предавања, вјежби и урађени сви задаци према фазама терминског плана.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	60	30
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Диана Ступар, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Биоклиматска архитектура				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
Мик	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Миленко Станковић, професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Основни циљ активности унутар пројекта Доступност за све – Access to all, је уочена потреба за организовањем хуманизирање простора и развијање новог модела који би допринио промјени свијести у сагледавању особа са појачаним потребама. Програм предмета третира и архитектонске баријере као мјеста која спутавају интеграцију особа са појачаним потребама, чинећи их овисним од туђој помоћи - асистенцији. Студенти се упознају са проблематиком инклузивних простора, као и дизајном инклузивног урбаног мобилијара у оквиру различитих просторних цјелина јавних простора, како би их успјешно моделовали на новом - задатом локалитету. Размјена искуства студента и наставника стечена на овом предмету је циљана, како би се искористили синергетски ефекти, те унаприједио наставни процес.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Стицање знања из области архитектуре и урбанизма помоћу којег је могуће разумијевање професије и улоге архитекте у друштву. Широко теоретско знање као и специјализовано практично знање из ужих интегративног дизајна који је доступан за све-никога не искључује. Стицање способности сарађивања у истраживању и раду радних група и тимова, као и неопходна знања и услове за наставак студија на другом циклусу академских студија.</p>					
Садржај предмета					
<p>Предмет Доступност за све – Access to all омогућује да се култура једнакости на оба факултета унаприједи и подигне на виши ниво. На локацији у Бањој Луци - Први студентски кампус, студенти из Београда раде своје задатке, а у парку Тајшмајдан, студенти из Бањалуке раде своје задатке. Припремљене подлоге омогућују студентима да се на лицу мјеста упознају са особеностима архитектонског стваралаштва на локацији, али и специфичностима образовања архитеката на различитим школама, што доприноси проширењу спознаја, кроз размјену искустава. Не постоје просјечни људи, осим у статистици. Зато и пут до друштва гдје сви имају једнаке могућности мора почети од чињенице да смо сви различити (ниски, високи, слаби, јаки, млади, стари..., и сл.). Дизајн за све ставља пред изазов планере, архитекте и дизајнере да учине слободне покрете и побјегну од загушљивих стега просјечности. Практична искуства из окружења. Посјете и гостовања наставника и сарадника.</p>					
Методe наставе и савладавање градива					

Интерактивни наставни процес кроз предавања, умјетничке радионице и вјежбе. Континуирано пројектовање и стварање квалитетних графичких прилога подразумјева индивидуално вођење кроз процес пројектовања. Предавања екскатедра уз гостујућа предавања експерата у специфичним областима, посјете и гостовања у окружењу-размјена стечених искустава. Учење, провјере и самостална израда семинарских радова са јавном презентацијом и одбраном. Консултације су обавезне. Користе се резултати и достигнућа претходних генерација.. Збир свих графичких/умјетничких вјежби, уграђује се у завршни графички рад, односно архитектонско-урбанистичко рјешење ансамбла.

Користе се резултати претходних генерација, студентима су доступна предавања. Припремају и јавно бране семинарске радове, из садржаја предмета, а активно учествују у наставном процесу кроз сегменте. Пролазна оцјена се добија ако се редовно похађа настава, активно учествује у наставном процесу, успјешно уради и одбрани семестрални и семинарски рад.

Литература

1. Osobe umanjениh tјelesnih sposobnosti i arhitektonske bariјere / Emir Feјziћ: Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2001
2. Access for disabled people to arts premises / W. Noble and G. Lord : Elsevier, Amsterdam, 2004
3. Британски савјет Београд, Култура једнакости, Водич за активно укључивање особа са инвалидитетом у рад и програм јавних установа, Београд, 2008.
4. Удружење параплегичара, обољелих од дјечије парализе и осталих тјелесних инвалида Републике Српске, Приручник за едукативно-промотивни семинар примјена Правилника за планирање и пројектовање грађевина за несметано кретање дјечи и особама са умањеним тјелесним способностима, Добој 2003.
5. Центар за развој инклузивног друштва, Дизај за све-посао за све, тражи се нормална особа, (друго издање), Београд, 2009.

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
2	78	20

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Миленко Станковић, професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Екологија становања					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
Мик	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Огњен Шукало, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Студио пројекат 3 - Кућа, Студио пројекат 4 - Ансамбл			Положен испит			
Циљеви изучавања предмета:						
<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање са основним начинима на које праксе и парадигме становања судјелују у општим еколошким процесима; - Упознавање са свјетоназорима и друштвено-економским процесима који обликују културу становања; - Упознавање са улогом и потенцијалом сврховитог пројектовања (тј. дизајна) комплексних односа између грађене средине (у домену становања, прије свега), еколошких процеса и културних претпоставки; - Грађење кохерентног става према односу становања, архитектуре и савремене еколошке кризе, те развијање сложеног и интердисциплинарног приступа у изналажењу рјешења; 						
Исходи учења (стечена знања)						
<ul style="list-style-type: none"> - Базично разумијевање међуповезаности еколошких процеса и размјера; - Способност да се различите природне и друштвено-економске појаве оквирно сагледају (и рудимантарно анализирају) као еколошки процеси; - Способност сагледавања архитектуре, грађења и градова (заједно са њиховим историјским развојем) у контексту општих еколошки процеса; - Слојевито разумијевање појма становања, од просторног и типолошког, преко друштвеног и економског, до културолошког и психолошког нивоа; - Размијевање феноменологије и логике дизајна ван ужег контекста архитектуре; - Основно разумијевање еколошких, друштвено-економских и културно-историјских основа феномена становања; - Познавање основних агро-еколошких и економских категорија и елемената везаних за становање; - Способност начелног пројектовања једноставних система становања са интегрисаним и уравнотеженим економских и еколошким функцијама; - Основне компетенције за сарадњу са другим струкама на задацима еколошког дизајна; - Разумијевање потенцијала архитектонске симболичке комуникације у дизајну интегрисаних еко-културолошких процеса. 						
Садржај предмета						

- Основни елементи екологије и хумане екологије
- Еколошки процеси као апстракције: системска екологија
- Еколошке историје грађења, градова и архитектуре
- Становање: распон основних перспектива и појмовних одредница
- Становање данас: друштвано-економска и еколошка анализа
- Интегративно пројектовање простора становања
- Пермакултура: основни принципи
- Пермакултура – дизајн: зоне, сектори, скала перманентности
- Агроекологија становања
- Становање, вода, енергија
- Вернакуларна архитектура и вернакуларно управљање (агро-еколошким) простором
- Агроекологија, материјали, грађење и архитектура (становања)
- Архитектура становања: екологија, простор и форма

Методe наставe и савладавање градива

Предавања, вјежбе, радионице, студијске посјете, семинарски радови.

Литература

- Christopher Alexander, Sara Ishikawa, Murray Silverstein. A Pattern Language – Towns, Buildings, Construction. New York: Oxford University Press, 1977
- Bill Mollison. Permaculture: A Designers' Manual. Sisters Creek Tasmania, Tagari, 1988
- David Holmgren. Permaculture: Principles and Pathways Beyond Sustainability. Hepburn, Victoria: Holmgren Design Services, 2002
- Кристијан Норберг-Шулц. Становање. Станиште, урбани простор, кућа. Београд, Грађевинска књига, 1990.
- Norbert Schoenauer. 6000 Years of Housing. New York: WW Norton & Co., 2003
- Eugene. P. Odum & Garry. W. Barret. Fundamentals of ecology. 5th ed. Belmont, Canada: Thomson Brooks/Cole. 1953, 2005
- Howard T. Odum & E. C. Odum. Energy Basis for Man and Nature. New York: McGraw Hill 1976
- Amos Rapoport. House Form and Culture. London: Prentice-Hall International, 1969
- Sim van der Ryn & Stuart Cowan. Ecological Design, Tenth Anniversary Edition. Washington DC, Island Press, 2007.

Облици провјере знања и оцјењивање

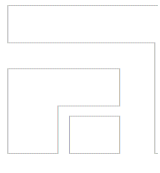
- Презентације и одбране појединачних и семестралних задатака;
- Израда семинарских радова;
- Усмени испит

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	60	30

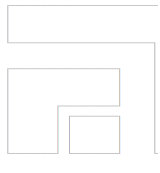
Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Огњен Шукало, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Параметарски дизајн у урбанизму				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Маја Илић; др Тијана Вујичић				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је да се студенти упознају са концептом и могућностима параметарског пројектовања простора као алата за оптимизацију употребе просторних ресурса у урбанистичком пројектовању и планирању, као и са софтверима који су му на располагању. Поред упознавања битно је да студенти знају како кроз алгоритам и кориштење рачунара ове параметре дефинисати и контролисати у дигиталном окружењу како би могли претпоставити одвијање одређених просторних процеса.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<ul style="list-style-type: none"> - Студент ће развити свијест о комплексности које узрокују процеси који се одвијају у урбаном простору; - Студент ће моћи препознати и дефинисати урбанистичке параметре у одређеном плану или урбанистичком пројекту, а затим и предложити могућност његове оптимизације; - Студент ће знати дефинисати ове процесе кроз софтверски алгоритам; - Студент ће моћи проверити учинковитост ових параметара кроз дигитални модел или макету; 					
Садржај предмета					
<p>Увод у теорију и принципе параметарског моделовања. Примјена параметарског моделовања у урбанизму у циљу постизања већег степена флексибилности и адаптабилности урбанистичких планова и пројеката. Упознавање техника и софтвера за параметарско моделовање и примјену у различитим размјерама. Принципи и могућности симулације унутар софтвера за параметарско пројектовање; Симулација кроз дигитални или физички модел.</p>					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
<p>Студенти ће се током семестра упознавати са теоријским дијелом предмета, радећи анализе и упознавајући се софтверима за рад. На крају семестра, студенти ће радити радионицу гдје ће кроз индивидуалне пројекте примјенити параметарске алате за оптимизацију одређеног урбанистичког плана или пројекта.</p>					
Литература					
<p>Wassim Jabi (2013) <i>Parametric Design for Architecture</i>. Laurence King Publishing Patrik Schumacher (2016) <i>Parametricism 2.0: Rethinking Architecture's Agenda for the 21st Century</i>. Architectural Design Arturo Tedeschi (2014) <i>AAD Algorithms-Aided Design. Parametric strategies using Grasshopper</i>. Le Penseur Publisher Goran Petrović, Darko Polić (2008) <i>Priručnik za urbani dizajn</i>. Beograd: Orion art i Prograf. <i>Preporuke za programiranje i planiranje gradova i naselja</i> (1968) Beograd: Savezni Zavod za urbanizam i komunalna i stambena pitanja</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		55		40	

Посебна назнака за предмет
могућност извођења наставе на енглеском језику
Име и презиме наставника који је припремио податке:
др Маја Илић; др Тијана Вујичић

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Развој регионалне архитектуре				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	2	1	4
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљеви изучавања предмета су фокусирани на архитектонско стваралаштво у региону, од античких времена до данас. Предмет се бави историјским епохама развоја регионалне архитектуре од античких времена, уз значајан нагласак на 20. и 21. вијек као важне у формирању сопственог става код студената о окружујућој грађеној средини.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Студенти ће стећи знања о развоју архитектуре на регионалном нивоу почев од Старог па до 21. вијека, заокружујући знања о развоју архитектуре и урбанизма западних цивилизација, стечених на основним. Такође, показаће се историјска позиција земаља у окружењу у општем контексту и однос према дешав глобалном нивоу истовремено. Један од исхода учења је познавање савремене архитектонске сцене у значајних утицајних примјера архитектуре, препознатих ван граница региона.</p>					
Садржај предмета					
<p>Увод у проучавање регионалне архитектуре. Опште историјске околности развоја грађене средине у БиХ и земљама окружења. Стваралаштво у праисторији. Стваралаштво у Старом вијеку: античко доба. Стваралаштво у Средњем вијеку: прероманика, романика, готика, стилске школе, архитектура фортификација и утврђења. Стваралаштво у Новом вијеку: ренесанса и стваралаштво под Турцима, барок, класицизам, историцизми. Развој регионалне архитектуре од индустријске револуције до почетка 20. вијека. Модерна архитектура. Архитектура и град од 1945-1991. Транзиција и савремени токови у регионалној архитектури.</p>					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци (есеји), екскурзије, консултације					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Deroko, Aleksandar. Monumentalna i dekorativna arhitektura u srednjevekovnoj Srbiji. Beograd: Turistička štampa, 1985. Deroko, Aleksandar. Srednjevekovni gradovi u Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji. Beograd: Prosveta, 1951. Mitrović, Mihajlo, and Tanja Anić. Arhitektura u svetu i kod nas. Beograd: Digital Printing Center, Beograd: Publikum, 2014. Nenadović, S.M Arhitektura u Jugoslaviji od IX-XVIII veka i glavni spomenici naroda Jugoslavije izvan njenih granica. Beograd: Naučna knjiga, 1980. Vidaković, S. Arhitektura državnih javnih objekata u Bosni i Hercegovini od 1878. do 1992.godine. Univerzitet u Banjoj Luci, 2011. 					
Облици провјере знања и оцјењивање					

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	80	15
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Мирослав Малиновић, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Урбанизам предграђа					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Дијана Симоновић, доцент; др Тијана Вујичић					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ изучавања предмета је да студенти усвоје знања која ће им омогућити да разумију, истраже и анализирају процесе урбанизације данас, прије свега узрок, ток и посљедице тих процеса у ширем градском окружењу и посебно на прелазу са урбаног на рурално окружење. Основни циљ је усвајање знања о актуелним приступима, методама и праксама из свијета и региона, у контексту проблема урбанизације предграђа. Студенти треба да се упознају са формалним и неформалним моделима планирања и да разумију процесе и методологију стратешког урбаног дизајна као спој стратешки оријентисаног планирања и вредносно оријентисаног дизајна. Треба да стечена знања провере кроз пројекат урбаног дизајна конкретне мултифункционалне цјелине.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Свеобухватно разумијевање процеса урбанизације на простору БиХ, бивше Југославије и Балкана у различитим историјским, друштвеним и економским условима. Усвајање знања о методологији стратешког урбаног дизајна и праксе израде стратегија развоја и/или проблемски оријентисаних пројеката. Вјештине и способности за свеобухватну анализу просторних обрасца урбаног, руралног и урбано-руралног подручја града и процјену проблема, потенцијала, слабости и предности конкретног подручја, засноване на стратешком приступу развоју.</p> <p>Способности и вјештине за примјењена истраживања, анализе локација кроз анкетирање и сарадњу са заинтересованим актерима и критичко мишљење.</p>						
Садржај предмета						
<p>Историјски развој просторног обрасца предграђа (БиХ, Балкан, Европа). Процеси урбанизације региона у 20. вијеку (ex Југославија) и просторни образац предграђа. Типологија просторних образаца урбаног, руралног и урбано-руралног подручја града Бањалуке. Актуелни приступи, методе и алати у контексту проблема урбанизације предграђа, из свијета и региона. Формални и неформални модели планирања, процеси и методологије. Адаптабилни модел планирања и проблем урбанизације предграђа. Стратешки урбани дизајн и проблем урбанизације предграђа. Стратегије регенерације предграђа.</p>						
Методџе наставе и савладавање градива						
<p>Настава се одвија кроз комбинацију више облика рада са студентима, као што су: интерактивни облици предавања, студије случајева, есеји на теме преслушаних предавања, радионица – симулација процеса израде стратегије развоја конкретног предграђа Бањалуке за примјену стечених знања о актуелним методама, техникама и алатима, презентације итд.</p>						
Литература						

Zaida Muxi Martinez (ed.) (2013) *Postsuburbia: Rehabilitación de Urbanizaciones residenciales monofuncionales de baja densidad*, Comanegra

Pacione, Michael (2001) *Urban Geography: A Global Perspective*. London: Routledge

Mrduljaš, Maroje and Vladimir Kulić, ed. (2012) *Unfinished modernisations. Between utopia and pragmatism*. Zagreb: UHA/CCA

Krstić, Branislav (1982) *Čovjek i prostor. Pristup prostornom uređenju*. Sarajevo: Svjetlost

Lazarević Bajec, N. Maruna, M. (2009) *Strateški urbani dizajn i kulturna raznolikost /Strategic Urban Design and Cultural Diversity*, Beograd: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu

Облици провјере знања и оцјењивање

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	10

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дијана Симоновић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Квантна архитектура					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Дубравко Алексић, доцент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
за похађање наставе – нема за полагање завршног испита - извршене све обавезе предвиђене радом на предавањима и вјежбама: 1) потпис у индексу и 2) позитивно оцијењени семестрални задаци.						
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Настава је усмерена ка развијању знања и вештина у области урбанистичког пројектовања и реконструкције. Циљ наставе је надградња постојећих знања из области урбанистичког пројектовања у правцу пројектовања мешовитих стварно-виртуелних окружења града коришћењем концептулане базе основне теоријске поставке квантне архитектуре и њених принципа.</p> <p>Истраживање се спроводи на једном или више конкретних простора, тј. полигона. Акцент је на истраживању релација између архитектуре и мешовитих стварно-виртуелних окружења града, односно на дефинисању просторних модела квантне архитектуре према слободном интересовању студената.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Студенти стичу знања и способности из области урбанистичког пројектовања у савременом контексту дизајна мешовитих стварно-виртуелних окружења. Такође, стичу способност истраживања програмске димензије урбанистичког пројектовања кроз дефинисање и истраживање нове улоге архитекте и корисника.</p> <p>Резултат рада на предмету је успешно савладавање процеса дизајна квантне архитектуре на конкретном просторном полигону.</p>						
Садржај предмета						
<p>Садржај предмета чине сљедеће теме: Самосвесни процес дизајна К. Александера; Анти-архитектонска група; Теорија архитектонских машина; Квантна архитектура: основна поставка парадигме; Квантна архитектура: принципи; Отворени динамички системи града; Квантни град; Посткритички дизајн; Стварна, виртуелна и квантна архитектура; Мјешовита окружења и архитектура; Нова улога корисника градског простора; Нова улога архитекте; Потенцијални друштвени утицај квантне архитектуре; Према методологији потпуне свеprisутности</p>						
Методe наставe и савладавање градива						
<p>Настава се изводи комбинацијом више разноврсних облика рада: предавања ех-катедра, интерактивни облици наставе, дискусије, анализа случајева, индивидуални и групни пројекти, истраживачки пројекти, презентације и семинарски радови</p>						
Литература						

Arida, A. (2003). Quantum City. New York: Oxford University Press
 Lobell, J. (2003). Quantum Theoretical Issues in Architecture: It's A Lot Stranger Than We Think. Tarp Architecture Manual, Pratt Institute New York.
 G. Flachbart, P. Weibel (2005). Disappearing Architecture: From Real To Virtual To Quantum. Basel: Birkhauser
 K. Oosterhuis, H. Feng, X. Xia (2011). iA#4 Quantum Architecture. Heijningen: Jap Sam Books
 X. Wang, M. A. Schnabel (2009). Mixed Reality in Architecture, Design and Construction. Sydney: Springer
 Alexander, C. (2007). "1964 Christopher Alexander: The Selfconscious Process". In W. W. Braham, J. A. Hale (eds.) Rethinking Technology: A Reader in Architectural Theory (143-153). London, New York: Routledge
 Deutsch, D. (2013). "Constructor theory". Syntese 190(18): 4331-4359
 Negroponte, N. (1969). „Toward a Theory of Architecture Machines“ Journal of Architectural Education 23 (2): 9-12
 Forrester, J. W. (1969). Urban Dynamics. Waltham: Peagasus Comunication
 M. J. Caro, John W. Murphy (2002). The World of Quantum Culture. Westpotr: Praeger

Облици провјере знања и оцјењивање

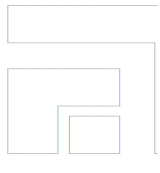
Од студената се очекује редовно похађање и активно учествовање у свим облицима наставе. Предиспитне обавезе подразумевају радну и финалну презентацију семестралног задатка, као и позитивно оцијењен семестрални задатак (есеј са графичким илустрацијама). Испит је писмена провјера стеченог знања.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	40	50

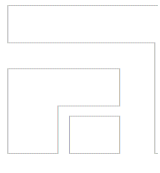
Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Дубравко Алексић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Рурално планирање					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Бранкица Милојевић, в. професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Урбанистичко планирање			Положен испит			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Основни циљ предмета је упознавање студената са руралним планирањем кроз дефинисање општих појмова о руралном простору са аспекта руралног планирања и основне планерске методологије која се теоретски и практично разрађује, са фокусом на ниво руралних територија и ниво руралних насеља.</p> <p>Крајњи циљ предмета је оспособљавање студената да након успјешно завршеног предмета, свеобухватно сагледавају урбани развој и своју улогу, као стручњака у том процесу.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Након успјешног завршетка овог предмета, студент ће бити у могућности да:</p> <p>Описује методологију руралног планирања, процедура и планерских корака у изради просторно-планске документације свих нивоа;</p> <p>Анализира и развија критичко мишљење о проблемима у руралном простору;</p> <p>Разумије и описује значај и улогу архитеката-урбаниста у процесу руралног планирања;</p> <p>Учествује у раду у мултидисциплинарним планерским тимовима;</p> <p>Разумије и проводи партиципацију и колаборацију у планирању.</p>						
Садржај предмета						
<p>У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се следеће теме:</p> <p>Појам руралног простора и значај руралног планирања у систему просторног развоја Историјски осврт на развој руралних територија на нашем простору. Сеоски атари: дефиниција, историјски развој. Елементи за планску организацију руралних простора: Систематизација и организација, Саобраћај и остала инфраструктура. Рурално планирање у просторним плановима у Републици Српској и законска регулатива Методологија руралног планирања –стратешки и регионални ниво Сеоска насеља. Планска регулатива за сеоска насеља у Републици Српској. Методологија проведбеног руралног планирања и зонирање простора Сеоска домаћинства. Општа правила регулације у руралним насељима</p>						
Методје наставе и савладавање градива						
Предавања, семинарски радови.						
Литература						
<p>Симоновић. Ђ. Рибар, М. (1993) Уређење сеоских територија и насеља, Инжењеринг и пројектовање, Београд.</p> <p>Тошић, Б. (2011) Основе руралног планирања, Универзитет у Београду, Географски факултет, Београд.</p> <p>Tošković, D. (2016) Urban and Rural Environment and Urbanization developing Countries, IAUS Belgrade.</p> <p>Којић, Б., Сеоска архитектура и руризам, (1958) Универзитет у Београду, Београд.</p> <p>Окиљ, М., Глигорић, С. (2016) Атлас народног градитељства Републике Српске, Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске, Бањалука.</p>						
Облици провјере знања и оцјењивање						

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	60	30
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Бранкица Милојевић, в. професор		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	ГИС у архитектури					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Јелена Гучевић, професор					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
Упознавање студента са могућностима релационих база података и геоинформационих система. Да студент може да врши прикупљање и анализе геопросторних података употребом алата ГПС-ГИС.						
Исходи учења (стечена знања)						
Очекује се да студент савлада: формирање ГИС радног окружења, унос векторских и растерских података, геореференцирање и израду тематских карата на основу алгебре карте и креирање релационе базе података и креирање упита.						
Садржај предмета						
У оквиру теоријског дијела предмета обрађиваће се следеће теме: Прикупљање геопросторних података. Методе прикупљања података. Извори података. Основне карактеристике дигиталне слике. Сателитски снимци, топографске карте и катастарски планови као извор геопросторних података. Класификација. Методе визуализације и анализе растерских и векторских података. У оквиру вежби и теренске наставе обрађиваће се целине које прате теоријски део и студент ће се оспособити да користи постојеће геопросторне податке да врши унос, измену и брисање података. Креирање упита и приказ података. Креирање радилишта у ГИС окружењу. Унос векторских и растерских просторних података. Геореференцирање. Креирање просторних упита. Креирање тематских карата. Визуелизација добијених резултата у доступним "open source GIS".						
Методe наставе и савладавање градива						
Интерактивни наставни процес кроз предавања, вежбе, теренску наставу и консултације. Сукцесивно документовање савладаног градива у виду извештаја и практичне демонстрације на теренској настави.						
Литература						
1. Pavlović-Lažetić, G.(1999) <i>Osnove relacionih baza podataka</i> , drugo izdanje. Beograd: Matematički fakultet 2. Williams, H. i Lane D.(2003) <i>Web aplikacije i baze podataka: PHP i SQL</i> . Beograd: Mikro knjiga 3. Neteler, M. and Mitasova, H.(2002) <i>Open source GIS: A GRASS GIS approach</i> . Boston/Dortrecht/London: Kluwer Academic Publishers 4. Burrough P.A., McDonnell, R.A.(2006) <i>Принципи географских информационих система</i> . Београд: Грађевински факултет Универзитета у Београду						
Облици провјере знања и оцјењивање						
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит		
5		40		55		
Посебна назнака за предмет						
Име и презиме наставника који је припремио податке:						
др Јелена Гучевић, професор						

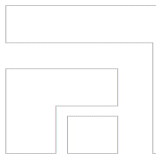
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ					
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА					
Назив предмета	Теорије урбане форме					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС	
	изборни	8	1	1	3	
Наставници:	др Невена Новаковић, доцент; др Дијана Симоновић, доцент; Анита Милаковић, виши асистент					
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:			
Циљеви изучавања предмета:						
<p>Циљ изучавања предмета је упознавање студената са различитим теоријским позицијама које се тичу форме унутар дискурса о урбаном дизајну у току 20. вијека. Фокус изучавања теорија је проблем узајамног односа просторне форме и људских активности. Предмет нуди познавање елементарне хронолошке и тематске матрице теорија урбане форме, која омогућава студентима базу за разумијевање, периодизацију и поређење утицајних концепата и објашњења форме у урбаном дизајну.</p>						
Исходи учења (стечена знања)						
<p>Разумијевање концепта урбане форме не само као 'објекта' у простору, већ као конфигурације и организације елемената вањског и унутрашњег простора у директној релацији са људским активностима; Познавање кључних теорија и концепата о просторној форми унутар дискурса о урбаном дизајну које фокусирају узајамни однос форме и људских активности; Познавање историјске парадигматске промјене унутар дисциплине урбаног дизајна у контексту приступа урбаној форми; Развој вјештина вербалне, графичке и текстуалне презентације резултата теоријског истраживања.</p>						
Садржај предмета						
<p>У оквиру предмета ће се изучавати: социолошке основе теорија урбане форме; концепти и теорије урбане форме унутар модернизма; концепти и теорије урбане форме унутар постмодерне критике; новије теорије урбане форме које фокусирају просторно-друштвену релацију. У току наставе ће се изучавати многобројни примјери приступа архитектонском и урбаном дизајну (идеје и реализације), који омогућавају не само разумијевање појединачних концепата, већ и парадигматске промјене унутар дисциплине.</p>						
Методe наставе и савладавање градива						
<p>Интерактивни наставни процес кроз теоријска предавања, дискусије, индивидулане консултације наставника са студентима и рад студената на семестралном задатку.</p>						
Литература						
<p>Šoe, Fransoaz. 1978. Urbanizam, utopija i stvarnost. Tijana Maksimović-Binno, prevod. Beograd: Građevinska knjiga.</p> <p>Alexander, Christopher, Sara Ishikawa, Murray Silverstein, Maw Jacobson, Ingrid Fiksdahl-King, Shlomo Angel. 1977. A Pattern Language. Towns. Buildings. Construction. New York: Oxford University Press.</p> <p>Hillier, Bill. 2007. Space is the Machine. A configurational theory of architecture. London: Space Syntax, UCL.</p> <p>Mamford, Luis. 2006. Grad u istoriji. [1961] Beograd: Book & Marso.</p> <p>Grabrijan, Dušan i Juraj Neidhardt. 1957. Arhitektura Bosne i put u savremeno. Ljubljana: Državna založba Slovenije, NR Bosna i Hercegovina, NR Slovenija.</p>						
Облици провјере знања и оцјењивање						

Од студената се очекује редовно похађање и активно учествовање у свим облицима наставе. Предиспитне обавезе подразумевају радну и финалну презентацију семестралног задатка, као и позитивно оцијењен семестрални задатак (есеј са графичким илустрацијама). Испит је писмена провјера стеченог знања.

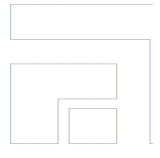
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	70	20
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Невена Новаковић, доцент		

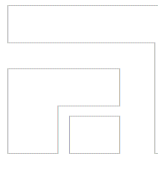
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Регенеративни пејзажни дизајн				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Љиљана Дошеновић, в. професор; др Тања Тркуља, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је продубљивање сазнања и вјештина пројектовања у области пејзажне архитектуре уз истицање могућности регенерације пејзажних структура. Кроз анализу напуштених пејзажних структура и простора и могућности трансформације просторног контекста, студенти треба да савладају све фазе регенеративног дизајна у пејзажној архитектури. Такође, неопходно је да студенти овладају знањима за адекватно тумачење успјешних примјера регенеративног дизајна.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Након успјешног завршетка овог предмета студенти ће се оспособити да самостално обављају сљедеће активности: идентификују проблеме пејзажа, дефинишу методолошки приступ у процесу регенеративног дизајна и холистички обликују сопствена рјешења регенерације пејзажно-архитектонских објеката.</p>					
Садржај предмета					
<p>СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О МОГУЋНОСТИМА РЕГЕНЕРАЦИЈЕ НАПУШТЕНИХ И НЕДОВОЉНО ИСКОРИШЋЕНИХ ПРОСТОРА КРОЗ: 1) упознавање са карактеристикама града и зелене матрице; 2) наглашавање значаја система зеленила у функцији града; 3) типологију елемената зелене структуре у пејзажној композицији; 4) теоријско разматрање нове редистрибуције земљишта и концепата нових паркова; 5) анализу принципа регенеративног пејзажног дизајна; 6) анализу репрезентативних примјера нових паркова (линеарни паркови, индустријски паркови и сл.); 7) анализу урбаног пејзажа и идентификацију постојећих напуштених и недовољно искоришћених простора; 8) истраживања у домену функционално-амбијенталних карактеристика просторног контекста (недостаци и потенцијали).</p>					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације, теренски рад.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> Allen, L. (2017). Greywater, Green Landscape. North Adams: Storey Publishing. Farr, D. (2008). Sustainable Urbanism: Urban Design With Nature. New York: John Wiley and Sons. Ndubisi, F. O. (2016). The Ecological Design and Planning Reader. Springer. Trieb, M. (2008). Representing Landscape Architecture. London: Taylor & Francis. Turner, T. (199,6). City as a Landscape: A Post-Postmodern View of Design and Planning. London: E&FN SPON 					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		30		65	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Љиљана Дошеновић, в. професор; др Тања Тркуља, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Историја и теорија рестаурације				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Милијана Окиљ, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
СТИЦАЊЕ ОСНОВНИХ ПОЈМОВА О НАСТАНКУ И РАЗВОЈУ РЕСТАУРАТОРСКЕ МИСЛИ И РЕСТАУРАТОРСКИХ АКТИВНОСТИ.					
Исходи учења (стечена знања)					
ПОЗНАВАЊЕ РЕСТАУРАТОРСКИХ АКТИВНОСТИ, ПРАКТИЧНИХ И ТЕОРИЈСКИХ, КРОЗ ИСТОРИЈУ. ПОЗНАВАЊЕ ТУМАЧЕЊА ПРЕДМЕТА РЕСТАУРАЦИЈЕ И КАО ПОСЉЕДИЦА ТОГА ДЕФИНИСАЊЕ ЦИЉЕВА РЕСТАУРАТИВНИХ ЕФЕКТА.					
Садржај предмета					
Увод у проучавање теорије рестаурације, Развој конзерваторске мисли, Развој теорије рестаурације, Теоретичари рестаурације, Примјена теорије рестаурације, Процес доношења конзерваторских одлука, Аутентичност културних добара, Идентитет културних добара					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, консултације.					
Литература					
1. С. Brandi, Teorija restaauracije, Beograd 2007. 2. J. Jokiletho, A History of Architectural Conservation, London, 2002. 3. J. Earl, A. Saint, Building Conservation Philosophy, London, 2003.					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		15		40/40 (80)	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Милијана Окиљ, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Сакрални простори				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Изучавање и разумијевање сакралних простора, који су у историји човјечанства, поред стамбених, једини очували интегритет постојања и грађења, упркос колосалним религијским, друштвеним и политичким промјенама кроз које су цивилизације прошле. Анализа сакралних простора са аспекта архитектуре која их обликује и стварање критичког става према савременим токовима у овој области.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студенти ће стећи знање о онтолошким типологијама сакралних простора, почев од најранијих паганских многобожачких до Аврамских религија. Студенти ће бити упознати са психологијом и теоријом религијских група, које су све, без изузетка, изабрале архитектуру као једно од главних оружја у процесу практиковања религијских потреба и пасторалне бриге о вјерницима. Штавише, студенти ће стећи знања о сакралним просторима као веома изазовним задацима са становишта пројектовања и задовољавања универзалних потреба вјерника кроз вијекове, анализирајући тако вјерске објекте, не само западних цивилизација, који узгред, редом припадају најзначајнијим остварењима човјечанства уопште, већ и других религијских група на осталим континентима. Кроз рад на предмету, циљ је развијање сопственог критичког става о друштвеним условима и резултујућој архитектури сакралних простора, кроз историју до данас.					
Садржај предмета					
Увод у тематику сакралних простора. Сакрални простори као мјеста за практиковање и демонстрацију религије. Архитектура и принципи превођења друштвених прилика у сакралне просторе. Сакрални простори кроз историју. Сакрални простори најмасовнијих Аврамских монотеистичких религија данашњице: хришћанство, ислам, јудаизам, будизам. Савремено поимање архитектуре у призми религијских потреба вјерника 21. вијека. Архитектура сакралних простора као оружје за контролу друштвених прилика. Развој сакралних простора универзалног карактера.					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци (графички радови, макете, есеји), екскурзије, консултације					
Литература					
Stegers, Rudolf (2008) Sacred Buildings (Design Manuals), Birkhäuser, Basel, Switzerland. Karl-Josef Kuschel: Streit um Abraham. Was Juden, Christen und Muslime trennt und was sie eint. Patmos, Düsseldorf 2001. L. Jones, The Hermeneutics of Sacred Architecture (Harvard University Press, 2000) Barrie, Thomas; Bermudez, Julio and Tabb, Phillip (2015) Architecture, Culture, and Spirituality. Ashgate Press, Surrey, England. Britton, Karla (2011) Constructing the Ineffable: Contemporary Sacred Architecture, Yale University, New Haven CT Kahn, Louis (2003) Essential Texts (R.Twonbly editor), Norton, New York. Krinke, Rebecca (2005) Contemporary Landscapes of Contemplation, Routledge, New York.					

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
5	80	15
Посебна назнака за предмет		
Име и презиме наставника који је припремио податке:		
др Мирослав Малиновић, доцент		

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Документовање архитектонског наслеђа				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ изучавања предмета је савладавање техника правилног приступа документовању постојећег грађевинског фонда, првенствено објеката архитектонског наслеђа, чији су дијелови или цјелине угрожени или уклоњени. Подизањем свјесности и разумијевања важности наслеђа из области архитектуре, историјски објекти се све више обнављају или приводе другој намјени, а за шта је први корак њихово правилно документовање. Циљ је поред тога, савладати различите методе теренског рада и правилан одабир практичног приступа и обраде прикупљених података.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Стечена знања студената се огледају у савладавању практичних ствари рада на терену, правилних одабира метода документовања у зависности од врсте предметног објекта или комплекса и услова мјерења, као и метода обраде података и представљања истих. Сичу се знања неопходна за практичан рад и сарадњу са другим стручњацима који учествују у документовању, као што су инжењери геодезије или грађевинарства.</p>					
Садржај предмета					
<p>Увод у тематику документовања архитектонског наслеђа. Методе документовања архитектуре. Технике засноване на фотографији. Технике које нису засноване на фотографији. Комбиноване технике. Практични примјери документовања: припрема рада, рад на терену, мјерење и прикупљање података, обрада података, презентација.</p>					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци, теренски рад, практичан рад, екскурзије, консултације					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stewart Brand, How Buildings Learn: What Happens After They're Built. New York: Viking, 1994. 2. John A. Burns, ed. Recording Historic Structures, 2nd edition. New York: John Wiley & Syllabus ARCH 552: Introduction to Historic Site Documentation Page 4 Sons, 2003. 3. Derry, Anne, et al. Guidelines for Local Surveys: A Basis for Preservation Planning, Washington D.C.: National Register of Historic Places, U.S. Department of the Interior, 1977. 4. Architectural Graphic Standards. Ninth Edition, The American Institute of Architects. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1994. 5. Alexandra Riedel - Katja Heine - Frank Henze: Von Handaufmaß bis Hightech II , Begleitband zum internationalen Kolloquiums 23.-26.2.2005 in Cottbus, Philipp von Zabern 2006 6. Ulrich Grossmann: Einführung in die historische Bauforschung, Darmstadt 1993 7. Gerda Wangerin: Bauaufnahme - Grundlagen, Methoden, Darstellung, Wiesbaden 1992 					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		15		80	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Мирослав Малиновић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Византијска естетика архитектуре				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Наташа Вилић, в. професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Упознавање студената/ица са основама естетике средњег века са нагласком на естетичка схватања у Византији. Један од циљева који се поставља јесте да се схвати које су то темељне карактеристике Византијске естетике архитектуре; Типичан естетски проблем Византијске естетике уопште јесте садржан у питању – у какве мисаоне активности ставити лепоту природе и лепоту уметности, а који има за циљ да се доспе до могућег одговора на питање – како да феномен лепоте, или како се то каже за лепоту у византијској и руској естетици красоте, буде осопољен (нпр.у архитектури као уметности) у односу на бескрајну величину апсолутне божанске Лепоте?! Такође, циљ изучавања овог предмета да се студенти/це упознају са разликама и сличностима између Западног схватања средњовековне естетике и Источног тј. Византијског схватања естетике и уметности, са посебним нагласком на естетику архитектуре Византијског периода.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Стечена знања из предмета Византијска естетика архитектуре послужиће студентима/ицама да боље схвате Византијску естетику и уметност и њен значај за разумевање Историје естетике Средњег века који је везан и за ове наше просторе, тј, да њихова усмереност на стварање (тј.пројектовање) буде усмерена и на трдаицију и баштину коју нам је оставила Византијска уметност, култура и естетика, а који су неоправдано запостављени из нашег мисаоне делатности.</p>					
Садржај предмета					
<p>Упознавање са садржајем предмета Византијска естетика; Појам лепог/красног у Византијској естетици; Однос лепог и уметности у Византијској философској/естетској мисли; Да ли постоји ружно и на шат се то може односити појам ружног у Византијској естетици; Философско-естетско разумевање сликарства и уметности у Византији; Философско-естетско разумевање архитектуре у Византији; Естетска схватања кападокијских отаца која се ослањају на платонистичке и неоплатонистичке идеје „идеално прекрасног“; Основне карактеристике византијске и уопште православне естетске мисли сагледано у контексту историје уметности и историје уопште; Специфичност византијске уметности сагледано у контексту мешавине западне и источне византијске уметности које у себи синтетишу елементе старогрчке, римске и источњачке уметности; Периоди у византијској уметности и естетици; Онтолошко-гносеолошки погледи на византијско схватање лепоте; Основне карактеристике византијске естетике архитектуре.</p>					
Методје наставе и савладавање градива					
Усмено излагање градива (предавања) уз навођење примера и активирање студената за активну дискусију (вежбе).					
Литература					

1. Бичков. Виктор Васиљевич (2012)).Кратка историја Византијске естетике. Београд: Службени Гласник
2. Вилић. Наташа (2016). Увод у естетику (са кратким прегледом историје естетике: Антика и Средњи век): Бања Лука: Удружење за филозофију и друштвену мисао.
3. Еко. Умберто (2007). Умјетност и љепота у средњовјековној естетици. Загреб: ИПУ
4. Кораћ. Војислав. Шупут. Марица (2010). Архитектура византијског света. Београд: СПЦ
5. Чурчић. Слободан. Краутхајмер. Ричард (2007). Ранохришћанска и византијска архитектура. Београд: Грађевинска књига

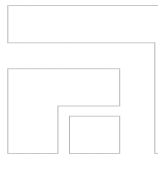
Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	40	50

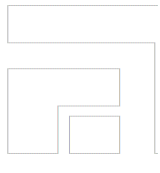
Посебна назнака за предмет

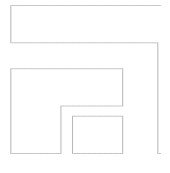
Студент/ица су дужни уредно похађати предавања и морају приступити Звршном/усменом делу испита.

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Наташа Вилић, в. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Монументална и споменичка архитектура				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Мирослав Малиновић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
Циљеви изучавања предмета су фокусирани на представљање монументалне и споменичке архитектуре као трагова времена и значајних историјских догађаја, те праћење њиховог развоја или уништења у смјењујућим и другачијим друштвеним околностима.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студенти ће стећи способно аналитичког приступа монументалној архитектури, као средству изражавања и контроле социјалних група и друштвених околности. Разумијевање и критички однос према вези политике, религије, општих историјских околности и архитектуре која се ангажује на заустављању тих утицаја и превођењу у споменички моменат. Разумијевање универзалних вриједности архитектуре и анализа данашњег односа према споменицима прошлости.					
Садржај предмета					
Монументална архитектура. Споменици у архитектури. Историја развоја монументалне и споменичке архитектуре. Друштвени услови који доводе до промјене односа према споменицима. Споменичка архитектура као траг у времену историјских догађаја. Споменици као средство изражавања моћи појединца. Архитектонски покрети политичких опција. Универзалне вриједности споменичке архитектуре. Вриједност уништених и заборављених споменика. Која архитектура постаје, а која се гради као споменик.					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања, семестрални задаци (есеји), радионице, екскурзије, консултације.					
Литература					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Frances A. Yates, Art of Memory; University Of Chicago Press, 2001. 2. Savage, Kirk. Standing Soldiers, Kneeling Slaves: Race, War and Monument in Nineteenth-Century America, Princeton University Press, 1997 3. Françoise Choay, The Invention of the Historic Monument, Cambridge University Press, 2001 4. Serguisz Michalski, Public Monuments: Art in Political Bondage 1870-1997, Reakcion Books, 1999 5. Bastéa, Eleni. Memory and Architecture. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2004. 6. Evans, Martin and Kenneth Lunn. eds. War and Memory in the Twentieth Century. Oxford; New York: Berg, 1997. 					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
5		80		15	
Посѐбна назнака за предмет					
Име и презимѐ наставника који је припремио податке:					
др Мирослав Малиновић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Основе прорачуна челичних конструкција				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Драган Милашиновић, професор; др Александар Борковић, доцент				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Механика и отпорност материјала - услов за слушање Механика и отпорност материјала - услов за полагање			Одслушан Положен		
Циљеви изучавања предмета:					
Основе прорачуна и конструисања металних конструкција.					
Исходи учења (стечена знања)					
Савладавање основних поступака прорачуна и димензионисања металних конструкција. Развој креативности и способности за самостално формулисање и рјешавање инжењерских проблема.					
Садржај предмета					
Историјат, основни појмови, врсте челика, примјене, допуштени напони, оптерећења. Прорачун и конструисање челичних штапова-савијање, центрични притисак и затезање, ексцентрични притисак и затезање. Спојна средства у челичним конструкцијама. Везе и наставци у челичним конструкцијама (наставци, зглобне и круте везе). Решеткасти носачи у челичним конструкцијама. Лимени носачи.					
Методe наставe и савладавање градива					
Предавање и рачунске вјежбе. Учење и самостална израда годишњих и испитних задатака. Консултације.					
Литература					
Зарић Б, Стипанић Б, Буђевац Д: Челичне конструкције у грађевинарству, Грађевинска књига, Београд, 2004. Буђевац Д: Металне конструкције - основе прорачуна, Грађевинска књига, Београд, 1999.					
Обавезна је самостална израда 2 годишња задатка током семестра као услов изласка на колоквијуме и интегрални писмени дио испита. Студенти који не положи колоквијуме током семестра, излазе на интегрални писмени дио испита.					
Активност у настави		Предиспитне обавезе		Завршни испит	
10		30		60	
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке:					
др Драган Милашиновић, професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ				
	I циклус студија АРХИТЕКТУРА				
Назив предмета	Управљање инвестицијама у грађењу				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова предавања	Фонд часова вјежби	Број ЕЦТС
	изборни	8	1	1	3
Наставници:	др Горан Ћировић, професор				
Условљеност другим предметима:			Облик условљености:		
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је да инжењери архитектуре овладају процедурама за ефикасно управљање инвестиционим пројектима и стекну општа знања и специфичне вештине за рад на планирању, организовању, вођењу и контроли инвестиционих пројеката . Курс треба да омогући да се управљање инвестицијама проучи са више аспеката: техничко-технолошког, правног, економског.</p>					
Исходи учења (стечена знања)					
<p>Студенти стичу општа знања и специфичне вештине на основу којих постају компетентни за израду студија изводљивости, бизнис планова и других облика инвестиционих пројеката. Оспособљеност студената за самостално одлучивање током управљања пројектом у свим фазама реализације пројекта.</p>					
Садржај предмета					
<p>ФИНАНСИЈСКИ АСПЕКТ УПРАВЉАЊА ИНВЕСТИЦИЈОМ. Финансијски, правни и технички аспект. Дефиниција инвестиција, Подела инвестиција. Инвестициони пројекти. Финансије и економија. Утицаји на инвестицију. Показатељи реализације инвестиције. Процена инвестиције. Пословање у реализацији објекта. Пословни односи инвеститор – извођач.</p> <p>ВРЕДНОСТ ГРАЂЕВИНСКОГ ОБЈЕКТА. Производна вредност. Цена. Трошкови. Инвестициони програм. Структура цене. Накнада за грађевинско земљиште. Партиципације. Припремање. Опремање. Пројектовање и грађење. Пратећи трошкови. Рачунање трошкова изградње објекта / анализа цена. Калкулативни фактор. Тржишна вредност.</p> <p>УГОВАРАЊЕ ИЗВОЂЕЊА ГРАЂЕВИНСКИХ РАДОВА. Процес подношења и вреновања понуда. Уговарање. Лицитациона документација. Услови уговарања – општи и посебни. Избор извођача. Уговор о изградњи и опремању објекта. Начини уговарања у нашој и светској пракси. Тендерске процедуре и уговорна документација FIDIC-а и међународних финансијских институција. Основне одредбе уговора. Финансијске гаранције. Гарантни рокови.</p> <p>ИНВЕСТИЦИЈЕ. Бизнис план. Садржај бизнис плана. Претходна студија оправданости и студија оправданости. Финансијски показатељи инвестирања. Студија изводљивости. Компензовање инвестираних средстава површином објекта. Уговорна документација за привођење локације намени. Контрола финансијских токова у грађевинарству. План, програм и структура управљања инвестицијом. Новчани ток / cash flow. Финансијски план. Динамички план улагања средстава. наплата изведених радова.</p> <p>РЕГУЛАТИВА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ФИНАНСИЈЕ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ. Процедура реализације објекта према актуелним законима о грађењу. Плански документи. Грађевинско земљиште. Изградња објекта. Закон о облигационим односима. Посебне узансе о грађењу. Закон о јавним набавкама. Закон о порезу на додату вредност.</p> <p>FIDIC. Форме уговора. Општи и посебни услови уговарања.</p> <p>СТРУКТУРА УПРАВЉАЊА ИНВЕСТИЦИЈАМА. Информациони систем. Анализа изводљивости и динамика реализације инвестиције.</p>					
Методѐ наставѐ и савладавањѐ градива					

Предавања, вјежбе, консултације, теренски рад

Литература

Ђировић, Г., Луковић, О.: "Финансијско пословање и инвестиције у грађевинарству", II издање, Виша грађевинско-геодетска школа у Београду, Београд, 2005., 408 стр.

Ђировић, Г.: "Управљање инвестицијама", Висока грађевинско-геодетска школа у Београду, Београд, 2014., 146 стр.

Малешевић, Е., Малешевић, Ђ.: "Управљање инвестицијама", Грађевински факултет у Суботици, Суботица, 2003., 144 стр.

Активност у настави	Предиспитне обавезе	Завршни испит
10	40	50

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке:

др Горан Ђировић, професор

05| ПРИЛОЗИ

Одлука ННВ АГГФ о именовану Комисије за израду наставног плана и програма првог циклуса архитектуре (Одлука број 14/3.669/16. од 13.06.2016.);

Одлука ННВ АГГФ о усвајању Елаборат о оправданости измјена постојећег СПА - први циклус (релиценцирање);

Уговор о научној, стручној и пословној сарадњи између АГГФ Универзитета у Бањој Луци и Јавне установе „Институт за урбанизма, грађевинарство и екологију Републике Српске“ (02.09.2016.);

Приједлог одговорних наставника и сарадника на СПА - први циклус у академској години 2019/20; у току

Укупна седмична оптерећеност одговорних наставника и сарадника на осталим студијским програмима на Универзитету у Бањој Луци;

Одлуке о избору у звање и Уговори о раду за све одговорне наставнике и сараднике на СП Архитектура;

Рјешење о испуњености услова за почетак рада Универзитета у Бањој Луци (07.1- 4462/07); - Дозвола за рад Универзитета у Бањој Луци;

Рјешење о акредитацији Универзитета у Бањој Луци (178/13);

Одлука о матичности факултета/Академије умјетности и студијских програма Универзитета у Бањој Луци и Високе школе унутрашњих послова за научна и умјетничка поља и уже научне и умјетничке области (02/04-3.3610-110/15);

Одлука о измјени и допуни одлуке о матичности факултета/ академије умјести и студијских програм Универзитета у Бањој Луци за научна и умјетничка поља и уже научне и умјетничке области (број: 02/04-3.610-110/15 од 26.11.2015., број: 02/04-3.220-63/16 од 17.02.2016., број: 03/04-3.1879-14/17 од 29.06.2017. и број: 02/04-3.183-8/18 од 25.01.2018.);

Одлука ННВ АГГФ о именовану шефова катедри на студијским програмима архитектура, грађевинарство и геодезија (14/3.353/16);

Извјештај о самоеволуацији СПА, са анкетама (Одлука ННВ АГГФ број:14/3.64/17)

Извјештај са округлог стола на тему: Савремено образовање инжењера архитектуре и грађевинарства, одржаног 02.03.2017.

Потврда Архитектонског факултета у Новом Саду о усклађености СП Архитектура-први циклус, са њиховим СП;

Потврда Архитектонског факултета у Београду о усклађености СП Архитектура-први циклус, са њиховим СП;

УГОВОР О НАУЧНОЈ, СТРУЧНОЈ И ПОСЛОВНОЈ САРАДЊИ

Између уговорних страна

1. АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ (у даљем тексту: АГГФ), кога заступа в.д. декана, проф. др Бранкица Милојевић,
и
2. ЈАВНЕ УСТАНОВЕ „ИНСТИТУТ ЗА УРБАНИЗАМ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ (у даљем тексту: Институт), кога заступа директор Стеван Јовановић, дипл. инж. арх.

Члан 1.

Предмет уговора је научна, стручна и пословна сарадња.

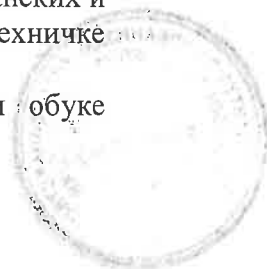
Члан 2.

Овим Уговором утврђују се општи оквири и видови научне, стручне и пословне сарадње између страна потписница, а у циљу подизања квалитета рада на пословима из дјелатности уговорних страна, те проширења и унапређења сарадње у разним областима од заједничког интереса.

Члан 3.

Основни видови сарадње између уговорних страна:

- Размјена искустава и достигнућа у науци и струци;
- Остваривање стручне и научне сарадње запослених у циљу њиховог усавршавања и стицања неопходних знања на пољу струке и науке, на обострану корист уговорних страна;
- Међусобна сарадња на пословима израде стратегија, студија, просторно-планских и техничких докумената, надзора над извођењем и ревизијом техничке документације у циљу заједничког наступања на тржишту;
- Организовање радионица, семинара и других видова усавршавања и обуке стручног кадра;
- Развој и примјена ГИС-а;

MAĐARSKA
SLOVENIJA
SRBIJA
HRVATSKA
CROATIA
SERBIA
SLOVAKIA
SLOVENIA
HUNGARY
CROATIA
SERBIA
SLOVAKIA
SLOVENIA
HUNGARY

- Пружање услуга научним радницима једне од уговорених страна за коришћење истраживачких лабораторија друге уговорене стране;
- Заједничка организација и реализација научних истраживања, организовање и учешће на научним симпозијумима, конференцијама и семинарима у земљи и иностранству;
- Сарадња у области извођења наставних активности, кроз учешће стручних сарадника из Института у наставном процесу на АГГФ;
- Осмишљавање и омогућавање студентске праксе, кроз њихову интеграцију у стручну дјелатност Института;
- Међусобна сарадња у области издаваштва, изради и размјени стручних и научних публикација;
- Коришћење и размјена библиотечног материјала, стручних и научних садржаја;
- Континуирани информациони контакт - линковање веза и размјена информација;
- Остале активности на обострану сагласност уговорних страна.

Члан 4.

Програм реализације сарадње утврђује се на редовним заједничким састанцима представника уговорених страна најмање једном годишње и важиће за текућу годину. Овај уговор је оквирног карактера, а за сваки конкретан вид сарадње, уговорене стране ће накнадно дефинисати детаље и по потреби сачинити посебне уговоре.

Остале одредбе

Члан 5.

Уговор о пословној сарадњи склапа се на неодређено вријеме и може се раскинути споразумно или једнострано уз уважавање тромјесечног отказног рока. Уговор ступа на снагу даном обостраног потписивања и остаје правоснажан у овом облику до евентуалне измјене или раскида.

Члан 6.

Уговор је сачињен у 4 (четири) истоветна примјерка и свака уговорна страна задржава по 2 (два) за своје потребе.

ДИРЕКТОР
Стеван Јовановић

ЈУ ИНСТИТУТ ЗА УРБАНИЗАМ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА

БРОЈ: 1-1612/18

ДАТУМ: 16.03. 2016.

В.Д. ДЕКАН
Проф. др Бранкица Милојевић

АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ
БАЊА ЛУКА

Број: 882

Датум: 02.09.16

Листа одговорних наставника и сарадника за зимски/љетни семестар 2019/2020. школске године

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет

Архитектура - I циклус студија

Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
I	1	Архитектура и умјетност Старог вијека	О	2	0	Лирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	-	-	-	-
				0.75	0	Сарита Вујковић	др	доц.	АУ	-	-	-	-
				0.25	0	Наташа Вилић	др	ванр. проф.	ФФ	-	-	-	-
	2	Студио пројекат 1 -Човјек и простор	О	2	2	Миленко Станковић Малина Чворо	др	ед. проф. доц.	АГФ	Милица Малешевић Милана Недимовић	-	в.асис. асист.	АГФ
				1	2	Маја Додиг	мр	ред. проф.	АГФ				
				1	1	Мирослав Малиновић	др	доц.	АГФ				
	3	Математика у архитектури 1	О	1	2	Сандра Косић-Јеремић	др	доц.	АГФ	Сандра Косић-Јеремић	др	доц.	АГФ
	4	Нацртна геометрија	О	2	2	Маја Илић	др	-	АГФ				
	5	Основе архитектонских конструкција и материјализације	О	2	2	Дарија Гајић	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
	6	Примијењена геодезија у архитектури	О	1	1	Јелена Гучевић Тијана Вујичић	др др	в. проф. доц.	РТН НС АГФ	Тијана Вујичић	др	-	АГФ
Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
II	1	Архитектура и умјетност Средњег вијека	О	2	0	Милица Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	-	-	-	-
				0.75	0	Сарита Вујковић	др	доц.	АУ	-	-	-	-
				0.25	0	Наташа Вилић	др	ванр. проф.	ФФ	-	-	-	-
	2	Студио пројекат 2 - Контекст	О	2	2	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ	Милица Малешевић Милана Недимовић	-	в.асис. асис.	АГФ
				0	1	Маја Додиг	мр	ред. проф.	АГФ	Маја Додиг	мр	ред. проф.	АГФ
				1	0	Дубравко Алексић	др	доц.	АГФ	-	-	-	-
				1	2	Маја Илић	др	-	АГФ				
	3	Математика у архитектури 2	О	1	2	Сандра Косић-Јеремић	др	доц.	АГФ	Сандра Косић-Јеремић	др	доц.	АГФ
	4	Физика зграде	О	2	2	Биљана Антуновић	др	ванр. проф.	АГФ				
	5	Архитектонске конструкције 1	О	2	2	Дарија Гајић	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
6	Аналитички цртеж	О	0	1	Малина Чворо	др	доц.	АГФ	Малина Чворо	др	доц.	АГФ	
			0	1	Маја Додиг	др	ред. проф.	АГФ	Маја Додиг	др	ред. проф.	АГФ	
Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
				2	0	Лирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	-	-	-	-

III	1	Архитектура и умјетност Новог вијека	О	0.75	0	Сарита Вујковић	др	доц.	АУ	-	-	-	-
				0.25	0	Наташа Вилић	др	ванр. проф.	ФФ	-	-	-	-
	2	Студио пројекат 3 - Кућа	О	2	2	Миленко Станковић Огњен Шукало	др др	ред. проф. доц.	АГФ	Анита Милаковић	-	в.асис.	АГФ
				0	1	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ
				2	2	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
	3	Основе урбанизма	О	2	2	Милица Милојевић Дубравко Алексић	др др	р. проф. доц.	АГФ	Дубравко Алексић	др	доц.	АГФ
	4	Механика и отпорност материјала	О	2	2	Драган Милашиновић Александар Борковић	др др	ред. проф. доц.	АГФ	Радомир Цвијић	мр	в. асис.	АГФ
5	Архитектонске конструкције 2	О	2	1	Дарија Гајић	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ	
6	Дигиталне архитектонске технике 1	О	0	2	Маја Илић Љубиша Прерадовић	др др	- ред. проф.	АГФ	Маја Илић Љубиша Прерадовић	др др	- ред. проф.	АГФ	
Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
IV	1	Архитектура и умјетност Савременог доба	О	2	0	Мирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	-	-	-	-
				0.75	0	Сарита Вујковић	др	доц.	АУ	-	-	-	-
				0.25	0	Наташа Вилић	др	ванр. проф.	ФФ	-	-	-	-
	2	Студио пројекат 4 - Ансамбл	О	3	2	Диана Ступар Маја Илић Алексић Тања Тркуља	др др др	доц. доц. доц.	АГФ	Милица Малешевић	-	-	АГФ АГФ
				0	2	Невена Новаковић	др	доц.	АГФ	Невена Новаковић	др	доц.	АГФ
				1	1	Дарија Гајић	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
	3	Урбанистичка техника и композиција	О	2	2	Невена Новаковић Дијана Симоновић	др др	ц. доц.	АГФ	Анита Милаковић Невена Новаковић	- др	сис. доц.	АГФ
4	Принципи конструисања архитектонских објеката	О	2	1	Мато Уљаревић	др	ван. проф.	АГФ	Радован Вукомановић	-	в. асис.	АГФ	
5	Материјали у архитектури	О	2	2	Гордана Броћета	др	доц.	АГФ	Марина Латинковић	-	асис.	АГФ	
6	Дигиталне архитектонске технике 2	О	0	2	Маја Илић	др	-	АГФ	Маја Илић	др	-	АГФ	
Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
V	1	Заштита градитељског наслеђа	О	2	2	Милица Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Милица Малешевић	-	в.асис.	АГФ
	2	Студио пројекат 5 -Урбане цјелине	О	1	2	Малина Чворо	др	доц.	АГФ	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ
				3	2	Дијана Симоновић Невена Новаковић Тијана Вујичић	др др др	доц.	АГФ	Анита Милаковић Невена Новаковић	- др	сис. доц.	АГФ
				0	1	Дарија Гајић	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в. асис. асис.	АГФ АГФ
	3	Процес архитектонског дизајна	О	2	2	Маја Илић Алексић Диана Ступар Огњен Шукало	др др др	доц. доц. доц.	АГФ	Маја Илић Алексић Диана Ступар Огњен Шукало	др др др	доц. доц. доц.	АГФ
4	Статика конструкција	О	2	2	Глигор Раденковић Александар Борковић	др др	ред. проф. доц.	ГФБГ АГФ	Радомир Цвијић	мр	в. асис.	АГФ	

	5	Регулатива просторног уређења и грађења	О	2	0	Бранкица Милојевић	др	ванр.проф.	АГФ	-	-	-	-
	6	Организација и извођење грађевинских радова	О	1	1	Горан Ђировић	др	проф.	ВГШБГ	Наташа Поповић-Милетић	-	в. асис.	АГФ
Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
VI	1	Конструктивни системи	О	2	1	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
				0	1	Тијана Вујичић	др	доц.	АГФ	Тијана Вујичић	др	доц.	АГФ
	2	Студио пројекат 6 – Унутрашњи простори и дизајн	О	2	2	Маја Ђилас Марина Радуљ	др др	доц. доц.	АГФ	Милана Недимовић	-	асис.	АГФ
				1	2	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
	3	Студио пројекат 7 – Простори за рад и одмор	О	3	2	Марина Радуљ Маја Милић Алексић	др др	доц. доц.	АГФ	Милана Недимовић, Анита Милаковић	-	асис.	АГФ
				1	1	Дијана Симоновић	др	доц.	АГФ	Тијана Вујичић	др	-	АГФ
0				2	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ	
4	Стручна пракса	4	0	3	Мирослав Малиновић	др	доц.	АГФ					
5	Изборни предмет А	И	1	1	изборно								
Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
VII	1	Урбанистичко планирање		2	2	Бранкица Милојевић	др	ванр.проф.	АГФ	Тијана Вујичић	др	-	АГФ
	2	Студио пројекат 8 - Обнова изграђених структура	О	1	2	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКПИПН	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКПИПН
				2	1	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
				0	1	Маја Ђилас	др	доц.	АГФ	Милица Малешевић	др	в.асис.	АГФ
	3	Студио пројекат 9 –Хибридна архитектура	О	3	2	Марина Радуљ Ја Милић Алексић Диана Ступар	др др др	доц. доц. доц.	АГФ АГФ АГФ	Анита Милаковић	-	в.асис.	АГФ
				1	1	Тијана Вујичић	др	-	АГФ	Невена Новаковић	др	доц.	АГФ
0				2	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ	
4	Енглески језик за архитекте	О	2	1	Јелена Пажин	ма	наставник страног језика и вјештина	АГФ	Јелена Пажин	ма	наставник страног језика и вјештина	АГФ	
5	Изборни предмет Б	И	1	1	изборно								
Сем.	Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
VIII	1	Архитектура и одрживост	О	1	1	Миленко Станковић Огњен Шукало	др др	ред.проф. доц.	АГФ	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ
				1	0	Дарија Гајић	др	доц.	АГФ	-	-	-	-
				1	0	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ	-	-	-	-
	2	Студио пројекат 10 – Стратешки урбани дизајн	О	2	3	Дијана Симоновић Дубравко Алексић Тијана Вујичић	др др др	доц. доц. -	АГФ АГФ АГФ	Невена Новаковић Дијана Симоновић Дубравко Алексић	др др др	доц. доц. доц.	АГФ АГФ АГФ
				1	1	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ

VIII

3	Студио пројекат 11 – Синтезни пројекат	О	1	2	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Уна Окиљ дан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
			1	2	Малина Чворо	др	доц.	АГФ	Анита Милаковић	-	в.асис.	АГФ
			1	2	Диана Ступар	др	доц.	АГФ				
4	Презентација архитектонских пројеката	О	1	1	Марина Радуљ	др	доц.	АГФ	Дубравко Алексић	др	доц.	АГФ
			0	1	Маја Илић	др	-	АГФ	Маја Илић	др	-	АГФ
5	Изборни предмет В	И	1	1	изборно							

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Р. б.	Предмет	С	П	В	Наставник	Титула	Звање	Запослен у	Сарадник	Титула	Звање	Запослен у
	Изборни предмет А											
1	Свјетлост у архитектури (АТ)	И	1	1	иљана Антуновић Саша Чворо	др др	ванр. проф. доц.	АГФ	Окиљ	-	в.асис.	АГФ АГФ
2	Звук и акустика просторија (АТ)	И	1	1	Биљана Антуновић Саша Чворо	др др	ванр. проф. доц.	АГФ	Окиљ	-	в.асис.	АГФ АГФ
3	Природно провјетравање зграда (АТ)	И	1	1	Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Окиљ	-	в.асис.	АГФ АГФ
4	Фрактали у архитектури	И	1	1	Сандра Косић-Јеремић Маја Илић	др др	доц. доц.	АГФ	Сандра Косић-Јеремић Маја Илић	др др	доц. доц.	АГФ
5	Модел у архитектури	И	1	1	Маја Илић	др	-	АГФ	Маја Илић	др	-	АГФ
6	Интервенције на историјским грађевинама (ИТАИЗГН)	И	1	1	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
7	Конзерваторске технологије (ИТАИЗГН)	И	1	1	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
8	Архитектура индустријског наслеђа (ИТАИЗГН)	И	1	1	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ
9	Управљање градитељским наслеђем (ИТАИЗГН)	И	1	1	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
10	Технологија грађења објекта високоградње (ГСХТиОГ)	И	1	1	Горан Ћировић	др	проф.	АГФ	Наташа Поповић-Милетић		в. асис.	АГФ
11	Основе прорачуна бетонских конструкција (МИК)	И	1	1	Мато Уљаревић	др	ванр. проф.	АГФ	Радован Вукомановић	-	в.асис.	АГФ
12	Објекти за паркирање возила (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
13	Пејзажна архитектура (УПП)	И	1	1	иљана Дошенивић Тања Тркуља	др др	р.проф. доц.	ШФ АГФ	иљана Дошенивић Тања Тркуља	др др	р.проф. доц.	ШФ АГФ
14	Простор, тијело и архитектура (АПИУПП)	И	1	1	Дубравко Алексић Тања Тркуља	др др	доц.	АГФ	Дубравко Алексић Тања Тркуља	др др	доц.	АГФ
15	Модуларна координација и композиција (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
16	Објекти микро и малог предузетништва (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
17	Хуманизација грађене средине (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
18	Градови у промјенама	И	1	1	Бранкица Милојевић	др	ванр.проф.	АГФ	Бранкица Милојевић	др	в.проф.	АГФ
19	БОДИНЕВЕРЛАЈЗ/BODYNEVERLIES	И	1	1	Марина Радуљ	др	доц.	АГФ	Милана Недимовић	-	асист.	АГФ
20	Туристички објекти: контексти и концепти	И	1	1	Марина Радуљ Маја Илић Алексић	др др	доц. доц.	АГФ АГФ	Марина Радуљ Маја Илић Алексић	др др	доц. доц.	АГФ АГФ

21	Дизајн малог мјерила	И	1	1	Маја Ђилас	др	доц.	АГФ	Маја Ђилас	др	доц.	АГФ
22	Простори и игре	И	1	1	Марина Радуљ Диана Ступар	др др	доц. доц.	АГФ АГФ	Марина Радуљ Диана Ступар	др др	доц. доц.	АГФ АГФ
23	Вернакуларна архитектура	И	1	1	Огњен Шукало	др	доц.	АГФ	Огњен Шукало	др	доц.	АГФ

	Изборни предмет Б											
1	Архитектура, комфор и енергија (АТ)	И	1	1	Биљана Антуновић Дарија Гајић	др др	ванр. проф. доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
2	Савремени материјали у архитектури (АТ)	И	1	1	Дарија Гајић Гордана Броћета	др др	доц. доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
3	Конструктивни детаљ у архитектури (АТ)	И	1	1	Дарија Гајић Саша Чворо	др др	доц. доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
4	Теорије архитектуре и урбанизма (ИТАИЗГН)	И	1	1	Лирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	Лирослав Малиновић	др	доц.	АГФ
5	Интегрална заштита градитељског наслеђа (ИТАИЗГН)	И	1	1	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
6	Менаџмент и културна политика у заштити наслеђа (ИТАИЗГН)	И	1	1	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
7	Културни аспекти планирања (ИТАИЗГН)	И	1	1	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
8	Урбана конзервација (ИТАИЗГН)	И	1	1	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
9	Народно градитељство (ИТАИЗГН)	И	1	1	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Миљана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
10	Пољопривредни објекти (АП)	И	1	1	Тања Тркуља	др	доц.	АГФ	Милана Недимовић	-	асис.	АГФ
11	Вино и архитектура (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
12	Дизајн конструкција великих распона (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
13	Објекти средњег и великог предузетништва (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
14	Спортски објекти (АП)	И	1	1	Тијана Вујичић	др		АГФ	Тијана Вујичић	др	доц.	АГФ
15	Управљање урбаним развојем	И	1	1	Бранкица Милојевић Тијана Вујичић	др	ванр.проф.	АГФ	Бранкица Милојевић Тијана Вујичић	др	в.проф.	АГФ
16	Урбана економија	И	1	1	Бранкица Милојевић	др	ванр.проф.	ВТШ Београд	Тијана Вујичић	др	в.асис.	АГФ
17	Урбана мобилност	И	1	1	Невена Новаковић	др	доц.	АГФ	Анита Милаковић	-	в.асис.	АГФ
18	Урбана регенерација	И	1	1	Дијана Симоновић Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Дијана Симоновић Тијана Вујичић	др др	доц.	
19	Сценски дизајн	И	1	1	Марина Радуљ	др	доц.	АГФ	Милана Недимовић	-	асист.	АГФ
20	Архитектура природних материјала	И	1	1	Огњен Шукало	др	доц.	АГФ	Огњен Шукало	др	доц.	АГФ
21	Архитектура кризних ситуација	И	1	1	Диана Ступар Миланко Станковић	др др	доц. ред.проф	АГФ АГФ	Диана Ступар Миланко Станковић	др др	доц. ред.проф	АГФ АГФ
22	Пројектовање објеката образовања	И	1	1	Диана Ступар Ја Милић Алексић	др др	доц. доц.	АГФ АГФ	Диана Ступар Милић Алексић	др др	доц. доц.	АГФ АГФ
23	Архитектонско пројектовање у реалном контексту	И	1	1	Малина Чворо Саша Чворо	др др	доц. доц.	АГФ АГФ	Малина Чворо Саша Чворо	др др	доц. доц.	АГФ АГФ

24	Урбана структура и реконструкција	И	1	1	Малина Чворо Саша Чворо	др	доц.	АГФ	Малина Чворо Саша Чворо	др	доц.	АГФ
25	Основе прорачуна дрвених конструкција	И	1	1	Драган Милашиновић	др	ванр. проф.	АГФ	Младен Слијепчевић	-	в.асис.	АГФ
26	Основе прорачуна зиданих конструкција	И	1	1	Мато Уљаревић	др	ванр. проф.	АГФ	Радован Вукомановић	-	в.асис.	АГФ
27	Параметарско моделовање	И	1	1	Маја Илић	др		АГФ	Маја Илић	др		АГФ

Изборни предмет В

1	Технологија омотача зграда (АТ)	И	1	1	Дарија Гајић Саша Чворо	др др	доц. доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
2	Енергетски ефикасна и одржива градња (АТ)	И	1	1	Биљана Антуновић Дарија Гајић Саша Чворо	др др др	ванр. проф. доц. доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
3	Обнова зграда (АТ)	И	1	1	Дарија Гајић Саша Чворо	др др	доц. доц.	АГФ	Уна Окиљ Јан Пеулић	-	в.асис. асис.	АГФ АГФ
4	Развој регионалне архитектуре (ИТАИЗГН)	И	1	1	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ
5	Историја и теорија рестаурације (ИТАИЗГН)	И	1	1	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН	Милијана Окиљ	др	доц.	РЗКИПН
6	Сакрални простори (ИТАИЗГН)	И	1	1	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ
7	Документовање архитектонског наслеђа (ИТАИЗГН)	И	1	1	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ
8	Византијска естетика архитектуре (ИТАИЗГН)	И	1	1	Наташа Вилић	др	ванр. проф.	ФФ	Наташа Вилић	др	ванр. проф.	ФФ
9	Монументална и споменичка архитектура (ИТАИЗГН)	И	1	1	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ	Ирослав Малиновић	др	доц.	АГФ
10	Прорачун челичних конструкција (Мик)	И	1	1	Драган Милашиновић Александар Борковић	др др	р.проф. доц.	АГФ	Младен Слијепчевић	-	в.асис.	АГФ
11	Регенеративни пејзажни дизајн (УПП)	И	1	1	Биљана Дошеновић Тања Тркуља	др др	р.проф. доц.	ШФ АГФ	Биљана Дошеновић Тања Тркуља	др др	р.проф. доц.	ШФ АГФ
12	Саобраћајни објекти (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
13	Комерцијални објекти (АП)	И	1	1	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ	Тања Тркуља Тијана Вујичић	др др	доц.	АГФ
14	Рурално планирање	И	1	1	Бранкица Милојевић	др	в.проф.	АГФ	Бранкица Милојевић	др	в.проф.	АГФ
15	Теорије урбане форме	И	1	1	Невена Новаковић Дијана Симоновић	др др	доц.	АГФ	Анита Милаковић	-	в.асис.	АГФ
16	Квантна архитектура (УПП)	И	1	1	Дубравко Алексић	др		АГФ	Дубравко Алексић	др		АГФ
17	Урбанизам предграђа	И	1	1	Тијана Вујичић Дијана Симоновић	др др	доц.	АГФ	Тијана Вујичић Дијана Симоновић	др др	доц.	АГФ
18	Излагање архитектуре	И	1	1	Марина Радуљ	др	доц.	АГФ	Милана Недимовић	-	асист.	АГФ
19	Пројектовање објеката здравства	И	1	1	Маја Милић Алексић Диана Ступар	др др	доц. доц.	АГФ АГФ	Маја Милић Алексић Диана Ступар	др др	доц. доц.	АГФ АГФ
20	Архитектоника комфора	И	1	1	Диана Ступар	др	доц.	АГФ	Милана Недимовић	-	асист.	АГФ
21	Биоклиматска архитектура	И	1	1	Муленко Станковић	др	ред.проф.	АГФ	Милана Недимовић	-	асист.	АГФ
22	Екологија становања	И	1	1	Огњен Шукало	др	доц.	АГФ	Огњен Шукало	др	доц.	АГФ
23	Параметарски дизајн у урбанизму	И	1	1	Маја Илић Тијана Вујичић	др др		АГФ АГФ	Маја Илић Тијана Вујичић	др др		АГФ АГФ

24	ГИС у архитектури	И	1	1	Јелена Гучевић Тијана Вујичић	др др	в. проф. доц.	РТН НС АГФ	Тијана Вујичић	др	доц.	АГФ
25	Управљање инвестицијама у грађењу	И	1	1	Горан Ћировић	др	проф.	ВГШБГ	Наташа Поповић- Милетић	-	в. асис.	АГФ

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ АРХИТЕКТУРА – Списак наставног особља**Наставници**

РБ	Име и презиме	Звање	Датум избора	Трајање	Напомена
1.	др МИЛЕНКО СТАНКОВИЋ	Ред. проф.	29.11.2012.		02/04-3.3121-55/12
2.	др ЉУБИША ПРERAДОВИЋ	Ред. проф.	23.02.2017.		02/04-3.189-15-/17
3.	др БИЉАНА АНТУНОВИЋ	Ван. проф.	06.07.2015.	6 година	02/04-3.2036-95/15
4.	др БРАНКИЦА МИЛОЈЕВИЋ	Ван. проф.	06.07.2015.	6 година	02/04-3.2036-96/15
5.	мр МАЈА ДОДИГ	Ван. проф.	21.12.2017.	6 година	02/04-3.3699-24/17
6.	др МАТО УЉАРЕВИЋ	Ван. проф.	27.03.2014.	6 година	02/04-3.995-14/14
7.	др НЕВЕНА НОВАКОВИЋ	доцент	29.01.2015.	5 година	02/04-3.155-18/15
8.	др ОГЊЕН ШУКАЛО	доцент	21.01.2018.	5 година	02/04-3.183-29/18
9.	др МАЛИНА ЧВОРО	доцент	29.06.2017.	5 година	02/04-3.1879-25/17
10.	др ДИАНА СТУПАР	доцент	30.11.2017.	5 година	02/04-3.3456-25/17
11.	др ТАЊА ТРКУЉА	доцент	17.02.2016.	5 година	02/04-3.220-39/16
12.	др ДАРИЈА ГАЈИЋ	доцент	03.10.2014.	5 година	02/04-3.3242-21/14
13.	др МАЈА МИЛИЋ АЛЕКСИЋ	доцент	29.06.2017.	5 година	02/04-3.1879-26/17
14.	др ДУБРАВКО АЛЕКСИЋ	доцент	23.02.2017.	5 година	02/04-3.189-10/17
15.	др САНДРА КОСИЋ-ЈЕРЕМИЋ	доцент	28.05.2015.	5 година	02/04-3.1009-/15
16.	др САША ЧВОРО	доцент	17.02.2016.	5 година	02/04-3.220-40/16
17.	др ДИЈАНА СИМОНОВИЋ	доцент	19.02.2015.	5 година	02/04-3.394-89/15
18.	др МИРОСЛАВ МАЛИНОВИЋ	доцент	02.03.2016.	5 година	02/04-3.536-61/16
19.	др МАЈА ЋИЛАС	доцент	26.11.2015.	5 година	02/04-3.3610-53/15
20.	др ГОРДАНА БРОЂЕТА	доцент	23.03.2017.	5 година	02/04-3.625-13/17
21.	др МАРИНА РАДУЉ	доцент	28.05.2013.		Избор у току

Сарадници

РБ	Име и презиме	Звање	Датум избора	Трајање	Напомена
1.	мр РАДОМИР ЦВИЈИЋ	Виши асис.	07.04.2016.	5 година	02/04-3.611-69/16
2.	РАДОВАН ВУКОМАНОВИЋ	Виши асис.	26.01.2017.	5 године	02/04-3.155-20/15
3.	мр НАТАША ПОПОВИЋ МИЛЕТИЋ	Виши асис.	13.02.2014.	5 година	02/04-3.388-14/14
4.	др ТИЈАНА ВУЈЧИЋ	Виши асис.	25.05.2012.	Избор у току	
5.	МИЛИЦА МАЛЕШЕВИЋ	Виши асис.	18.07.2013	5 година	02/04-3.2245-29/13
6.	др МАЈА ИЛИЋ	Виши асис.	28.05.2013.	Избор у току	
7.	ДРАГАНА ТЕПИЋ	Виши асис.	28.05.2013.	Боловање	
8.	АНИТА МИЛАКОВИЋ	Виши асис.	28.05.2013.	5 година	02/04-3.1537-85/13
9.	УНА ОКИЉ	Виши асис.	26.03.2015.	5 година	02/04-3.535-61/15
10.	НАТАША МРЂА-БОШЊАК	Виши асис.	03.10.2014.	5 година	02/04-3.3242-22/14
11.	ЈЕЛЕНА ПАЖИН	Нас. ст.језика	26.03.2015.	5 година	02/04-3.535-84/15
12.	НЕБОЈША ЂУРИЋ	Виши асис.	22.12.2016.	5 година	02/04-3.3829-36/16
13.	мр МЛАДЕН СЛИЈЕПЧЕВИЋ	Асистент	26.03.2015.	4 године	02/04-3.535-63/15
14.	МИЛЕНА НЕДИМОВИЋ	Асистент	01.10.2018.	4 године	02/04-3.852-16/18
15.	СЛОБОДАН ПЕУЛИЋ	Асистент	01.10.2018.	4 године	02/04-3.1780-35/18

2017

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Универзитет у Бањој Луци

Извјештај о самоевалуацији студијског програма АРХИТЕКТУРА

Овај документ израдила је Комисија за провођење поступка интерне евалуације студијског програма *Архитектура*, у саставу:

- доц. др Малина Чворо, продекан за наставу, предсједник
- доц. др Тања Тркуља, члан
- доц. др Невена Новаковић, члан
- Маја Илић, виши асистент, Координатор за осигурање квалитета
- Снежана Мрђа-Баца, представник из привреде
- Дајана Папаз, студент

именовани [Одлуком Наставно-научног вијећа](#) број: 14/3.64/17, од 24.01.2017. године.

Преглед	
Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и e-mail адреса институције	Универзитет у Бањој Луци, Булевар војводе Петра Бојовића 1А, 78 000 Бања Лука Република Српска, БиХ Е- пошта: info@unibl.org
Интернет адреса	www.unibl.org
Назив, број и датум акта о оснивању	РЕПУБЛИКА СРПСКА – НАРОДНА СКУПШТИНА Закон о измјенама и допунама Закона о високом образовању (Службени гласник Републике Српске, Број 30/07)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	401017720006
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01040251
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Број: 02/04-3.1161-7/16 од 04.05.2016. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.23/602-3900/09, од 22.06.2009. године.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	07.23/612-625-2/10, од 12.11.2010. године.
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица	<ol style="list-style-type: none"> 1. Академија умјетности, проф. др Санда Додик, ванредни професор, 2. Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, др Бранкица Милојевић, ванредни професор, 3. Економски факултет, др Станко Станић, редовни професор, 4. Електротехнички факултет, др Бранко Блануша, ванредни професор 5. Машински факултет, др Дарко Кнежевић, ванредни професор, 6. Медицински факултет, др Ранко Шкрбић, редовни професор, 7. Пољопривредни факултет, др Никола Мићић, редовни професор 8. Правни факултет, др Жељко Мирјанић, редовни професор, 9. Природно-математички факултет, др Горан Трбић, ванредни професор 10. Рударски факултет, др Владимир Малбашић, ванредни професор, 11. Технолошки факултет, др Љиљана

	<p>Вукић, редовни професор,</p> <p>12. Факултет политичких наука, др Здравко Злокапа, редовни професор</p> <p>13. Факултет физичког васпитања и спорта, др Борко Петровић, ванредни професор</p> <p>14. Филозофски факултет, др Бране Микановић, ванредни професор</p> <p>15. Филолошки факултет, др Младенко Саџак, ванредни професор,</p> <p>16. Шумарски факултет, др Војислав Дукић, ванредни професор</p> <p>17. Факултет безбједносних наука, др Предраг Ђеранић, доцент</p>
Контакт особа (за посјету)	Проф. др Страин Посављак, проректор
Број телефона	+387 51 321 181

Подаци о организационој јединици	
Назив организационе јединице	Универзитет у Бањој Луци Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет
Адреса	Војводе Степе Степановића 77/3, 78 000 Бања Лука
Контакт телефони и факс	+387 51 462 543
E-mail	info@aggf.unibl.org
Веб-адреса	www.aggf.unibl.org
Одговорна особа за самоевалуацију	проф. др Бранкица Милојевић, декан
Контакти одговорне особе (E-mail, телефон)	info@aggf.unibl.org , +387 51 462 543

Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
СП Архитектура	први циклус	Дипломирани инжењер архитектуре - 240 ECTS

1 УВОДНИ ДИО	7
1.1 Сажетак	8
1.2 Увод	9
1.3 Историја и организација архитектонско-грађевинско-геодетског факултета	12
2 КРИТЕРИЈУМИ	18
2.1 Студијски програм архитектура	19
2.1.1 Историјски и организационални контекст студијског програма	19
2.1.2 Веза између циљева и садржаја студијског програма	20
2.1.2.1 Образовни циљеви	21
2.1.2.2 Исходи учења	21
2.1.2.3 Интер-дисциплинарност	22
2.1.3 Наставни план и програми	22
2.1.3.1 Завршни рад	25
2.1.4 Усклађеност професионалних и академских захтјева	25
2.1.5 Усклађеност наставног плана и програма	26
2.1.5.1 Оптерећење	26
2.1.6 Повезаност између процеса учења организације и садржаја наставног плана и програма	27
2.1.6.1 Завршни рад	27
2.2 Људски ресурси	29
2.2.1 Квалитет наставног особља	29
2.2.2 Балансирање професионалних и академских захтјева	29
2.2.3 Структура запослених	29
2.2.4 Усавршавање наставног особља	32
2.2.5 Избор и напредовање наставног особља	33
2.2.6 Управљање људским потенцијалима	34
2.2.7 Однос броја наставног особља и студената	34
2.2.8 Административно и помоћно особље	35
2.2.9 Наставни процес и методе едукације	35
2.2.10 Истраживање и научно-истраживачки рад	36
2.2.11 Међународна и међууниверзитетска сарадња	36
2.2.12 Индивидуални рад наставника и сарадника	36
2.2.13 Усавршавање наставника и сарадника	36
2.2.14 Укључивање студената у научно-истраживачки рад	37
2.3 Студенти	38
2.3.1 Упис студената на студијски програм	38
2.3.2 Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту	40
2.3.3 Укљученост студената у побољшање процеса учења и подучавања	45
2.3.4 Напредовање студената, признавање и сертификација	46
2.3.5 Цјеложивотно учење	48
2.3.6 Систем жалби	48
2.3.7 Учешће студената у одлучивању	49
2.3.8 Пракса	50
2.4 Међународна сарадња	52
2.4.1 Мобилност студената и наставника	57

2.4.2	Процедуре за подршку међународним активностима	58
2.5	Ресурси за учење и подршка студентима	59
2.5.1	Просторни капацитети	59
2.5.2	Библиотечки ресурси	60
2.5.3	Отворени образовни ресурси	61
2.5.4	Анализе података	61
2.5.4.1	Детаљна анализа проходности и пролазности по предметима	61
2.5.4.2	Утицај средњошколског образовања и припремне наставе на успјех кандидата при полагању квалификационог испита	61
2.5.4.3	Резултати спроведеног електронског испитивања предузећа, институција и органа управе	61
2.5.5	Дипломирани студенти	63
2.5.6	Информациони системи	63
2.5.7	Презентација информација за јавност	64
2.5.8	Политика комуницирања са јавности	64
2.5.9	Комуникација са бруцошима	65
2.6	Интерно осигурање квалитета	66
2.6.1	Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђивање квалитета	67
2.6.2	Укљученост субјеката	67
2.6.2.1	Канцеларија за квалитет	68
2.6.2.2	Улога студената у управљању и систему унутрашњег обезбјеђења квалитета	68
2.6.2.3	Везе с окружењем, привредом и социјалним партнерима	68
2.6.3	Процедуре за обезбјеђивање квалитета студијских програма	69
2.6.4	Унапређење студијских програма	70
2.6.5	Додатни облици организовања студијског програма	71
3	ЗАВРШНИ ДИО	72
3.1	Закључак	73
3.1.1	Предности	73
3.1.2	Слабости	75
3.2	Завршна разматрања	76

1 УВОДНИ ДИО

1.1 Сажетак

Самоевалуациони извјештај студијског програма Архитектура на првом циклусу студија Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци припремљен је као цјелина која садржи три поглавља:

- Уводни дио;
- Критеријуми;
- Завршни дио.

У уводном дијелу дати су подаци о историји Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета. Такође, описане су предности, основне вриједности и правац у коме се развија Архитектонско-грађевинско-геодетског факултет Универзитета у Бањој Луци.

Дио *Критеријуми евалуације* садржи оцјену испуњености Критеријума за акредитацију високошколских установа у Босни и Херцеговини, утврђених од стране Агенције за развој високошколског образовања и обезбјеђивање квалитета. Детаљно је испитано и описано тренутно стање за сваки од критеријума које је утврдила Агенција. Сви подаци поткријепљени су доказима – позивањем на одговарајуће документе и веб адресе. Приложене су и табеле са подацима о опреми, наставним плановима, студентима, наставном и административном особљу, међународној сарадњи, научно- истраживачком раду и финансијском пословању.

Завршни дио садржи закључна разматрања самоевалуације Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета о испуњености критеријума за акредитацију високошколских установа у БиХ.

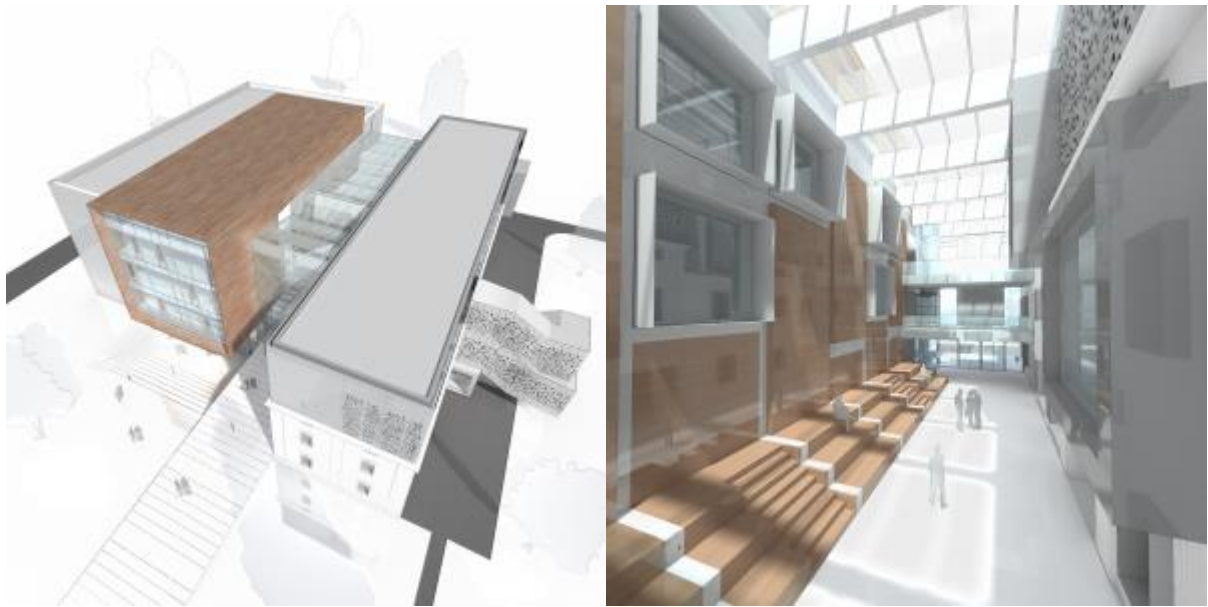
1.2 Увод

У историјском развоју Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета истиче се неколико развојних фаза. Оснивачка фаза је трајала више од двије године и резултат је доношења низа неопходних аката, укључујући и Одлуку Народне Скупштине из августа 1995. год. о оснивању Архитектонско-грађевинског факултета као јединог на простору Републике Српске. Након испуњавања формално-правних претпоставки, прва генерација студената грађевинарства уписана је 1996. године, а студената архитектуре 1997. године. Извођење наставе према првим, петогодишњим наставним плановима, трајало је на Студијском програму архитектуре до 2004. године, а на Студијском програму грађевинарства до 2007. године. Генерације дипломираних инжењера архитектуре и грађевинарства, школованих према овим наставним плановима, у пракси су се показале као врло квалитетан образовни профил, успјешно се укључујући у процесе обнове и изградње, након рата. Тиме је, већ у раној фази, стасавањем првих генерација дипломираних инжењера, у потпуности оправдано очекивање широке друштвене и академске заједнице, као и повод за оснивање факултета. У овом периоду драгоцену подршку раду факултета дали су Архитектонски факултет и Грађевински факултет Универзитета у Београду, као и Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду са својим професорским кадром.

Након тога, услиједио је период транзиције наставних програма (2004–2007) у болоњски систем образовања. Академске 2004/2005. године започео је с извођењем нови наставни план на студијском програму архитектуре, 2006/2007. на студијском програму грађевинарства, а од академске 2007/2008. године, уписом прве генерације студената, отпочео је са радом Студијски програм геодезије. Ово је био изузетно сложен и захтјеван период развоја факултета, у којем су реформом наставног процеса, у складу са прихваћеним болоњским принципима, створени предуслови за наредну фазу развоја факултета. При томе су властите кадровске могућности факултета још увијек биле врло скромне и недовољне без учешћа гостујућих професора са других универзитета, али су властити потенцијали, стварани домаћим асистентским кадром, били обећавајући.

Период 2007–2016. година представља вријеме имплементације наставних програма који су лиценцирани према Болоњској декларацији на сва три студијска програма првог и другог циклуса студирања, по моделу 4+1. Неки од савремених принципа европског образовања су у протеклом периоду успјешно имплементирани. Остварена је мобилност студената и покренуте бројне активности на пољу научно-истраживачке сарадње факултета са другим европским универзитетима на заједничким међународним пројектима, а студенти су стављени у средиште образовног процеса. Студијски програм Архитектуре је акредитован 2012. године и факултет се налази у систему управљања квалитетом који је установљен на Универзитету у Бањој Луци. Успјех мјеримо значајним бројем наших студената који су наставили студиј 2. и 3. циклуса на другим европским универзитетима и показали се као веома добри студенти. Данас су многи од њих истакнути научни и стручни радници, који дају значајан допринос развоју професије градитеља у земљи и шире. Резултати које они остварују доказ су да је знање које су стекли студирајући на нашем факултету било квалитетна полазна основа за даље напредовање.

У овом периоду, такође, пројектантски је дефинисана нова зграда факултета, промовишући савремену технологију грађења објеката по највишим стандардима енергетске ефикасности. Зграда је осмишљена тако да буде спој прошлости и садашњости, са визионарским погледом у будућност, снажан симболички, естетски и функционални репер у контексту Универзитета. Надамо се да ће наставак и завршетак њене изградње коначно достићи постављене циљеве, на велику корист не само наших студената и наставника, већ и Универзитета и друштвене заједнице у цјелини.

Слика 1 . Нова зграда Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета

Теоријску и практичну промоцију савремених грађевинских технологија и тема у области енергетске ефикасности, климатских промјена, паметних и отпорних градова, факултет развија и кроз унапређење образовног процеса. Оно се огледа кроз учешће факултета у реализацији мултидисциплинарних студијских програма 2. и 3. циклуса, заједно са другим техничким факултетима Универзитета у Бањој Луци.

Поред остварених значајних резултата, факултет је у посљедњем периоду пратио низ објективних, али и субјективних проблема који указују на неопходност снажнијег искорака у наредну фазу развоја факултета. Имплементирани наставни модул 4+1 прва два циклуса студија, уз постојећа законска рјешења, резултирао је веома малим бројем студената заинтересованих за упис мастер студија. С друге стране, ниво знања и компетенција које желимо пренијети будућим дипломираним инжењерима за њихов квалификован приступ најсложенијим професионалним изазовима, могуће је, према нашим анализама, остварити тек након завршеног мастер студија и остварених 300 ЕЦТС бодова. Истовремено, једногодишњи други циклус студија је временски кратак за остваривање очекиваних исхода учења.

Анализа наших наставних планова и образовних профила из периода примјене Болоњске декларације, опредјељују нас на израду нових наставних програма Архитектуре и Грађевинарства по модулу 3+2 са јасним разграничењем компетенција бечелера-инжењера и мастера-дипломираних инжењера. Њиховим дефинисањем на почетку треће деценије развоја факултета, створићемо предуслове за нови квалитативни искорак наставног процеса, истовремено дајући активан подстрек за реформске процесе на пољу високог образовања у Републици Српској. Посебно желимо истаћи неопходност снажније сарадње са струком, како путем сарадње у процесу образовања, тако и кроз задовољавајуће оспособљавање будућих градитеља за професионалне изазове и њихово цјеложивотно учење.

Пут будућег развоја факултета видимо кроз активно учешће факултета у оквиру Универзитета у Бањој Луци у даљим интеграционим процесима на међународном образовном и научноистраживачком простору. Мобилност наставника и студената сматрамо значајном тековином претходног периода коју желимо још више унаприједити, а нашим студентима желимо створити оптималан амбијент у којем могу постићи квалитетне услове студирања и међународно респектабилно образовање.

Крај друге деценије постојања Факултет обиљежава снажнијом кадровском структуром, у којој партиципира 19 наставника, од којих је 14 младих доктора наука, доцента на студијском програму архитектуре (12) и грађевинарства (2), који су стасали из властитог асистентског кадра, што указује на успјешан развојни пут наше школе. Стварање бољих услова за континуирани интегрални процес усавршавања наших младих кадрова

представљаће у наредном периоду једно од стратешких опредјељења на путу унапређења квалитета наставног процеса. Истовремено, бићемо отворени према научном и образовном простору међународног окружења кроз транспарентност рада и позитивну конкуренцију. Жеља нам је да остваримо сарадњу са бољима од себе, обезбиједимо предавања и учешће у настави истакнутих предавача, успјешних на пољу професионалног дјеловања, те кроз заједничке пројекте активно учествујемо у размјени искустава.

1.3 Историја и организација архитектонско-грађевинско-геодетског факултета

Иницијатива за оснивање данашњег Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета покренута је 1980. године. Министарство за урбанизам, стамбено-комуналне дјелатности и грађевинарство Републике Српске је 1994. године ангажовало радну групу са задатком да изради елаборат оправданости оснивања и обезбјеђивања услова рада тадашњег Архитектонско-грађевинског факултета на Универзитету у Бањој Луци. Универзитет је елаборат прихватио, затим и Влада Републике Српске, а Народна скупштина Републике Српске на сједници одржаној 28.8.1995. године доноси Одлуку о оснивању Архитектонско-грађевинског факултета у Бањој Луци. Први студенти уписани су на Грађевински одсјек факултета, на којем је настава почела 3.10.1996. Први конкурс за пријем студената на архитектонски одсјек расписан је годину дана касније, у школској 1997/98. години. Факултет је израдио наставне планове и програме за све године студија оба одсјека за образовање дипломираних инжењера архитектуре и грађевинарства општег профила.

Прве нацрте наставних планова за Грађевински одсјек израдио је проф. др Срђан Кисин, дипл. инж. грађевине, а за Архитектонски одсјек проф. др Милан Војиновић, дипл. инж. архитектуре. Даљи рад на наставним плановима и програмима настављен је уз пуну сарадњу наставног особља на Факултету. По утврђеним наставним плановима и програмима Факултет је одшколовао прву генерацију студената и заокружио један школски циклус. Тиме су се створили предуслови за реформу наставног плана и програма у складу са болоњским процесом, те активно укључивање Факултета у европске интеграционе процесе у области високог образовања. Факултет је у таквим својим настојањима добио помоћ Европске комисије укључењем у пројекат *Tempus Archicur* у периоду од 2001. до 2004. године, који је имао за циљ реструктурирање и осавремењавање наставног плана и програма студија архитектуре.

Реформисани наставни план и програм Архитектонског одсјека добио је сагласност Универзитета у Бањој Луци 16. 7. 2004. Реформисани наставни план и програм Грађевинског одсјека добио је сагласност Универзитета у Бањој Луци 29. 9. 2006. Паралелно с одвијањем наставе на основним студијама, Факултет је приступио и организовању постдипломских студија на оба одсјека. Прво је покренут магистарски студиј из области архитектуре и урбанизма, који је добио сагласност Универзитета у Бањој Луци 12.7.2001. Магистарски студиј Грађевинског одсјека покренут је нешто касније, а Универзитет је дао сагласност на његов наставни план и програм 29. 9. 2005. године.

У школској 2007/08. уписана је прва генерација студената на Студијски програм Геодезија. Од ове академске године, сви наставни планови и програми прилагођени су болоњском процесу, а настава се одвија по моделу 4+1, гдје први циклус студија траје четири године (240 ECTS), а други циклус студија траје једну годину (60 ECTS). У складу са спроведеном реформом, одсјеци Факултета Одлуком Министарства просвјете и културе од 02.07.2007. године постају студијски програми.

Факултет мијења име у Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет 13.10.2014. године. Данас ради с просторним капацитетима на двије локације, суочавајући се с бројним просторним, институционалним и финансијским проблемима, који су одраз времена у којем живимо. Факултет и Универзитет у Бањој Луци су у току 2008. године покренули иницијативу за израду идејног рјешења, а затим и инвестиционо-техничке документације за изградњу нове зграде Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета у Бањој Луци, у комплексу Универзитетског града. Просторне потребе нове зграде Факултета дефинисане су тренутним и планираним бројем студената, те наставним процесом који се одвија на три студијска програма. У оквиру јединственог просторног концепта, који је објединио капацитете затеченог објекта на локацији са новопланираним дијелом будуће зграде Факултета, издиференциране су бројне просторно-функционалне цјелине на површини од око 6.400 m². Радови на изградњи нове зграде започели су 2011. године, и још трају. Нови простор Факултета је замишљен према високим еколошким и социјалним стандардима, и требало би да омогући развој наставног и научноистраживачког рада ка едукативним

стандардима Европе и развијеног свијета. Због тога је пројекат нове зграде Факултета кандидован као "Мјера за ублажавање климатских промјена" (*NAMA – National Appropriate Mitigation Action*) у 2015. години, код овлаштеног државног тијела и контакт институције према Оквирној конвенцији Уједињених нација за климатске промјене (UNFCCC).

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет зацртао је политику интензивног развоја и укључивања у европске интеграционе токове. То се, прије свега, односи на унапређење образовног и научног процеса, рјешавање проблема недостатка простора и опреме, интензивну сарадњу с другим сродним факултетима, као и с привредом и институцијама различитог профила.

У складу са чланом 12. став 1. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 73/10) и чланом 2. став 2. [Статута Универзитета у Бањој Луци](#), Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет у Бањој Луци је научно-наставна и научно-истраживачка организациона јединица Универзитета у Бањој Луци.

Табела 1. Општи подаци о факултету

Назив факултета:	Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет
Адреса:	Војводе Степе Степановића 77/III (сједиште)/ Универзитетски град, Булевар војводе Петра Бојовића бб, 78 000 Бања Лука
Телефон:	051/462 543, 051/324 110
Факс:	051/462 543
Датум првог уписа у судски регистар:	17.5.1996.
Број првог уписа у судски регистар:	1-8608-00
Датум посљедњег уписа у судски регистар:	07.10.2016.
Број посљедњег уписа у судски регистар:	057-0-Reg-16-001222
Име и презиме декана:	Проф. др Бранкица Милојевић
Електронска адреса:	info@aggfbl.org
Интернет адреса:	http://aggfbl.org/
Матични број:	01010251
ЈИБ:	4401017720022
ПДВ број:	401017720022
Шифра дјелатности:	80302
Регистраски ПИО број:	9002008036
Жиро рачун:	551-790-22200220-96
Девизни рачун:	BA39 5517 9048 0148 8043

Органи факултета су Декан и Наставно-научно вијеће. Састав Наставно-научног вијећа дефинисан је чланом 71. став 2. Закона о високом образовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 73/10) и чланом 53. став 1. Статута Универзитета у Бањој Луци, а тренутно су чланови Наставно-научног вијећа Архитектонско-

грађевинско- геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци 2 редовна професора, 4 ванредна професора, 16 доцената, 1 професор страног језика, 17 виших асистената и 8 студента. Надлежности Наставно-научног вијећа и Декана факултета дефинисане су чланом 54. односно 60. Статута Универзитета у Бањој Луци.

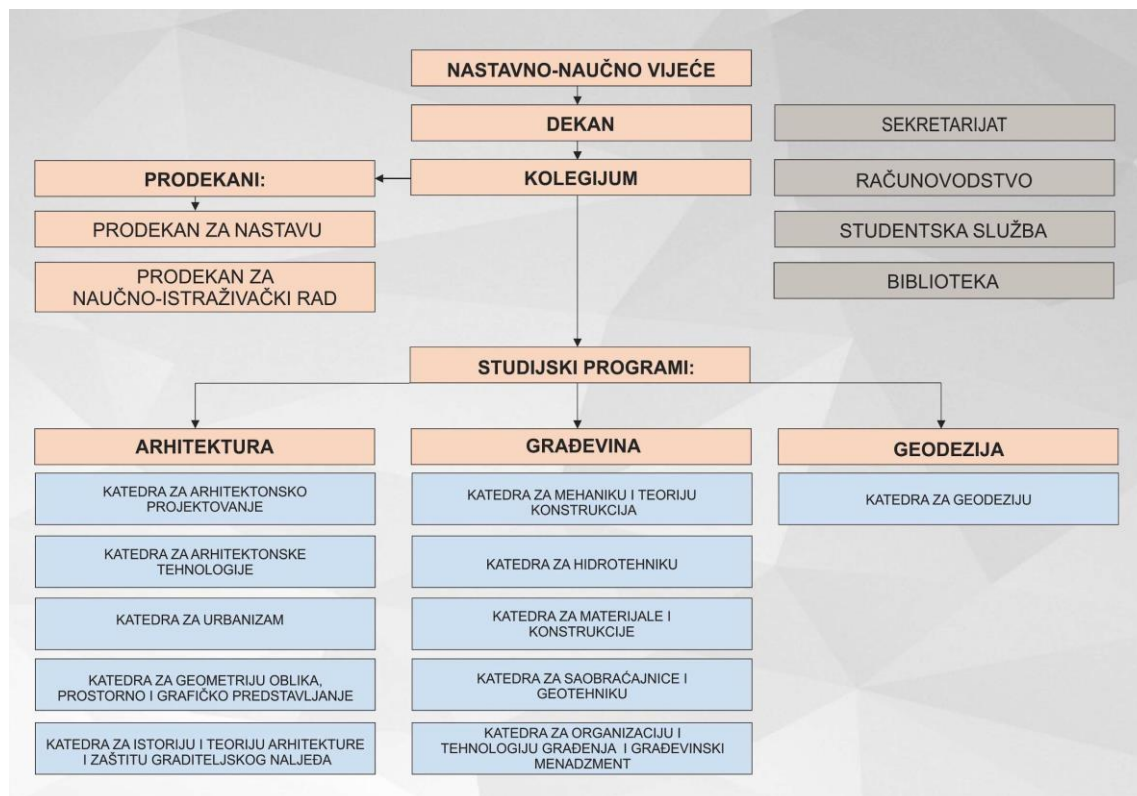
Чланови Наставно-научних Вијећа факултета су и студенти. Они се бирају на студентским изборима у складу са чланом 71. став 2. Закона о високом образовању, чланом 55. став 3. Статута Универзитета и одредбама [Правилника о начину избора и броја чланова Студентског парламента и избору студената у наставно-научна/ умјетничка вијећа факултета/ Академије и Сената Високе школе унутрашњих послова](#). Студенти преко изабраних представника ове организације остварују комуникацију са руководством Факултета, али и надлежнима за студентска питања на нивоу Универзитета и на тај начин се залажу за остваривање студентских права.

Према члану 63. Статута Универзитета у Бањој Луци и чланом II-3. [Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#) на Универзитету утврђују се број и надлежности продекана. Архитектонско-грађевинско-геодетског факултет тренутно има два продекана, једног продекана за наставу и једног за научно – истраживачки рад.

Основне елементе организационе структуре Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета чине Декан са продеканима, Колегијум декана, Наставно-научно вијеће, службе Факултета и Катедре. На Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету Универзитета у Бањој Луци постоје следеће стручне службе:

- Секретаријат,
- Рачуноводство,
- Студентска служба, и
- Библиотека.

Хијерархија те структуре приказана је на следећој шеми:

Слика 2. Шематски приказ организационе структуре Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета

Надлежности стручних служби наведене су у Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, којим се утврђује унутрашња организација рада Универзитета и организационих јединица, систематизација радних мјеста са описом послова

који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, те бројем извршилаца, као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета.

Најзначајнија јединица на нивоу факултета је **катедра**, која обједињује групу сродних ужих научних области. Распоред предмета по катедрама, односно ужим научним областима дефинисао је Сенат, на основу приједлога Наставно-научног вијећа факултета. Руководиоце катедри, такође, именује Сенат.

Катедра је задржала своје традиционалне надлежности. Она је надлежна и одговорна за све академске активности које су у вези са наставним предметима и научним, односно умјетничким областима које покрива. На катедри се организује, прати и усавршава наставни процес; одговорна је за развој наставно-научног подмлатка; покреће процедуре избора и напредовања наставника и сарадника и даје приједлоге за именовање чланова комисија за изборе; води рачуна о унапређењу научно-истраживачког рада; разматра теме за израду дипломских радова, као и мастер и завршних радова, магистарских и докторских теза; покреће поступке измјене наставних планова; покреће процедуре издавања уџбеника и друге литературе. Одлуком Вијећа факултета број 14/3.174/16 од 12.02.2016. године, на факултету су активне сљедеће [катедре](#):

- Катедра за архитектонске технологије,
- Катедра за архитектонско пројектовање,
- Катедра за геометрију облика, просторно и графичко представљање,
- Катедра за урбанизам,
- Катедра за историју и теорију архитектуре и заштиту градитељског наслеђа,
- Катедра за механику и теорију конструкција,
- Катедра за хидротехнику,
- Катедра за материјале и конструкције,
- Катедра за саобраћајнице и геотехнику,
- Катедра за организацију и технологију грађења и грађевински менаџмент
- Катедра за геодезију.

Права и заштита интереса студената регулисана су одребама Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 73/10), Статута Универзитета и [Кодексом понашања студената Универзитета у Бањој Луци](#). Студенти који су примљени и уписани на Универзитет улазе у уговорни однос са Универзитетом. Уговором се утврђују права, обавезе и одговорности студената, услови студирања, права и обавезе Универзитета и организационих јединица према студентима.

Табела 2. Преглед броја дипломираних и активних студената на АГГФ

	Предболоњски модел студија – број дипломираних студената (од 1996)		
	Интегрисани студиј (10 семестара)	Магистарски студиј	Докторат
Архитектура	388		
Грађевинарство	369		
Геодезија	4		
Укупно	761	20	21

	Болоњски модел студија – број дипломираних студената (од 2007)		
	Први циклус	Други циклус	Трећи циклус
Архитектура	389	28	0
Грађевинарство	177	1	0
Геодезија	156	0	0
Укупно	719	29	0

	Број тренутно уписаних студената		
	Први циклус	Други циклус	Трећи циклус
Архитектура	270 (апсолвенти 35)	30	0
Грађевинарство	240 (апсолвенти 50)	26	0
Геодезија	230 (апсолвенти 45)	37	0
ЕЕ у зградарству	-	29	-
Укупно	740	122	0

Табела 3. План уписа студената на АГГФ у 2017/18. ш.г.

	Студијски програм	Први циклус	Други циклус
1	Архитектура	45	0
2	Грађевинарство	45	30
3	Геодезија	45	25
4	Енергетска ефикасност у зградарству (заједнички студијски програм другог циклуса са Машинским факултетом)	-	45
5	Архитектура и урбанизам (студијски програм другог циклуса лиценциран 2017. године)	-	20

Факултет остварује програме образовања за профиле грађевинске, архитектонске и геодетске струке кроз **три студијска програма**:

- Студијски програм Архитектура,
- Студијски програм Грађевинарство,
- Студијски програм Геодезија.

Настава на првом циклусу студија траје 4 године, тј. 8 семестара и носи 240 ECTS, а на другом циклусу студија траје 1 годину, тј. 2 семестра и носи 60 ECTS.

Канцеларија за осигурање квалитета у оквиру Одјељења за наставу и студентска питања Универзитета прописује стандарде и смјернице за осигурање квалитета на свим својим организационим јединицама, па тиме и на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету. Све организационе јединице имају [координатора за осигурање квалитета](#) преко

кога се врши комуникација на релацији Универзитет – организациона јединица. Такође, усвајен је документ Систем квалитета, чији је циљ јачање одговорности и улоге органа Универзитета у Бањој Луци у области унапређења, развоја и осигурања квалитета, поступка самовредновања и оцјене квалитета, као и друга питања од значаја за унапријеђење и развој квалитета. У оквиру АГГФ формирана је *Канцеларија за квалитет* која броји три члана испред сваког студијског програма Факултета и чија је надлежност дефинисана у [Статуту Архитектонско-грађевинског факултета у Бањој Луци](#) члановима 79-81.

2 КРИТЕРИЈУМИ

Комисија за провођење поступка интерне евалуације студијског програма Архитектура на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету, одржала је низ састанака на којима је утврђен начин и динамика рада, анализирани проблеми, вршена анализа прикупљених информација, те су у коначници усвојене смјернице за унапређење и развој квалитета студијског програма.

Изради Извјештаја о самоевалуацији студијског програма Архитектура допринијели су и остали запослени факултета, како академско, тако и административно особље, стављајући комисији на располагање тражене податке и помажући им у раду, гдје је то било могуће. Самоевалуација прати критеријуме постављене у Обрасцу чек (контролна) листе (*Check list*) за високошколске установе и рецензенте које врше рецензију студијских програма, а са циљем провере испуњавања захтјева сљедећих докумената:

- Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања (*European standards and guidelines for quality assurance in higher education area – ESG*), ENQA, 2015;
- Одлука о допуни одлуке о критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр: 44/13);
- Правилник за акредитацију високошколских установа (PR HEAARS 01: март 2016.)

Извјештај презентује резултате самоевалуације студијског програма Архитектура на првом циклусу студија Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци кроз сљедеће критеријуме: 1) Политика осигурања квалитета; 2) Креирање и одобравање студијских програма; 3) Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту; 4) Упис и напредовање студената, признавање и сертификација; 5) Наставно особље; 6) Ресурси за учење и подршка студентима; 7) Управљање информацијама; 8) Информисање јавности; 9) Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма

У извјештају је изнесено чињенично стање о формалној и практичној испуњености постављених критеријума, те дати приједлози за побољшања гдје је то потребно.

2.1 Студијски програм архитектура

2.1.1 Историјски и организационални контекст студијског програма

Наставно-научно вијеће усваја Наставни план и програм I и II циклуса студија. Након добијене потврде Сената Универзитета, шаље се захтјев Министарству просвјете и културе Републике Српске за лиценцирање студијског програма. Наставним планом се, између осталог, дефинишу: студијски програми, предмети на сваком студијском програму, број часова предавања и вјежби, те број ECTS. Наставним планом и програмом се за сваки предмет, између осталог, дефинишу: циљеви и исходи изучавања предмета, садржај предмета, методе наставе и савладавања градива, литература, те облици провјере знања и оцјењивање.

На сједници Наставно-научног вијећа Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци одржаној 14.05.2007. године донешена је Одлука о усвајању приједлога [Студијских програма Архитектонско-грађевинског и геодетског одсјека факултета у Бањој Луци](#) (број одлуке: 568/07) који важи од школске 2007/2008 године. Студијски програм је ревидован у више наврата. Периодично су вршене измјене: [Наставни план Архитектура 2010-2014. година](#) и [Одлука ННВ о верификацији наставног плана](#) од 29.03.2010. и [Одлука ННВ о усвајању измјена и допуна наставних планова и програма првог циклуса студија АГГФ-а од 30.10.2014.;](#)

Студијски програм I циклуса студија Архитектура утемељен је на сљедећим документима:

- a. [Закон о високом образовању РС](#) ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12. и 108/13)
- b. [Статут Универзитета у Бањој Луци](#)
- c. [Статут Архитектонско-грађевинског факултета у Бањој Луци](#)
- d. [Упутство за из раду и побољшање студијских програма](#), стр. 16
- e. [Правила студирања на првом и другом циклусу студија](#)
- f. [Студијски програми Архитектонско-грађевинског и геодетског одсјека факултета у Бањој Луци](#)
- g. [Наставни план Архитектура 2010-2014. година](#)
- h. [Одлука ННВ о усвајању измјена и допуна наставних планова и програма првог циклуса студија АГГФ-а од 30.10.2014.;](#)
- i. Болоњска декларација: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- j. Сорбонска декларација: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- k. Оквир за високоакадемске квалификације у Босни и Херцеговини: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- l. Оквир квалификација у европском простору високог образовања (QF ENEA);
- m. Европски оквир квалификација за цјеложивотно учење (EQF);
- n. Конвенција о признавању квалификација у области високог образовања у европском региону (Лисабонска конвенција);
- o. Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања (ESG)

Студијски програм Архитектура првог циклуса траје четири студијске године и износи 240 ECTS. По завршетку студија студенти стичу звање дипломираног инжењера архитектуре којег препознаје тржиште рада у нашој средини. Студијски програм омогућава интеграцију

Факултета у европску област високог образовања у складу са принципима Болоњске декларације. Сложени студијски програм Архитектуре посвећен је сталном развоју архитектонске струке кроз креирање динамичне институције јединствене на простору Републике Српске. Посвећује се пажња реализацији практичних искустава и активности заснованих на образовном програму који реализују наставници са академским али и практичним искуством. Студијски програм је дефинисан тако да буде цјеловит и свеобухватан, те омогућава студентима наставак школовања на другом и трећем циклусу студија према моделу 4+1+3.

Програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, односно у систему високог образовања. Циљеви студијског програма, исходи учења, знања и вјештине, који се његовим савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са основним задацима и циљевима Факултета. Студијски програм комбинује различите технике наставе (теоријска, практична, теренска снимања, интензивне радионице, презентације, дебате и сл.) са фокусом на активан рад студената са наставницима и сарадницима на предметним задацима. Студијски програм Архитектура нема усмјерења али је четврта година студија, тачније осми семестар, изборног карактера и намијењен је изучавању појединих стручних дисциплина из области архитектуре чиме је обезбијеђен и одговарајући проценат изборности, што основним академским студијама даје неопходну флексибилност. Од укупно 240 ECTS бодова, изборни предмети укључујући архитектонску праксу и завршни рад носе 30 бодова, што чини 12.5 % (одн. 1/8) од укупног броја бодова. Завршни рад нуди студентима могућност свеобухватног истраживања и развијања пројектног рјешења на одабрану тему/проблем, као својеврсну синтезу стеченог знања у току студијског програма.

Први циклус студија траје 8 семестара са укупно 240 ECTS бодова (по 30 за сваки семестар). Изводи се као редован студиј.

Студенти и особље студијског програма су упознати са образовним циљевима студијског програма путем [Информатора](#), објављеног на сајту факултета. Студијски програм је у највећем дијелу усклађен са два акредитована програма из регије. Студијски програми који највише одговарају предложеној структури предмета студијског програма реализују се на сљедећим институцијама:

1. Универзитет у Београду, [Архитектонски факултет у Београду](#)
2. Универзитет у Сарајеву, [Архитектонски факултет у Сарајеву](#)

У наведеном елаборату [Студијски програми Архитектонско-грађевинског и геодетског одсјека факултета у Бањој Луци од 14.05.2007.](#) су наведени исходи и циљеви учења студијског програма Архитектура, као основни тадашњи стандарди у писању елабората о студијском програму. Студијски програм Архитектура је акредитован 2012. године. Новији критеријуми, као што су референтни студијски програми, струковни стандарди и образовни циљеви у складу са препорукама Савјета Европе ће бити саставни дио елабората о ревизији студијског програма Архитектура, који је у изради ([Одлука о формирању комисије за израду новог надставног плана СПА](#)). Елаборат ће бити предат Сенату Универзитета до краја календарске године.

Процедура за развој, ревизију и увођење иновација у наставне планове и програме описана је у [Упутству за израду и побољшање студијских програма](#).

2.1.2 Веза између циљева и садржаја студијског програма

Документ који дефинише образовне циљеве студијског програма, као и опште и специфичне компетенције, усвојен на нивоу Универзитета, је [Упутство за израду и побољшање студијских програма](#). Садржај студијског програма у потпуности одговара циљевима студијског програма. Образовни циљеви и исходи учења су јасно дефинисани у документу [Студијски програми Архитектонско-грађевинског и геодетског одсјека факултета у Бањој Луци](#).

2.1.2.1 Образовни циљеви

Темељни циљ студијског програма Архитектура је обучавање и цјеловито оспособљавање студента за самостални и тимски рад у домену архитектонске професије. Током студија, студенти се припремају да као будући свестрано образовани архитекти рјешавају различите проблеме у домену архитектуре, као и да својим радом допринесу одрживом развоју средине. У оквиру студија будући архитекти се образују да пруже свеобухватна рјешења различитих простора и структура, водећи рачуна о естетским, функционалним, техничким и другим критеријумима, уз поштовање захтјева изграђене и природне средине.

Основне академске студије Архитектура трају четири године и вриједу 240 *ECTS* (*EUROPIAN CREDIT TRANSFER SISTEM* - Европски систем преноса бодова). Сваки семестар студија је вреднован са 30 *ECTS*. Након одбрањеног дипломског рада студенти стичу звање дипломираног инжењера архитектуре.

Образовни циљеви су усклађени са сличнима у окружењу, а студенти и све заинтересоване стране су упознате са образовним циљевима путем [Информатора](#), јавно објављеног на званичном сајту Факултета.

2.1.2.2 Исходи учења

Документ који садржи критеријуме вредновања остваривања исхода учења донесен је на нивоу Универзитета - [Упутство за израду и побољшање студијских програма](#) и усклађен је са стандардом ESG 2.5. - Критеријуми за исходе. Излазне компетенције студената су обухваћене садржајима у оквиру наставних планова и програма (силабуси предмета) - [Наставни план Архитектура 2010-2014. година](#)

Свршени студенти Архитектуре су способни да на одговарајући начин напишу и презентују резултате свог истраживачког рада, односно графичким средствима конкретизују и представе свој пројектантски рад. Током студија се инсистира на коришћењу информационо - комуникационих технологија као и на оспособљавању студената да користе савремене програмске пакете за потребе пројектовања и графичке презентације. Студенти су након завршетка студија оспособљени да:

- Конципирају пројекте на основу задатог програма, раде на њиховој разради и координишу рад осталих укључених у процес.
- Организују рад пројектантског тима и припремају документацију за грађење,
- Надгледају или управљају процесом саме изградње објеката.
- Након завршетка студија студент стиче одговарајуће познавање урбанистичког пројектовања, планирања, као и вјештина укључених у планерски процес.
- Адекватно познавање индустрије, организације, регулативе и процедуре вазане за спровођење пројектантског рјешења у изграђени објекат или интеграцију плана у цјелокупни плански систем.

Академски садржај програма концентрисан је између осталог и на размијевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, а посебно у припреми пројеката који разматрају социјалне факторе. Завршетком основних академских студија студенти стичу и личне компетенције које им омогућавају: коришћење стручне литературе, способност критичког мишљења, способност анализе проблема, синтезе рјешења и рјешавања реалних проблема са којима се сусрећу у пракси. Стичу способност комуницирања и размјене информација и идеја о проблемима везаним за архитектуру са одговарајућим стручњацима унутар и ван струке. Након завршетка студија студенти имају изграђене вјештине учења неопходне за самостално настављање образовања и усавршавања уколико се за то одредјеле.

[Матрица исхода учења на нивоу студијског програма](#) јасно дефинише у оквиру којег предмета, у којем обиму и кроз које активности се остварују дефинисани исходи учења. У оквиру Twinning Project "Strengthening institutions and capacities for implementation of EU Directive on regulated professions" BA 11 IB OT 03, радна група за архитектуру – ARCHEDU, испред АГГФ је урадила анализу компетенција наставног плана и програма Архитектура у односу на матрицу компетенција за архитекте по Директиви Европске Уније о регулисању

професије.

2.1.2.3 Интер-дисциплинарност

Студијски програм Архитектура нуди студентима актуелна научна и стручна сазнања из области архитектуре и урбанизма. Истовремено је заступљен и одређени број предмета који омогућавају упознавање са основама других дисциплина које су уско повезане са архитектуром. Ово се посебно односи на области са друга два студијска програма Факултета грађевинарство и геодезију. Осим тога, на првој години студија наставним планом су предвиђени обавезни предмети Ликовна форма и Ликовно обликовање, те обавезне вјештине Рачунари у архитектури 1 и 2. На трећој години студија обавезне вјештине су Енглески језик у архитектури 1 и 2 а обавезни предмети Историја умјетности, Естетика у архитектури и Просторна и градитељска економика. У укупном оптерећењу студената током студија, предметима који су из дисциплина уско повезаних са архитектуром, припада 35 ECTS бодова (заједно са предметима који се изводе и на друга два студијска програма на Факултету).

2.1.3 Наставни план и програми

Од 2007. године настава се изводи по Наставном плану и програму, који је предмет овог Самоевалуационог извјештаја, а у оквиру којег су у више наврата вршене мање корекције (до дозвољених 20 ECTS).

Измјене наставног плана и програма видљиве су у сљедећим документима:

- [Студијски програми Архитектонско-грађевинског и геодетског одсјека факултета у Бањој Луци](#)
- [Наставни план Архитектура 2010-2014. година](#)
- [Одлука ННВ о усвајању измјена и допуна наставних планова и програма првог циклуса студија АГГФ-а од 30.10.2014. :](#)

Темељни циљ студијског програма Архитектура је обучавање и cjеловито оспособљавање студента за самостални и тимски рад у домену архитектонске професије. Током студија, студенти се припремају да као будући свестрано образовани архитекти рјешавају различите проблеме у домену архитектуре, као и да својим радом допринесу одрживом развоју средине. У оквиру студија будући архитекти се образују да пруже свеобухватна рјешења различитих простора и структура, водећи рачуна о естетским, функционалним, техничким и другим критеријумима, уз поштовање захтјева изграђене и природне средине. Основне академске студије Архитектура трају четири године и вриједје 240 ECTS (EUROPIAN CREDIT TRANSFER SISTEM - Европски систем преноса бодова). Сваки семестар студија је вреднован са 30 ECTS. Након одбрањеног дипломског рада студенти стичу звање дипломираног инжењера архитектуре.

У наставку је дат табеларни преглед предмета на студијском програму Архитектура за све године студија који се изводи од 2014. године.

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА

Предмет	ECTS	зимски семестар (П+В)	љетни семестар (П+В)
Историја архитектуре и насеља 1	3	1+1	
Архитектонско пројектовање 1	5	1+3	
Ликовна форма	3	1+2	
Архитектонска графика	3	1+2	
Основе урбанизма 1	3	1+2	

Архитектонске конструкције 1	5	2+2	
Материјали у архитектури	4	2+1	
Математика у архитектури 1	4	1+2	
Историја архитектуре и насеља 2	3		1+1
Архитектонско пројектовање 2	5		1+3
Визуелизација и моделовање 1	4		2+2
Ликовно обликовање	4		1+2
Основе урбанизма 2	5		1+3
Архитектонске конструкције 2	5		2+2
Математика у архитектури 2	4		2+2
УКУПНО:	60	25	25
ОБАВЕЗНЕ ВЈЕШТИНЕ			
Рачунари у архитектури 1		1+2	
Рачунари у архитектури 2			1+2

ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА

Предмет	ECTS	зимски семестар (П+В)	љетни семестар (П+В)
Историја архитектуре и насеља 3	3	1+1	
Архитектонско пројектовање 3 (породично становање)	5	1+3	
Визуализација и моделовање 2	4	1+3	
Архитектонске конструкције 3	5	2+3	
Механика и отпорност материјала	5	2+3	
Урбанистичка техника	4	1+2	
Просторно-територијално одржив развој	4	1+1	
Историја архитектуре и насеља 4	3		1+1
Архитектонско пројектовање 4 (вишепородично становање)	5		1+3
Архитектонско пројектовање 5 (зграде за образовање)	5		1+3
Физика зграде	2		1+1
Статика конструкција	4		2+2

Архитектонске конструкције 4	4		2+2
Инсталације 1	3		1+2
Урбанистичка композиција	4		1+2
УКУПНО:	60	25	25

ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА

Предмет	<i>ECTS</i>	зимски семестар (П+В)	љетни семестар (П+В)
Историја умјетности	4	2+1	
Урбанистичко пројектовање 1	4	1+2	
Развој и социологија насеља	2	1+1	
Геодезија у градитељству	3	1+1	
Просторна и градитељска економика	2	1+1	
Архитектонско пројектовање 6 (зграде за рад и трговину)	4	1+2	
Архитектонско пројектовање 8 (зграде за паркирање возила-гараже)	3	1+2	
Естетика у архитектури	2	1+0	
Бетонске конструкције	3	1+2	
Инсталације 2	3	1+2	
Заштита градитељског наслеђа	3		1+1
Урбанистичко пројектовање 2	5		1+3
Архитектура унутрашњих простора 1	4		1+2
Архитектонско пројектовање 7 (зграде за туризам)	5		1+3
Архитектонско пројектовање 9 (зграде за индустрију)	4		1+2
Металне и дрвене конструкције	5		1+4
Организација и извођење радова	4		2+2
УКУПНО:	60	25	25
ОБАВЕЗНЕ ВЈЕШТИНЕ			
Енглески језик у архитектури 1		0+2	
Енглески језик у архитектури 2			0+2

ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА

Предмет	ECTS	зимски семестар (П+В)	љетни семестар (П+В)
Архитектонско пројектовање 10 (зграде за културу)	5	1+3	
Архитектура унутрашњих простора 2	5	1+4	
Архитектонско пројектовање 11 (пољопривредне зграде)	5	1+3	
Архитектонско пројектовање 12 (зграде за здравство)	5	1+3	
Архитектонско пројектовање 13 (спортске зграде)	5	1+3	
Ревитализација градитељског наслеђа	5	1+3	
Архитектонско пројектовање - изборни програм	5		1+3
Архитектонско инжењерство - изборни програм	5		1+3
Урбанизам - изборни програм	5		1+4
Архитектонска пракса	6		1+4
Завршни рад	9		2+5
УКУПНО:	60	25	25

2.1.3.1 Завршни рад

Завршни рад нуди студентима могућност свеобухватног истраживања и развијања пројектног рјешења на одабрану тему/проблем, као својеврсну синтезу стеченог знања у току студијског програма. Завршни рад се ради из предмета по избору студента и брани се пред трочланом комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјељује се 9 ECTS поена и јединствена оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), сходно члану 58. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци. Коначна оцјена из завршног испита улази у просјек оцјена положених испита.

2.1.4 Усклађеност професионалних и академских захтјева

Студијски програм Архитектура треба да обезбједи школовање будућих инжењера чије су професионалне и академске компетенције прилагођене потребама привреде и науке. Ширина изучаваних области даје студентима теоријске основе из историје и теорије архитектуре, пројектовања, урбанизма, архитектонских конструкција и технологија како би стекли основна знања. Истовремено, студентима се пружа могућност да стечено знање кроз практичан рад на вјежбама примјене на рјешавање актуелних проблема из професионалне праксе а фокус је на активном раду студената са наставницима и сарадницима на предметним задацима. Задаци веома често имају конкретне локације за студентске пројекте

те представљају 'лабораторије' за тестирање и развијање студентских идеја, концепата и пројектних рјешења. Његовање различитости, креативности и иновативности је веома важно у образовању архитеката.

Свршени студенти Архитектуре су способни да на одговарајући начин напишу и презентују резултате свог истраживачког рада, односно графичким средствима конкретизују и представе свој пројектантски рад. Током студија се инсистира на коришћењу информационо - комуникационих технологија као и на оспособљавању студената да користе савремене програмске пакете за потребе пројектовања и графичке презентације. Студенти су након завршетка студија оспособљени да конципирају пројекте на основу задатог програма, раде на њиховој разради и координишу рад осталих лица укључених у процес, организују рад пројектантског тима и припремају документацију за грађење, надгледају или управљају процесом саме изградње објеката.

Стручна пракса је саставни дио наставног плана и организована је од стране установе. Постоје уговори са одговарајућим партнерима, као и докази да сви студенти пролазе кроз стручну праксу (извјештаји ментора итд.) Не постоје стални уговори са привредним субјектима за извођење практичне наставе, него је студентима омогућено да сами пронађу привредни субјекат/организацију гдје могу проћи практичну наставу. Поједини привредни субјекти, као нпр. компанија Екватор д.о.о. Бања Лука, упути позив студентима да се пријаве за праксу. Процедура је дефинисана преко програма предмета [Архитектонска пракса](#).

2.1.5 Усклађеност наставног плана и програма

Ислазне компетенције студената су обухваћене садржајима у оквиру наставних планова и програма а наставни садржаји су равномјерно распоређени по предметима. Наставни план и програм је кохезиван у смислу покривености садржаја. Постоји јасна секвенцијална структура и студенти се упознају са њеном намјеном на почетку студија.

На нивоу студијског програма обезбијеђен је одређени проценат изборности, што основним академским студијама даје неопходну флексибилност. Од укупно осам семестара последњи семестар има изборну групу предмета заједноса архитектонском праксом и завршним радом, што чини 12,5% од укупног броја предмета. У структури студијског програма заступљене су, у одговарајућим пропорцијама, све четири групе предмета: академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни и стручно-апликативни.

2.1.5.1 Оптерећење

Студирање на Факултету се остварује у складу са [Правилима студирања на I и II циклусу студија](#), заснованим на европском систему преноса и акумулирања бодова ECTS, који је уведен академске 2007/2008. године.

Број кредита за конкретан предмет одређен је на бази студентског оптерећења, степена оспособљености и стечених вјештина последице успјешно савладаног програмског садржаја, као и на основу броја контакт часова (предавања, вјежбе). Укупан број бодова додијељених квалификацији распоређен је на поједине предмете пропорционално њиховом учешћу у укупном оптерећењу потребном да се постигну планирани исходи учења. Бодови су додијељени за укупно вријеме потребно да се постигну планирани исходи учења, а оно се састоји од:

- броја сати контакт наставе,
- времена потребног за припрему за наставу и израду наставних задатака (припрема и сређивање грађе с наставе, вјежби или с праксе; писање есеја, израда пројеката и семинарских радова; прикупљање и проучавање додатне грађе; практичан рад изван часова у наставном плану, итд.),
- припрема испита и излазак на испит.

У Републици Српској принцип годишњег оптерећења студента од 60 ECTS у оквиру 40-часовне радне седмице законска је одредба [члан 38. Закона о високом образовању

Републике Српске] и подударна је са европским прописима у овој области. Полазећи од академских календара Универзитета у Бањој Луци (годишње оптерећење сведено на академску годину студија), може се узети да у току академске године студенти имају 45 радних седмица (по 15 у два семестра и 15 за припреме и испите) и оптерећење од 40 сати седмично. У том случају добије се укупно 1800 радних сати рада студента током једне академске године. С обиром на то да једна школска година носи 60 бодова, произлази да један бод одговара приближно 30 радних сати. На тај начин може се поставити пропорција: $X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$. Примјер за 1 бод: $Y = 1800 \text{ сати у школској години} \times 1 \text{ бод} / 60 \text{ бодова у години} = 30 \text{ радних сати}$. Тако предмет који носи 5 ECTS подразумева 150 сати рада заједно са наставом. Претпоставимо да је фонд сати наставе на том предмету $2П + 2В = 4 \text{ сата}$. То би на 15 седмица, колико траје настава у семестру, студенту одузело 60 сати. За самостални рад и спремање испита остало би му на располагању 90 сати или нешто преко двије седмице. Ту се убраја и вријеме које је студент провео у раду на том предмету у периоду трајања наставе. Ако просјечан студент може да савлада такав предмет за 90 сати рада (укључујући и учење у току наставе), онда је број бодова добро додијељен.

2.1.6 Повезаност између процеса учења организације и садржаја наставног плана и програма

Темељни циљ студијског програма Архитектура је обучавање и cjеловито оспособљавање студента за самостални и тимски рад у домену архитектонске професије. Током студија, студенти се припремају да као будући свестрано образовани архитекти рјешавају различите проблеме у домену архитектуре, као и да својим радом допринесу одрживом развоју средине. У оквиру студија будући архитекти се образују да пруже свеобухватна рјешења различитих простора и структура, водећи рачуна о естетским, функционалним, техничким и другим критеријумима, уз поштовање захтјева изграђене и природне средине. Стога је студијски програм карактеристичан по примјени различитих начина учења. Поред предавања, већина предмета има обавезне вјежбе, на којима студенти, у мањим групама, учествују у практичном раду, изради самосталних пројеката, групним дискусијама, теренским снимањима, интензивним радионицама, презентацијама и слично.

Литература која се користи за изучавање предмета је најчешће савремена и доступна студентима у Библиотеци, а сви материјали (презентације, задаци, вјежбе и сл.) и попис литературе доступни су на сајту Факултета (примјер предмета [Визуелизација и модлеовање 1](#)).

Савремени и квалитетни уџбеници свјетски познатих аутора најчешће су скупи за набавку, због чега се за наставни процес као редовна и обавезна литература највише користе уџбеници домаћих аутора и аутора из земаља окружења. У оквиру текућих пројеката у којима учествује факултет, набављен је одређен фонд литературе који је специфичан и који се односи на области које су тема научно-истраживачких пројеката.

Специфичност студијског програма Архитектура захтијева употребу персоналних преносивих рачунара (лаптоп) у настави. Иако Факултет посједује рачунарску салу, поједине учионице су због овога прилагођене индивидуалном раду студената. Постоји иницијатива на институцији да се у оквиру споразума са дистрибутерима рачунарске опреме студентима омогући набавка персоналних преносивих рачунара уз плаћање на рате.

У сарадњи са привредним субјектима из ИТ сектора Факултет за студенте редовно организује представљање најновијих софтвера из области архитектуре. Са фирмом [ИНОВА](#) Факултет има потписан уговор о пословно-техничкој сарадњи у оквиру које је обезбјеђена обука запослених из софтвера а у циљу даљег преноса знања студентима.

2.1.6.1 Завршни рад

Сврха израде завршног рада је да студент покаже способност самосталног приступа у обради проблема из подручја посебних, заједничких и општих садржаја струке за коју се

оспособљавао током студија на Факултету, служећи се при томе литературом, теоријским или емпиријским истраживањима, стручном праксом и основама методологије предметне дисциплине. Тема завршног рада бира се из предмета које садржи студијски програм. Могуће теме завршних радова предлажу предметни наставници. Изузетно, студенту се може одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију с наставником код којег жели да уради завршни рад.

Завршни рад се ради у складу с Правилима студирања на I и II циклусу студија, из предмета по избору студента и брани се пред трочланом комисијом.

На основу одредаба чланова 56–62. [Правила студирања на I и II циклусу студија](#) и члана 52. [Статута Универзитета у Бањој Луци](#), те докумената:

- [Правилник о завршним радовима на I циклусу студија Архитектонско-грађевинског факултета Универзитета у Бањој Луци](#)
- [Упутство за пријављивање и израду завршног рада на I циклусу студија Архитектонско-грађевинског факултета Универзитета у Бањој Луци](#)

Поступак пријаве и одбране завршног рада на I циклусу студија описан је сљедећим корацима:

1. Студент који стекне право на израду завршног рада пријављује тему на пријавном обрасцу у Студентској служби у четири примјерка.
2. Студентска служба провјерава испуњеност услова за одбрану завршног рада и протоколише испуњену и потписану пријаву завршног рада.
3. Један примјерак протоколисане пријаве завршног рада остаје у досијеу студента у Студентској служби, а по један се доставља кандидату, ментору и руководиоцу студијског програма.
4. Пријава завршног рада на I циклусу студија обухвата следеће податке: податке о кандидату и образовању, радни назив теме, предмет, датум пријаве и потпис ментора.
5. Завршним радом студент доказује да је на основу знања стеченог током студија овладао заданом темом, обрадио је по одређеној методологији, те овладао коришћењем и исправним навођењем стручне литературе и терминологије.
6. Завршни рад на I циклусу студија представља самосталну стручну обраду одређеног проблема, односно идејног рјешења.
7. Тема се бира из области које садржи студијски програм.
8. Примјер прелиминарне структуре завршног рада који чине следећа поглавља:
 1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА
 2. ТЕХНИЧКИ ОПИС
 3. КОНЦЕПТ
 4. ИДЕЈНО УРБАНИСТИЧКО-АРХИТЕКТОНСКО РЈЕШЕЊЕ
 5. ТЕХНИЧКО – ТЕХНОЛОШКО РЈЕШЕЊЕ
 6. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА
 7. ЛИТЕРАТУРА
- Коначна структура завршног рада се модификује у складу са задатом темом ментора.

2.2 Људски ресурси

2.2.1 Квалитет наставног особља

Наставно академско особље на Факултету се састоји од стално запослених наставника и сарадника, наставника и сарадника са других организационих јединица Универзитета у Бањој Луци и наставника и сарадника са других Универзитета и институција.

Одговорни наставници и сарадници се одређују одлуком о покривености наставе, тј. документом [Листа одговорних наставника и сарадника за I циклус студија](#) за академску годину, на сједници Наставно-научног вијећа прије почетка сваке академске године. Након добијене потврде Сената Универзитета, коначна Листа одговорних наставника и сарадника ступа на снагу. Сваки ангажовани наставник и сарадник мора да има извршен избор у звање у складу са [Законом о високом образовању РС](#), [Статутом УБЛ](#) и [Правилником о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци](#).

Данас, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет на студијима I циклуса има покривеност наставе властитим наставним и сарадничким особљем у сталном радном односу у проценту од 74%, 9% наставника и сарадника са осталих организационих јединица Универзитета и 17% наставника и сарадника са других универзитета и институција.

2.2.2 Балансирање професионалних и академских захтјева

Наставници и сарадници Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета обављају поједине функције у институцијама Републике Српске и сувласници су и/или оснивачи пројектних бироа. Такође, они повремено учествују на архитектонским конкурсима, на које неријетко укључују и студенте. На тај начин, студенти Факултета су у могућности да добију искуства из праксе, реалног и јавног сектора. У складу са одредбама Закона о високом образовању, наставно и сарадничко особље ради на властитом усавршавању и напредовању кроз научно-истраживачки рад.

2.2.3 Структура запослених

Крај друге деценије постојања Факултет обиљежава снажнијом кадровском структуром, у којој партиципира 18 наставника, од којих је 12 младих доктора наука (доцентата), који су стасавали из властитог асистентског кадра, што указује на успјешан развојни пут Факултета. Стварање бољих услова за континуирани интегрални процес усавршавања младих кадрова представљаће и у наредном периоду једно од стратешких одређења на путу унапређења квалитета наставног процеса. Истовремено, Факултет ће бити отворен и према научном и образовном простору међународног окружења кроз транспарентност рада и позитивну конкуренцију. Жеља наставног особља је да се оствари сарадња са бољима, обезбиједи предавања и учешће у настави истакнутих предавача, успјешних на пољу професионалног дјеловања, те да кроз заједничке пројекте активно учествују у размјени искустава. На студијима I циклуса ангажована су три наставника и један сарадник са других факултета Универзитета, као и седам наставника и један сарадник са других универзитета и институција.

У наредним табелама наведена су имена свих наставника и сарадника ангажованих на I циклусу студија студијског програма Архитектура.

Табела 4. Тренутно ангажовани наставници и сарадници са АГГФ

Ред.бр.	Име и презиме наставника	Академско звање	Ужа научна област
1.	проф. др Миленко Станковић	редовни професор	Архитектонско пројектовање
2.	проф. др Љубиша Прерадовић	редовни професор	Рачунарске науке
3.	проф. др Бранкица Милојевић	ванредни професор	Урбанизам и планирање простора
4.	проф. др Биљана Антуновић	ванредни професор	Архитектонске технологије
5.	проф. мр Маја Додиг	ванредни професор	Сликарство
6.	проф. др Мато Уљаревић	ванредни професор	Геотехника
7.	др Саша Чворо	доцент	Архитектонске технологије Архитектонско пројектовање
8.	др Малина Чворо	доцент	Архитектонско пројектовање Урбанизам и планирање простора
9.	др Дијана Симоновић	доцент	Урбанизам и планирање простора
10.	др Дарија Гајић	доцент	Архитектонске технологије
11.	др Невена Новаковић	доцент	Урбанизам и планирање простора
12.	др Марина Радуљ	доцент	Архитектонско пројектовање
13.	др Маја Ђилас	доцент	Архитектура унутрашњих простора и дизајн
14.	др Тања Тркуља	доцент	Архитектонско пројектовање Урбанизам и планирање простора
15.	др Дубравко Алексић	доцент	Урбанизам и планирање простора
16.	др Мирослав Малиновић	доцент	Историја и теорија архитектуре
17.	др Сандра Косић-Јеремић	доцент	Геометрија облика
18.	др Гордана Броћета	доцент	Грађевински материјали и технологија бетона Грађевинске конструкције

19.	Милица Малешевић	виши асистент	Архитектонско пројектовање
20.	Анита Милаковић	виши асистент	Архитектонско пројектовање Урбанизам и планирање простора
21.	Тијана Вујичић	виши асистент	Архитектонско пројектовање Урбанизам и планирање простора
22.	др Диана Ступар	виши асистент	Архитектонско пројектовање
23.	Маја Илић	виши асистент	Архитектонско пројектовање
24.	Драгана Тепић	виши асистент	Архитектонско пројектовање
25.	Огњен Шукало	виши асистент	Архитектонско пројектовање
26.	Уна Умићевић	виши асистент	Архитектонске технологије
27.	мр Радомир Цвијић	виши асистент	Механика и теорија конструкција
28.	мр Наташа Поповић Милетић	виши асистент	Организација и технологија грађења и грађевински менаџмент
29.	Наташа Мрђа	виши асистент	Механика и теорија конструкција
30.	Славко Васиљевић	виши асистент	Геодетски премјер Катастар и управљање непокретностима
31.	мр Младен Слијепчевић	асистент	Грађевинске конструкције
32.	Александар Јанковић	асистент	Општа физика
33.	Радован Вукомановић	асистент	Грађевинске конструкције
34.	Јелена Пажин	предавач	Специфични језици – енглески језик

Табела 5. Тренутно ангажовани наставници и сарадници са других факултета Универзитета у Бањој Луци

Ред.бр.	Име и презиме наставника	Академско звање	Запослен у
1.	проф. др Љиљана Дошеновић	ванредни професор	Шумарски факултет
2.	проф. др Наташа Вилић	ванредни професор	Филозофски факултет

3.	проф. др Живко Бабић	ванредни професор	Машински факултет
4.	Игор Дујловић	виши асистент	Електро-технички факултет

Табела 6. Тренутно ангажовани наставници и сарадници са других универзитета и институција

Ред.бр.	Име и презиме наставника	Академско звање	Запослен у
1.	проф. др Драган Милашиновић	редовни професор	Грађевински факултет, Универзитет у Суботици
2.	проф. др Гучевић Јелена	ванредни професор	Грађевински факултет, Универзитет у Београду
3.	проф. др Митровић Снежана	ванредни професор	Висока грађевинско-геодетска школа у Београду
4.	проф. др Раденковић Глигор	ванредни професор	Грађевински факултет, Универзитет у Београду
5.	проф. др Ћировић Горан	редовни професор	Висока грађевинско-геодетска школа у Београду
6.	др Милијана Окиљ	доцент	Републички Завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа РС
7.	др Сарита Вујковић	доцент	Музеј савремене умјетности Републике Српске
8.	Кевац Лазо	стручни сарадник	

Табела 7. Број академског особља у 2016/2017. години

	ред. проф.	ванр. проф.	доц.	виши асис.	асистенти	остало
стално запослени	2	4	12	12	3	1 предавач
наст. и сарадници са других факултета УБЛ	-	3	-	1	-	-
наст. и сарадници са других универзитета и институција	1	4	2	-	-	1 стручни сарадник

2.2.4 Усавршавање наставног особља

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет активно ради на плану стручног и научног усавршавања свог наставног особља. Наставно-научно вијеће и декан Факултета

пружају подршку запосленом наставном особљу приликом конкурисања код Министарства науке и технологије за суфинансирање одлазака на научне скупове у земљи и иностранству. Такође, Факултет повремено покрива трошкове одласка на конференције запослених наставника и сарадника.

Факултет је покренуо иницијативу да наставно особље једном годишње сачињава извјештај о објављеним радовима и учешћу на конференцијама и симпозијумима. Наставници и сарадници су дужни да редовно ажурирају своју библиографију на интернет страници Универзитета преко Информационог система Универзитета у Бањој Луци (ФИС), што је један од предуслова за избор у виша звања. Подаци из ФИС-а аутоматски су везани за [биографију наставника/сарадника на страници АГГФ](#). Проректор за научно-истраживачки рад АГГФ, према овим подацима, пише и доставља Наставно-научном вијећу полугодишњи [Извјештај о научно истраживачком раду у оквиру организационе јединице](#).

2.2.5 Избор и напредовање наставног особља

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци води рачуна о изборима у звања и напредовању наставног особља. Избори се обављају у складу са одредбама [Закон о високом образовању РС](#) („Сл. гл. РС“, бр. 73/10), одредбама [Правилника о поступку и условима избора наставника и сарадника на УБЛ](#), [Измјенама Правилника о поступку и условима избора наставника и сарадника на УБЛ](#), [Правилник о измјени Правилника о поступку и условима избора наставника и сарадника на УБЛ](#), [Пр правилником о условима и поступку додјеливања звања професор емеритус УБЛ](#), [Измјенама и допунама Правилника о условима и поступку додјеливања звања и правима professora emeritusa](#), [Измјенама и допунама Правилника о условима и поступку додјеливања звања и правима professora emeritusa](#), као и у складу са ESG стандардом 1.5. – Наставно особље. Наставно-научно вијеће разматра преглед реизбора и избора наставника и сарадника за наредну академску годину и у складу с тим се на вријеме покреће процедура за избор/реизбор. Чланови комисије за избор у звање су компетентни научни радници са Универзитета у Бањој Луци и других универзитета из БиХ и окружења који имају избор у научно поље или ужу научну област у којима пријављени кандидати конкуришу за избор у звање.

Установа има успостављене јасне, праведне и транспарентне процедуре и критеријуме усаглашене са законским захтјевима за запошљавање наставника и ESG стандардом 1.5. – Наставно особље, што доказује примјер конкурсне документације за избор у више звања:

- [Одлука о утврђивању приједлога за расписивање конкурса](#),
- [Образложење за распис конкурса](#),
- [Конкурс](#),
- [Одлука о именовању комисије за избор у звање наставника](#),
- [Одлука о утврђивању приједлога за избор у звање наставника](#),
- [Извјештај о пријављеним кандидатима за избор наставника и сарадника у звање](#) и
- [Одлука Сената о избору у звање](#).

Факултет одржава документацију о избору и напредовању наставника која доказује испуњавање услова као што су: научни и стручни радови наставника који упућују на научну област за коју се бира и предмете за које је наставник одговоран ([Библиографија](#)), Извјештај Комисије које је проводила процес избора у коме се препознаје научна област и компетенције чланова Комисије ([Извјештај о избору](#)), Одлука надлежног органа установе о избору наставника која одговара извјештају и приједлога Комисије ([Одлука о избору](#)) и биографија наставника у којој се препознају компетенције у подручју подучавања ([Биографија](#)). Сва [документација](#) чува се у штампаној форми код секретара Факултета.

Наставничко и сарадничко особље дужни су да редовно ажурирају своју [библиографију](#)

[на универзитетском сајту](#) преко Информационог система Универзитета у Бањој Луци ФИС, што је један од предуслова за избор у виша звања.

2.2.6 Управљање људским потенцијалима

Планирање развоја људских ресурса и нових запошљавања је у надлежности Универзитета. Политика управљања људским ресурсима није до сада постојала на нивоу Универзитета, али представља дио приједлога Стратегије УНИБЛ за период 2017.– 2025. године. У току је процес формирања јединственог информационог система на нивоу Универзитета, у оквиру којег би требало формирати јединствену базу података наставничког и сарадничког особља на нивоу Универзитета с циљем боље координације и равномјерне оптерећености наставничког и сарадничког особља на свим организационим јединицама.

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет има [базу података људских потенцијала](#), и она се ажурира редовно. За праћење људских потенцијала задужен је продекан за наставу. [Листу одговорних наставника и сарадника на I циклусу студија](#) за оба семестра наредне академске године, најкасније до јула мјесеца прије почетка зимског семестра, Наставно-научном вијећу предлаже Вијеће студијског програма Архитектура. Након усвајања Листе одговорних наставника, коначну потврду даје Сенат Универзитета. Оптерећеност академског особља се врши у складу са [Правилником о стандардима и нормативима за финансирање јавних високошколских установа](#) (број: 07.05/020-1399/14, од 17.09.2014. године) и према потребама наставног процеса.

Кадровска политика Факултета почива, прије свега, на одлукама матичних Катедри, које на својим сједницама разматрају кадровске потребе и академски развој својих чланова (примјер [Извода из записника Катедре за урбанизам](#)). Катедра, затим, упућује приједлог вијећу студијског програма Архитектура, Наставно-научном вијећу и декану Факултета, на разматрање. На бази тога, ННВ Факултета доноси приједлоге одлука за покретање конкурсне процедуре за напредовање академског особља, као и запошљавање најбољих дипломираних студената на мјестима сарадника. Даљу одлуку о томе доноси Сенат Универзитета у Бањој Луци. Унутрашња организација Универзитета у Бањој Луци и систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, бројем извршилаца, као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета дефинисани су у [Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на УБЛ](#) и [Измјенама Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на УБЛ](#).

2.2.7 Однос броја наставног особља и студената

Од оснивања Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета, академске 1996/1997. године, па до данас, на Факултет је уписано укупно 4.020 студената. На Факултету је до сада, закључно с академском 2015/2016. годином, одбрањен 761 дипломски рад по Закону о Универзитету – програм у трајању од 10 семестара, а од тога је 388 дипломираних инжењера архитектуре. Одбрањено је и 20 магистарских теза и 21 докторска дисертација. На Факултету је одбрањено 719 завршних радова за први циклус студија, студијски програм од осам семестара (240 ЕЦТС), а од тога је 386 дипломираних инжењера архитектуре. На Факултету је успјешно одбрањено и 28 завршних радова за други циклус студија (укупно 300 ЕЦТС) за студијски програм Архитектура. Тренутно је на првом циклусу студија Архитектуре активно 267 студента. Истовремено, наставу на првом циклусу студија изводи 46 наставника и сарадника, што износи 5.8 студената по члану наставног особља.

2.2.8 Административно и помоћно особље

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет запошљава 11 административних и 8 помоћних радника како би обезбиједио редовно провођење своје дјелатности. Укупно је запослено 19 радника. Административно и помоћно особље Факултета представљају:

- Славица Недимовић, технички секретар;
- Марина Тодоровић, секретар факултета;
- Весна Савић, референт за књиговодствене послове;
- Стаменко Мијатовић, оператер на рачунарима и одржавању интернет странице;
- Жарко Вујанушић, руководиоца студентске службе;
- Добрила Марјановић, референт за студентска питања;
- Лазарка Станивуковић, референт за студентска питања;
- Винка Слијепчевић, референт за студентска питања;
- Јелена Божић, референт за постдипломске студије и докторате;
- Драгана Ступар, виши књижничар;
- Душко Кандић, библиотекар;
- Јадранка Милетић, радник на телефонској централи;
- Светлана Јеремић, радник на телефонској централи;
- Сузана Летина, спремачица;
- Нада Ђорђевић, спремачица;
- Драгана Кондић, спремачица;
- Зора Томашевић, спремачица;
- Неђо Опарница, кућни мајстор и
- Драган Лукић, возач.

Продекан за научно-истраживачки рад руководи пословима Канцеларије за стручну дјелатност и Канцеларије за научно-истраживачки рад.

На Универзитету у Бањој Луци први пут је уведен програм приправничког стажирања у трајању од годину дана за најбоље студенте генерације Универзитета. Од јануара 2017. године, на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету Универзитета у Бањој Луци запослен је приправник Слободан Пеулић, добитник Златне значке.

Обука административног особља се проводи у виду похађања семинара, учешћа на пројектима и сл. Факултет нема развијене процедуре за евалуацију рада и напредовање административног особља. Врши се редовна анализа квалификационе и старосне структуре особља, за коју је задужен Секретар Факултета.

2.2.9 Наставни процес и методе едукације

Поступци реализације наставног програма се планирају и анализирају на нивоу:

- организационе јединице и
- појединог наставника.

Поред извођења наставе као централног процеса, наставни процес подразумијева планирање, организовање и контролу извођења наставе. Сви процеси везани за наставни процес, оквирно су регулисани [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#), [Измјенама Правила студирања на I и II циклусу студија](#) и [Правилима студирања I циклуса Архитектонско-грађевинског факултета](#). Све информације о садржају предмета, циљевима и исходима учења, методама наставе и вјежби, као и списак обавезне литературе студентима су доступне на [интернет страници Факултета](#). Детаљније информације о наставном процесу и методама едукације су дате у поглављу 2.3.7 Студенти - Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту.

Декан, продекан за наставу и продекан за научно-истраживачки рад, у сарадњи са руководиоцима студијских програма, врше активности планирања, организовања и контроле процеса извођења наставе, а [Студентска служба](#) води евиденцију о свим активностима које су везане за процес извођења наставе.

Сенат Универзитета посебном одлуком утврђује календар наставних обавеза у сваком семестру усвајајући [Академски календар](#). Наставно-научно вијеће, на приједлог декана и вијећа студијског програма прије почетка академске године усваја Листу одговорних наставника на I циклусу студија за зимски и љетни семестар, којим се одређују одговорни наставници и сарадници за процес извођења наставе по предметима. Кончану Листу одговорних наставника и сарадника потврђује или уз одређене измјене усваја Сенат Универзитета.

[Распоред предавања](#) и [распоред полагања завршних испита за академску годину](#), као и [академски календар](#) објављују се на интернет страници Факултета. Распоред предавања садржи мјесто и вријеме извођења предавања и вјежби, а распоред полагања испита мјесто и вријеме извођења испита. Због недостатка просторних капацитета и [одређеног броја гостујућих професора](#) распоред предавања и вјежби се ажурира сваке седмице.

2.2.10 Истраживање и научно-истраживачки рад

У документу [Систем квалитета](#) у првом дијелу документа под називом [Стратегија осигурања квалитета УБЛ](#) се одражава и појашњава однос истраживачког рада, учења и подучавања узимајући у обзир институционални и домаћи контекст функционисања установе. Систем квалитета је такође у складу новим ESG стандардима као и са Стратешким циљевима односно стратегијом универзитета која није још званична (радни приједлог стратегије Универзитета у Бањој Луци у периоду 2017 – 2025 је у фази расправе по ННВ факултета). Постоји Приједлог правилника о научно-истраживачком раду и Програм рада НИР-а на УНИБЛ у 2016. години и преглед реализације истог.

Научно-истраживачка дјелатност на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету одвија се кроз неколико сегмената: [међународном и међууниверзитетском сарадњом](#), индивидуалним радом и усавршавањем наставника и сарадника, обуком запослених у привреди, радом Канцеларије за стручну дјелатност и Канцеларије за научно-истраживачки рад, организовањем савјетовања и другим активностима усмјереним на рјешавање проблема из домена архитектуре у теорији и пракси.

У оквиру научно-истраживачког рада, Факултет успјешно сарађује са универзитетима и институтима из БиХ и окружења.

2.2.11 Међународна и међууниверзитетска сарадња

У претходном периоду настављена је раније успостављена сарадња са универзитетима и институтима из земаља бивше Југославије. Из ширег окружења настављена је или успостављена сарадња са универзитетима и институтима из Норвешке, Аустрије и Чешке. АГГФ има потисано [12 међународних уговора о сарадњи са универзитетима и институтима](#).

2.2.12 Индивидуални рад наставника и сарадника

Наставници и сарадници Факултета, поред извођења наставног процеса, имају обавезу рада на научно-истраживачком плану, тако да су објавили велики број научних и стручних радова у разним домаћим и иностраним часописима, на домаћим и иностраним конгресима, симпозијумима, савјетовањима, конференцијама и др.

Наставници и сарадници су дужни да обавијесте шефове катедри о објављеним радовима, монографијама и о раду у научно-истраживачким пројектним активностима. Такође, наставници и сарадници су дужни да редовно ажурирају своју библиографију на универзитетском сајту преко Информационог система Универзитета у Бањој Луци ФИС, што је један од предуслова за избор у виша звања.

[Списак најновијих научних и стручних](#) радова академског особља налази се и на сајту факултета.

2.2.13 Усавршавање наставника и сарадника

У оквиру научно-истраживачког рада, Факултет успјешно сарађује са универзитетима

и институтима из окружења и Европе. С обзиром да одређени сегменти научно-истраживачке дјелатности Факултета нису уређени правилницима, обим и квалитет цјелокупног истраживачког рада наставника и сарадника не прати се систематично.

У току је и реализација пројекта израде јединствене базе цитираности научних истраживача у Републици Српској који се проводи у сарадњи Министарства науке и технологије и Академије наука и умјетности Републике Српске. Цитатна анализа користиће се као релевантна информација у процесу евалуације научних радника.

Цјелокупно наставно особље има подршку Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета да конкурише за пројекте које финансира Министарство науке и технологије Републике Српске, као и на међународне научно-истраживачке пројекте. Ипак, велики искорак у побољшању научно-истраживачког рада, било би формирање Научно-истраживачког фонда на нивоу Универзитета и/или Факултета намијењеног за финансирање и суфинансирање учествовања наставника и сарадника с радовима на конференцијама од међународног значаја. Наставници и сарадници, такође, имају потребу за обукама за писање приједлога пројеката за европске фондове, као и за писање научних радова. Учествовање на међународним конгресима и објављивање радова у престижним међународним часописима треба да буде императив за наредни временски период.

Базу податка за научно-истраживачки рад (НИР) и водити детаљну евиденцију о научно-истраживачким и развојним пројектима води Продекан за научно-истраживачки рад. Такође, на интернет страници факултета редовно се објављују нове [информације](#) везане за пројекте који су у току.

Поводом 20 година успјешног рада и постојања Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета објављена је [Монографија](#) факултета. Такође је организован научни скуп на тему: "[Савремена теорија и пракса у градитељству](#)". Циљ Конференције је био да кроз тематски и садржајни концепт повеже науку, струку и образовање на пољу градитељства са нагласком на процес интегралности и интердисциплинарности. Програмом Конференције су обухваћене актуелне теме из области архитектуре, урбанизма, грађевинарства, геодезије и сродних научних дисциплина, са посебним освртом на образовање у савременом градитељству. Конференција је категоризована од стране Министарства науке и технологије као Конференција са међународним учешћем.

Од 2013. Факултет почиње са публикацијом научног часописа [АГГ+](#). Часопис би у току ове године требало да буде категоризован од стране надлежне комисије Министарства науке и технологије.

2.2.14 Укључивање студената у научно-истраживачки рад

У научно-истраживачки рад су укључени изузетни студенти. Овдје се прије свега мисли на организацију великих научних скупова који су плод сарадње факултета, привреде и јавног сектора, или резултат научно-истраживачких пројеката.

Укључивање студената у научно-истраживачки рад је резултат самосталног ангажмана и жеље студената. Наставно особље подржава и усмјерава студенте у научно-истраживачком раду у виду сугестија и приједлога, али и пружа могућност сарадње кроз коауторски рад, посебно када су у питању научне конференције и часописи чији (ко)организатор је Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци.

2.3 Студенти

2.3.1 Упис студената на студијски програм

Универзитет гарантује приступ студијама на сва три циклуса, на основу равноправности и јавног конкурса, у складу са [Статутом УБЛ](#) (чл. 74. до 79.), ESG стандардом 1.4. – Пријем студената, њихово напредовање кроз студије, признавање и сертификација, као и другим општим актима Универзитета, односно Факултета.

Процедура уписа студената регулисана је документима који су усклађени са [Законом о високом образовању РС](#) и којима се регулише процедура за упис студената, а то су: [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#), [Статут УБЛ](#), [Статут Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#) и [Правилник о полагању пријемног испита и о упису кандидата на АГГФ](#).

[Закон о високом образовању РС](#), поглавље X у члану 114. наводи да је ресорно Министарство одговорно за креирање уписне политике у складу са циљевима развоја високог образовања и потребама тржишта рада. Конкурс за упис на студијски програм расписује Универзитет на приједлог ННВ Факултета. Број студената за упис предлаже Сенат, на основу мишљења ННВ Факултета, а утврђује Влада РС. Број кандидата за упис на студијски програм, као и однос студената чије школовање се финансира из буџета и самофинансирајућих студената одређује ресорно Министарство. Конкурс за упис на студијске програме објављује се у јавном гласилу (у дневним новинама Глас Српске) и на [интернет страници УБЛ](#) и [интернет страници АГГФ](#).

Услови уписа на I циклус студија дефинисани су [Правилима студирања на I и II циклусу УБЛ](#) у члановима 8. до 11. Студијским програмима I циклуса студија имају приступ сва лица која су завршила четворогодишњу средњу школу у Републици Српској, Брчко Дистрикту и Федерацији Босни и Херцеговини, као и лица која су средњу школу завршила у иностранству. Кандидат има право да полаже пријемни испит на језику који је у службеној употреби у БиХ.

Члановима 29. до 33. [Статута Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#) дефинисан је упис на студије. Вредновање резултата кандидата врши се на основу резултата постигнутих у претходном средњошколском образовању и на пријемном испиту, према јединственим општим критеријумима и поступку утврђеном правилником који усваја Сенат, уз претходно прибављено мишљење ННВ Факултета. Кандидат који је средње образовање стекао у иностранству може приступити полагању пријемног испита, под условом да је претходно извршио нострификацију дипломе средње школе. Према члану 8. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) поступку нострификације не подлијежу свједочанства и дипломе стечене у Републици Србији, а сходно Споразуму о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената („Сл. гл. РС“, бр. 79/05).

Пријемним испитом провјеравају се знања, вјештине и способности кандидата из следећих области:

- *Математика – 10 бодова*; Од кандидата се очекује да покаже елементарно знање из математике, првенствено из области које су обрађиване у већини средњих школа. Тражено предзнање из математике је основ за даље праћење градива из математике и неких стручних предмета. Такође, способност логичког закључивања и размишљања је важно у образовању свих будућих инжењера архитектуре.
- *Слободноручно цртање – 10 бодова*; Циљ провјере знања је откривање способности и вјештина из области ликовних умјетности. Архитектура као наука се бави простором и захтијева од кандидата разумијевање феномена простора. Кроз овај задатак се открива

способност сагледавања и преношења тродимензионалног у задати дводимензионални простор са принципима графичког представљања, односно цртежа као основног средства и елемента ликовног изражавања. Неопходне способности и вјештине кандидата се провјеравају кроз транспозицију више геометријских тијела од којих се формира композиција.

- *Општа култура и информисаност – 10 бодова*; Од кандидата се очекује да покаже посједовање знања о фундаменталним историјским догађајима, актуелним темама из друштва и околине, а нарочито о архитектури кроз историју: основни појмови и терминологија, значајни стилови, архитекте, пројекти и објекти.
- *Перцепција и презентација простора – 20 бодова*. Од кандидата се уопштено очекује да покаже способност менталне манипулације тијелима у простору кроз уочавање и препознавање елемената пропорције, перспективе, паралелности и симетрије. Такође, од кандидата се очекује да покаже и разноликост и креативност при рјешавању просторних задатака, те вјештине цртања и презентације замишљеног на папиру. Такве компетенције испитују се кроз типове задатака који показују: способност замишљања и цртања тијела у простору из различитих погледа и у различитим просторним положајима; способност замишљања и цртања пресека и међусобних продора тијела у простору; способност визуелизације и приказа простора на основу описа и способност оријентације у простору.

Начин попуњавања и рјешавања задатака пријемног испита зависи од врсте задатка. Упутство за попуњавање је описано у испитном материјалу.

Редослијед кандидата за упис на студиј регулисан је ранг-листом. Она се утврђује на основу општег успјеха постигнутог у средњем образовању и резултата постигнутих на пријемном испиту. Кандидат може оставрити највише 100 бодова. Комисија за пријемни испит утврђује број бодова по областима, коначан број бодова кандидата и на основу њих прелиминарни редослијед (ранг-листу) кандидата. Ранг-листа, са бројем бодова, по областима и укупним бројем освојених бодова, објављује се на огласној табли и [интернет страници АГГФ](#).

Кандидат може поднијети приговор, у писаном облику, на оцјене резултата пријемног испита, у року дефинисаном у складу са Конкурсом, од објављивања прелиминарне ранг-листе на факултету. У приговору се мора јасно образложити на који дио пријемног испита кандидат улаже жалбу. Начин рјешавања жалбеног поступка описан је у [Правилнику о полагању пријемног испита и о упису кандидата на АГГФ УНИБЛ](#).

Кандидат може бити уписан на терет буџета, ако је положио пријемни испит и на коначној ранг-листи рангиран у оквиру броја одобреног за упис кандидата на терет буџета. Кандидат може бити уписан као самофинансирајући студент уколико је положио пријемни испит и на коначној ранг-листи рангиран у оквиру броја одобреног за упис.

Ако кандидат, који је остварио право на упис, не изврши упис у року утврђеном у Конкурсу, умјесто њега се уписује сљедећи кандидат, према редосљеду утврђеном у коначној ранг листи.

У циљу промоције Факултета, па и студијског програма Архитектура, на Факултету је у посљедње двије године организован [„Дан отворених врата АГГФ“](#). Ученицима је представљена структура студијских програма првог циклуса студија. Предсједник Уније студената АГГФ-а Срђан Павловић такође се обратио матурантима и упознао их са мноштвом ваннаставних активности у које они могу да се укључе и на тај начин обогате свој студентски живот, али и постигну значајне успехе.

Слика 3. "Дани отворених врата" 2017. године

2.3.2 Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту

Студенти кроз наставни процес стичу нова знања и искуства. У наставном процесу се примјењују савремене методе учења и технике наставе. Наставници имају слободу да дефинишу методологију наставе, начин испоруке знања и ажурирања садржаја програма предмета сходно савременим научним и стручним сазнањима, али у складу са програмом предмета и дефинисаним исходима учења. Такође, имају слободу и обавезу да прилагоде начин учења индивидуалним потребама студената, а у складу са академским етичким принципима.

Неке од заступљених метода учења су:

- метод критичке анализе садржаја (проучавање доступне литературе и документације),
- индивидуална дескрипција и метод студије случаја (анализа репрезентативних примјера),
- компаративна анализа изабраних студија (у циљу упоређивања идеја, концепата и рјешења),
- метод дедукције (закључивање од општег ка појединачном),
- метод индукције (закључивање од појединачног ка општем),
- метод *in situ* (теренска истраживања у циљу утврђивања и анализе чињеничног стања),
- метод систематизације, логичке аргументације и синтезе.

Такође, у наставном процесу се примјењују савремене технике наставе и то: теоријска - *ex-cathedra*, теоријска - мултимедијална, практична - консултативно један на један или у мањим групама, теренска снимања, индивидуално и/или групно учествовање у стручним пројектима, интензивне радионице, студентске презентације, дебате, студијске посјете и сл. Фокус је на активном раду студената са наставницима и сарадницима на предметним задацима. Многи наставни предмети развијају капацитете студената за тимски и индивидуални рад истовремено, и подржавају учење кроз постављање заједничког циља и одговорности појединаца у успјеху цијеле генерације. Конкретне локације за студентске пројекте представљају 'лабораторије' за тестирање и развијање студентских идеја, концепата и пројектних рјешења. Завршни рад нуди студентима могућност свеобухватног истраживања и развијања пројектног рјешења на одабрану тему или проблем, као својеврсну синтезу стеченог знања у току похађања студијског програма.

За унапређење знања студената често се организују и предавања професора са других универзитета из региона и свијета. Нека од њих су:

- [предавање професора Добривоја Тошковића](#), Универзитет у Београду (Србија), на тему: „Калкута, Индија: Град на сланим језерима, од идеје до реализације“, 06. децембар 2016.;
- [предавање професора Кавела Павелке](#), Универзитет у Гранади (Шпанија), на тему: “New geomatic’s technologies in reserch and cultural heritage documentation”, 05. децембар 2016.;
- [предавање професора Yusuke Obuchi](#), Одсјек за архитектуру Универзитета у Токију (Јапан) на тему: „Architecture in the Age of Cyborgs“, 28. мај 2016.;

Слика 4. Предавање проф. [Yusuke Obuchi](#)

- [предавање професора Markus Schwai](#), Технички универзитет у Трондхајму (Норвешка) на тему: „*Rethinking architecture and energy efficiency in buildings and urban development*“, 11. мај 2016.;
- [предавање професора José Luis Gómez Ordóñez](#), Универзитет у Гранади (Шпанија), на тему: „*Colonial modernization of Mediterranean cities since 1950; 100 years of cities in Bosnia and Herzegovina*“, 20. октобар 2015.

За унапређење знања студената често се организују и изложбе студентских радова, као и изложбе некадашњих студената и професора. Тако је, 04-07. октобра 2016. године у просторијама АГГФ одржана [студентска изложба](#) која је резултат радионице [“Architectural UnReality”](#), а поводом Међународне године мапа, од 06-16. децембра 2016. године у Великом салону КЦ Бански Двор представљена је изложба [“Република Српска на картама”](#).

Студенти су континуирано сваке године учесници на Европском конгресу студената архитектуре – EASA као партиципанти или тутори (ментори архитектонских радионица) и на тај начин размјењују идеје и искуства, развијају критички став о проблемима са којима се суочава архитектонска професија, унапређују своје знање, преносе га другима и стичу огромно образовно и професионално искуство.

Слика 5. Европском конгресу студената архитектуре – EASA 2016.

Такође, студенти су континуирано сваке године учесници Архитектонског студентског конгреса (АСК), који окупља студенте архитектуре са простора некадашње Југославије, а основни циљ конгреса је повезивање студената кроз сарадњу и размјену знања и гледишта у односу на специфичну тему конгреса. Тема [АСК16](#) била је „Архитектура у доба миграција“. Програм се састоји од три дијела: представљања студентских делегација, позивних предавања и студентске радионице.

Слика 6. Архитектонски студентск конгрес (АСК)

[Закон о високом образовању РС](#), поглавље IX у члану 104. наводи да студенти уписани на високошколску установу имају обавезу да присуствују предавањима, вјежбама, семинарима и другим облицима наставе организованим у оквирима предмета студијског програма, а у складу са њиховим статусом. Према члану 22. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) и према члану 9. [Правила студирања I циклуса Архитектонско-грађевинског факултета](#) редовни студент у току семестра може неоправдано одсуствовати највише 20% од укупног фонда сати за сваки облик наставе по једном предмету (изузев лабораторијских вјежби). Студент који изостане са наставе више од 20% од укупног фонда сати у току семестра, и/или не испуни елиминаторне обавезе, неће добити потпис, а тиме губи и могућност да приступи завршној провјери знања. Под елиминаторним обавезама подразумевају се све обавезе наведене као такве у студијском програму (нпр. графички радови, семестрални радови, пројектни задаци), односно све обавезе које на почетку семестра као елиминаторне дефинише предметни наставник, а дефинисане су садржајем предмета студијског програма. У формалном и стварном смислу студент на тај начин губи и студијску годину коју је уписао и мора се писмено обратити ННВ Факултета са молбом да обнови упис у семестар те студијске године. Предметни наставник је обавезан да организује наставу у складу са наставним програмом и овим правилима.

Евиденцију, коју студент потврђује својим потписом, води одговорни наставник или сарадник. На основу ове евиденције, студент по одслушаном семестру добија потпис од предметног наставника. УБЛ користи званичан [образац за евиденцију студената](#) који су присутни на сваком одржаном часу предавања и вјежби. Сви наставници посједују архиву ове евиденције за сваку школску годину. На свим наставним предметима се бодује присуство студената на предавањима и вјежбама и њихово активно учешће у наставном процесу, и ти бодови чине саствни дио укупног збира бодова који формирају закључну оцјену (на основу [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#)).

Према члану 25. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) наставник је дужан да у току наставе, као и током израде самосталних задатака и припреме за провјеру знања, помогне студентима организовањем консултација. Сви наставници и сарадници су у обавези да одрже редован блок индивидуалних консултација са студентима, у унапријед заказаним седмичним терминима. Термини и вријеме за консултације су усклађени са наставом тако да су доступни студентима. Студенти се о терминима консултација могу информисати путем [интернет странице АГГФ](#). Истовремено, наставно особље је у обавези да се одазове на индивидуалне захтјеве за додатним консултацијама у циљу подршке студентима у савладавању наставног програма. Наставници и сарадници су на располагању студентима и ван заказаних термина консултација путем *e-mail*-а. Настава се изводи на начин да се прилагођава потребама и жељама студената по питању додатних консултација и интерактивности.

Наставник и сарадник спроводе редовно евидентирање и вредновање присуства и ангажовања/активности студента у настави, као и вредновање свих предиспитних обавеза. [Статутом УБЛ](#) у поглављу VI, члан 108. наводи да се рад студената прати и оцјењује

континуирано, у току једног семестра, према правилима студирања. Оцјењивање се врши додјеливањем бодова за сваки облик активности и провјере знања у току семестра (обавезне наставне активности) и на завршном испиту. Предметни наставник је обавезан да на почетку наставе упозна студенте са методологијом организације наставе, праћења и оцјењивања, карактером и садржином завршног испита, структуром укупног броја бодова и начином формирања оцјене.

Испитивање и оцјењивање су усаглашени са исходима учења, а спроводе се са циљем да се утврди да ли су исходи учења постигнути или нису. Успјешност студента у савладавању сваког предмета на студијском програму изражава се поенима у складу са [програмима предмета](#). [Статутом УБЛ](#) у поглављу VI, у члановима 103. до 112., дефинисана су општа правила студирања, а у поглављу VII, у члановима 113. до 127., статус студента и правила студирања. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) дају оквире за усвајање властитог правилника за праћење и валоризовање знања студената на свакој организационој јединици. Стога, постоје интерни прописи Факултета који регулишу процедуру оцјењивања студената и у којима се наводи структура оцјене. Чланови 43. до 52. [Статута Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#) дефинишу општа правила студирања. [Правила студирања I циклуса Архитектонско-грађевинског факултета](#), поглавље Организација наставе, чланови 9. до 12. тумаче генералну процедуру оцјењивања студената и структуру оцјене. Поглавље IV односи се на Вредновање рада студента. Према члану 23. обавезе које су дефинисане као елиминаторне (графички радови, семестрални радови, пројектни задаци и сл.) студент је обавезан испунити у току наставног процеса. У изузетним случајевима, тај рок одговорни наставник може да продужи до почетка првог испитног рока, након завршетка наставног процеса у одговарајућем семестру, уз сагласност продекана за наставу и руководиоца студијског програма. Према члану 24. резултати континуираних провјера и других облика праћења рада студента, важе до почетка наредног семестра у ком се изводи настава из тог предмета. Резултати континуираних провјера и завршног писменог испита из сваког испитног рока чувају се до почетка семестра у ком је планирана настава из тог предмета. Према члану 25. успјеси постигнути на такмичењима или конкурсима у току студија, из области које се изучавају на Факултету, уносе се у Додатак дипломе. Одлуку о томе доноси декан факултета.

Студенти су упознати са правилима студирања и сви документи су им доступни на интернет страницама Универзитета и Факултета. Студенти су упознати са процедуром вредновања знања појединачних наставних предмета преко [програма предмета](#). Наставници имају обавезу да процедуру вредновања знања и систем оцјењивања објасне студентима на почетку сваког семестра.

Наставник оцјењује студента на основу исказаног знања, изнесених чињеница и његовог разумијевања материје, стечених вјештина и показане способности да то примијени у реалним ситуацијама. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише сто поена. Према члану 47. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) укупан остварени број поена преводи се у коначну оцјену која показује успјешност савладаности предмета и може бити: 5/није положио (0-50 поена), 6/довољан (51-60 поена), 7/добар (61-70 поена), 8/врло добар (71-80 поена), 9/одличан (81-90 поена) и 10/одличан-изузетан (91-100).

Завршни испит/рад се предаје у писаној/штампаној форми, а полаже се јавно и усмено пред трочланом комисијом. Према члану 58. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) форма и обим завршног рада дефинишу се интерним актима факултета. Питања која се односе на завршне радове студената АГГФ УБЛ, а која нису или су у недовољној мјери регулисана [Статутом УБЛ](#) и [Правилима студирања на I и II циклусу УБЛ](#), регулисана су [Правилником о завршним радовима студената на I циклусу студија АГГФ УБЛ](#). Завршни рад студент израђује самостално, а ментор је обавезан да прати његов рад, помаже му савјетима и упућивањем на одговарајућу литературу.

Сви облици наставног процеса нису једнаки, тако да студенти у оквиру предметне наставе израђују и семестралне задатке усклађене са актуелним националним и међународним конкурсима, али и актуелним дешавањима и проблемима везаним за град и регион. Радионице праћене гостујућим предавањима и изложбе као коначна презентација њиховог рада саставни су дио наставног процеса, а једна од таквих радионица је [„Parametric](#)

Cave“ одржана 07-09. јула 2016. у просторијама АГГФ у Студентском кампусу. Такође, у склопу наставног процеса студенти неријетко одлазе на студијска путовања у посјету факултетима, заводима, институтима и значајним објектима високоградње.

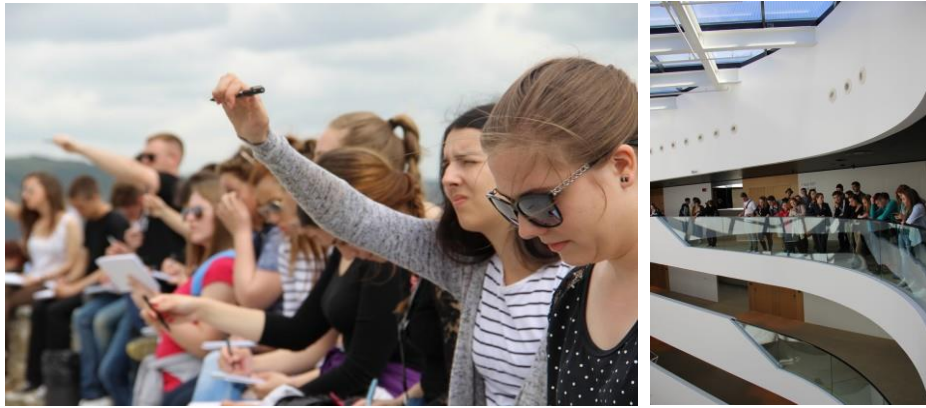
Слика 7. Студентска радионица „Parametric Cave“

Примјена теоријских знања стечених на Факултету, у пракси и у реалном контексту је све већи изазов за студенте који ступају у свијет тржишта рада након завршеног студија. Свјесни оваквих проблема, Факултет повремено организује интерне студентске конкурсе, чије најбоље студентско пројектно рјешење ће се извести у реалном простору и за стварне кориснике. Један од таквих пројеката је студентски задатак да испројектују спољни простор пословне заједнице која на једном месту окупља фриленсере, слободне креативце и независне стручњаке, у радној средини знаној под именом Smart Office Coworking BL. Анализирајући одређене параметре развоја и настанка идејних пројеката као што су: креативност, удобност, функционалност, флексибилност и атрактивност рјешења, као коначан резултат изабрана су два побједничка рјешења.

Слика 8. Интерни студентски конкурс у Smart Office Coworking BL.

У посљедњих неколико година на студијском програму Архитектура организују се студентске радионице из области графике и визуализације објеката, тзв. „Скицопут“, кроз посјете градовима у региону и Европи. Бирају се мјеста са богатим историјским наслеђем, занимљивим урбаним матрицама и грађевинама. Такође, резултати радионице се представљају у виду изложбе, па је тако 06-16. децембра 2016. године у Црвеном салону КЦ Бански Двор представљена изложба “СКИЦОПУТ16”.

Слика 9. Студијско путовање "СКИЦОПУТ16"

2.3.3 Укљученост студената у побољшање процеса учења и подучавања

Студенти Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци су активни учесници у наставном процесу. Обезбијеђено им је активно и континуирано учење, усвајање и стицање нових знања и вјештина, као и континуиран развој креативног и критичког мишљења и промишљања актуелних проблема. Студенти су редовни учесници бројних семинара, конгреса, конкурса, радионица, изложби и сл., а све у циљу адекватног оспособљавања за будуће професионалне изазове.

Студенти директно учествују у креирању студијских програма, као и процесу учења и подучавања, а у складу са ESG стандардом 1.3. – Учење, подучавање и провјера знања усмјерени ка студенту. Наиме, студенти учествују у раду комисија за израду и ревизију студијских програма на АГГФ, као обавезни чланови преко представника студената, а о томе свједочи [Одлука о именовану Комисије за израду новог наставног плана I циклуса студија студијског програма Архитектура](#). Студенти имају удјела у евалуацији наставног плана и програма и наставног процеса и резултати се анализирају ради идентификовања мјера побољшања.

У периоду од 14. до 30. марта 2017. године, за потребе самоевалуације и израде новог наставног плана и програма Студијског програма архитектура, спроведено је електронско испитивање, путем *on-line* анкетног упитника, дипломираних инжењера архитектуре (240 ECTS). О томе свједоче [Резултати спроведеног електронског испитивања дипломираних инжењера архитектуре](#). У току процеса вредновања наставног плана, циљ је био остваривање комуникације са некадашњим студентима који су студије уписали и завршили од 2007. године, након увођења Болоњске декларације. Упитником се оцјењивао ниво компетенција које студенти посједују након завршетка студија.

[Закон о високом образовању РС](#), поглавље IX у члану 103. наводи да студенти имају право да учествују у систему осигурања квалитета високошколске установе. Најуспјешнијим студентима омогућено је да имају активну улогу у креирању процеса учења кроз њихово ангажовање у наставном процесу у улози студента демонстратора и то:

- у припреми вјежбања и учешћу на вјежбањима заједно са предметним наставницима и сарадницима,
- кроз активности на предмету у виду непосредног контакта са млађим колегама студентима преносом спознаја и знања из пријашњег рада и искуства.

Овакав приступ резултира бољим оцјенама студената јер су им студенти демонстратори 'ближи и блискији' те често доприносе већем интересовању студената за изучавање предметне материје. На овај начин студенти стичу наставничке способности. У наставни процес је у посљедњих пет година било укључено на студијском програму Архитектура 36 студената демонстратора.

За унапређење знања студената често се организују изложбе студентских радова. Од 2011. године до данас организовано је десет студентских изложби.

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетирања студената. У фебруару 2015.

године, усвојен је [Правилник о анкетирању студената о квалитету наставног процеса](#), који детаљно прописује поступке и процедуре везане за анкетирање студената о квалитету наставног процеса. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. Поред тога, изводе се анализе пролазности и успјеха за сваки предмет и прати напредовање студената током студија. Добијени резултати користе се за самоевалуацију наставног процеса на студијском програму и појединачним предметима, као и за побољшање и усавршавање наставног процеса.

Члановима 79. до 81. [Статута Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#) дефинисани су услови обезбјеђења квалитета студијских програма, квалитета и услова рада, које треба да прати Канцеларија за квалитет која је у надлежности декана факултета. Циљеви рада Канцеларије за квалитет су управљање, обезбјеђење и контрола квалитета на Факултету.

2.3.4 Напредовање студената, признавање и сертификација

Универзитет и његове организационе јединице, према члану 160. [Статута УБЛ](#), дужне су да воде евиденцију о успјеху студената на крају школске године. АГГФ још увијек није активан дио Интегрисаног информационог система Универзитета (требао би бити од септембра 2017. године), па студентска служба Факултета не прикупља детаљне податке о успјеху студената на нивоу појединачних предмета на крају сваког семестра нити школске године. Након сваког испитног рока, наставници проводе анализу пролазности по поједним предметима, а она је саставни дио Записника о одржаном испиту. Након завршеног испита, наставници овај [Записник](#) са анализом пролазности објављују на интернет страници Факултета.

Што се тиче активности које се проводе ради унапређења успјеха студената, битно је напоменути да члан 121. [Статута УБЛ](#), у поглављу VII које дефинише статус студента и правила студирања, предвиђа могућност додјељивања посебних похвала, награда или стипендија за нарочито добар успјех у студирању, као и достојно презентовање Универзитета и Факултета. Исто је дефинисано и чланом 61. [Статута Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#). У односу на наведено, АГГФ сваке године, поводом прославе дана Факултета, додјељује признања студентима, свих студијских програма, који су у претходној години остварили најбољи успјех.

Студенти архитектуре сваке године учествују на Европском конгресу студената архитектуре - EASA као партиципанти или тутори (ментори архитектонских радионица) и на тај начин унапређују своје знање, преносе га другима, размјењују идеје и искуства, развијају критички став о проблемима са којима се суочава архитектонска професија и стичу огромно образовно и професионално искуство. Такође, студенти учествују у многобројним радионицама, љетним школама и другим студентским конгресима.

На УБЛ постоји дефинисана процедура за стицање и признавање квалификација. Она је дефинисана [Законом о високом образовању РС](#), [Статутом УБЛ](#), [Правилима студирања на I и II циклусу УБЛ](#) и [Правилником о поступку еквиваленције раније стечених звања, поступку вредновања високошколских исправа и за потребе наставка школовања на УБЛ](#). Такође, постоје и интерни прописи Факултета који регулишу поступке за признавање страних високошколских исправа, а прије свега је то дефинисано [Статутом Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#).

Студенти имају право на признавање и пренос бодова између акредитованих високошколских установа у РС, БиХ и у иностаранству, према члану 103. [Закона о високом образовању РС](#). Члан 114. Закона наводи да је ресорно Министарство одговорно за вођење регистра о признавању страних диплома, као и за промоцију мобилности студената и наставног особља и обезбјеђење мобилности студената и наставног особља унутар РС, БиХ, европског подручја високог образовања и у свијету. Члановима 124. до 128. Закона дефинисано је признавање страних високошколских исправа и вредновање страних студијских програма.

[Статут УБЛ](#), у поглављу VI, у члану 109. дефинише препис на студије са истих, односно сродних студијских програма и права по основу мобилности студената између појединих студијских програма у земљи и иностранству, а у складу са правилима које доноси Сенат на приједлог ННВ Факултета. Студенти имају право на признавање преноса кредита између јавних високошколских установа унутар РС и БиХ, као и ван БиХ (члан 115.), а Универзитет је надлежан да призна периоде студирања, стране високошколске исправе и квалификације које је студент стекао изван територије БиХ, како из разлога наставка студија истог нивоа-степенa, тако и због уписа на виши ниво-степен студија (члан 162.). Међутим, према члану 166. [Статута УБЛ](#) Универзитет је дужан признати период студирања студенту који је провео у оквиру програма високог образовања у некој другој земљи, осим ако се не установи да постоје велике тематске разлике у програму или другим одлучујућим елементима између овог периода студирања и дијела универзитетског програма који студент тражи да му се призна. Процедuru признавања периода студирања, исправа, диплома и степенa студија врше вијећа факултета, на начин и под условима регулисаним актом из члана 171. [Статута УБЛ](#).

Према члану 120. [Статута УБЛ](#) и члану 41. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) студенту се гарантује мобилност и признавање бодова остварених на другом универзитету, јер студент има право да у току студија проведе одређено вријеме на другом универзитету у земљи или у иностранству, али не дуже од једне студијске године, посредством међународних програма за размјену студената, на бази билатералних уговора између универзитета или других облика међународне сарадње.

Као што је већ наведено, постоје и интерни прописи Факултета који регулишу поступке за признавање страних високошколских исправа. [Статут Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#), у поглављу X, члан 85. односи се на Признавање страних високошколских исправа, квалификација и периода студирања, а у поглављу XI члан 86. на Еквиваленцију раније стечених звања.

Факултет учествује и омогућава програме размјене студената уз признавање ЕЦТС бодова. Студентима је омогућена сарадња са европским организацијама и мобилност преко СЕЕPUS (*Central European Exchange Programme for University Studies*) и ERASMUS MUNDUS програма.

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци од 14. јануара 2009. учествује у Централноевропском програму академске размјене – СЕЕPUS. Земље које учествују у програму су Албанија, Аустрија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Хрватска, Чешка, Мађарска, Македонија, Молдавија, Црна Гора, Пољска, Румунија, Србија, Словачка, Словенија и Косово. Све земље су потписале међународни споразум којим су приступиле програму. СЕЕPUS-ова основна активност је развијање академске сарадње Централне и Југоисточне Европе кроз формирање мрежа факултета унутар којих су студенти и наставници мобилни.

Универзитет у Бањој Луци учествује и у ERASMUS MUNDUS програму размјене студената и особља од академске 2011/2012. године кроз 6 (шест) пројеката. Erasmus Mundus омогућава да студенти, наставници и сарадници са подручја земаља Западног Балкана проведу одређени период мобилности на партнерским ЕУ универзитетима, као и студенти, наставници и сарадници да дођу кроз академску мобилност на партнерске универзитете на подручју Западног Балкана. Активности су регулисане [Упутством за пријаву и реализацију ЕРАЗМУС+ пројеката на УБЛ](#). Активности су подробно регулисане и [Правилима студирања на I и II циклусу УБЛ](#) (чланови 41. до 43.), [Законом о високом образовању РС](#) и [Статутом УБЛ](#) (члан 120.). Такође, постоје интерни прописи Факултета који регулишу поступке размјене студената. Чланови 49. и 60. [Статута Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#) односе се на мобилност студената.

[Кординатори за међународну сарадњу](#) и [Академски координатори за међународну размјену студената и особља](#) објављују релевантне информације на интернет страници Факултета, огласним таблама Факултета и путем *e-mail* адресара. Двосмјерна мобилност је дефинисана актима, али АГГФ тренутно нема понуђено извођење наставе на енглеском језику. Размјена је спорадична, а често и заснована на приликама које се укажу путем личних контаката наставног особља. До сада су у програмима размјене учествовала два наставника и шест студената АГГФ.

2.3.5 Цјеложивотно учење

Могућност организовања програма цјеложивотног учења дефинише [Статут УБЛ](#). Чланови 90. до 93. дефинишу могућност организовања овог програма, користећи иновативне методе, технологије и инструменте за подучавање и учење, као и простор и опрему Универзитета који су на располагању у вријеме дневног и седмичног програма наставе. Програм цјеложивотног учења има за циљ добијање потврде о успјешном похађању специфичних програма обуке (почетних или континуираних) или надопуњавање или освјежавање знања из одређене области, намијењено за бивше студенте. Детаљне инструкције, критеријуми, стандарди и поступак за програме цјеложивотног учења требали би се регулисати статутима факултета.

Предвиђено је да се програми цјеложивотног учења спровode кроз Центре за континуирану едукацију који ће дјеловати на нивоу организационих јединица, односно факултета. Систем оцјењивања на програмима цјеложивотног учења се базира на ECTS бодовима и исходима учења. Центар је обавезан да изда одговарајуће сертификате, увјерења и друге потврде о завршеним програмима обуке. На АГГФ тренутно се не спровode програми цјеложивотног учења, нити је формиран Центар за континуирану едукацију.

2.3.6 Систем жалби

Студенти имају право да изнесу своја мишљења у погледу квалитета наставе и раду академског особља, оцјену или услове студирања које пружа Универзитет, а да због тога не снесу посљедице. Ово је дефинисано чланом 104. [Закона о високом образовању РС](#), као и чланом 115. и 117. [Статута УБЛ](#). Исто дефинишу и интерни прописи Факултета, тј. чланови 47. и 57. [Статута Архитектонско-грађевинског факултета у БЛ](#). Студенти су упознати са правилима студирања и процедуром жалбе путем јавно објављеног [Закона о високом образовању РС](#), [Статута УБЛ](#) и [Правила студирања на првом и другом циклусу студија](#).

Уколико студент сматра да је оштећен у поступку спровођења и оцјењивања испита или у осталим облицима провјере знања, односно, уколико сматра да испит није обављен у складу са [Закон о високом образовању РС](#), [Статутом УБЛ](#) и [Правилима студирања на првом и другом циклусу студија](#), може поднијети приговор декану Факултета на добијену оцјену у року од два дана од дана јавне објаве оцјене. Студент је обавезан да приговор из претходног става образложи. Декан Факултета је обавезан да у року од три дана од дана пријема приговора размотри приговор и донесе рјешење по приговору. Уколико оцијени да је приговор основан, декан Факултета у року од 48 сати доноси рјешење о понављању испита и формирању трочлане испитне комисије, са којим треба упознати предметног наставника и студента. У рјешењу утврђује и термин понављаног испита, с тим да се полагање испита пред испитном комисијом обавља најкасније у року од седам дана од пријема рјешења о понављању испита. За предмете за које Факултет није матичан, одлуку о комисији доноси проректор за наставу. Против рјешења допуштена је жалба ННВ Факултета, чија је одлука коначна. Наставник чијом оцјеном студент није задовољан не може бити предсједник комисије. Одлуку о оцјени комисија доноси већином гласова и ова одлука је коначна. Записник о току испита и оцјени комисија доставља студентској служби Факултета.

Послије три неуспјела покушаја полагања истог испита, студент има право да на лични захтјев положи испит пред испитном комисијом коју именује декан факултета. Послије неуспјешног полагања испита пред комисијом, студент обнавља предмет из којег испит није

положио.

На АГГФ на студијском програму Архитектура није примљен нити један приговор студента на поступак провођења и оцјењивања испита или осталих облика провјере знања.

2.3.7 Учешће студената у одлучивању

Учешће студената у одлучивању дефинишу [Закон о високом образовању РС](#) и [Закон о студентском организовању](#).

[Закон о високом образовању РС](#), у члану 103. наводи да студенти имају право да учествују на изборима за студентска мјеста у студентским представничким тијелима и другим тијелима установљеним у складу са статутом Факултета, као и да се боре за заштиту аутономије и дигнитета Факултета. Члан 111. дефинише начин успостављања студентског представничког тијела које заступа и штити интересе студената и даје допринос друштвеним, културним, академским или физичко-рекреативним потребама студената, на основу демократских принципа и у складу са Законом.

[Законом о студентском организовању](#) („Сл. гл. РС“, бр. 58/16) уређују се облици студентског организовања у РС, њихово оснивање и положај, надлежност, организација и начин финансирања, трајање мандата, те начин избора и разрешења органа управљања и међусобни односи између различитих облика студентског организовања. Чланови 10. до 17. Закона прописују начин рада, тијела и надлежности студентског парламента, који заступа и штити интересе студената, а чланови 18. до 29. надлежности Уније студената РС.

Студенти имају 20% представника у саставу ННВ Факултета. Њихов број не може бити мањи од 15% укупног броја чланова вијећа, у складу са [Статутом УБЛ](#). Од укупног броја чланова Наставно-научног вијећа АГГФ [осам чланова је из реда студената](#). Студенти, чланови Наставно-научног вијећа АГГФ, бирају се у складу са чланом 71. став 2. [Закона о високом образовању РС](#), чланом 55. став 3. [Статута УБЛ](#) и одредбама [Правилника о начину избора и броја чланова Студентског парламента и избору студената у наставно -научна/умјетничка вијећа факултета/ Академије и Сената Високе школе унутрашњих послова](#).

Такође, студенти Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета су чланови Уније студената, Студентског парламента, Савеза студената, EASA-e и уредници студентског часописа Мост.

[Унија студената Републике Српске](#) (УСРС) је кровна студентска организација у РС. Њу чине студентска представничка тијела свих универзитета у РС. Оснивачи Уније су студентско представничко тијело Универзитета у Бањој Луци и Универзитета у Источном Сарајеву. Унија студената РС активно ради на заштити студентских права и промоцији студентских интереса кроз различите пројекте. Циљ УСРС је да охрабри и повећа учешће студената у јавном, политичком, социјалном и универзитетском животу.

[Студентски парламент УБЛ](#) је легитимно студентско представничко тијело студената Универзитета у Бањој Луци. Дјелује у оквиру Универзитета у Бањој Луци као организациона јединица која представља све студенте Универзитета од 2008. године. У оквиру Студентског парламента постоји Скупштина коју чине по три студента представника са сваког факултета/академије или високошколске установе чланице или придружене чланице Универзитета, укупно 51 члан Скупштине Студентског парламента. Мандат чланова Студентског парламента је годину дана, а студенти се бирају непосредним и тајним гласањем. Парламент делегира студенте у Сенат Универзитета као и у Скупштину Уније студената Републике Српске. Основни циљ Студентског парламента јесте подизање угледа и побољшање положаја студената на Универзитету.

[Савез студената АГГФ](#) је непрофитабилна студентска организација, основана у децембру 1997. године од стране свих студената са сва три студијска програма, преко које

студенти комуницирају са руководством Факултета. Програмски циљеви и задаци Савеза студената су остваривање и заштита права студената, побољшање стандарда студирања и ефикаснији образовни и научни систем, заступање и представљање чланова Савеза у органима власти, и остваривање сарадње са другим студентским и научно-наставним институцијама на државном и међународном нивоу.

Европски конгрес студената архитектуре - EASA (*European Architectural Student Assembly*) основан је 1981. године и организује се сваке године у љето од стране представничког тима земље домаћина с програмом који је осмишљен као двије седмице интензивних радионица, вечерњих предавања и дискусија, изложби и догађаја. EASA представља највећи архитектонски конгрес и окупља око 400 најталентованијих студената из свих крајева Европе (око 50 различитих народности и скоро 250 факултета архитектуре широм Европе) и око 100 татора/ментора да се заједно баве питањима с којима се суочава архитектонска професија и изграђена и неизграђена животна средина, да се сретну, живе и раде заједно, размијене идеје, културе и искуства. Учешће на EASA-и омогућава огромно образовно и професионално искуство. EASA се 2017. године одржава у Данској ([EASA17](#)). За EASA-у се директно веже INCM (*Intermediate National Contact Meeting*), који се одржава сваке године у јесен. Студенти и наставно особље Факултета подржавају ове активности сваке године.

[МОСТ](#), Часопис студената Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци, дјелује од 2012. године, са планираном учесталости објављивања од 2 (два) издања годишње. До сада је објављено 7 (седам) издања на српском језику и 1 (једно) на енглеском језику. Штампана и електронска верзија часописа доступне су свим заинтересованим читаоцима и свим заљубљеницима у области архитектуре, грађевинарства, геодезије и дизајна. Уређивачка концепција часописа базира се на промоцији и афирмацији Факултета и његових студената. Циљ је омогућити студентима да искажу своје способности, не само оне које су у директној вези са наставним процесом, већ и оне које се односе на умјетност, спорт и друге области у којима поједини од њих проналазе инспирацију и постижу запажене резултате. Од самог почетка тежи се представити креативност и појединачне способности студената, као и инспирисати и информисати читаоце о најактуелнијим пројектима и најновијим сазнањима из свијета градитељства.

2.3.8 Пракса

Саставни дио наставног плана студијског програма Архитектура је предмет [Архитектонска пракса](#), који носи 6 ECTS и изводи се у 8. семестру. У оквиру овог предмета обавља се стручна пракса која траје 15 (петнаест) радних дана. Студенти се позивају да стручну праксу обаве било када у току студија, формално радом у домаћој фирми или током размјене или стручног боравка у иностранству посредством неке од студентских организација. Студенти који праксу обављају у иностранству требају се јавити одговорној особи на Факултету како би добили упутства за правилно документовање извођења праксе. Са привредним субјектима, за извођење практичне наставе, постоје уговори ([примјер уговора](#)), а праћење се врши путем [Дневника стручне праксе](#) за сваког студента. Студентима је омогућено да сами пронађу привредни субјекат или организацију гдје могу проћи практичну наставу. С друге стране, некад се и сами привредни субјекти пријаве са позивом за обављање стручне праксе ([нпр. компанија "Екватор" 2016. године](#)).

Студенти Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета неријетко стручну праксу обаве током размјене или стручног боравка у иностранству посредством студентске организације [IAESTE](#) (*Internacional Association for the Exchange of Students for Technical Experience*). IAESTE је међународна асоцијација за размјену студената ради стручне праксе,

основана 1948. године на *Imperial College*-у у Лондону. Она данас броји око 80 земаља које учествују у програму размјене. На Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету на овај начин су у **последњих 5 година** стручну праксу обавила **22 студената**.

Стручна пракса је прилика за учење у радним условима и јачање професионалних компетенција и професионалног развоја студената. Стварни задаци обављани на радном мјесту требају бити комплементарни садржају који се изучава на студијском програму. Сврха стучне праксе је:

- учење о посебним моделима и техникама рада,
- усавршавање вјештина потребних на радном мјесту,
- развој нових вјештина које олакшавају запошљавање као што је тимски рад, коришћење технологија и рјешавање проблема,
- прилика за стицање вјештина постепеним путем, од једноставнијих до сложених.

Након обављене праксе, студент припрема извјештај о обављеној пракси.

[Закон о високом образовању РС](#), у поглављу X, у члану 114. наводи да је ресорно Министарство одговорно за подржавање и подстицање јачих веза између сектора високог образовања, индустрије, привреде и друштва.

На основу члана 52. [Статута УБЛ](#), ННВ Факултета је на сједници одржаној 6. априла 2009. године, донијело [Правилник о сарадњи са привредом и институцијама](#).

2.4 Међународна сарадња

За провођење активности и координације међународне сарадње задужени су проректор за међународну сарадњу, Канцеларија проректора за међународну и међууниверзитетску сарадњу и мрежа координатора за међународну сарадњу на факултетима/Академији умјетности. Циљ ове мреже је да се на најбољи могући начин ангажују постојећи капацитети и активности у овој области: прикупљање и дистрибуција информација, размјена идеја и искустава, приједлози, активности и учешће.

Важећи закони из области високог образовања дају високошколским установама (универзитетима) аутономију у успостављању сарадње са високошколским институцијама из других држава. Тиме се признаје међународни уговорни капацитет Универзитета у Бањој Луци, што је од огромне важности за његов статус у држави и у иностранству. Процес трансформације високог образовања и укључивање у европски простор високог образовања, као и јединствени европски научни простор, намеће потребу сарадње са другим универзитетима у иностранству, у циљу обезбјеђења услова за размјену особља и студената, те узајамно признавање периода и степена образовања и повећање квалитета рада. Зато је у протеклом периоду посебна пажња посвећена уговорним односима са другим високошколским установама.

Од интеграције Универзитета 2008. године, склопљено је више од 200 уговора са иностраним факултетима, универзитетима, институтима и другим установама из области високог образовања. Према прикупљеним подацима у протеклих десет година, на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету, склопљено је 14 уговора са иностраним факултетима, универзитетима, институтима и другим установама од значаја за високо образовање, из сљедећих држава: Србија, Црна Гора, Аустрија, Чешка Република, Норвешка, Словенија и Шпанија.

Поред уговора о сарадњи, чланство у међународним асоцијацијама представља једну од значајних референци о спремности на сарадњу са иностраним партнерима, али доприноси и угледу и препознавању Универзитета на међународном нивоу. Универзитет у Бањој Луци је члан Европске асоцијације универзитета (EUA), а 18. септембра 2008. године постао је потписник Велике повеље универзитета (*Magna Charta Universitatum*), заједно са преко 600 универзитета у свијету. Од 29. јануара 2009. године члан је Међународне универзитетске мреже академске и истраживачке сарадње, у окриљу Научног парка Универзитета „*La Sapienza*“ из Рима (Италија). Такође, Универзитет је од 2003. године члан Генералне скупштине Интер-универзитетског центра за научни рад и сарадњу са Источном и Југоисточном Европом (CIRCEOS), са сједиштем на Универзитету у Барију (Италија), као и *UniAdrion* „Мреже универзитета“ основане са циљем да створи трајну везу између универзитета и истраживачких центара из Јадранско-јонског региона.

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет је у посљедње три године био организатор шест научних или стручних конференција, а посљедња од њих је [„СТЕП ГРАД2016 - Савремена теорија и пракса у градитељству“](#), која је одржана 07-08. децембра 2016. године у оквиру обиљежавања 20 година од оснивања Факултета. Циљ Конференције је био да кроз тематски и садржајни концепт повеже науку, струку и образовање на пољу градитељства са нагласком на процес интегралности и интердисциплинарности. Програмом Конференције су обухваћене актуелне теме из области архитектуре, урбанизма, грађевинарства, геодезије и сродних научних дисциплина, са посебним освртом на образовање у савременом градитељству. Конференција је захваљујући доброј организацији, актуелности проблематике којом се бави и бројним еминентним учесницима добила категоризацију научни скуп са међународним учешћем.

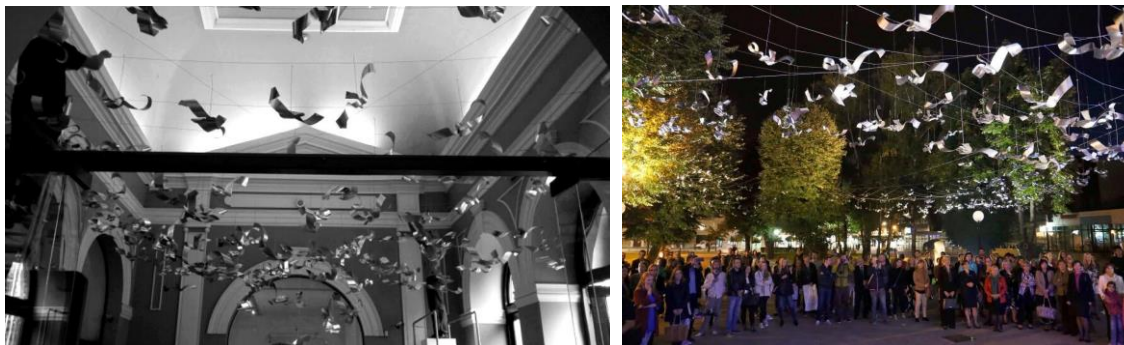
Слика 10. Конференција СТЕП_ГРАД2016

На Факултету је, у оквиру Европске седмице мобилности, 22. септембра 2016. године организован семинар под називом [“Паметна мобилност и урбано планирање”](#). Семинару је присуствовало око 100 учесника. На самом почетку, уводну ријеч је дао *Lars-Gunnar Wigemark*, шеф Делегације ЕУ и представник Европске Уније у Босни и Херцеговини.

Слика 11. Семинар “Паметна мобилност и урбано планирање”

Поводом Међународног дана мира 21. септембра 2016. године, и у оквиру Дана европске баштине од 23-30. септембра 2016. у Музеју савремене умјетности РС је представљена инсталација под називом [„Мисли Слобода: Између данас и сутра“](#) (*Think Freedom: Between Today and Tomorrow*) умјетнице Едине Селесковић. За просторни концепт рада у холу и на платоу Музеја заслужан је тим са АГГФ.

Слика 12. Инсталација „Мисли Слобода: Између данас и сутра“

Од 2015. године је завршено осам међународних научно-истраживачких пројеката унапређења капацитета Факултета (TEMPUS, HERD, ERASMUS+KA2). У оквиру Темпус пројекта „Развој и имплементација курсева за позоришне техничаре и менаџере фестивалских бина“ (*Development and implementation of courses for theatre technicians and stage managers / ScenTec*) Факултет је омогућио студентима да у периоду 24-26. новембра 2015. године учествују у међународној радионици [ScenTec](#), заједно са студентима Академије умјетности Универзитета у Бањој Луци и Академије драмских умјетности Универзитета у Тузли. Учесници радионице су се бавили основним питањима из области организације сцене

и сценског освјетљења, кроз склапање и освјетљење сцене 1:4 и израду елемената на сцени. Радионицу су водили Chris Van Goethem (Erasmushogeschool Brussel, Belgium), Anders Larsson (Stockholm Academy of Dramatic Arts, Sweden), Драшко Гајић (Академија умјетности), Марина Радуљ (АГГФ) и Маја Илић (АГГФ).

Слика 13. Радионица ScenTec

У склопу Међународног научно-истраживачког пројекта „BrownInfo“ - Методолошки оквир за креирање интерактивне базе података браунфилд локација (*BrownInfo Methodological Framework for Brownfield Database Development*), одржана је 06-07. новембра 2014. године Међународна академска конференција „[BrownInfo 2014](#)“, чији циљ је био указати на важност и улогу дигиталних база података у процесу регенерације браунфилд локација, открити нове методолошке приступе који имају за циљ побољшање система мапирања браунфилда и њихову презентацију.

Слика 14. Међународна академска конференција „BrownInfo 2014“

Факултет је био организатор промоције научних књига које су настале као резултат међународне сарадње. Тако је нпр. 22. новембра 2016. године одржана промоција књиге [“Типологија стамбених зграда Босне и Херцеговине”](#).

Слика 15. Промоција књиге “Типологија стамбених зграда Босне и Херцеговине”.

У организацији АГГФ и Машинског факултета Универзитета у Бањој Луци, у

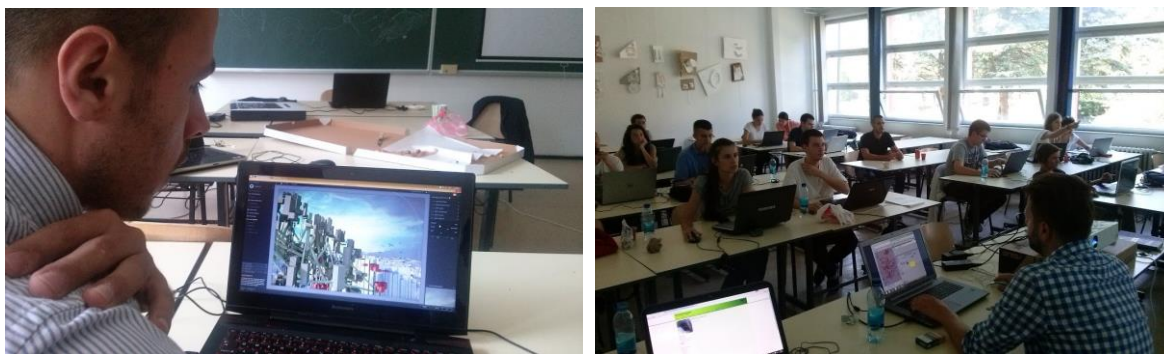
просторијама Ректората Универзитета, организована је 07. јула 2016. године презентација под називом „Отворени образовни ресурси и е-учење“. Презентација је уобличена како би се студенти и наставници Универзитета упознали са предностима електронски подржаног учења и отворених образовних садржаја.

Слика 16. Презентација „Отворени образовни ресурси и е-учење“

Факултет је потписао уговор о пословно-техничкој сарадњи са *IURS-Institute pro održitenly razvoj sidel o.s.* из Чешке Републике ([уговор](#)), а споразуме о образовној сарадњи са *Czech Technical University* ([уговор](#)), *Carinthia University of Applied Science* ([уговор](#)), и Универзитетима у Београду и Подгорици. Уговор о сарадњи у области енергетске ефикасности Факултет је потписао са *ENSI-Energy Saving International* из Норвешке ([уговор](#)). Уговоре о сарадњи у оквиру међународних научно-истраживачких пројеката Факултет је потписао са *Head of IRUS, Institute to Sustainable Development of Settlements* из Чешке Републике ([уговор](#)) и *Norwegian University of Science and Technology* ([уговор](#)).

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет био је организатор двије међународне љетне школе. Прва Љетна школа под називом „[Evolutionary Algorithm in Energy Design](#)“ одржана је у периоду 18-22. августа 2015. године. Циљ школе био је да студенти стекну основно знање о оптимизацији енергије у процесу пројектовања. Задатак за сваког учесника је био израда мастер плана града будућности који поштује природу и њена правила, обликује се према природним параметрима и тако егзистира и развија се. Гости и предавачи на радионици су били Игор Митрић Лавовски, Бошко Марушић и Марко Кољанчић, а координатори са Факултета Невена Новаковић, Маја Илић и Драгана Тепић. Доказ успјешности љетне школе је и изражена жеља за одржавањем исте и у 2016. години.

Слика 17. Прва Љетна школа

У периоду од 04-07. октобра 2016. године одржана је друга Љетна школа под називом [Architectural UnReality](#). Тема радионице била је виртуелна реалност у архитектонском окружењу, а реализована је под вођством татора Игора Митрића Лавовског (архитекта истраживач из Беча), Марка Кољанчића (дипл. инж. арх.), те Маје Илић и Драгане Тепић (виши асистенти, АГГФ). Сваки учесник је бирао локацију и на основу дефинисаног концепта „приче“ моделовао свој пројекат. Идеја је била да се током процеса моделовања, модел из

Rhinoseros-а убаци у *Unreal Engine 4* и уз помоћ HTC VIVE наочара сагледа из свих углова. По инфилтрирању свих модела у индустријски град, услиједило је дефинисање путање кроз коју је сваки посјетилац на отварању изложбе, уз помоћ наочара могао да прође.

У циљу отварања дијалога са струком и идентификације проблема и недостатака у знањима и вјештинама дипломираних инжењера архитектуре и грађевинарства на пословима у струци, 02. марта 2017. године је одржан [округли сто на тему „Савремено образовање инжењера архитектуре и грађевинарства“](#). Скупу су, поред представника Факултета, присуствовали и представници Министарства просвјете и културе РС и Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС, Привредне коморе РС, државних институција, Града Бања Луке и бројних стручних институција из дјелатности архитектуре и грађевинарства. Такође, у циљу давања увида у економски свијет и стварне проблеме који очекују студенте као будуће инжењере [Савез студената АГГФ](#) је организовао 22. марта 2017. године предавање на тему [„Студенти и тржишта рада - изазови и одговори“](#).

Слика 18. Округли сто „Савремено образовање инжењера архитектуре и грађевинарства“

У просторијама Факултета одржане су презентације многих фирми. Тако се нпр. 12. децембра 2016. године представила компанија [KRAIBURG STRAIL GmbH & Co.KG](#) са циљем да наставницима и студентима АГГФ приближи и пренесе искуства у коришћењу савремених материјала у реконструкцију и изградњи жељезничке и трамвајске инфраструктуре. Такође, 07. јуна 2017. године [URSA](#) из Словеније је одржала презентацију програма „URSA Грађевинска физика 4.0 БиХ“ са којим је жељела помоћи пројектантима код прорачуна физичких карактеристика зграде.

[Презентација Autodesk Building Design Suite](#) у архитектури и грађевинарству, портфолио апликације одржана је 19. маја 2016. године. Показани су конкретни примјери рада са BIM пројектима. Показан је Revit-ов параметарски начин моделовања 3Д објеката, као и бидирекционална компатибилност између Revit-а и AutoCAD-а за размјену цртежа и информација. У организацији АГГФ и Машинског факултета Универзитета у Бањој Луци, у просторијама Машинског факултета, 12. априла 2016. године одржано је предавање [„Advantages of using MATLAB, SIMULINK, and COMSOL Multiphysics in education“](#). Наставницима, сарадницима и студентима су представљене карактеристике најновије верзије (2016) MATLAB-а, SIMULINK и COMSOL *Multiphysics in education*.

Слика 19. Презентација Autodesk Building Design Suite

Наставници Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета су одржали неколико гостујућих предавања на универзитетима у Европској Унији. Доц. др Александар Борковић је 03. новембра 2015. године одржао предавање на тему "Introduction to free vibrations of structures" на [Technische Universität Wien](#), Доц. др Дијана Симоновић је 19. јануара 2017. године одржала предавање на тему "The urban design in the process of creating urban space" на Универзитету у Гранади.

Факултет сваке године учествује на Међународном салону урбанизма. Студенти учествују са великим бројем својих радова, а наставници и сарадници са својим публикацијама у издању АГГФ, а заједно су добитници многих [признања и награда](#). Такође, АГГФ учествује и на Фестивалу науке, који организује Министарство науке и технологије РС. На петом Фестивалу науке, који је одржан 11-12. новембра 2015. године АГГФ је учествовао са радионицом [Pop-Up Архитектура – Поздрав из Банјалуке](#). Учесници радионице су могли научити технике савијање и резања папира да би се добили обриси грађевина града Бања Луке.

Регионални фестивал и конференција из области креативних индустрија, маркетинга и медија [PLAY MEDIA DAY 02](#) одржан је на тврђави Каstell 19. маја 2017. године. Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци је учествовао као пријатељ фестивала помажући у диспозицирању спољњих садржаја око Камене куће, изградњи инсталације за *Jelen Music Show* и са ауторском инсталацијом мобилних „кацига“ PLAYTIME студија.

Слика 20. PLAY MEDIA DAY 02

2.4.1 Мобилност студената и наставника

Студенти и наставно особље на Универзитету у Бањој Луци имају право да у оквиру [програма међународне размјене](#) проведу одређено вријеме на другом универзитету. Наиме, [Статут УБЛ](#), у поглављу VI, у члану 109. дефинише права по основу мобилности студената између појединих студијских програма у земљи и иностранству, а у складу са правилима које доноси Сенат на приједлог ННВ Факултета. Према члану 120. [Статута УБЛ](#) и члану 41. [Правила студирања на I и II циклусу УБЛ](#) студенту се гарантује мобилност и признавање бодова остварених на другом универзитету, јер студент има право да у току студија проведе одређено вријеме на другом универзитету у земљи или у иностранству, али не дуже од једне студијске године, посредством међународних програма за размјену студената, на бази

[билатералних уговора](#) између универзитета или других облика међународне сарадње. Члан 114. [Закона о високом образовању РС](#) наводи да је ресорно Министарство одговорно за промоцију мобилности студената и наставног особља и обезбјеђење мобилности студената и наставног особља унутар РС, БиХ, европског подручја високог образовања и у свијету. Министарство просвјете и културе РС за сваку академску годину објављује [Конкурс за суфинансирање међународне размјене студената и академског особља](#).

Програм међународне размјене организован је путем [Координатора за међународну размјену](#) на нивоу Универзитета, те [Кординатора за међународну сарадњу](#) и [Академских координатора за међународну размјену студената и особља](#) на нивоу организационих јединица. Информације о понуђеним програмима размјене студенти и наставно особље могу пронаћи на званичној интернет страници Универзитета, у дијелу посвећеном [међународној сарадњи](#) и [међународним образовним пројектима, претрагом Универзитетске интернет странице](#), те на [интернет страници Факултета](#). Међународна размјена се одвија у координацији координатора Универзитета и Факултета.

До сада су у програмима размјене учествовала два наставника и то на Архитектонском факултету Универзитета у Гранади (Шпанија) и Архитектонском факултету Универзитета у Љубљани (Словенија), као и шест студената од којих су два са студијског програма Архитектура и то на Архитектонском факултету Универзитета у Болоњи (Италија) и Грађевинском факултету Универзитета у Марибору (Словенија).

Као што је већ наведено, Факултет учествује и омогућава програме размјене студената преко CEEPUS и ERASMUS MUNDUS програма. Међутим, нејасно дефинисане одредбе, али и пасивност студената када је у питању интересовање за програме међународне размјене доводе до тога да тек мали број њих аплицира на програме размјене и учествује у истим. Главна препрека за већу мобилност студената и наставника и долазак страних студената на Факултет је непостојање студијских програма на енглеском језику.

2.4.2 Процедуре за подршку међународним активностима

Сенат Универзитета је, на сједници од 23. септембра 2010. године усвојио документ под називом [Стратешки правци и циљеви развоја међународне сарадње УБЛ](#). Као општи циљеви наводе се:

- повећање финансијских издвајања за активности међународне сарадње;
- повећање размјене особља и студената;
- повећање учешћа у међународним пројектима;
- развијање интернационалних студијских програма;
- развијање система обезбјеђења квалитета и
- кадровско и инфраструктурно јачање Одјељења за међународну сарадњу.

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет нема усвојену властиту стратегију за подршку међународним активностима. Факултет даје велику подршку свим наставницима и сарадницима да учествују на домаћим и међународним конференцијама и на тај начин стичу нова и надограђују постојећа знања, истовремено промовишући Факултет у научним круговима. Из тих разлога, Факултет организује научне конференције на неку актуелну тему из области којом се бави и настоји обезбиједити шири круг аутора из земље и окружења. Факултет публикује и [часопис АГГ+](#) - међународни часопис који се бави темама из области архитектуре, грађевинарства, геодезије и других сродних научних области у циљу њиховог унапређења.

У циљу унапређења међународне сарадње, требало би у будућности креирати и усвојити Стратегију међународне сарадње Факултета, као и формирати базу наставног особља и студената који су учествовали у пројектима међународне размјене.

2.5 Ресурси за учење и подршка студентима

2.5.1 Просторни капацитети

АГГФ на располагању има око 1700 m² радног простора који је распоређен на двије локације. Све учионице (око 900 m²) су опремљене видео пројекторима, двије учионице "паметним" таблама и простори на обје локације омогућавају бесплатан приступ интернету. Поред класичних учионица, АГГФ располаже са једним амфитеатром и једном рачунарском салом са 20 рачунара за извођење интерактивне наставе и увођење студената у рад са савременим софтверским пакетима.

АГГФ и УБЛ су у току 2008. године покренули иницијативу за израду инвестиционо-техничке документације за изградњу нове зграде факултета на локацији Универзитетског кампуса. Анализом просторних потреба за одвијање наставног и научно-истраживачког процеса дефинисан је програмски оквир за пројектовање објекта, који подразумева примјену принципа енергетске ефикасности, специфичних стандарда и интелигентних система, као стандарда за оптимизацију у савременом градитељству (ЕУ норме). Због тога је пројекат нове зграде Факултета кандидован као "Мјера за ублажавање климатских промјена" (NAMA – National Appropriate Mitigation Action) у 2015. години, код овлаштеног државног тијела и контакт институције према Оквирној конвенцији Уједињених нација за климатске промјене (UNFCCC). Завршена је само прва фаза објекта и АГГФ и УБЛ планирају наставак градње у наредној периоду. Нова зграда АГГФ обухвата око 6 400 m².

На основу уговора о пословно-техничкој сарадњи АГГФ има развијену кооперацију са Институтом за урбанизам, грађевинарство и екологију Републике Српске (<http://iugers.com/index.php>) који омогућава размјену кадрова и кориштење лабораторијских капацитета за потребе наставе. Током 2014. године АГГФ је набавио савремену опрему за лабораторије за бетон, асфалт и геомеханику које су смјештене у просторијама Института и које се користе за потребе наставе на одсјеку грађевинарство.

У протекле двије школске године АГГФ је побољшао своје техничке ресурсе за извођење наставе набавком компјутерске и друге техничке опреме у оквиру два Темпус пројекта суфинансирана од стране ЕУ.

Комисија за попис инвентара Факултета је задужена за евиденцију техничке, рачунарске и друге опреме ([попис информатичке, лабораторијске и друге техничке опреме АГГФ](#) у 2016. години). Техничка и рачунарска опрема у учионицама је доступна студентима за кориштење без надзора, док је за специфичну техничку опрему потребно присуство академског особља.

Највећи дио рачунарске и друге техничке опреме Факултета је набављен преко међународних научно-истраживачких пројеката и пројеката за развој капацитета.ж

Табела 8. Преглед површина корисног простора АГГФ

	Преглед површина у m ²
Простор за извођење наставе	893
Кабинети наставника и сарадника	198
Деканат	53
Студентска служба	44
Библиотека са читаоницом	64
Остали користан простор	459

Лабораторије у Институту	350
Укупно	2061

На број 732 активних уписаних студената (610 на првом и 122 на другом циклусу, без апсолевната), користан простор по студенту износи: $2061/732 = 2,40 \text{ m}^2$, што је 40,29% од оптималних 7 m^2 .

У санитарним чворовима Факултета је 11 санитарних кабина и 5 писоара. Овај број санитарних мјеста одговара броју од $16 \times 50 = 800$ студената према нормативу, односно одговарајући је за број од 732 активна студената.

АГГФ настоји да континуирано обезбјеђује одговарајућа средства за активности у области учења и подучавања, те да обезбједи адекватне и лако доступне ресурсе за учење и подршку студентима, у складу са ESG стандардом 1.6. – Ресурси за учење и подршка студентима.

2.5.2 Библиотечки ресурси

Библиотека АГГФ основана је 2000. године. Библиотека има функцију подршке у добијању информација неопходних у наставном процесу и научно-истраживачком и умјетничком раду из области за које су везани студијски програми – архитектура, грађевинарство и геодезија. Библиотека у свом простору има интегрисану читаоницу на укупно 65.00 m^2 . Осим библиотечког фонда наставницима и студентима стоји на располагању један рачунар, скенер и копирапарат.

Библиотека АГГФ је 2015. године постала члан Кооперативног онлајн библиографског система и сервиса Cobiss. Имплементација ове палтформе је у току и омогућиће студентима и наставницима АГГФ да претражују библиотечке каталоге свих библиотека чланица Cobiss-а.

За базу од 862 уписана студента (740 на првом и 122 на другом циклусу), библиотечки фонд изражен бројем монографских публикација и сведен на једног студента, износи $8263/862 = 9,58$. У односу на минимално 3 библиотечке јединице по уписаном студенту, АГГФ има 3,2 пута више библиотечких јединица по уписаном студенту.

Табела 9. Преглед библиотечког фонда АГГФ

	Монографске публикације	Број
1	Књиге у штампаном облику	7286
2	Докторске дисертација	21
3	Магистарски радови	20
4	Дипломски радови	908
5	Завршни радови другог циклуса студија	28
	Укупно	8263
	Серијске публикације	
6	Часописи	1417
7	Претплате на серијске публикације	1

Укупно	1417
--------	------

Факултет нема архитектонских баријера, те лифтом и рампама омогућује и студентима са инвалидитетом да имају приступ амфитеатрима и кабинетима.

2.5.3 Отворени образовни ресурси

АГГФ је партнер у успјешно реализованом [Темпус пројекту](#) који се бавио повезивањем привреде и образовања кроз израду Отворених образовних ресурса. У току пројекта формирана је база материјала за учење у форми онлајн курсева, снимљених предавања, видео туторијала и слично. Као платформа одабрана је EdX платформа. База курсева смјештена је на серверу партнерске институције на Темпус пројекту. Видео материјал се поред тога објављује и на [YouTube каналу](#) Универзитета. АГГФ посједује опрему за снимање и креирање ОЕР садржаја набављену из пројекта и наставни кадар је прошао обуку за њено кориштење.

Наставници на УНИБЛ се охрабрују да креирају ОЕР садржај, иако његово вредновање правно још није резулисано кроз акте Универзитета.

2.5.4 Анализе података

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетања студената. Од љетног семестра академске 2014/2015. године, анкета се спроводи електронски, путем студентских налога универзитетског Информационог система, али АГГФ још увијек није извршио потпуни интеграцију у овај систем, те су се анкете спроводиле у папирном облику. Између осталог, евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. Због недостатка формалних правила поступања са резултатима анализа и њиховог употребљавања за утврђивање мјера за побољшање наставног процеса, Сенат Универзитета у Бањој Луци је у фебруару 2015. године усвојио [Правилник о анкетањању студената о квалитету наставног процеса](#).

На АГГФ-у се повремено раде анализе и анкете независно од анкета рађених на нивоу Универзитета. У наставку су набројане досадашње анализе.

2.5.4.1 [Детаљна анализа проходности и пролазности по предметима](#)

У оквиру Канцеларије за осигурање квалитета 2013. године је рађена детаљна анализа пролазности по предметима за сва три студијска програма. У оквиру ове анализе урађена је електронска [анкета дипломираних студената АГГФ-а](#) коју је попунило 148 свршених студената.

[Резултати анализе по предметима](#) указали су на поједине предмете за које су дефинисане даље мјере побољшања.

2.5.4.2 [Утицај средњошколског образовања и припремне наставе на успјех кандидата при полагању квалификационог испита](#)

Циљ овог истраживања рађеног 2013. године био је сагледавање значаја припремне наставе из појединих предмета при упису кандидата на сва три студијска програма на Архитектонско-грађевински факултет (АГФ) у Бањалуци и успјеха и врсте средње школе коју су кандидати завршили.

2.5.4.3 [Резултати спроведеног електронског испитивања предузећа, институција и органа управе](#)

На Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету је за потребе самоевалуације и израде нових наставних планова и програма СП Архитектура спроведено електронско испитивање, путем [on-line анкетног упитника](#), предузећа, институција и органа управе у

периоду од 14 - 30. марта 2017. године. Циљ анкете је био добијање информација од стране предузећа, институција и органа управе о компетенцијама дипломираних инжењера архитектуре (240 ECTS бодова) који су студије уписали и завршили на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету, Универзитета у Бањој Луци од 2007.године, након увођења Болоњске декларације. Информације ће бити кориштене приликом самоевалуације и израде новог наставног плана и програма СП Архитектура.

Највећи дио испитаника који су учествовали у овом истраживању ради у предузећима и институцијама чија је основна дјелатност архитектонско пројектовање и надзор, па се ниво знања и способности које се очекују од дипломираних инжењера архитектуре креће у домену ових дјелатности. Већи број испитаника сматра да студенти који су завршили Архитектонско -грађевинско-геодетски факултет имају способност да раде под притиском и употребљавају рачунаре у изради планске и пројектне документације. Мање су задовољни њиховим способностима да самостално раде у домену архитектонске праксе, организују рад и координишу пројектантским тимом те учествују и управљају процесом изградње грађевинских објеката. Испитаници сматрају да су образовањем на овом студијском програму студенти стекли најслабија знања из области урбанизма и планирања простора и архитектонских конструкција и технологија. Највишом просјечном оцјеном су оцјенили стечена знања из историје и теорије архитектуре.

Сви испитаници сматрају да су за архитектонску професију неопходна првенствено знања из области архитектонског пројектовања а слиједи по важности знања из области урбанизма и планирања простора те архитектонских конструкција и технологија.

[2.5.4.4 Резултати спроведеног електронског испитивања дипломираних инжењера архитектуре](#)

На Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету је у периоду од 14. до 30. марта 2017. године, за потребе самоевалуације и израде нових наставних планова и програма Студијског програма архитектура, спроведено електронско испитивање, [путем on-line анкетног упитника](#), дипломираних инжењера архитектуре (240 ECTS) који су студије завршили на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету Универзитета у Бањој Луци.

У току процеса вредновања наставних планова, циљ је био остваривање комуникације са нашим некадашњим студентима који су студије уписали и завршили на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету од 2007.године, након увођења Болоњске декларације. Упитником се оцјењује ниво компетенција које студенти посједују након завршетка студија. Информације ће бити кориштене приликом самоевалуације и израде новог наставног плана и програма Студијског програма архитектура.

Резултати Анкете свршених студената студијског програма Архитектура показују да студенти завршетком студија Архитектуре првог и другог циклуса стекну методолошке вјештине да раде под притиском, да раде у тиму, затим, способност критичког мишљења, као и способност анализе проблема и синтезе рјешења. Свршени студенти су мање задовољни својим стручним вјештинама да учествују и управљају процесом изградње грађевинских објеката и вјештинама за обављање стручног надзора над извођењем радова. Испитаници сматрају да су образовањем на овом студијском програму као најслабија знања стекли из области индустрије, организације, регулативе и процедура везаних за трансформацију пројектантског концепта и интегрисање нацрта у развојне планове. Највишом просјечном оцјеном су оцјенили стечена знања из историје и теорије архитектуре и релевантних умјетности, те друштвених наука као и способност креирања архитектонских рјешења која ће задовољити како естетске, тако и техничке захтјеве. Највише испитаника је оцјенило квалитет студијског програма са просјечном оцјеном 3.

Сугестије испитаника за побољшање квалитета студијског програма Архитектура најчешће се односе на низак ниво практичних знања које студенти стичу током школовања. По мишљењу већине испитаника, потребно је остварити већу усклађеност стечених знања са захтјевима стручне праксе и приликама и захтјевима тржишта рада у региону.

2.5.5 Дипломирани студенти

Од оснивања Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета, академске 1996/1997. године, па до данас, на Факултет је уписано укупно 4.020 студената. На Факултету је до сада, закључно с академском 2015/2016. годином, одбрањен 761 дипломски рад по Закону о Универзитету – програм у трајању од 10 семестара, и то: 388 дипломираних инжењера архитектуре, 369 дипломираних инжењера грађевинарства и 4 дипломирана инжењера геодезије. Одбрањено је и 20 магистарских теза и 21 докторска дисертација. На Факултету је одбрањено 719 завршних радова за први циклус студија, студијски програм од осам семестара (240 ЕЦТС бодова), и то: 386 дипломираних инжењера архитектуре, 177 дипломираних инжењера грађевинарства (95 конструктивног усмјерења, 52 саобраћајног усмјерења и 30 хидротехничког усмјерења) и 156 дипломираних инжењера геодезије.

На Факултету је успјешно одбрањено и 29 завршних радова за други циклус студија (укупно 300 ЕЦТС бодова), и то: 28 студената за Студијски програм Архитектура и 1 студент за Студијски програм Геодезија.

2.5.6 Информациони системи

Факултетски Информациони Систем (ФИС) Универзитета у Бањој Луци омогућава праћење, администрирање и организовање наставе и наставних процеса на Универзитету. Систем обухвата апликацију за студентску службу, веб портал за студенте и веб портал за запослене.

Основе функционалности ФИС-а су:

- подршка организовању и извођењу наставе на свим циклусима студија,
- праћење и евидентирање комплетног досијеа студената,
- планирање плаћања школарина,
- подршка организовању испитних рокова, условљавања пријаве испита уз могућност пријаве испита преко Интернета и електронског плаћања испита,
- студентска анкета,
- штампање диплома, додатака дипломи као и осталих увјерења и извјештаја за студенте,
- штампање и израда статистика уписа, успјеха студената, пролазности на испитима као и осталих статистика.

Веб портали за студенте и запослене омогућавају студентима и запосленима приступ ФИС информационом систему факултета. Главна намјена портала је пребацивање у Интернет окружење свих административних послова које студенти и запослени иначе обављају преко шалтера у Студентској служби и Рачуноводству. Студентски сервис омогућава извршавање најчешћих административних обавеза студената као што су: пријава испита и других наставних активности, преглед оцјена, избор предмета, попуњавање обавезних анкета. Студентима су на располагању и преглед распореда часова, термина испита, претраживање факултетске библиотеке, преузимање датотека, итд.

Сви подаци су смјештени у јединствене скупове и структуре података, односно јединствену базу података, што омогућава ефикасно одржавање и поједностављује прављење копија података за архивирање ради сигурности (бекап). Јединствена база података омогућава и генерисање извјештаја који обједињују различите податке из различитих служби. Ова погодност је од великог значаја за генерисање статистичких извјештаја.

Систем поседује висок степен заштите података, омогућава рад са великим бројем корисника истовремено, високу параметризацију система, као и могућност проширења.

Факултети који користе ФИС су: Академија умјетности, Економски факултет, Машински факултет, Пољопривредни факултет, Правни факултет, Рударски факултет, Технолошки факултет, Факултет физичког васпитања и спорта, Филолошки факултет, Филозофски факултет и Шумарски факултет.

Факултети који не користе ФИС: Природноматематички факултет, Медицински факултет, Архитектонско – грађевинско – геодетски факултет, Факултет безбједносних наука, Факултет политичких наука и Електротехнички факултет.

АГГФ је тренутно у фази уноса података и интеграције у ФИС Универзитета.

Комуницирање са студентима и особљем омогућено је путем [званичне интернет странице АГГФ-а](#) и [званичне Facebook странице](#) гдје се размјењују информације о предавањима, консултацијама, испитима, предиспитним обавезама, резултатима, те подаци о свим наставницима и сарадницима, као и личне е-мејл адресе на које су стално доступни.

АГГФ је у фази преласка са [старе](#) на нову интернет страницу која је побољшана и оптимизирана за бољу комуникацију са студентима.

2.5.7 Презентација информација за јавност

Према члану 159. Статута Универзитета у Бањој Луци, Универзитет је дужан да редовно публикује најновије непристрасне, објективне квантитативне и квалитативне информације о студијским програмима који се нуде, као и додијељеним дипломама, а у складу са ESG стандардом 1.8. – Информисање јавности. Универзитет информисе студенте путем универзитетске веб странице и веб страница факултета, огласних табли, водича за студенте, брошура и студентских служби. На нивоу Универзитета запослен је и [стручни сарадник за односе са јавношћу](#). Ради повећања видљивости и присутности Универзитета у Бањој Луци на интернету донесен је [Правилник о мјерама за повећање видљивости и присутности Универзитета у Бањој Луци и његових организационих јединица на Интернету](#).

Све важне информације о раду високошколске установе и њених организационих јединица се редовно ажурирају и објављују на [званичној интернет страници Универзитета у Бањој Луци](#), као и факултетским веб страницама на [ћирилицы](#) и [латиници](#). Енглеска верзија веб странице АГГФ је у изради. Ради што боље комуникације, бржег и лакшег приступа студената информацијама, те праћења трендова у комуникацији, Економски факултет формирао је [званичну Facebook страницу Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци](#). Такође, медији се позивају на сва важна дешавања која се тичу рада високошколске установе. У циљу још бољег приступа студената и јавности информацијама, АГГФ је у фази преласка са [старе](#) на [нову](#) интернет страницу која је побољшана и оптимизирана за бољу комуникацију са студентима.

АГГФ сваке године објављује [Информатор](#) који је доступан на интернет страници факултета. У информатору се налазе основне информације о студијама, наставном плану, као и збирка задатака за припрему за пријемни испит на АГГФ-у.

[Наставни план и програм](#) студијског програма Архитектура је јавно доступан путем званичне интернет странице, а у складу са ESG стандардом 1.8. – Информисање јавности.

2.5.8 Политика комуницирања са јавности

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет тренутно нема усвојену званичну политику комуницирања са јавности, нити развијену стратегију којом би се дефинисале циљне групе, облици комуницирања са њима, и начини успостављања институционалних односа са јавности. И поред тога, Факултет има изузетно добру комуникацију са одређеним циљним групама.

У циљу повећања броја кандидата за упис на АГГФ, факултет од 2016. године одржава [Дане отворених врата](#) на које су позване све средње школе у региону и гдје су кандидатима презентовани садржаји нашег факултета.

Такође, радни тим са факултета је путовао у средње школе у удаљенијим дијеловима РС или по позиву како би представио тамошњим ђацима шта АГГФ нуди будућим студентима.

[Веб страница Факултета](#) је главно оруђе комуникације са широм јавности. Декан и продекани су једини овлашћени за уређивање вијести на почетној страници, а вијести се редовно, готово свакодневно ажурирају. У случају посјета значајних личности Факултету или организовања званичних скупова од значаја за Републику Српску, руководство Факултета редовно шаље позиве медијима и саопштења за јавност.

2.5.9 Комуникација са бруцошима

АГГФ сваке године објављује [Информатор](#) који је доступан на интернет страници факултета. У информатору се налазе основне информације о студијама, наставном плану, као и збирка задатака за припрему за пријемни испит на АГГФ-у.

Информатор има два циља. Први је упознавање будућих студената са Архитектонско-грађевинско-геодетским факултетом, његовом организационом структуром, просторним и техничким капацитетима, наставним планом и програмом и слично. Други циљ Информатора је помоћ при полагању квалификационог испита.

У оквиру манифестације [Дани студената Универзитета у Бањој Луци](#), коју организује Студентски парламент уз подршку руководства Универзитета, 25. априла 2017. године организован је [Дан отворених врата Универзитета у Бањој Луци](#) за матуранте из Републике Српске, гдје су будући студенти упознати са факултетима, студијским програмима и студентским животом на Универзитету у Бањој Луци.

На интернет страници факултета интегрисана је платформа за комуникацију са студентима, а сви студенти добијају и званичне e-mail адресе за комуникацију са наставницима и сарадницима.

2.6 Интерно осигурање квалитета

Обезбјеђење квалитета у области високог образовања (члан 25. до 32. Закона о високом образовању) указује на обавезу и значај осигурања квалитета на високошколским установама. Први члан овог поглавља обавезује високошколске установе да повремено, по правилу на крају академске године, а најмање сваке треће године, спроводе поступак самовредновања и оцјене квалитета својих студијских програма, наставе и услова рада.

Универзитет у Бањој Луци се за изградњу културе квалитета обавезао својим Статутом (члан 152. до 158.). Сенат Универзитета је формирао Комитет за осигурање квалитета, као највише тијело у систему квалитета, задужено, поред осталог, за припремање политике и стратегије квалитета и достављање ректору и Сенату на коначно усвајање. Званично усвојен документ Политике осигурања квалитета на Универзитету у Бањој Луци је [Систем квалитета](#). Документ је јавно објављен и примјењује се у свим процесима и организационим јединицама. Документ садржи сљедеће дијелове:

- [Стратегију за осигурање квалитета](#)
- [Процедуру за праћење и унапређење квалитета](#)
- [Обрасце за праћење квалитета](#)

Систем квалитета је припремљен од стране Комитета за осигурање квалитета УНИБЛ, а о чему свједочи [Записника о састанку Комитета за осигурање квалитета](#). Документ је усвојен на сједници Сената УНИБЛ дана 11.07.2012. године под бројем: 02/04-3.1867-116/12.

Иако систем квалитета на Универзитету још није у потпуности успостављен, активности на осигурању квалитета се континуирано проводе. Осмишљен је систем осигурања квалитета који се састоји од 3 основне компоненте и то:

- Људски и материјални ресурси са којима располаже,
- Задаци, односно послови које обавља, и
- Документација која успоставља правила функционисања система.

Слика 14. Структура система квалитета Универзитета у Бањој Луци (Извор: Извјештај о самовалуацији Универзитета у Бањој Луци)

На нивоу Универзитета успостављена је, чак прије Комитета за осигурање квалитета, Канцеларија за осигурање квалитета (КоК) са једним запосленим, координатором за осигурање квалитета, са задатком да обезбједи техничку подршку за КОК. Поред постављања координатора за осигурање квалитета Универзитета, извршено је именовање координатора квалитета на организационим јединицама из реда академског особља, па тако и на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету.

УНИБЛ има усвојен сет индикатора успјешности (кри) као резултат SHEQA пројекта из 2011. године, и односи се на све јавне универзитете у БиХ. УНИБЛ је такође развио свој сет

проширених образаца за праћење квалитета. Тренутно се прикупља и анализира ревидирани сет образаца квалитета на годишњем нивоу, јер тренутно информациони систем није стављен у пуну функцију. Резултати анализе се користе за активности унапређења студијског програма и наставног процеса.

2.6.1 Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђивање квалитета

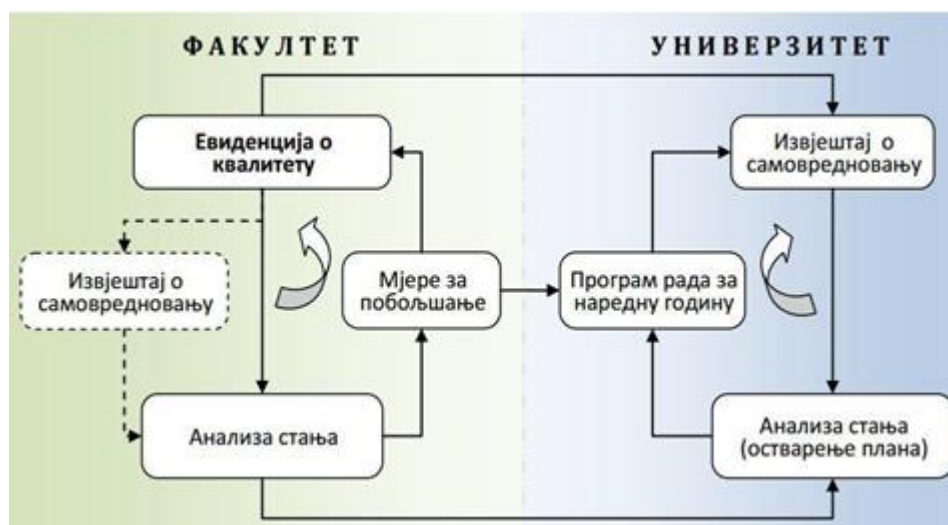
Процедура унутрашње обезбјеђивање квалитета дефинисана је у другом дијелу документа Систем квалитета под називом [Процедура за праћење и унапређење квалитета](#), а у складу са ESG стандардом 1.1. – Политика за обезбјеђивање квалитета.

Овом процедуром утврђује се јединствен начин праћења, анализе и унапређења квалитета на свим организационим јединицама Универзитета. Она садржи преглед неопходне евиденције о квалитету и активности на унапређењу квалитета. Процедура утврђује и динамику извођења појединих активности, те задужења, надлежности и одговорности особа по појединим питањима.

Сврха ове процедуре је успостављање праксе и културе квалитета. Праћење квалитета (самовредновање) је предуслов за систематско унапређење рада и резултата рада. Садржај процедуре у погледу активности и евиденције прати захтјеве европских, БиХ и РС прописа и препорука везаних за осигурање квалитета на Универзитетима. Истовремено, да се избјегне неефикасно оптерећење особља, прописује се минимум евиденције неопходне за обједињену оцјену о стању квалитета на Универзитету. Временом, овај ће се почетни модел развијати и обликовати кроз размјену знања и способности и ширење примјера добре праксе квалитета.

АГГФ попуњава обрасце за квалитет од 2011. године и користи за активности унапређења.

Предметни модел праћења, анализе и унапређења квалитета илустрован је на сљедећој слици.

Слика 15. Модел праћења, анализе и унапређења квалитета, Извор: Процедура за праћење и унапређење квалитета

2.6.2 Укљученост субјеката

Документ Систем квалитета је припремљен и предложен од Комитета за осигурање квалитета (КОК) УНИБЛ, а у складу са ESG стандардом 1.1. – Политика за обезбјеђивање квалитета. Комитет за осигурање квалитета (КОК) УНИБЛ, поред наставног и административног особља Универзитета, чине и студенти, а чијем учешћу у изради документа Систем квалитета свједочи [Записник о састанку Комитета за осигурање квалитета](#). Приједлог радне верзије документа Систем квалитета је прошао јавну расправу по факултетским вијећима у чијим саставима, осим академског особља, сједи и студентски представници. Такође, у саставу Сената, који је усвојио Систем квалитета, сједи 20% чланова

из реда студената или 6 представника од укупно 29 чланова Сената.

2.6.2.1 Канцеларија за квалитет

Чланом 153. Статута Универзитета прописана је обавеза формирања [Комитета за Осигурање квалитета](#). Задатак Комитета је Прављење краткорочних и дугорочних планова за побољшавање квалитета, те надгледање и координација процедура везаних за ово питање. Административну и техничку подршку у раду на осигуравању квалитета Комитету пружа универзитетска [Канцеларија за осигурање квалитета](#). Како би се обезбиједила већа објективност у осигурању квалитета истим чланом Статута је предвиђено да Комитет за осигурање квалитета у свом саставу има најмање 20% представника студената и најмање 20% представника из реда спољних партнера. Састав КОК-а чине укупно 11 чланова, од којих два представника студената (20%) Универзитета у Бањој Луци, као и два представника из реда привреде, 6 из реда академског особља и један из реда администарције, што је регулисано Статутом.

Сенат Универзитета је формирао Комитет за осигурање квалитета, као највише тијело у систему квалитета.

Канцеларија за осигурање квалитета и КОК имају савјетодавну улогу и немају стварну моћ потребну за унапређење квалитета. Потребно је обезбиједити да ова тијела, или њихове руководеће особе, буду адекватно позиционирани у управљачкој структури Универзитета. Потребно је и да се на одговарајући начин регулише рад чланова КОК-а у смислу награђивања за додатни рад у оквиру овог тијела или ослобађања дијела редовних обавеза на организационим јединицама.

У складу са захтјевом ректора Универзитета на организационим јединицама Универзитета именовани су [координатори за систем квалитета](#) како би се обезбиједило провођење политике осигурања и побољшања квалитета.

Рјешењем декана број: 14/3.175/15 од 23.02.2015. именован је Координатор система квалитета на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету у Бањој Луци. Координатор система квалитета је задужен за прикупљање, чување и ажурирање података потребних за осигурање квалитета, те за покретање расправа о квалитету и предлагање активности за побољшање квалитета. Координатори нису адекватно позиционирани на организационим јединицама да би се могле ефикасно проводити активности на осигурању квалитета.

2.6.2.2 Улога студената у управљању и систему унутрашњег обезбјеђења квалитета

Улога студената сва три циклуса у органима управљања Универзитетом дефинисана је Статутом Универзитета. Студенти су укључени у рад Управног одбора (чланови 27. и 28.), Сената Универзитета (члан 34.) и научно-наставних/умјетничко-наставних вијећа организационих јединица (члан 55., став 1).

Студенти су укључени и у рад Комитета за осигурање квалитета на начин дефинисан Статутом Универзитета (члан 154., став 2). Учешће студената у процедурама осигурања квалитета и редовном вредновању квалитета такође је дефинисано Статутом Универзитета (члан 155., ставови 2 и 3). На нивоу Универзитета донесен је [Правилник о анкетирању студената о квалитету Наставног процеса](#)

Након почетка процеса интеграције Универзитета, јануара 2008. године, почело се са интегралним анкетама студената на нивоу цијелог Универзитета. У зимском семестру школске 2008/09. године, изведена је прва универзитетска анкета, а од 2018. године, анкета на АГГФ-у би требао да се спроводи електорнски, путем налога студената на Универзитетском информационом систему. АГГГ спорадично у систем вредновања квалитета студија укључује и свршене студенте. Анкете свршених студената рађене су 2013. и 2016. године, што је детаљније описано у погледу 5.

2.6.2.3 Везе с окружењем, привредом и социјалним партнерима

Поред успјешне сарадње с постојећим партнерским институцијама, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет је потписао седам билатералних уговора са универзитетима у окружењу:

- _Грађевински факултет Универзитета у Београду, 2006.
- _Висока грађевинско-геодетска школа у Београду, 2007.
- _Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2006.
- _Архитектонски факултет Подгорица, Универзитет у Подгорици, 2007.
- _Корушки универзитет за примењене науке, Аустрија, 2011.
- _Грађевински факултет Техничког универзитета у Прагу, Чешка Република, 2011.
- _Норвешки универзитет за науку и технологију, 2015.

Дана 2.03. 2017. год. у просторијама Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета (АГГФ) одржан је округли сто на тему ["Савремено образовање инжењера архитектуре и грађевинарства"](#).^[M12] Скупу су, осим представника Архитектонско- грађевинско – геодетског факултета, присуствовали представници Министарства просвјете и културе и Министарства просторног уређења у Влади Републике Српске, Привредне коморе Републике Српске, државних институција, Града Бањалуке и већег броја стручних институција из дјелатности архитектуре и грађевинарства. Циљ састанка, који је иницирао АГГФ, је био да се отвори дијалог са струком и утврде уочени проблеми и недостаци у знањима и вјештинама дипломираних инжењера архитектуре и грађевинарства, који су студирали по болоњским програмима, на пословима у струци.

[Споразум о сарадњи Универзитета у Бањој Луци и Града Бања Лука](#), потписан у априлу 2017. године.

АГГФ такође учествује у реализацији међународних љетних школа, [радионица](#), [гостујућих предавања](#) и [изложби](#) са домаћим и иностраним партнерима.

2.6.3 Процедуре за обезбјеђивање квалитета студијских програма

Процедуре за предлагање, прихватање, праћење и провођење студијских програма су успостављене и примјењују се за сваки студијски програм. У току 2012. године усвојено је [Упутство за изр аду и побољшање студиј ских програма](#) , као опште упутство приликом развијања нових наставних планова и програма или ревизије постојећих. Упутство је израђено у складу са ESG стандардом 1.2. – Израда и одобравање програма, а посебно се дефинише:

- начин усвајања, развоја и ревидирања студијских програма
- дефинише садржај студијског програма, излазне квалификације и исходе учења, као и њихову везу
- везу са Квалификацијским оквиром Европског простора високог образовања.
- учешће интерних и екстерних заинтересованих страна у изради и побољшању студијских програма
- оптерећење студената помоћу ECTS бодова итд.

Факултет је за 20 година постојања развио 3 наставна плана и програма. Развој наставног програма Архитектура је видљив у сљедећим документима:

- [Наставни план и програм основних студија Архитектонско-грађевинског факултета, април 2003.](#)
- [Нови наставни план за Архитектонски одсјек из 2004. године](#)
- Елаборат о модификацији студијских програма АГГФ и Одлука ННВ АГГФ о усвајању елабората, под насловом [Студијски програми Архитектонско-грађевинског и геодетског одсјека факултета у Бањој Луци од 14.05.2007.](#), и Записник са ННВ АГГФ [о усвајању елабората](#);
- [Наставни план Архитектура 2010-2014. година](#) и [Одлука ННВ о верификацији наставног плана](#) од 29.03.2010.
- [Одлука ННВ о усвајању измјена и допуна наставних планова и програма првог циклуса студија АГГФ-а од 30.10.2014.](#);
- [Одлука о формирању комисије за израду новог наставног плана СПА.](#)

Процедуре за провођење студијских програма дефинисане су у [Правилима студирања на I и II циклусу студија](#), који је усвојио Сенат Универзитета у Бањој Луци. Документ је јавно објављен на званичној интернет страници Универзитета у Бањој Луци.

Студијски програм Архитектура на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету Универзитета у Бањој Луци за први циклус студија лиценциран је 02.07.2007, године од стране Министарства просвјете и културе ([Рјешење број 07.2-4462/07](#)) и добио је Дозволу за извођење 28.12.2007. године ([дозвола за рад број: 07.2-9616/07](#)). У Наставном плану и програму за I циклус студија исказани су циљеви студијског програма Економија и пословно управљање, услови за упис на студијски програм, врста студија и начин извођења, бодовна вриједност сваког предмета исказана сходно ECTS-у, начин оцјењивања на предмету и релевантност квалификација особља и ресурса.

Студијски програм комбинује различите технике наставе (теоријска, практична, теренска снимања, интензивне радионице, презентације, дебате и сл.) са фокусом на активан рад студената са наставницима и сарадницима на предметним задацима. Завршни рад нуди студентима могућност свеобухватног истраживања и развијања пројектног рјешења на одабрану тему/проблем, као својеврсну синтезу стеченог знања у току студијског програма.

У наведеном елаборату [Студијски програми Архитектонско-грађевинског и геодетског одсјека факултета у Бањој Луци од 14.05.2007.](#) су наведени исходи и циљеви учења студијског програма Архитектура, као основни тадашњи стандарди у писању елабората о студијском програму.

Новији критеријуми, као што су референтни студијски програми, струковни стандарди и образовни циљеви у складу са препорукама Савјета Европе ће бити саставни дио елабората о ревизији студијског програма Архитектура, који је у изради ([Одлука о формирању комисије за израду новог наставног плана СПА](#)). Елаборат ће бити предат Сенату Универзитета до краја календарске године.

Правила студирања усвојена од стране Сената Универзитета у Бањој Луци садрже одредбе којима се утврђују врсте студија, услови студирања, начин извођења наставе, напредовање студената у току студија, вредновање рада студената, додјељивање степена и диплома, издавање исправа о студију, права и обавезе наставника и студената при извођењу и савладавању студија на организационим јединицама Универзитета, испитни систем, израда и одбрана завршног рада, статус студената, студентска и академска покретљивост, праћење квалитета студија, као и друга питања важна за организацију извођења студија.

Правила студирања се заснивају на одредбама Закона о високом образовању („Службени Гласник Републике Српске“, број 73/10), Статута Универзитета у Бањој Луци, поставкама Болоњске декларације и на вредновању оптерећења студијским обавезама путем ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) бодова. Студиј првог циклуса оспособљава студенте за виши степен студија и омогућава им стицање општих и специфичних знања потребних за запошљавање на одређеним стручним пословима.

2.6.4 Унапређење студијских програма

Универзитет и факултети непрестано улажу напоре у побољшању укупног квалитета, при чему је полазна основа континуирано унапређење лиценцираних студијских програма, а у складу са законским прописима и ESG стандардом 1.9. – Стално праћење и периодична ревизија програма. Тако је Сенат Универзитета 2012. године усвојио [Упутство за израду и побољшање студијских програма](#), које олакшава факултетима спровођење ревизија постојећих и унапређење студијских програма, те појашњава како заинтересоване стране укључити у тај процес.

Прилагођавање НПП се врши периодично у сарадњи са релевантним институцијама. Одржавамо повремено научне скупове, округле столове и тематска предавања, гдје разговарамо са послодавцима и студентима о њиховим потребама.

У оквиру Twinning Project “Strengthening institutions and capacities for implementation of EU Directive on regulated professions” BA 11 IB OT 03, радна група за архитектуру – ARCHEDU, испред АГГФ је урадила [анализу компетенција наставног плана и програма Архитектура](#) у

односу на матрицу компетенција за архитекте по Директиви Европске Уније о регулисању професије.

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетања студената. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма.

2.6.5 Додатни облици организовања студијског програма

У току је израда елабората оправданости оснивања истраживачког и наставног центра при АГГФ, који ће имати функцију подршке наставном процесу у области архитектуре и повезивања наставе са реалним просторним потребама, проблемима и стручном праксом (привредом). Оснивање центра је планирано до краја 2017. године. Оснивање центра је иницирано кроз реализацију Еразмус+ пројекта [“Креирање мреже лабораторија знања за одрживу и отпорну животну средину”](#) (2015-2018) у којем је УниБЛ партнер, а у чијој реализацији учествују наставници и сарадници АГГФ.

3 ЗАВРШНИ ДИО

3.1 Закључак

Поступак израде Самоевалуационог извјештаја студијског програма Архитектура Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци спроведен је у периоду јануар–јул 2017. године. Поступак израде Самоевалуационог извјештаја се састојао од сљедећих фаза:

- Планирање процеса самоевалуације;
- Формирање Комисије за израду самоевалуационог извјештаја;
- Потврда састава Комисије за израду самоевалуационог извјештаја на сједници Наставно-научног вијећа одржаној 24.01.2017. године;
- Израда чек (контролне) листе за процес самоевалуације студијског програма;
- Писање Самоевалуационог извјештаја;

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци постоји 20 година. Овај период није довољно дуг да обиљежи зрелост високошколске установе али је свакако значајан да пружи основу за вредновање постигнутих резултата. Откако Факултет постоји, посматрајући успостављене Критеријуме за акредитацију високошколских установа, материјално-техничке услове и састав радног колектива, може се рећи да је на добром путу успостављања квалитета. Наравно, постоји велики број изазова са којима ова организациона јединица Универзитета треба још да се суочи а писање Самоевалуационог извјештаја уз спроведене анализе постојећег стања помоћи ће Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету да на њих одговори.

3.1.1 Предности

- Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци постоји и успјешно ради већ 20 година. Универзитет у Бањој Луци је акредитована високошколска установа, а сви студијски програми Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета на сва три циклуса студија су лиценцирани.
- Предавачи се бирају на транспарентан начин, из области које предају а поједини су и успјешни инжињери у привреди, на тај начин се, између осталог, остварује спој науке и праксе. Вјежбе држе доценти и виши асистенти, докторанди и постдипломци који су бирани из редова најбољих студената.
- Крај друге деценије постојања Факултет обиљежава снажнијом кадровском структуром, у којој партиципира 18 наставника, од којих је 12 младих доктора наука (доцената), који су стасавали из властитог асистентског кадра, што указује на успјешан развојни пут Факултета.
- Данас, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет на студијима I циклуса има покривеност наставе властитим наставним и сарадничким особљем у сталном радном односу у проценту од 74%, 9% наставника и сарадника са осталих организационих јединица Универзитета и 17% наставника и сарадника са других универзитета и институција.
- У току је израда елабората оправданости оснивања истраживачког и наставног центра при Архитектонско-грађевинско-геодетски факултету, који ће имати функцију подршке наставном процесу у области архитектуре и повезивања наставе са реалним просторним потребама, проблемима и стручном праксом (привредом). Оснивање центра је планирано до краја 2017. године. Оснивање центра је иницирано кроз реализацију Еразмус+ пројекта “Креирање мреже лабораторија знања за одрживу и отпорну животну средину” (2015-2018) у којем је Универзитет партнер, а у чијој реализацији учествују наставници и сарадници Факултета.
- Од оснивања Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета, академске

1996/1997. године, па до данас, на Факултет је уписано укупно 4.020 студената. На Факултету је до сада, закључно с академском 2015/2016. годином, одбрањен 761 дипломски рад по Закону о Универзитету – програм у трајању од 10 семестара. Одбрањено је и 20 магистарских теза и 21 докторска дисертација. На Факултету је одбрањено 719 завршних радова за први циклус студија, студијски програм од осам семестара (240 ЕЦТС бодова).

- Комуникација са свим заинтересованим странама се остварује преко модерног веб сајта на српском и енглеском језику.
- Студенти су упознати са правилима студирања и сви документи су им доступни на интернет страницама Универзитета и Факултета. Студенти су упознати са процедуром вредновања знања појединачних наставних предмета.
- Сва обавјештења, као и резултати испита могу се провјерити на интернет страници Факултета, а контакти студената и професора могу се обављати и уз помоћ електронске поште, те редовних консултација са студентима.
- Разнолике ваннаставне активности које се одвијају на Факултету, омогућавају студентима да развијају своју креативност и стичу нова знања из области које их посебно занимају. Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет био је организатор двије међународне љетне школе и више студентских радионица.
- Факултет учествује у организацији и суорганизацији научних конференција и семинара на којима и студенти узимају учешће.
- Библиотека Факултета је 2015. године постала члан Кооперативног онлајн библиографског система и сервиса Cobiss. Имплементација ове палтформе је у току и омогућиће студентима и наставницима да претражују библиотечке каталоге свих библиотека чланица Cobiss-а. За базу од 862 уписана студента, библиотечки фонд изражен бројем монографских публикација и сведен на једног студента, износи $8263/862 = 9,58$.
- У протеклих неколико година је у склопу активних научно-истраживачких пројеката набављен богат фонд истраживачке опреме.
- Изузетна међународна сарадња која подразумијева размјену наставника и сарадника у процесима наставе и научно-истраживачког рада. Од 2015. године је завршено осам међународних научно-истраживачких пројеката унапређења капацитета Факултета (TEMPUS, HERD, ERASMUS+KA2).
- Велика мобилност наставног особља и студената кроз учешће у међународним програмима размјене (ERASMUS+, CEEPUS).
- Професори партнерских факултета су у протеклом периоду одржали велики број гостујућих предавања на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету са актуелном тематиком. Оваква предавања су веома добро посјећена и отворена за све студенте.
- Спроводи се редовна евалуација и модернизација наставног плана и програма. Новији критеријуми, као што су референтни студијски програми, струковни стандарди и образовни циљеви у складу са препорукама Савјета Европе ће бити саставни дио елабората о ревизији студијског програма Архитектура, који је у изради. Формирана је Комисија за израду новог наставног плана и програма а Елаборат ће бити предат Сенату Универзитета до краја календарске године.
- Висок ниво учешћа студената у одлучивању и евалуацији наставног процеса.
- Висок ниво сарадње са окружењем, привредом и институцијама партнерима.
- Приступачност студирања са финансисјког аспекта. Цијена школарине у Републици Српској на јавним универзитетима годинама је непромијењена

и знатно је нижа од цијене школарине осталих јавних и приватних високошколских установа у земљи и региону.

3.1.2 Слабости

- Недостатак просторних капацитета. Завршетак изградње нове зграде факултета и усељење у савремено опремљене про-сторе представља један од важних пре-дуслова за постизање очекиваног квалитета наставног процеса.
- Имплементирани наставни модул 4+1 прва два циклуса студија, уз постојећа законска рјешења, резултирао је веома малим бројем студената заинтересованих за упис мастер студија. С друге стране, ниво знања и компетенција које желимо пренијети будућим дипломираним инжењерима за њихов квалификован приступ најсложенијим професионалним изазовима, могуће је, према нашим анализама, остварити тек након завршеног мастер студија и остварених 300 ЕЦТС. Истовремено, једногодишњи други циклус студија је временски кратак за остваривање очекиваних исхода учења.
- Анализа наших наставних планова и образовних профила из периода примјене Болоњске декларације, опредјељују нас на израду нових наставних програма Архитектуре по модулу 3+2 са јасним разграничењем компетенција бечелера-инжењера и мастера-дипломираних инжењера.
- На Факултет није још уведен интегрисани информациони систем Универзитета (ФИС), а руководство факултета тренутно врши ажурирање података зарад његове имплементације од следеће школске године.
- Због недостатка просторних капацитета Факултет још увијек није у могућности да формира фиксни распоред предавања на нивоу семестра.
- Мали проценат изборности предмета (12,5%) у оквиру постојећег наставног плана на I циклусу студија студијског програма Архитектура.
- Сарадња Факултета са привредом још увијек није на довољно високом нивоу.
- Не постоји могућност похађања наставе на I и II циклусу студија на енглеском језику.
- Неизбалансирана искоришћеност постојећег наставничког и сарадничког особља на студијима I и II циклуса унутар Факултета.
- Неравномјерна дистрибуција објављених радова наставничког и сарадничког особља у часописима са импакт фактором.
- Недостатак система за одржавање савремених помагала у наставном процесу, као и недостатак просторних капацитета за смјештај техничке опреме коју могу користити студенти и наставници.
- Наставни програми нису у потпуности прилагођени тржишту рада. На основу анкете студената који су дипломирали од увођења Болоњске декларације није довољно развијена група практичних предмета.
- Није рађено периодично вањско осигурање квалитета.
- Недостатак новчаних средстава за учествовање наставничког и сарадничког особља на међународним конференцијама.
- Тешкоће у координацији на релацији Факултет – Универзитет.
- Неодстатак финансијских средстава за развој нових програма.
- Неповољна економска ситуација у земљи и висока стопа незапослености.
- Одлазак великог броја младих у иностранство у току студија или након завршеног првог циклуса.

3.2 Завршна разматрања

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци на почетку 3. деценије рада има јасну визију даљег развоја. Она се огледа у наставку започетих активности на унапређењу наставног процеса и научних истраживања, јачању сарадње са другим високошколским и истраживачким институцијама и привредним сектором.

Факултет у 2017. годину улази извођењем наставе по модулу 4+1+3 на I циклусу студија Архитектуре, Грађевинарства и Геодезије, II циклусу студија Грађевинарства и Геодезије и II циклусу мултидисциплинарног студија *Енергетска ефикасност*, заједно са Машинским факултетом Универзитета у Бањој Луци. Лиценциран је, такође, II циклус студија *Integrated Design: Architecture, City and Landscape* у оквиру Erasmus + програма Европске уније и III циклус мултидисциплинарног студија *Обновљиви извори енергије и еколошко инжењерство* заједно са Електротехничким, Машинским и Технолошким факултетом Универзитета у Бањој Луци.

Особље факултета интензивно ради на новим наставним плановима за сва три студијска програма. У оквиру тих активности, сагледавајући досадашња своја искуства и искуства других факултета кроз интегралност студијских програма, услове мобилности студената и прилагођеност потребама шире професионалне заједнице и друштва, размотрићемо могућност преласка на модел студирања 3+2+3. Наш циљ је да унаприједимо наставни процес, кроз његово прилагођавање изворним боловским принципима и школовање инжењера чије ће професионалне и научне компетенције бити прилагођене потребама привреде и науке. Очекујемо да ћемо у том процесу постићи, истовремено, већу конкурентност на ширем образовном простору и, уз партнерство са министарствима у Влади Републике Српске, Привредном и Инжењерском комором Републике Српске и привредним субјектима, допринијети стварању услова за генерално унапређење стања високог образовања и науке на нашем простору.

Наставне планове желимо заснивати на интегралности и мултидисциплинарности образовног профила савременог градитеља, кроз већу међустудијску сарадњу на нашем факултету, те кроз сарадњу са другим факултетима на Универзитету у Бањој Луци и шире. Наш циљ је, истовремено, јачање сарадње са професионалним, државним и локалним институцијама, кроз прилагођавање наставних планова потребама праксе и кроз сарадњу са њима у процесу едукације студената.

Научноистраживачки и стручни потенцијали факултета су респектабилни и у наредном периоду наставићемо да развијамо сарадњу са другим универзитетима кроз учешће у већем броју научноистраживачких и стручних пројеката. Опредјељени смо да, уз подршку Универзитета, нашим младим истраживачима обезбиједимо боље услове за властито напредовање, уз истовремену отвореност према другим универзитетима и истраживачима, у складу са препорукама декларације из маја 2016. год. са Друге заједничке конференције науке и иницијативе влада земаља Западног Балкана у оквиру Берлинског процеса.

Сви претходно дефинисани циљеви усмерени су ка перманентном подизању квалитета студија и обезбјеђењу бољих услова за едукацију студената, што за нас представља веома одговоран друштвени задатак коме ћемо бити посвећени у будућности. Завршетак изградње нове зграде факултета и уселење у савремено опремљене просторе, свакако, представља један од важних предуслова за постизање наведених циљева и искрено се надамо да ћемо, уз подршку шире заједнице, и овај циљ остварити.

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA

АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ARCHITECTURE, CIVIL ENGINEERING AND GEODESY

**Резултати спроведеног електронског испитивања предузећа, институција
и органа управе за потребе самоевалуације студијског програма
Архитектура на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету
Универзитета у Бањој Луци**

Адреса : Војводе Степе Степановића 77/3, 78 000 Бања Лука, Република Српска
ЈИБ: 4401017720022_Тел: +387 51 462 543_Е-пошта: info@aggf.unibl.org

Address: Vojvode Stepe Stepanovic 77/3, 78 000 Banja Luka, The Republic of Srpska
Company Number: 4401017720022_ Tel: +387 51 462 543_E-mail: info@aggfbl.org

На Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету је за потребе самоевалуације и израде нових наставних планова и програма СП Архитектура спроведено електронско испитивање, путем on-line анкетног упитника, предузећа, институција и органа управе у периоду од 14 - 30. марта 2017. године. Циљ анкете је био добијање информација од стране предузећа, институција и органа управе о компетенцијама дипломираних инжењера архитектуре (240 ECTS бодова) који су студије уписали и завршили на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету, Универзитета у Бањој Луци од 2007.године, након увођења Болоњске декларације. Информације ће бити кориштене приликом самоевалуације и израде новог наставног плана и програма СП Архитектура.

Електронски упитник има 36 питања организованих у три цјелине. Први дио упитника односи се на податке правног субјекта који запошљава дипломиране инжењере архитектуре са ове високошколске установе. У другом дијелу упитника оцјењује се ниво компетенција које студенти посједују након завршетка студија, а затим се у трећем дијелу наводе неопходне компетенције које, по испитанику, треба да посједују дипломирани инжењери архитектуре у складу са дјелатношћу коју правни субјекат обавља. На овај упитник одговорило је укупно 7 институција и предузећа које запошљавају дипломиране инжењере архитектуре са Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Садржај анкете:

I) Основни подаци о испитанику: Позиција у предузећу појединца који попуњава анкету; Назив правног субјекта; Дјелатност субјекта (урбанизам и просторно уређење, архитектонско пројектовање и надзор, извођење грађевинских радова и надзор, ревизија пројектне документације и надзор, те остале дјелатности) и доминантна дјелатност субјекта.

II) Оцјена компетенција које посједују дипломирани инжењери архитектуре: У оквиру овог дијела анкете садржане су двије групе питања.

Прва група питања се односи на ниво способности које имају дипломирани инжењери архитектуре запослени у институцијама испитаника. Наведене способности дипломираних инжењера архитектуре су: способност учешћа у изради пројектне документације - идејна рјешења, способност учешћа у разради пројектне документације, способност у изради планске и пројектне документације, способност употребе рачунара у изради планске и пројектне документације, способност тимског рада у домену архитектонске праксе, способност самосталног рада у домену архитектонске праксе, способност организације рада и координације пројектантског тима, рад под притиском, способност учешћа и управљања процесом изградње грађевинских објеката, способност примјене стечених практичних знања, способност примјене стечених теоретских знања, способност критичког мишљења, анализе проблема и синтезе рјешења, способност разумијевања архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, способност рада под притиском, посједовање знања из области архитектонског пројектовања, посједовање знања из области ентеријера и дизајна, посједовање знања из области урбанизма и планирања простора, посједовање знања из области архитектонских конструкција и технологија, посједовање знања из области историје и теорије архитектуре и остало.

Друга група питања се односи на неопходна стечена знања из области: архитектонског пројектовања, дизајна и ентеријера, урбанизма и планирања простора, архитектонских конструкција и технологија и историје и теорије архитектуре, разумијевање пројектовања конструкција, те грађевинских и инжењерских проблема везаних за пројектовање зграда.

III) Оцјена компетенција битних за дјелатност испитаника:

Ова група питања се односи на компетенције дипломираних инжењера архитектуре које су битне за дјелатност правног субјекта и развој институције. Испитаници су валоризовали по важности: Учествовање у изради и разради пројектне документације; Учествовање у изради планске документације; Употребу рачунара у изради планске и пројектне документације; Тимски рад у домену архитектонске праксе; Самостални рад у домену архитектонске праксе; Организацију и координацију рада пројектантског тима; Учествовање и управљање процесом изградње грађевинских објеката; Примјену стечених практичних знања; Примјену стечених теоретских знања; Критичку процјену аргумената, претпоставки, апстрактних концепата и података при доношењу одлука и

рјешавању проблема у струци; Разумијевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву те способност рада под притиском.

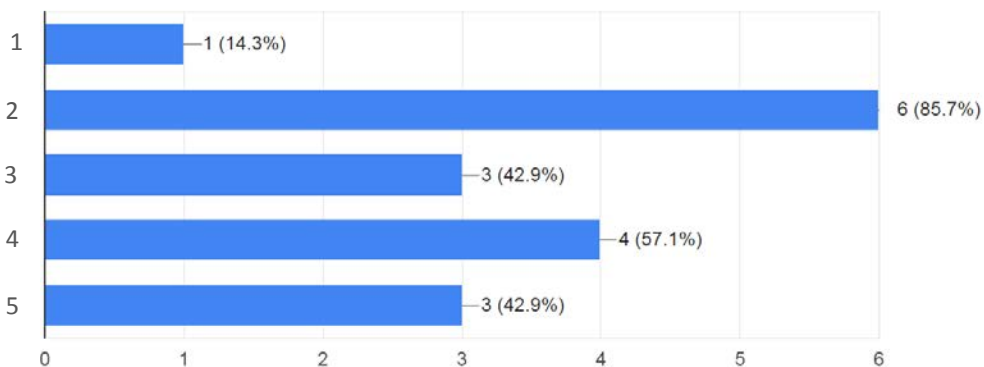
Одговори:

На анкету су одговорили сарадници из 7 различитих институција: Екватор д.о.о, Dongfang Electric Corporation Ltd, Полис д.о.о, гп "Крајина" а.д. Бања Лука, УНА инжињеринг, "А+Б Архитекти" д.о.о, Бањалука и Урбис центар д.о.о. Бања Лука. У наставку су представљена значајна питања и одговори са графичким приказима и описом, уз напомену да је већина била обавезна за одговор, а поједина не:

I) Основни подаци о испитанику

1. Којим дјелатностима се бави ваше предузеће / институција?

*на ово питање одговорило је свих 7 испитаника и највише њих се бави архитектонским пројектовањем и надзором

- 1- урбанизам и просторно уређење, 2- архитектонско пројектовање и надзор, 3- извођење грађевинских радова и надзор, 4- ревизија пројектне документације и надзор, 5- остале дјелатности

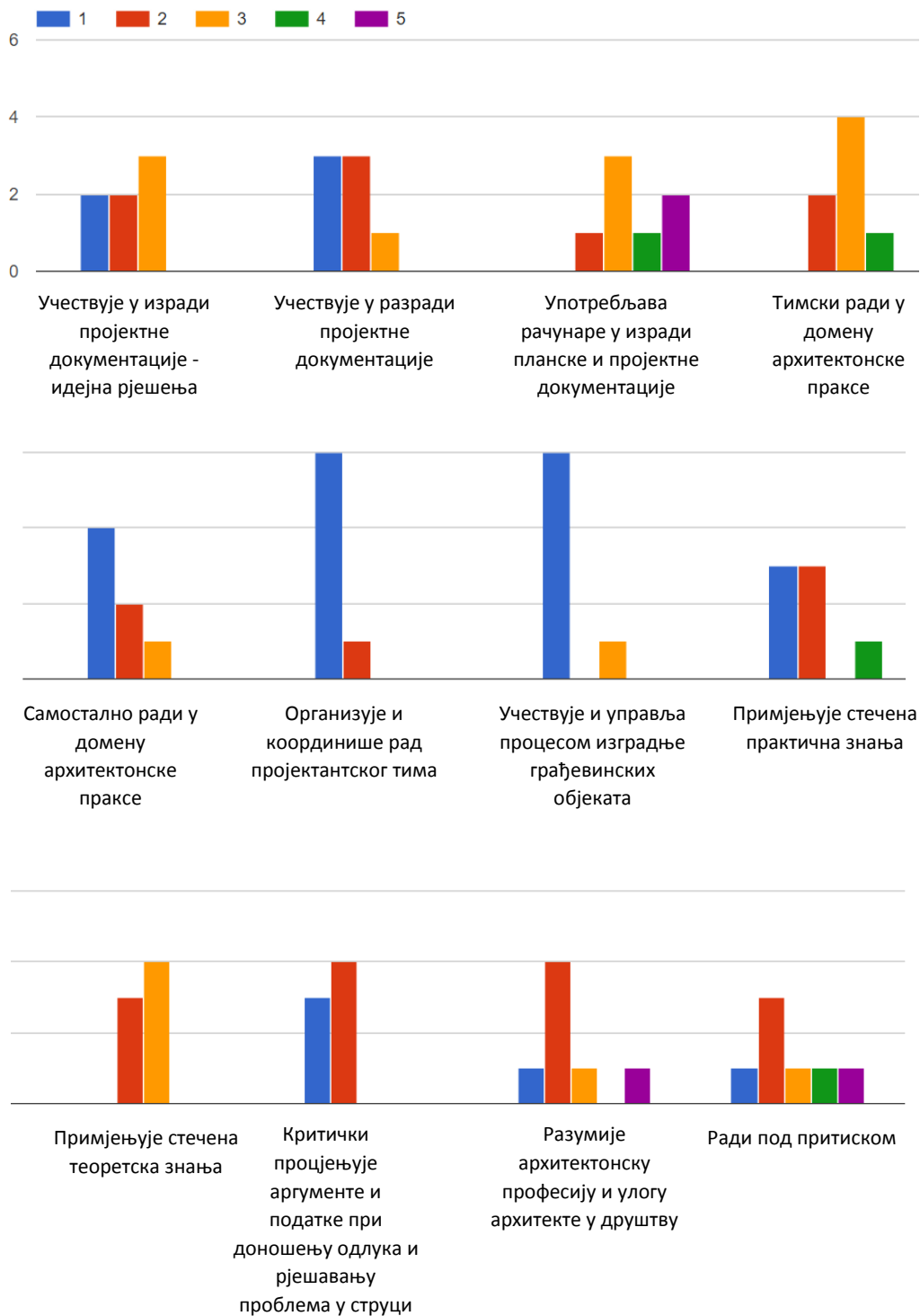
II) Оцијените ниво компетенција, које посједују дипломирани инжењери архитектуре (240 ECTS) запослени код вас:

* У овом дјелу анкете испитаници су оцјењивали способности и знања која посједују студенти који су завршили студијски програм Архитектура. Ниво компетенција свршених студената могли су да оцијене понуђеном оцијеном од 1 до 5, тако да:

- 1- не посједује знања и вјештине,
- 2- посједује минималан ниво знања и вјештина,
- 3- посједује задовољавајућа знања и вјештине,
- 4- посједује врло добра знања и вјештине,
- 5- посједује потпуна знања и вјештине.

Резултати су објашњени након графичких приказа.

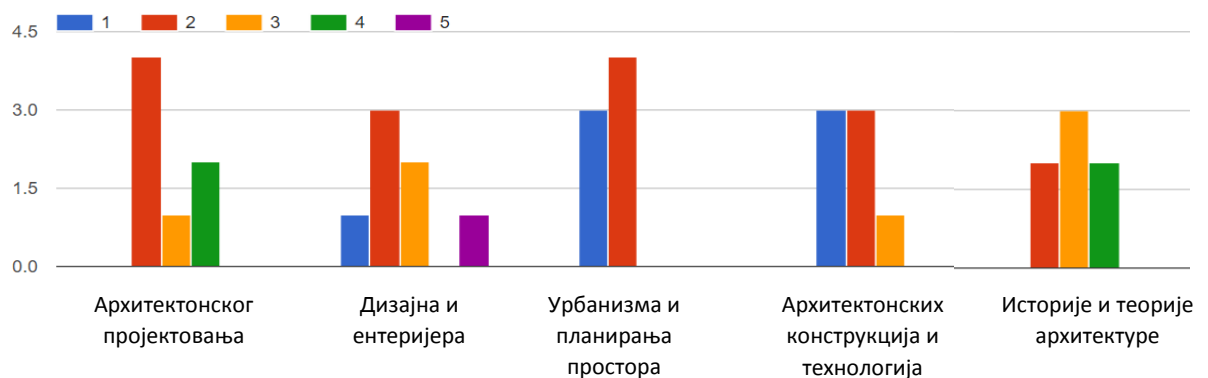
1. Завршетком основних академских студија студент је способен да:

Објашњење:

Већи број испитаника сматра да студенти који су завршили Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет не посједују способности да: самостално раде у домену архитектонске праксе, организују рад и координишу пројектантским тимом те учествују и управљају процесом изградње грађевинских објеката. Највише способности имају да раде под притиском и употребљавају рачунаре у изради планске и пројектне документације.

2. Завршетком основних академских студија студент посједује неопходна знања из области:

Објашњење:

Испитаници сматрају да су образовањем на овом студијском програму студенти стекли најслабија знања из области урбанизма и планирања простора и архитектонских конструкција и технологија.

Највишом просјечном оцјеном су оцјенили стечена знања из историје и теорије архитектуре.

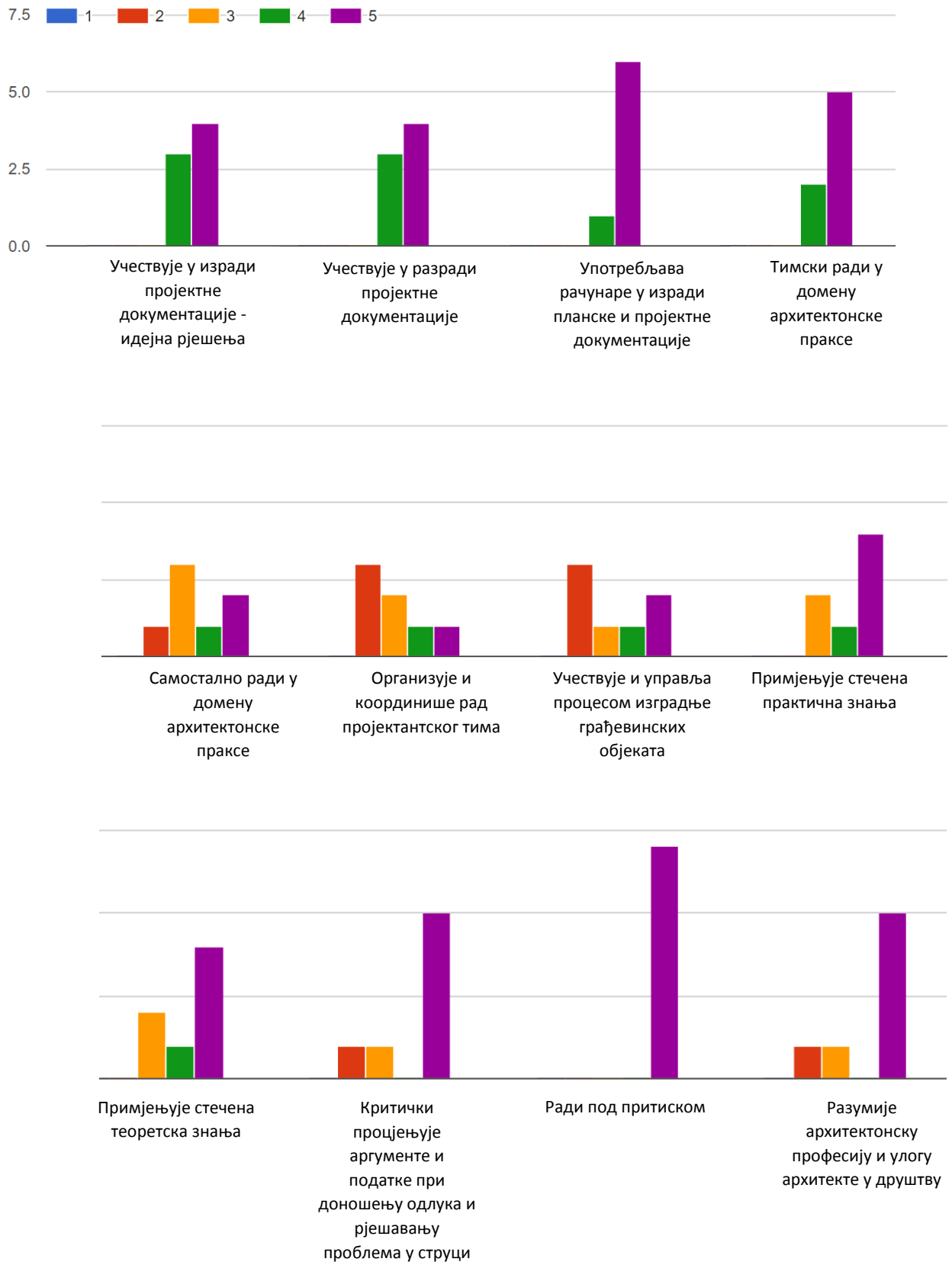
III) Оцијените ниво компетенција, битних за вашу дјелатност, које треба да посједују дипломирани инжењери архитектуре запослени код вас:

**У овом дјелу анкете испитаници су оцјењивали способности и знања која су неопходна за дјелатност институције. Оцјене су рангиране од 1 – 5:*

- 1- нису неопходне компетенције,
- 2- неопходне су минималне компетенције,
- 3- неопходне су задовољавајуће компетенције
- 4- неопходне су врло добре компетенције
- 5- неопходне су потпуне компетенције

Резултати су објашњени након графичких приказа.

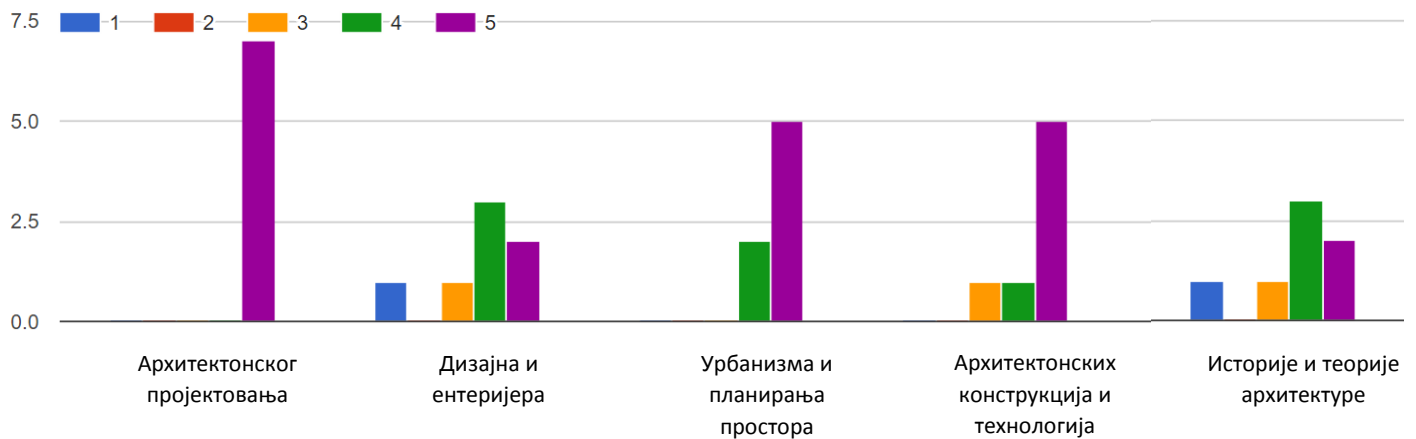
1. Завршетком основних академских студија студент треба да посједује следеће способности:

Објашњење:

Највећи број испитаника је највише важном оцјенио способност дипломираних инжињера за рад под притиском. Готово једнако високо су рангирали важност употребе рачунара у изради и разради планске и пројектне документације, способност тимског рада у домену архитектонске праксе, као и учествовање у изради и разради пројектне документације.

2. Завршетком основних академских студија студент треба да посједује неопходна знања из области:

Објашњење:

Сви испитаници сматрају да су за архитектонску професију неопходна првенствено знања из области архитектонског пројектовања. Слиједе по важности знања из области урбанизма и планирања простора те архитектонских конструкција и технологија.

Закључак:

Највећи дио испитаника који су учествовали у овом истраживању ради у предузећима и институцијама чија је основна дјелатност архитектонско пројектовање и надзор, па се ниво знања и способности које се очекују од дипломираних инжињера архитектуре креће у домену ових дјелатности. Већи број испитаника сматра да студенти који су завршили Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет имају способност да раде под притиском и употребљавају рачунаре у изради планске и пројектне документације. Мање су задовољни њиховим способностима да самостално раде у домену архитектонске праксе, организују рад и координишу пројектантским тимом те учествују и управљају процесом изградње грађевинских објеката. Испитаници сматрају да су образовањем на овом студијском програму студенти стекли најслабија знања из области урбанизма и планирања простора и архитектонских конструкција и технологија. Највишом просјечном оцјеном су оцјенили стечена знања из историје и теорије архитектуре.

Сви испитаници сматрају да су за архитектонску професију неопходна првенствено знања из области архитектонског пројектовања а слиједе по важности знања из области урбанизма и планирања простора те архитектонских конструкција и технологија.

ДЕКАН

Проф. др Бранкица Милојевић

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA

АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ARCHITECTURE, CIVIL ENGINEERING AND GEODESY

Резултати спроведеног електронског испитивања дипломираних инжењера архитектуре који су студије завршили на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету Универзитета у Бањој Луци за потребе самоевалуације студијског програма Архитектура

Адреса : Војводе Степе Степановића 77/3, 78 000 Бања Лука, Република Српска
ЈИБ: 4401017720022_Тел: +387 51 462 543_Е-пошта: info@aggf.unibl.org

Address: Vojvode Stepe Stepanovic 77/3, 78 000 Banja Luka, The Republic of Srpska
Company Number: 4401017720022_ Tel: +387 51 462 543_E-mail: info@aggfbl.org

На Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету је у периоду од 14. до 30. марта 2017. године, за потребе самоевалуације и израде нових наставних планова и програма Студијског програма архитектура, спроведено електронско испитивање, путем on-line анкетног упитника, дипломираних инжењера архитектуре (240 ECTS) који су студије завршили на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету Универзитета у Бањој Луци.

У току процеса вредновања наставних планова, циљ је био остваривање комуникације са нашим некадашњим студентима који су студије уписали и завршили на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету од 2007.године, након увођења Болоњске декларације. Упитником се оцјењује ниво компетенција које студенти посједују након завршетка студија. Информације ће бити кориштене приликом самоевалуације и израде новог наставног плана и програма Студијског програма архитектура.

Електронски упитник има 33 питања организована у три цјелине. Први дио упитника односи се на личне податке о испитанику. У другом дијелу упитника оцјењује се ниво компетенција које студенти посједују након завршетка студија, а затим се у трећем дијелу наводе неопходне компетенције које, по испитанику, треба да посједују дипломирани инжењери архитектуре у складу са захтјевима тржишта рада. На овај упитник одговорило је укупно 29 дипломираних инжењера архитектуре са Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Садржај анкете:

I) Основни подаци о испитанику - У овом дјелу упитника постављена су питања о временском периоду уписа и завршетка факултета, просјеку оцјена током студија, као и подаци о стручној каријери: период запослености у земљи или иностранству и врсте послова којима се испитаник бавио. На крају, испитаници су дали податке о својој академској каријери након завршетка студија.

II) Процјена квалитета стечених знања и способности током студија - Овај дио упитника подијељен је у двије основне групе питања.

Прва група питања се односи на оцјену способности стечених током студија: способност учешћа у изради пројектне документације - идејна рјешења, способност учешћа у разради пројектне документације, способност у изради планске и пројектне документације, способност употребе рачунара у изради планске и пројектне документације, способност тимског рада у домену архитектонске праксе, способност самосталног рада у домену архитектонске праксе, способност организације рада и координације пројектантског тима, рад под притиском, способност учешћа и управљања процесом изградње грађевинских објеката, способност примјене стечених практичних знања, способност примјене стечених теоретских знања, способност критичког мишљења, анализе проблема и синтезе рјешења, способност разумијевања архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, способност рада под притиском,

Такође, у другом дијелу од испитаника се тражило да наведу знања која су стекли завршетком студијског програма Архитектура. Наведена знања су: Креирање архитектонских рјешења која ће задовољити како естетске, тако и техничке захтјеве; Одговарајућа знања из историје и теорије архитектуре, релевантних умјетности, те друштвених наука; Познавање лијепих умјетности као значајних услова који утичу на квалитет архитектонског рјешења; Одговарајуће познавање урбанистичког пројектовања, планирања, као и вјештина укључених у планерски процес; Разумијевање односа између човјека и зграда, те између зграда и њиховог окружења како би се могло одговорити на човјекове потребе и мјерило; Разумијевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, а посебно у припремању извјештаја који разматрају социјалне факторе; Разумијевање метода истраживања и припреме извјештаја за архитектонске пројекте; Одговарајуће познавање физичких проблема и технологија, као и функција зграда, тако да се унутар њих осигурају услови унутрашњег комфора и заштите од климата; Неопходне пројектантске вјештине како би се задовољили захтјеви корисника објеката, у оквиру ограничења наметнутих цјеновним условима и грађевинским стандардима; Адекватно познавање индустрије, организације, регулативе и процедура везаних за трансформацију пројектантског концепта и интегрисање нацрта у развојне планове.

III) Оцјена квалитета студијског програма - У трећем поглављу вршено је вредновање укупног квалитета Студијског програма архитектура са понуђеним оцјенама од 1-5, након чега су испитаници имали могућност писања своје слободне сугестије за побољшање квалитета овог студијског програма.

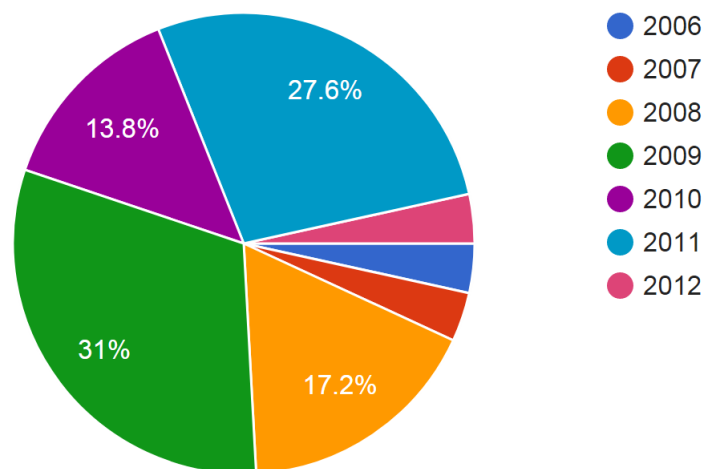
Одговори:

На анкету је одговорило 29 испитаника.

У наставку су представљена сва питања и одговори са графичким приказима и описом, уз напомену да је већина била обавезна за одговор, а поједина не:

I) Основни подаци о испитанику

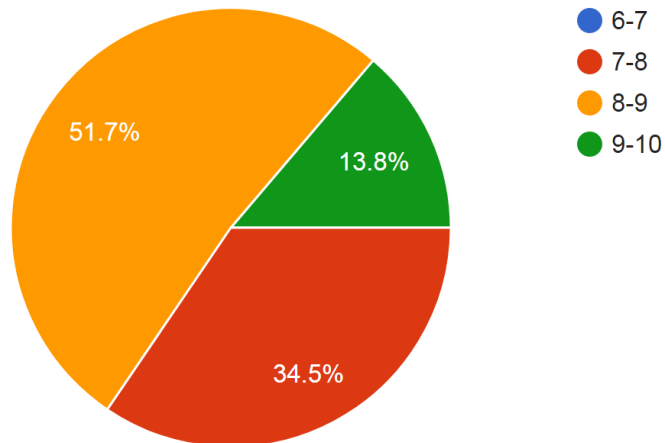
1. Које године сте уписали студије на АГГФ?

Објашњење:

Највећи број испитаника уписао је Архитектонско – грађевинско –геодетски факултет 2009. године, а најмањи 2012.

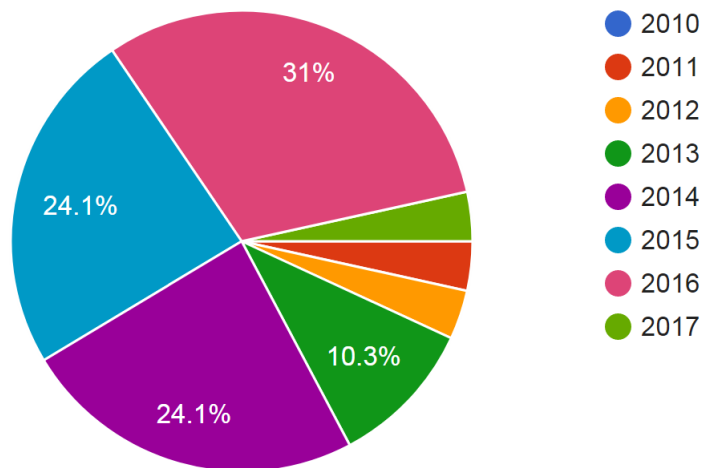
2. Просјечна оцјена током основних студија?

Објашњење:

Просјечна оцјена највећег броја испитаника током студирања је између 8 и 9.

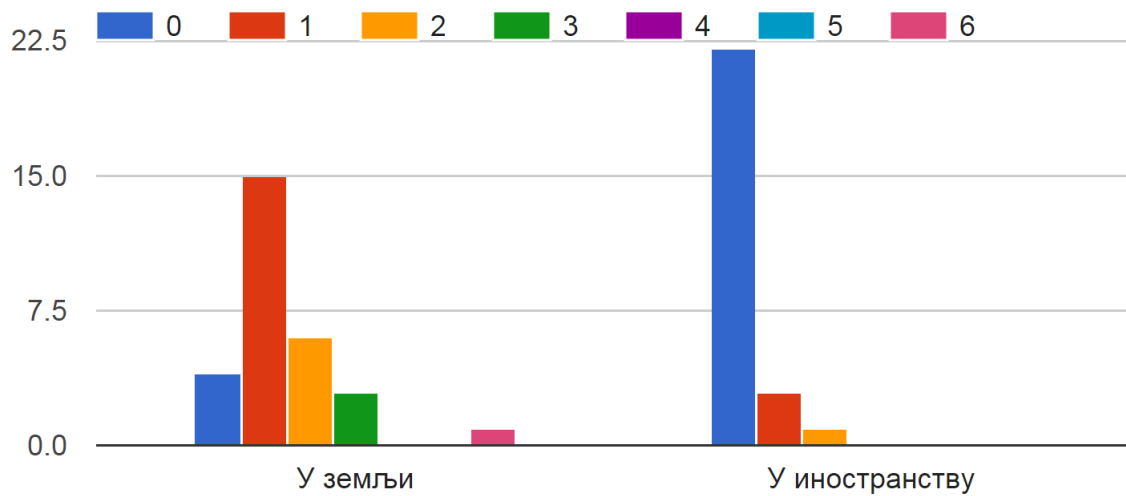
3. Које године сте завршили студије?

Објашњење:

Највећи број испитаника завршио је Архитектонско – грађевинско – геодетски факултет 2016. године, а најмањи 2017.

4. Број година током којих сте након завршетка студија били запослени у струци?

Објашњење:

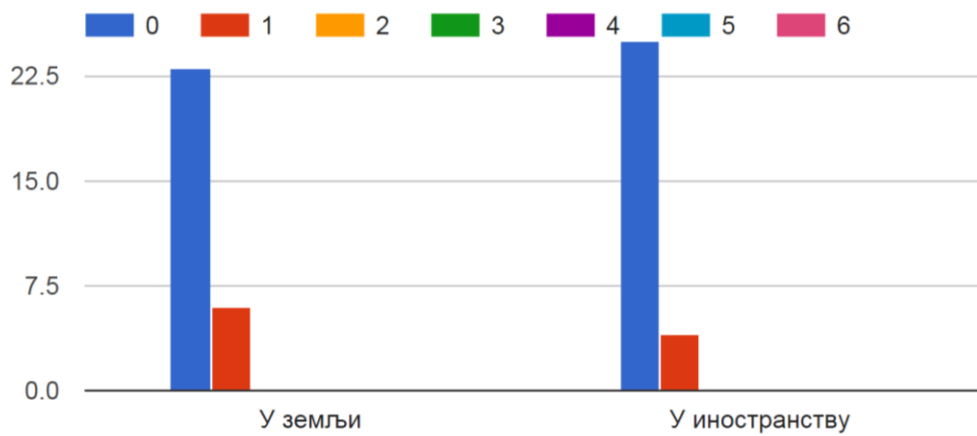
Највише испитаника није било до сада запослено у струци, њих 15 је било запослено 1 годину у земљи, а 3 испитаника су била запослена 1 годину у иностранству. Само један испитаник је запослен већ 6 година у земљи.

5. Опишите врсте послова којима сте се бавили у струци

**на ово питање које није било обавезно, студенти су наводили одговоре, без бодовања и оцјењивања, тако да овај тип питања није захтјевао графички приказ*

- Пројектовање (стамбени, образовни, спортски објекти);
- Пројектовање и израда УТ услова;
- 3Д моделинг;
- Предмјер и предрачун радова за стамбено-пословни, вишеспратни објекат;
- Исцртавање главног пројекта архитектуре;
- Рад са кооперантима и тражење понуда за радове;
- Праћење и евиденција радова током изградње објекта;
- Дизајнирање промотивног материјала;
- Израда техничке и планске документације;
- Израда намјештаја;
- Уредјење ентеријера купатила;
- Изводјење и надзор грађ. радова

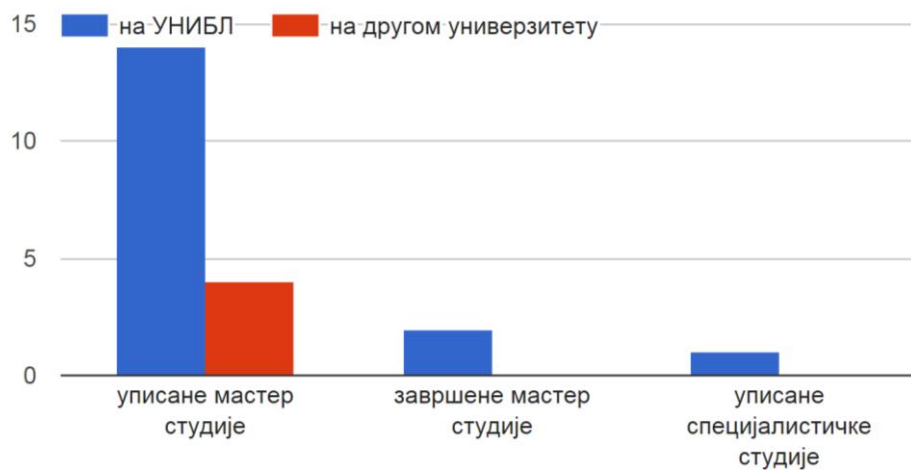
6. Број година током којих сте након завршетка студија били запослени ван струке

Објашњење:

Највећи број испитаника није био запослен ван струке.

7. Подаци о Вашој академској каријери након завршетка студија

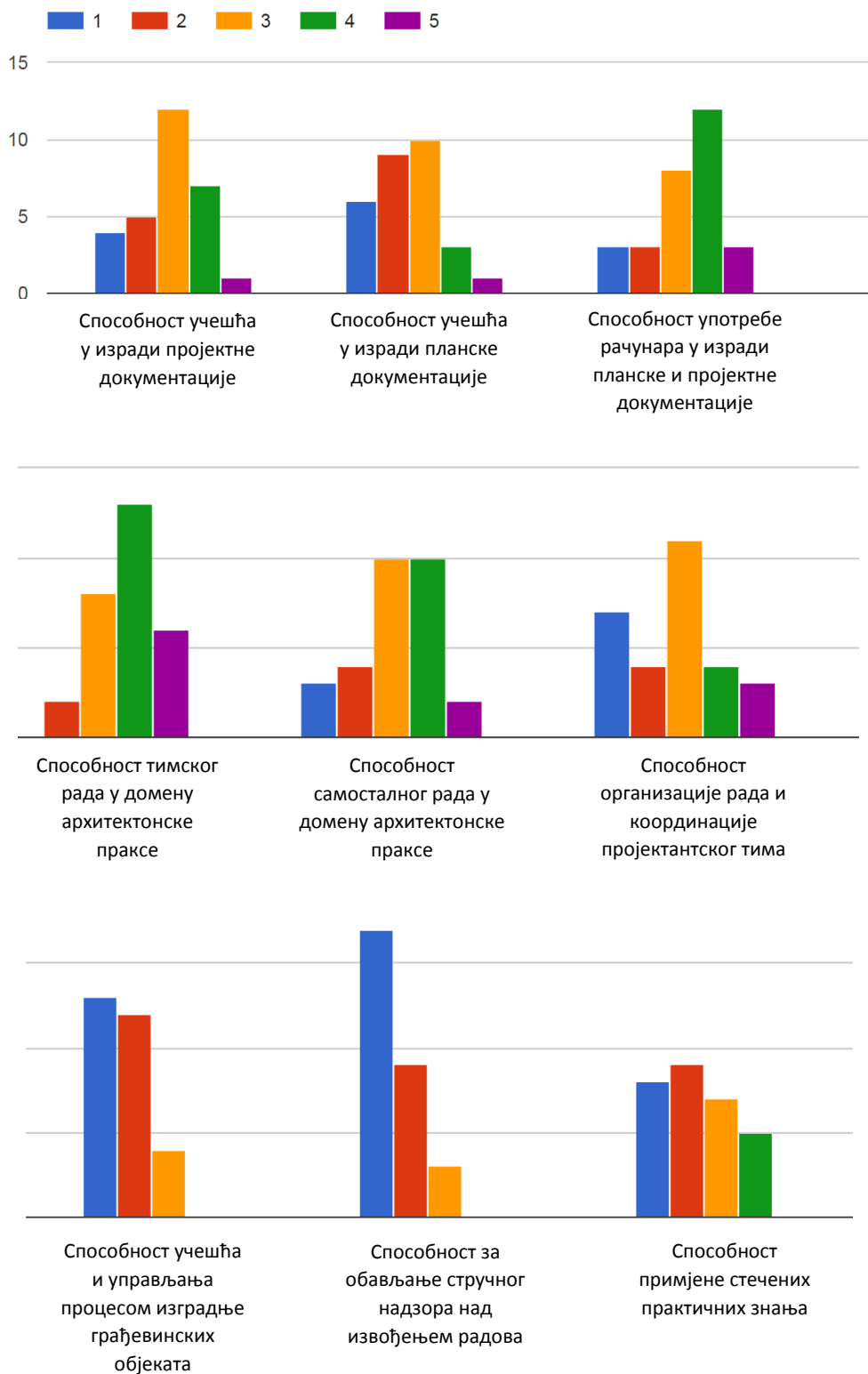

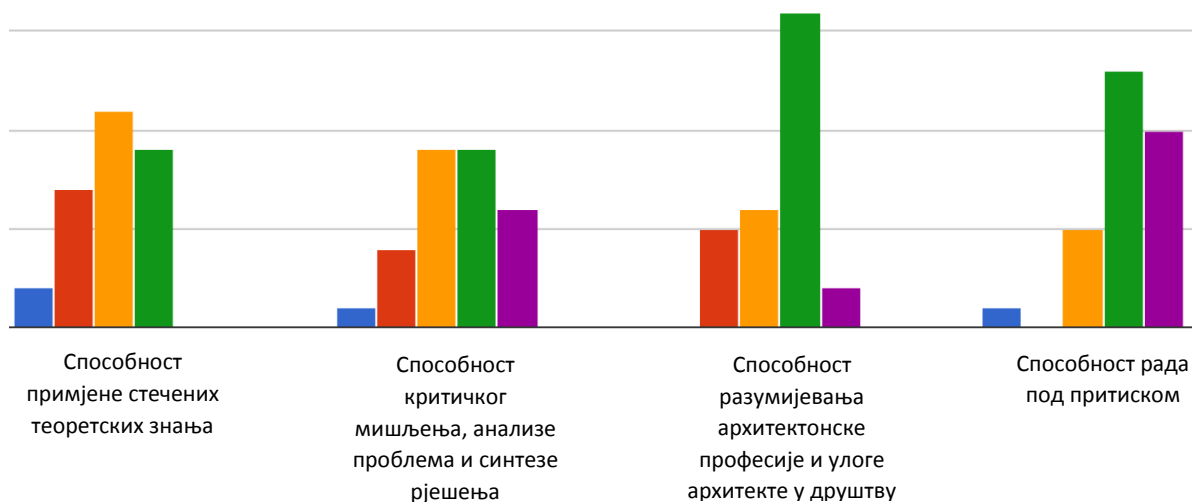
Објашњење:

Највећи број испитаника је уписао мастер студије на Универзитету у Бањој Луци, док их је двоје до сада те студије и завршил

II) Процјена квалитета стечених знања и способности током студија

1. Оцијенте Ваше способности стечене током студија

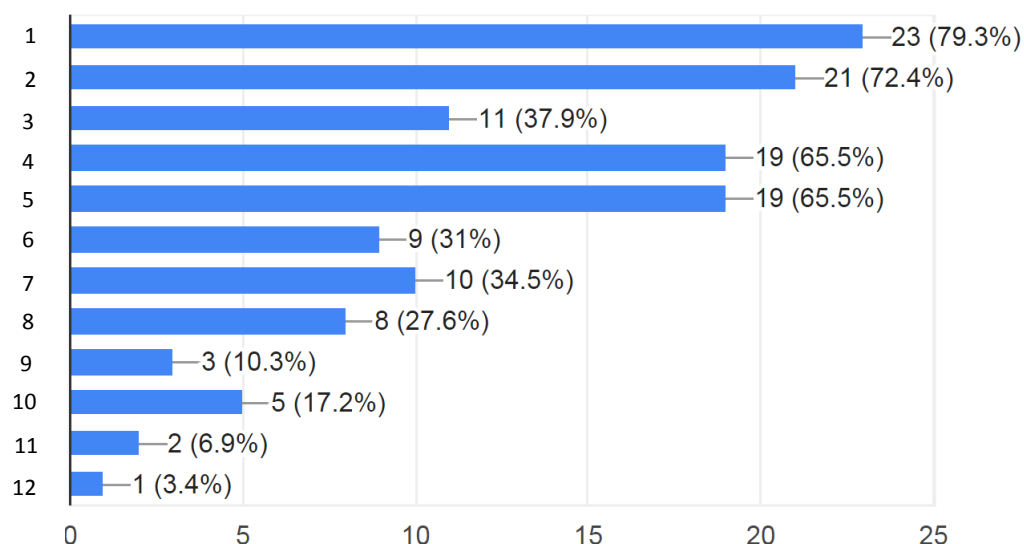

Објашњење:

Испитаници сматрају да највећу способност имају за рад под притиском и способност критичког мишљења, слиједи способност анализе проблема и синтезе рјешења те тимског рада. Највећи број испитаника је одговорио да нема способности за учешће и управљање процесом изградње грађевинских објеката и способност за обављање стручног надзора над извођењем радова.

2. Која од понуђених знања сте стекли током студија?

1 - Способност креирања архитектонских рјешења која ће задовољити како естетске, тако и техничке захтјеве;

2 - Одговарајућа знања из историје и теорије архитектуре, релевантних умјетности, те друштвених наука;

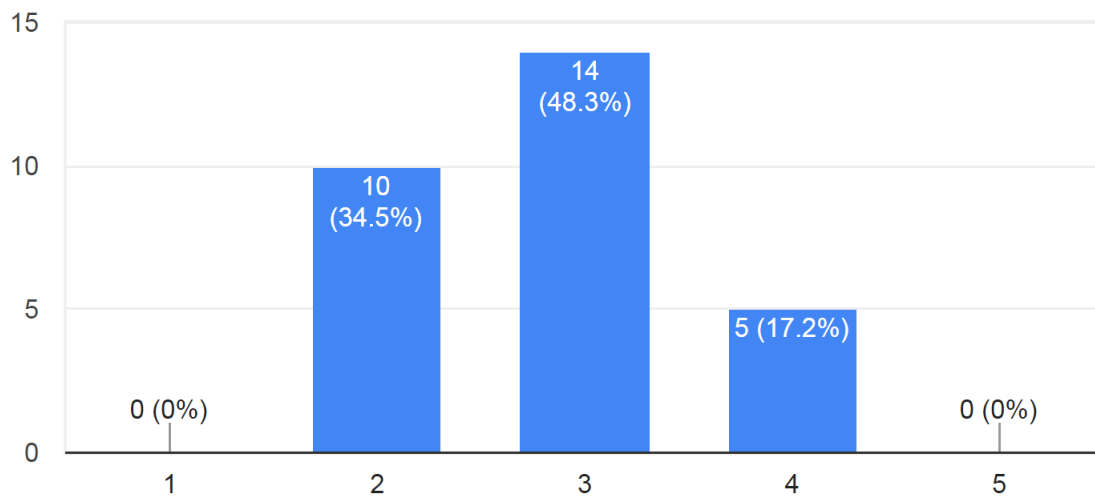
- 3** - Познавање лијепих умјетности као значајних услова који утичу на квалитет архитектонског рјешења;
- 4** - Одговарајуће познавање урбанистичког пројектовања, планирања, као и вјештина укључених у планерски процес;
- 5** - Разумијевање односа између човјека и зграда, те између зграда и њиховог окружења како би се могло одговорити на човјекове потребе и мјерило;
- 6** - Разумијевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, а посебно у припремању извјештаја који разматрају социјалне факторе;
- 7** - Разумијевање метода истраживања и припреме извјештаја за архитектонске пројекте;
- 8** - Разумијевање пројектовања конструкција, грађевинских и инжењерских проблема везаних за пројектовање зграда;
- 9** - Одговарајуће познавање физичких проблема и технологија, као и функција зграда, тако да се унутар њих осигурају услови унутрашњег комфора и заштите од климата;
- 10** - Неопходне пројектантске вјештине како би се задовољили захтјеви корисника објеката, у оквиру ограничења наметнутих цјеновним условима и грађевинским стандардима;
- 11** - Адекватно познавање индустрије, организације, регулативе и процедура везаних за трансформацију пројектантског концепта и интегрисање нацрта у развојне планове;
- 12** - остало- додатни одговори испитаника

Објашњење:

Највише испитаника је одговорило да су стекли способност креирања архитектонских рјешења која ће задовољити како естетске, тако и техничке захтјеве и одговарајућа знања из историје и теорије архитектуре, релевантних умјетности, те друштвених наука. Најмањи број испитаника је одговорио да имају адекватно знање из индустрије, организације, регулативе и процедура везаних за трансформацију пројектантског концепта и интегрисање нацрта у развојне планове.

III) Оцјена квалитета студијског програма

1. Оцјените квалитет студијског програма Архитектура

Објашњење:

Највише испитаника је квалитет студијског програма оцјенило са оцјеном 3.

2. Сугестије за побољшање квалитета студијског програма Архитектура:

Најчешће се односе на низак ниво практичних знања које студенти стичу током школовања. По већини испитаника, потребно је остварити већу ускладјеност студијског програма са праксом и боље упознавање студента са приликама и захтјевима тржишта рада у региону.

Закључак:

Највећи дио испитаника, који су учествовали у овом истраживању, до сада има годину дана радног искуства у струци. Мањи број њих је радио нешто дужи временски период. Већина их је наставила академске студије и то на студијским програмима другог циклуса студија Универзитета у Бањој Луци. Испитаници сматрају да студенти завршетком Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета имају способност да раде под притиском и у тиму, имају затим способност критичког мишљења као и способност анализе проблема и синтезе рјешења. Мање су задовољни својим способностима да учествују и управљају процесом изградње грађевинских објеката и способностима за обављање стручног надзора над извођењем радова.

Испитаници сматрају да су образовањем на овом студијском програму као студенти стекли најслабија знања из области индустрије, организације, регулативе и процедура везаних за трансформацију пројектантског концепта и интегрисање нацрта у развојне планове. Највишом просјечном оцјеном су оцјенили стечена знања из историје и теорије архитектуре и релевантних умјетности, те друштвених наука као и способност креирања архитектонских рјешења која ће задовољити како естетске, тако и техничке захтјеве. Највише испитаника је квалитет студијског програма оцјенило са просјечном оцјеном 3.

Сугестије испитаника за побољшање квалитета студијског програма Архитектура најчешће се односе на низак ниво практичних знања које студенти стичу током школовања. По већини испитаника, потребно је остварити већу усклађеност студијског програма са праксом и боље упознавање студената са приликама и захтјевима тржишта рада у региону.

ДЕКАН

Проф. Др Бранкица Милојевић

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ

Информација и закључци са округлог стола на тему
„Савремено образовање инжењера архитектуре и грађевинарства“
одржаног у просторијама АГГФ-а дана 2.03. 2017. год.

Дана 2.03. 2017. год. у просторијама Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета (АГГФ) одржан је округли сто на тему „Савремено образовање инжењера архитектуре и грађевинарства“. Скупу су, осим представника Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета, присуствовали представници Министарства просвјете и културе и Министарства просторног уређења у Влади Републике Српске, Привредне коморе Републике Српске, државних институција, Града Бањалуке и већег броја стручних институција из дјелатности архитектуре и грађевинарства. Циљ састанка, који је иницирао АГГФ, је био да се отвори дијалог са струком и утврде уочени проблеми и недостаци у знањима и вјештинама дипломираних инжењера архитектуре и грађевинарства, који су студирали по болоњским програмима, на пословима у струци.

Декан АГГФ-а, проф. др Бранкица Милојевић, је упознала присутне са активностима факултета на изради нових наставних планова и самоевалуацији постојећих за студијске програме архитектуре и грађевинарства првог и другог циклуса студија и нагласила да факултет препознаје потребу веће сарадње са струком у домену извођења наставних активности. Присутни су упознати и са Иницијативом АГГФ-а упућеној Министарству просторног уређења, грађевинарства и екологије у којој се тражи измјена *Закона о уређењу простора и грађењу* у дијелу који прописује услове за лиценцирање физичких лица. Овом Иницијативом предлаже се да за издавање велике лиценце дипломираним инжењерима архитектуре и грађевинарства услов буде и остварених 300 ЕЦТС бодова (умјесто 240 ЕЦТС), односно завршен други циклус студија. Такође је навела да је дошло до системског смањења обима знања и вјештина дипломираних инжењера архитектуре и грађевинарства – бечелера са 240 ЕЦТС бодова у односу на дипломиране инжењере који су студирали по старим програмима, еквивалентним са 300 ЕЦТС бодова односно мастерима по болоњи, што се у области грађевинарства показало као велики проблем, како у образовању тако и у пракси. Присутни су упознати и са одређењем факултета да се нови студијски програми архитектуре организују по моделу 3+2, а грађевинарства 4+1. Затим су упознати од стране продекана за наставу, доц. др Малине Чворо, са садржајем анкета које ће бити упућене институцијама за оцјену постојећих планова и дефинисање потреба струке.

Након веома конструктивне дискусије већине присутних истакнути су сљедећи закључци и препоруке:

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ

Закључци и препоруке скупа

-Неопходно је остварити чвршћу сарадњу између АГГФ-а, Министарства просторног уређења, грађевинарства и екологије Републике Српске, Министарства просвјете и културе Републике Српске, Привредне коморе Републике Српске, стручних субјеката у области архитектуре и грађевинарства, те државних и локалних институција у циљу унапређења процеса образовања инжењера архитектуре и грађевинарства у Републици Српској.

-Подржава се Иницијатива АГГФ-а за измјену *Закона о уређењу простора и грађењу* у дијелу који се односи на услове лиценцирања физичких лица.

-Неопходно је унаприједити наставни процес образовања инжењера архитектуре и грађевинарства кроз већу партиципацију стручног и практичног рада. То се треба остварити кроз веће укључивање кадрова из струке у наставни процес, унапређење и повећање обима теренских активности и праксе студената, те стручно ангажовање запослених на факултету на пословима у струци, у циљу њиховог стручног усавршавања.

-Постоји потреба за већом повезаношћу студијских програма архитектуре, грађевинарства и геодезије кроз основна знања сва три образовна профила.

-Препоручује се АГГФ-у преиспитивање модела I и II циклуса студија грађевинарства 4+1, са истицањем да су у пракси препознати као потребни стручњаци са трогодишњим првим степеном образовања.

-Процедура израде нових наставних планова на студијским програмима првог и другог циклуса студија архитектуре и грађевинарства биће транспарентна за ресорна министарства, Привредну комору РС, стручне субјекте, локалну управу кроз попуњавање анкете и учешће у расправи о нацрту нових планова.

Овај састанак, како је наглашено од свих присутних, представља почетак интензивније сарадње факултета са струком и Привредном комором Републике Српске у циљу савременог образовања инжењера архитектуре и грађевинарства.

Са скупа је упућен апел државним институцијама Републике Српске за завршетак зграде АГГФ-а.

ДЕКАН

Проф. др Бранкица Милојевић

Трг Доситеја Обрадовића 6, 21000 Нови Сад, Република Србија
Деканат: 021 6350-413; 021 450-810; Централа: 021 485 2000
Рачуноводство: 021 458-220; Студентска служба: 021 6350-763
Телефакс: 021 458-133; e-mail: ftndean@uns.ac.rs

ИНТЕГРИСАНИ
СИСТЕМ
МЕНАџМЕНТА
СЕРТИФИКОВАН О.Д.

У Новом Саду, 15.10.2018.

ПОТВРДА О УСКЛАЂЕНОСТИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Након увида у Елаборат о оправданости измена постојећег студијског програма: СП Архитектура – први циклус Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци може се закључити да је студијски програм усклађен са студијским програмом Архитектура – основне академске студије Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду.

Образложење:

Закључак о усклађености студијских програма донешен је након упоређивања Елабората о оправданости измена постојећег студијског програма: СП Архитектура – први циклус Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци од 3.10.2018. са Документацијом за акредитацију студијског програма Архитектура – основне академске студије Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду акредитованог 22.3.2013. године од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије под бројем 612-00-01307/2012-04.

Дужина студија, обим студија изражен у ЕСПБ бодовима и стечени стручни назив након завршетка студија су у потпуности усклађени. Такође, предвиђени наставни план СП Архитектура – први циклус Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци се сматра усклађеним са важећим наставним планом студијског програма Архитектура – основне академске студије Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду. Структура, распоред и обим научних, стручних и уметничких области предвиђених у оквиру наставних предмета на СП Архитектура – први циклус су компатибилни са структуром, распоредом и обимом датих области наставног плана студијског програма Архитектура – основне академске студије Факултета техничких наука.

др Милена Кркљеш, ванредни професор
Шеф студијског програма
Основне академске студије: Архитектура
Департман за архитектуру и урбанизам
Факултет техничких наука
Универзитет у Новом Саду

др Игор Мараш, доцент
Шеф студијског програма
Мастер академске студије: Архитектура
Департман за архитектуру и урбанизам
Факултет техничких наука
Универзитет у Новом Саду

др Јелена Атанацковић Јеличић, редовни професор
Директор Департмана за архитектуру и урбанизам
Факултет техничких наука
Универзитет у Новом Саду

др Раде Дорословачки, редовни професор
Декан Факултета техничких наука
Универзитет у Новом Саду
Трг Доситеја Обрадовића 6
21000 Нови Сад

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
АРХИТЕКТОНСКО-ГРАЂЕВИНСКО-ГЕОДЕТСКИ ФАКУЛТЕТ

Потврда о усклађености
Студијског програма Архитектура, први циклус

Прегледом и увидом у „Елаборат о оправданости измјена постојећег студијског програма АРХИТЕКТУРА – ПРВИ ЦИКЛУС“ Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета Универзитета у Бањој Луци закључује се да је наведени студијски програм усклађен са студијским програмом *Основних академских студија Архитектура* Архитектонског факултета Универзитета у Београду посматрајући следеће аспекте:

- Оба студијска програма су студије првог степена димензионасане тако да обезбеђују фундаменталну основу за више степене образовања, са циљем стицања основних теоријских и практичних знања из области архитектуре, урбанизам и архитектонских технологија;
- Структура и распоред студијских јединица засновани су на остваривању линеарних веза стручно-научних области, постепеног савладавања и/или стицања нових сазнања и вештина, са тежиштем на настави која се одвија у оквиру студија, кроз коју студенти у индивидуалном или групном раду на конкретном пројекту стичу потребна знања, вештине и компетенције, и имплементацији различитих наставних метода (предавања, вежбе, истраживачки задаци);
- Планови оба студијска програма негују интегралност наставног процеса у коме су појединачни предмети и/или групе предмета синхронизоване тематски, те међусобно контекстуализују, допуњују и побољшавају процес стицања и усвајања знања;
- Тематска релевантност постављена растуће у оквиру једног семестра, а затим и у односу на следеће семестре утиче и на свеукупну пролазност у оквиру студијских програма, што даље побољшава вертикалну повезаност са наредним степенима студија;

- Наведени студијски програми прате актуелне стандарде савремених курикулума у области архитектуре и урбанизма у свету, пре свега кроз своју усмереност на стицање основних квалификација архитеката/урбаниста, које омогућавају наставак студија на различитим вишим нивоима студија из области архитектуре, урбанизма, архитектонских технологија или сродних области, као и приступ тржишту рада.

Декан,

Проф. др Владан Ђокић

